

ဟိန်းဂတ်

မော့စီတုံး

နတ်သိကြားမဟုတ်---လူသား

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၁၀၆၁၁၀၈
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၁၆၄၀၂၀၈

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

အုပ်ရေး - ၅၀၀

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ

အောင်ကျော်

အတွင်းဖလင်

ကိုမြတ်စိုး

စာအုပ်ချုပ်

အလင်းတန်း

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမောင်မောင်ဦး (ဟိန်းလတ်) (၀၃၇၇၈)၊ ဩကာသ စာပေ
အမှတ် ၄၇၊ ၁၀၈ လမ်း၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်နန်းကလျာဝင်း ၊ ငွေကံကော် ပုံနှိပ်တိုက် (မြ ၀၆၃၆၁)

တန်ဖိုး

၂၅၀၀ - ကျပ်

မာတိကာ

၁	မြန်မာပြန်ဆိုသူ၏ အမှာစာ	၅
၂	မူရင်းစာရေးသူ၏ အမှာစာ	၉
၃	ထုတ်ဝေသူ၏မှတ်ချက်	၁၁
၄	ကျွန်တော် မော်၏သက်တော်စောင့် ဖြစ်လာပုံ	၁၃
၅	စိန်ခေါ်မှု ကို နှစ်ချိုက်သော မော်	၂၉
၆	ပုံးကြဲလေယာဉ်များ လာသောအခါ	၄၃
၇	မော်ကို စိတ်အနှောက်အယှက်ပေးသော ကိစ္စများ	၅၁
၈	မျက်ရည်များနှင့်မော်	၅၉
၉	ဒေါသနှင့် မော်	၇၅
၁၀	နှင်း၊ ငွေကြေး နှင့် မော်	၈၅
၁၁	ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရည်ပါစေ နှင့် ပတ်သက်၍ မော်၏တုန့်ပြန်ချက်	၉၅
၁၂	မော် နှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု	၁၀၅
၁၃	ဝက်စတူး-မော်၏အကြိုက်ဆုံးဟင်းလျာ	၁၁၃
၁၄	မော်ကြောက်သည့်အရာများ	၁၂၃
၁၅	တရုတ်ပြည်သစ်ထူထောင်ကြောင်း မော်ကြေညာခြင်း	၁၃၁
၁၆	မော်နှင့် ကျန်းကျန်း	၁၄၉
၁၇	စေ့စပ်ရေးသမားမော်	၁၅၁
၁၈	သိက္ခာမဲ့သူများအပေါ် မော်၏ဆက်ဆံရေး	၁၆၁

၁၉။ သူ့ကလေးများကို သူ ပြုစုပျိုးထောင်သူ မော်	၁၇၃
၂၀။ မော်၏ဟာသဉာဏ်	၁၈၅
၂၁။ စာအုပ်ချစ်သူ မော်	၁၉၃
၂၂။ တရုတ်ပြည် တံခါးဖွင့်ရန် မော် နည်းလမ်းရှာခြင်း	၁၉၉
၂၃။ မော် ပြီးဆုံးအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့သောအရာ	၂၀၅

မြန်မာပြန်ဆိုသူ၏ အမှာ

(၁)

၁၉၅၅ ခုနှစ်

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပေကျင်းမြို့ရှိ 'တိန်အန်မင်ရင်ပြင်' အလယ်တွင် ကျွန်တော် ရောက်ရှိနေ၏။ ကျွန်တော်၏လက်ဝဲဘက်တွင် စစ်သူရဲကောင်းများ အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်၊ လက်ယာဘက်တွင် မော်စီတုံးအထိမ်းအမှတ်ပြတိုက်၊ အနောက်ဘက်တွင် နွေရာသီနန်းတော်ပြတိုက်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ပြည်သူ့ခန်းမကြီး၊ အနီးတွင် ကြယ်ဝါများ တောက်ပနေသော အလံများက နေရာတကာတွင် တလှလှ လွင့်လွင့်၊ ပြာသာဒ်မုခ်ဆောင်တံတိုင်းအနီးကြီးအလယ်တွင်ကား ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏ ရာမ ရုပ်ပုံလွှာကြီး။

ကျွန်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေးခရီး ရောက်ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ဒုတိယဖိရောက်ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအကြိမ်တွင်ကား ကျွန်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာဆရာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ရောက်ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထုံးစံအတိုင်း 'တိန်အန်မင်ရင်ပြင်'သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ အချိန်အလှန်ကြီးစွာ တိုးတက် ခေတ်မီ ပွင့်လင်းကြွယ်ဝနေသော တရုတ်ပြည်ကြီးကို ကိုယ်တွေ့ဆက်မြင် ကြည့်ရှုခံစားရင်း တိန်အန်မင်က ပြောသော တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲအဆင့်ဆင့်ကို ပြန်လည်ကြားယောင် မြင်ယောင်မိ၏။ ဤလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကြီး၏ဦးစီးခေါင်းဆောင် ပုံကိုင်ရှင်ကြီးကား 'မော်စီတုံး'

(၂)

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်ကပင် တရုတ်ပြည်နှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုစိတ်ဝင်စားခဲ့သည်။ မှတ်မှတ်ရရ ကျွန်တော် သတ္တမတန်းအရောက် ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံး ဖတ်ရှုရသောစာအုပ်မှာ 'လှဦး'ဘာသာပြန်သည့် 'တရုတ်ပြည် သူ့သူရဲကောင်းများ' စာအုပ် ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်မှ စတင်စွဲလမ်းခဲ့ရာ နောက်ပိုင်း တရုတ်ပြည်နှင့်ပတ်သက်သောစာအုပ်များ ဆိုလျှင် တကူးတကပင် သိသိမဲမဲ ရှာဖွေ ဖတ်ရှုခဲ့၏။ လူထုဒေါ်အမာ၏ 'ဘဝချင်းမတူသည့် တရုတ်ပြည်'၊ တင်ထွေး၏ 'တရုတ် ပြည်ပေါ်မှ ကြယ်နီ'တို့မှအစ ဆရာမြသန်းတင့်၏ 'ဒီရေမြင့်သစ်'တို့အထိ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စတင် ဖတ်ရှုလာသည့်အခါများတွင်ကား 'အဂ္ဂါစနိုး'၊ 'အန်နာလူဝီစထရောင်း'၊ 'ရေဝိအယ်လီ'၊ 'ရော့စ်တာရီ'၊ 'ဟန်စုယင်' စသူတို့ ရေး သော တရုတ်ပြည်အကြောင်းစာအုပ်များကို ဖတ်မိခဲ့၏။ နဂါးနီတိုက်ထုတ် သခင်နု ၏ 'ဂန္ဓာလရာဇ်'နှင့် ဆရာဒဂုန်တာရာရေးသော 'ဂန္ဓာလရာဇ်'စသည့် ခရီးသွားမှတ် တမ်းစာအုပ်များကို ဖတ်ရသည့်အခါများတွင်လည်း တရုတ်မြန်မာဆက်ဆံရေးကို ပိုမိုရင်းနှီးနားလည်လာခဲ့၏။ 'တရုတ်ပြည် ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း' (China Reconstruct)၊ တရုတ်စာပေ(Chinese Literature)၊ ပေကျင်းရီဗျူး(Beijing Review)စသော တရုတ်ပြည်ထုတ် ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများကို အင်းဝစာအုပ်တိုက်မှ ဈေးနှုန်းချိုသာသောနှင့် နှစ်ကြေးပေးသွင်းဝယ်ယူရရှိ၍ လစဉ်ပင် ဖတ်ရှုနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ချူးအင်လိုင်း၏ ဇနီး မဒမ်တိန်ရင် ချောင်း အလည်အပတ်ရောက်မည်ဟူသော သတင်း ကြားသည်နှင့် တိန်ရင်ချောင်း အကြောင်း ချက်ချင်းဆောင်းပါးရေးကာ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်သို့ ပို့လိုက်သည်။ အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ မည်သည့်အဆက်အသွယ်မျှ မရှိပါဘဲလျက် ဒီနေ့တိုင် နက် ဖြန်ဆောင်းပါးပါလာ၏။ ဆောင်းပါး ပါလာသည်မှ သတင်းစာတစ်စောင်တည်း တွင် မဟုတ်။ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်ရော၊ ကြေးမုံသတင်းစာရော၊ Working People's Daily အင်္ဂလိပ်သတင်းစာရော၊ မြန်မာပြည်တွင် ထုတ်သမျှ သတင်းစာ အားလုံးတွင် ဖော်ပြခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ထိုမှဆက်၍ ကျွန်တော် တရုတ်ပြည်သမိုင်းကို နှံ့နှံ့စပ်စပ်လေ့လာမိခဲ့သည်။ အမေရိကန် စာရေးဆရာမ ရုပ်ရှင်မင်းသမီး 'ရှာလီမစ္စလီန်း'၏ You can't get there from here ဟူသော တရုတ်ပြည်ခရီးစဉ်စာအုပ် 'လင်းယုန်မြေမှ နဂါးပြည်သို့'ကို မြန်မာပြန်ဆိုသည်။ 'ကျန်းကျင်းနှင့်လေးဦးဂိုဏ်း' စာအုပ်ကို ပြုစုသည်။ တရုတ်စာရေးဆရာများဖြစ်သော လူရွှန်း၊ မော်ကွန်း၊ လော ရှော့၊ ကူမိုးကြီးတို့၏စက္ကူများကို ဘာသာပြန်ဖြစ်ခဲ့သည်။

(၃)

ကျွန်တော်၏ စာပေသက်တမ်း နှစ်(၃၀)အတွင်းတွင် ကျွန်တော်ရေးသား ထုတ်ဝေပြီးသော စာအုပ် (၇၄)အုပ် ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် (၉)အုပ်မှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။ လူမဲခေါင်းဆောင် ဒစ်ဂရေဂိုရီ၏ 'ငမဲ'၊ 'တရိုး၏ဒေသနာ' စာအုပ်လူများ၊ 'ဆွာမိဝိဝေကာနန္ဒ'၊ 'ဆူဘတ်စ်ဒုန္နရာဘိုစ်'၊ 'ထင်ရှား ကျော်ကြား မြားရေးသမားများ'၊ 'ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာများ'၊ 'စာတောအလယ်မှာ'၊ 'တတိယ ကမ္ဘာမှ ပထမကမ္ဘာသို့ (လီကွမ်ယု)'၊ 'ရှင်သန်နေသောသမိုင်းကြောင်း' (ဟီလာရီ ဟလင်တန်) စသဖြင့်၊ ယခု 'မော်စီတုံး'စာအုပ်မှာ ကျွန်တော်၏ (၁၀) အုပ်မြောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ် ဖြစ်သည့်အပြင် ကျွန်တော်၏ (၇၅)အုပ်မြောက် 'စိန်ရတု'စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

(၄)

'မော်စီတုံး-နတ်သိကြားမဟုတ်... လူသား' စာအုပ်သည် ကမ္ဘာကျော် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး၏အကြောင်းကို အရိုးဆုံးအရင်းဆုံး တင်ပြထား သော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် လူထုကလွန်စွာသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ လူသား အဆန်ဆုံးဖြစ်ရပ်မှန်များကို အတွင်းသိအစင်းသိတစ်ဦးက အနီးကပ်ဆုံး ဖော်ပြ နေသဖြင့် အကဲခတ်ကာ အသေးစိတ်တင်ပြထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ မော်စီတုံးအကြောင်းရေးသော စာအုပ်များစွာ ထွက်ခဲ့ဖူးပါသည်။ အများစုမှာ ကျွန်တော်ဘွဲ့စာအုပ်များသာဖြစ်သည်။ (ထိုစာအုပ်များကို မော်စီတုံး သက်ရှိထင်ရှား ပြုစုပုံစံပင် မော်စီတုံး ကိုယ်တိုင်က မကြိုက်ဟု ဖွင့်ဟပြောဖူး၏။) ဤစာအုပ်ကား ကျွန်တော်ဘွဲ့မဟုတ်၊ ရောမခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး၏ လူသားဆန်ဆန် ဝမ်းနည်းမှု၊ နှစ်ခြင်းသာမှု၊ ဒေါသထွက်မှု၊ အဆုံးအဖြတ်မှန်ကန်မှု၊ အဆုံးအဖြတ်မှားယွင်းမှု၊ အဘွားသားရင်သား မခွဲမှု၊ သားသမီးအပေါ် ဖခင်၏မေတ္တာ၊ စည်းကမ်းတင်း တင်းပြုလွန်းမှု၊ဇနီးသည်ကို အလေးထားမှု၊ ဇနီးသည်အပေါ် စိတ်ကုန်မှု၊ စိတ်လောကြီး တစ်ယူသန်မှုစသည်တို့ကို စာအုပ်တွင် အရင်းအတိုင်း ရေးထားသည်။

ကမ္ဘာနိုင်ငံရေးပညာကျွမ်းကျင်တစ်ဦး၏ အတွင်းရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရှုရင်း အဘွားယုစရာရှိသည်ကို ယူနိုင်ကြ၊ သံဝေဂရစရာရှိသည်ကို ရနိုင်ကြမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော် ဤစာအုပ်ကို မြန်မာပြန်ဆိုရအုံးနပ်ပြီဟု ဆိုရပါမည်။

မော်နင့်ဝီယက်နမ်သမ္မတဟိခင်း

မော်နင့်ဟိုချီမင်းကိုကြိုဆိုကြပုံ

မော် နင့် ဇနီးကျေးကျွန်တို့အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတ ဆူကာန် ၏ ဇနီး နှင့်အတူ

မော် နင့် ချူအင်လိုင်:

ကျွန်တော် မော်ခ်သက်တော်စောင့် ဖြစ်လာပုံ

ကျွန်တော် မော်ခ်တုံး၏ကိုယ်ရံတော် ဘာကြောင့်ဖြစ်လာခဲ့သည်ကို စကား
 အနည်းငယ်မျှဖြင့် ရှင်းပြနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ သို့သော် သူ၏ ရွေးချယ်မှုတွင်
 ကျွန်တော်သည်အချက်များစွာထဲမှ တစ်ခုမှာ ကျွန်တော်သည် ဤအလုပ်မျိုးကို မည်
 သည့်အခါကမှ မလုပ်ချင်သည့်အကြောင်းက အထူး အရေးပါလှပါသည်။ မရနိုင်
 သောအရာကိုမှ ပိုပြီး မချင့်မရဲဖြစ်တတ်သည်မှာ ဓမ္မတာ ဖြစ်ပုံရပါသည်။ မော်သည်
 မပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူသည်လည်း လူထဲက လူပင် ဖြစ်သော
 ကြောင့် ဤလူ့သဘာဝဓမ္မတာကို မလွန်ဆန်နိုင်ပါ။ ထိုသို့ သူ့ကို ယိုးစွပ်၍ မကောင်း
 ဆတ်လည်း၊ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ သူသည်လည်း ဤအတိုင်းပင် ကျင့်သုံးခဲ့ဟန် တူပါ
 သည်။

၁၉၄၇ နွေဦးရာသီပွဲတော်ပြီးကာစ၊ ၁၉၄၆-၄၉ တရုတ်ပြည်လွတ်မြောက်
 ခဲ့စဉ်ကလ အတွင်းတွင် ကျွန်တော်သည် ချူအင်လိုင်း၏ ကိုယ်ရံတော်အဖြစ်
 ဆောင်ရွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤအချိန်သည် ကူမင်တန်နှင့် ကွန်မြူနစ်တို့ စစ်ပွဲ
 သွင်းကာလဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးရလဒ်အဖြေ ထွက်ခါနီးအချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ချန်ကေ
 ဇီ၏အားအကိုးဆုံးတပည့်ကြီးဖြစ်သော 'ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟူကျုံးနန်'၏လက်အောက်
 တပ်သား ၂၀၀,၀၀၀သည် ရှန်ဖီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းလွတ်မြောက်ရေးဧရိယာကို
 စစ်ဆင်နေကြ၏။ ရန်သူ၏ထိုးစစ်ဆင်မှုကြောင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဝဟိုကော်မတီ
 သည် ယန်အန်ကို စွန့်ခွာကာ ရှန်ဖီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ပြောက်လျားစစ် စတင်

ဆင်နွှဲနေရသည်။

ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဝဟိုကော်မတီရုံးအဖွဲ့မှ ကျွန်တော်တို့ ရာပေါင်းများစွာသည် မြစ်ဝါမြစ်သို့ ရောက်လာကြ၏။ ဤသည်မှာ ရှန်ဇီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် စစ်ပွဲတစ်ခုလုံး ဆင်နွှဲချိန်ကာလအတွင်း အကြမ်းတမ်းဆုံးအချိန်ကာလ ဖြစ်၏။ 'ဗိုလ်ချုပ်လူကန်'သည် တပ်မဟာကြီး (၇)ခုမျှဖြင့် ကျွန်တော်တို့ နောက်ကို အပြင်းအထန်လိုက်တိုက်နေသည်။ ဇွီဒီမုမီဒီအထိ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျရုန်း ပြည်နယ်၊ ထိုမှ မြစ်ဝါအထိ လိုက်တိုက်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မိုးကလည်း ဒလဟော အဆက်မပြတ် ရွာနေသည်မှာ ရက်ပေါင်းများစွာ ခေပ်မနား။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ရွဲနှစ်ချမ်းတုန်နေကြသည်။ မြစ်ရေ လှံတက်လာ ပုံမှာလည်း တဝေါဝေါအသံတွေ မြည်ဟိန်းနေသည်မှာ မိုင်ပေါင်းများစွာမှပင် ကြားနေရသည်။ မော်သည် ကျွန်တော်တို့ရင်ဆိုင်နေရသော အခြေအနေကိုကား မသိသို့သော် ကျွန်တော်တို့ မြစ်ဝါမြစ်ကို ဖြတ်တော့မည်ဆိုသည့် ကောလာဟလသတင်း ကျွန်တော်တို့ကြားထဲတွင် ပျံ့နေသည်ကိုကား သူ မကြိုက်။ မော်သည် ပြောသည့် အတိုင်း လုပ်တတ်သူ ဖြစ်၏။ သူသည် ဆန့်ကျင်ဘက် ဝိရောဓိတို့ကို လွယ်လွယ်နှင့် အရှုံးပေးတတ်သူ မဟုတ်။ စိတ်သဘောထားလည်း မကြာခဏပြောင်းတတ်သူ မဟုတ်။

'ဟူကန်းနန်ကို မနိုင်ရမချင်း ငါတို့ မြစ်ဝါမြစ်ကို မဖြတ်ဘူး' ဟုပြောဖူးသည်။ ယခုတော့ ဗိုလ်ချုပ်ဟူ၏တပ်သည် ချန်ကေရှိုတ်၏တိုက်ရိုက်ထိန်းချိန်အောက်မှနေ၍ တပ်မကြီး (၇)ခုဖြင့် ကျွန်တော်တို့နောက်ကို ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်တိုက်နေပေပြီ။ ဤအချိန်တွင် မော် ပြောခဲ့သလို မြစ်ဝါမြစ်ကို မဖြတ်ကျော်ဘူးသော ကိစ္စသည် မရေရာတော့ချေ။ ထို့ပြင် ရှန်ဇီပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းသည် ကျွန်တော်တို့တပ်မတော်အတွက်ရော ပြည်သူများအတွက်ပါ ခွန်အားသတ္တိ သင်္ကေတဖြစ်နေကာ ကူမင်တန်တို့နှင့် သေရေးရှင်ရေး အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်တိုက်ပွဲဟုလည်း အားလုံးက ခံယူထားကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌမော် ရှန်ဇီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ရှိနေသော သူ့ အလျှော့မပေးဘဲ တိုက်ပွဲဝင်ကြရန်လည်း ကျွန်တော်တို့ ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။

ချူအင်လိုင်က မော်ကို သံတမန်ဆန်ဆန်ဖြင့် ပြောပြရာတွင် ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှ မြစ်အစိတ်အပိုင်းသည် မြစ်ဝါမြစ် မဟုတ်၊ ဂျာလူမြစ်သာ ဖြစ်ကြောင်း ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်မည်မှာ မြစ်ဝါမဟုတ်၊ ဂျာလူသာ ဖြစ်ကြောင်း သူက တိုက်ကာ အကြံပေးခဲ့သည်။ သို့သော် မော်ကတော့ ဤစကားများကို လက်မခံ

ခဲ့။ ဂျာလူသည် ဌာနေလူခံများ အခေါ်အရ 'မြစ်ဝါမြစ်၏ ခက်ရင်းခွဲဖြစ်သည်။ ဂျာလူမြစ်က မြစ်ဝါမြစ်ထဲ စီးဝင်၏။

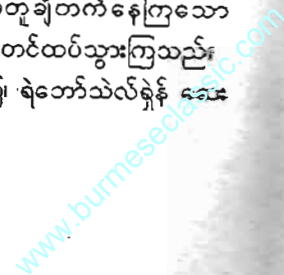
နောက်ဆုံးတွင် ဂျာလူကို ဖြတ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြ၏။ အခြေအနေအရ ဂျာလူမြစ်မှာ ဤတစ်လမ်းသာ ရှိတော့သည်။ ရန်သူများသည် ကျွန်တော်တို့နောက်ထက် တောင်ကုန်းများကို သိမ်းခဲ့ကြသည်။ ကျည်ဆံများက ကျွန်တော်တို့ခေါင်းပေါ် လေထဲမှာ တဝီဝီပျံဝဲနေကြကာ ကျွန်တော်တို့ခြေအောက်က ရွံ့များပေါ် တွေ့ကြသည်။ ရန်သူ ရှေ့တက်လာမည်ကို တားဆီးရန် ကျွန်တော်တို့တွင် တစ်ဦးတည်း တပ်သာ ကျန်တော့၏။ သူတို့နှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း တော်တော်လှမ်းနေပြီ။ ဝဟိုကော်မတီရုံးကို စောင့်ကြပ်ရန် အစောင့်တပ် တစ်တပ်သာ ရှိတော့သည်။ နောက်တွင် ကိုယ်ရံတော်တပ်စိတ် တစ်စိတ်သာ ရှိ၏။ 'ယန်ချန်လင်း'က ကျွန်တို့အဖွဲ့မှူး ဖြစ်သည်။ ရန်သူက အတင်းစစ်ဆင်လာပါက သူတို့ဘက်က အထောင်အသောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ဘက်က ရာဂဏန်းမျှသာ ခုခံရန် ကျန်တော့သည်။

ဝဟိုကော်မတီအတွင်းရေးမှူး 'ရင်ဘီရှီ'သည် ကျွန်တော်တို့ မြစ်ကူးရေးအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်၏။ မြစ်ကို ဖြတ်ရမည်မှာ မလွယ်။ နားကွဲလုမတတ် တဝုန်းဝုန်း စီးဆင်းနေသော မြစ်ရေစီးအဟုန်ကား လှိုင်းလုံးကြီးများ ထလျက် မြစ်ထစ်ခုလုံး ရေပြည့်လျှံနေ၏။ ဆိတ်သားရေ ကူးတို့ကောင်များသည် ရေပေါ် ချလိုက်သည်နှင့် ဆိတ်သားမိုးမျှော် ဖြစ်ကုန်ကြ၏။ ထို့နောက် သစ်ရွက်ကလေးများအလား ဝေါသကုန်ပြင်းသော ရေစီးတွင် မျောပါသွားကြ၏။

ကျွန်တော်တို့သည် မာန်ဟုန်ပြင်းသော မြစ်နှင့် ထောင် သောင်းချီသော ရေတပ်များအကြား ကြားညပ်နေကြ၏။ ကျွန်တော်ကဲ့သို့သော ဝါရင့်စစ်သားကြီးများက သောက်သည်ပင်လျှင် ကြောက်စိတ်နည်းနည်းဝင်လာနေပြီ။ မော်၏ပျက်နှာက ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့အား သို့သော် တည်ငြိမ်အေးဆေးမှုကိုတော့ ဆောင်ထားဆဲ။ သူက လက်ချောင်းကိုထောင်ကာ လက်တစ်ချောင်းနှင့်တစ်ချောင်းကို အသာအယာ ပွတ်ချောင်း 'စီးကရက်တစ်လိပ် ပေးပါ'ဟု ပြောသည်။

အသံက သိပ်မကျယ်။ သို့သော် သူနှင့် အတူချီတက်နေကြသော ကျွန်တော် တို့တစ်တွေအတွက်မူ မိုးချန်းသည့်အလား ပဲ့တင်ထပ်သွားကြသည်။ 'သူ့ကို စီးကရက်တစ်လိပ် မြန်မြန် ပေးလိုက်ကြ၊ ရဲဘော်သဲလ်ရှန် ဆေးသောက်ချင်နေတယ်'

'ရဲဘော်သဲလ်ရှန် ဆေးလိပ်သောက်ချင်တယ်'

‘ဆေးလိပ်သောက်ချင်တယ်’

‘လီသဲလ်ရဲန်’သည် ရှန်ဇီပြည်နယ်တွင် တိုက်ပွဲဝင်နေစဉ်ကာလက မော်တော်တို့မှာ စီးကရက်သောက်ဖို့ စိတ်ကူးပင် မရကြ။

မော်သည် ကျောက်တုံး တစ်တုံးပေါ်တွင် ထိုင်ချလိုက်၏။ လက်ချောင်းနှစ်ချောင်းတော့ ထောင်ထားဆဲ။ စောင့်ရတာ ကြာပဲ ကြာလှပကော ဟူသော သံမျိုးနှင့် ထပ်အော်ပြောသည်။

‘ဘယ်မှာလဲကွ၊ ငါ့စီးကရက်’

ရဲဘော်သဲလ်ရဲန် ဒေါသထွက်လာပြီ။

ကျွန်တော်တို့အားလုံးပင် ချက်ချင်း ကိုယ့်အိတ် ကိုယ်နှိုက်ကြကာ စီးကရက် ရှာကြ၏။ မတွေ့ကြ။ ဤသတင်းသည် တပ်ဖွဲ့ဝင်များဆီသို့ ချက်ချင်းပျံ့နှံ့၏။ မကြာမီ မော်၏ မြင်းထိန်းရဲဘော်သည် ဆူညံနေကြသော လူအုပ်ကြားမှ ထွက်လာအားရ တိုးထွက်လာသည်။ သူ့လက်ထဲမှာ ဆီစိမ်စက္ကူအဝါဖြင့် ထုပ်ထားသော စီးကရက်နှင့် မီးခြစ်။ ဘယ်လောက်ဝမ်းသာစရာကောင်းတဲ့ မြင်ကွင်းပါလဲလို့။

ချက်ခြင်းပင် ချွအင်လှိုင်းက ညွှန်ကြားသဖြင့် အစောင့်တပ်သားများသည် ချည်သားဝှမ်းကပ် ပေါ့ပေါ့ပါးပါးလေးကို မော်၏ကိုယ်ပေါ်တွင် ခြုံပေးလိုက်ကြ၏။

လေးနက်သောစိတ်ကူးများကို စိတ်ကူးရင်း မော်သည် စီးကရက်ကို မီးလိုက်၏။ ထို့နောက် ခပ်ပြင်းပြင်းတစ်ချက်ရွှက်ဖွာလိုက်ကာ မီးစွဲမစွဲ ကြည့်လိုက်၏။ ထို့နောက်မှ သူ အသက်ရှူလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးက စီးကရက် မီးခိုးပြာ လေး ထွက်လာသည်ကို ငေးကြည့်နေကြ၏။ ကျည်ဆံပေါက်ကွဲသံက ကျယ်လောင် စွာ ကြားနေရသည်။ သို့သော် မော်ကတော့ ဒါတွေကို လုံးဝမသတိထားဘဲ ခုတ်ခတ်နေ၏။ သူ့မျက်ခုံး နှစ်ခုကြားတွင် အရေးအကြောင်းကြီး နက်နက်နင်းနင်းပေါ်လာ၏။ စီးကရက်မီးခိုးငွေ့များကို နှာခေါင်းမှထုတ်၏။ သွားကြားထဲ ထုတ်၏။ မီးခိုးငွေ့ အားလုံး မထွက်မီ ပြန်ရွက်သွင်းပြန်၏။

စီးကရက်တစ်လိပ် ကုန်သွားသည်။ တစ်စက္ကန့်မျှ ကြာသည်ဟုလည်း မခံနိုင်။ တစ်ဘဝစာကြာသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်၏။ ချက်ခြင်းပင် မော်သည် ကျောက်တုံးပေါ်မှ ထလိုက်သည်။ စီးကရက်တို့ကို အမြီးကြီးနှင့် လွှင့်ပစ်လိုက်၏။ ထို့နောက် တစ္ဆာတုန်တီးမည့်အသံကြီးဖြင့် ပြောလိုက်သည်။

‘ငါတို့ မြစ်ဝါမြစ်ကို မဖြတ်တော့ဘူး’

မော်သည် မြစ်ခက်ရင်းခွတစ်လျှောက် လမ်းဆက်လျှောက်သည်။ သူ့ခြေထောက်ကို မှန်သည်။ သုတ်သီးသုတ်ပြာမရှိ။ သူ့ကိုယ်ရံတော်တစ်ဦးတည်းသာ သွား၏။ သို့သော် သူ့ကို မော်က မောင်းထုတ်လိုက်၏။ တစ်ယောက်တည်း သွားလျှောက်နေသည်။ ရန်သူ၏ကျည်ဆံများက သူ့အနားမှာ ဝဲနေကြ၏။ ဤအချိန်တွင် ရန်သူကျည်ဆံတစ်တောင့်များ သူ့ကို မတော်တဆ ထိမှန်ခဲ့လျှင် သမိုင်းမင်းကြောင်းသည် တစ်မျိုးပြောင်းသွားနိုင်၏။

သို့သော် ထူးဆန်းတာက သူ မိတာတစ်ရာမျှ လျှောက်သွားသည်အထိ မိသားစုတို့မှ ငြိမ်ကျသွားသည်။ ပစ်သံ ခတ်သံ မကြားရတော့။ သူ တောင်ကမူ အေးအေးအေးအေး ရောက်သွားသည်။

‘ဒိုင်း’

ပေါက်ကွဲသံ တစ်ချက်ပေါ်လာသည်။ မတော်တဆ ကျည်ထွက်သွားတာ သို့မဟုတ် မော်စိတ်ကိုပင် အလေးပြုလိုက်သည့် သေနတ် ဖောက်သံလား။ ရန်သူတို့သည် ယခုမှ အိပ်ယာမှ နိုးလာသည့်အလား သေနတ်တွေ ဆက်တိုက်ပစ်ကြ၏။

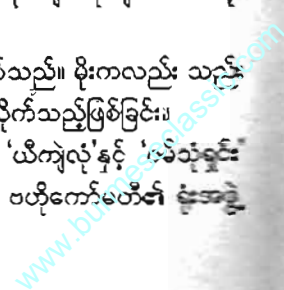
ရန်သူတပ်များနှင့် ဤသို့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုမျိုး ရှန်ဇီပြည်နယ်မြောက်ဘက်တွင် သုံး လေးကြိမ် ကြုံဖူးသည်။

သေနတ်သံများကို လျစ်လျူပြုရင်း မော်သည် ခေတ္တအနားယူရန် ထိုင်ချလိုက်သည်။ ထို့နောက် ဘေဂျင်းအော်ပရာမှ သီချင်းတစ်ပိုင်းတစ်စကို ညည်းလိုက်သည်။

ခေတ္တ နားနေပြီးနောက် မော်သည် တောင်ကုန်းပေါ် လျှောက်သွား၏။ တောင်တစ်ဝက်တွင် အိမ်ခြေ ခုနစ်ဆယ် ရှစ်ဆယ်မျှရှိသော ရွာတစ်ရွာတွင် ဝင်နားခဲ့၏။ တောင်ကုန်းပေါ်တွင် သစ်ပင်လည်း မရှိ၊ ရေလည်း မရှိ။ ‘နဂါးဖြူကျောင်း’ဟု ခေါ်သော ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတစ်ကျောင်းသာ ရှိ၏။ မိုးရွာလျှင် ခေတ္တခိုနားစရာ ဇရပ်သာသာပင် ဖြစ်၏။ မော် ရွာထဲဝင်သွားတော့ မိုးကပါ လိုက်လာသည်။ ရွာသူရွာသားတွေက သူ့ကို နဂါးဝင်စားလာသူဟုပင် မှတ်ယူကြိုဆိုကြ၏။ တောင်ကုန်းအောက်တွင် လျှောက်တပ်များ စခန်းချနေကြသည်။ မီးဖိုများမှ မီးရောင်များကို မျက်စိတစ်ဆုံး မြင်ရသည်။

ထိုညက မော်သည် တောင်ကုန်းပေါ်တွင် အိပ်သည်။ မိုးကလည်း သည်းသည်း မော်ကလည်း အသံအကျယ်ကြီးဖြင့် ဟောက်လိုက်သည့်ဖြစ်ခြင်း။

နောက်တစ်နေ့ ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ‘ယီကျဲလုံ’နှင့် ‘မိသဲသဲ’တို့က ကျွန်တော်ကို အမိန့်စာ လာပေးသည်။ ‘ယီ’သည် ဗဟိုကော်မတီ၏ နှုတ်စာ

အပြစ်ပြီး 'ဝမ်'က သူ့လက်ထောက်ဖြစ်၏။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ရွာထဲမှ ဂူအိမ်တွင် လာတွေ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ရန်ဖီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တောင်ကမ်းပါးရံမှ ဝဋ် ဝုလေးများထွင်းကာ ဂူအိမ်လေးများ လုပ်ထားသောအစဉ်အလာ ရှိကြ၏။

'မင်းအတွက် အလုပ်ပြောင်းရွှေ့အမိန့်ပဲ'
'ယီ'က ထုံးစံအတိုင်း စကားကို လိုရင်းသာ ပြော၏။

'မင်းကို ဥက္ကဋ္ဌမော်ရဲ့ ကိုယ်ရံတော်အဖြစ် ကျုပ်တို့က ခန့်ချင်တယ်။ မင်းကိုယ်ရံတော်လုပ်တဲ့ အတွေ့အကြုံလည်းများနေပြီပဲ'

'ခုလို ရာထူးရွှေ့ပြောင်းလိုက်တာက မင်းကို ကျုပ်တို့က ယုံကြည်လို့ပဲ။ ခုလို အဆုံးအဖြတ်မပေးခင် ကျုပ်တို့ အကြာကြီး စဉ်းစားခဲ့ကြရတယ်။ ဒီရာထူးက ဝဋ်ယူစရာလည်း ကောင်းတယ်။ အရေးလည်း ပါတဲ့ ရာထူးပဲ။ ကျုပ်တို့ မျက်နှာဖျက်အောင်တော့ မင်း မလုပ်ပါနဲ့'

'ဝမ်'က ဆက်ရှင်းပြနေသည်။

ကျွန်တော်က ခေါင်းကို ညွတ်လိုက်သည်။ သူတို့၏အဆုံးအဖြတ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ ဘာရှိသည်ကိုပြောဖို့ကား တွန့်ဆုတ်နေ၏။ ယမန်နှစ်ပင် မော်သည် ဒေါသတကြီးဖြင့် သူ၏ကိုယ်ရံတော် 'ရန်ဟုံရီနီ'ကို ထုတ်ပစ်ခဲ့၏။ ကျွန်တော်သည် တပ်မတော်ကို ၁၁ နှစ်သားက ဝင်ခဲ့၏။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ထပ်ထပ် အကူရဲဘော်။ ထို့နောက် အစောင့်ရဲဘော်။ ယခု ကိုယ်ရံတော်။ ထို့ကြောင့် သူတို့၏အဆုံးအဖြတ်ကို ကျွန်တော် မအံ့ဩမိပါ။ သို့သော် ကျွန်တော်နှင့်အတူ ဝင်ထဲ ဝင်ခဲ့ကြသူများသည် ယခု အရာရှိများ ဖြစ်နေကြပြီ။ ဝိုင်းလေးတွေ ဝိုင်းကြီးတွေ ဖြစ်နေကြပြီ။

'ကဲ ခင်ဗျား ဘာပြောမလဲ'
'ယီ'က မေးရိုးမေးစဉ်မေးခွန်းကို မေး၏။

'ကျွန်တော် သူ့ကိုယ်ရံတော် မဖြစ်ချင်ပါဘူး။ ကျွန်တော် ကိုယ်ရံတော်လုပ်ခဲ့ရတာ ကြာပါပြီ'

ကျွန်တော့်စကား ကြားရသောအခါ သူတို့က အံ့ဩနေကြ၏။ စိတ်မသေမသာလည်း ဖြစ်သွားကြဟန်တူသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် ငြင်းပယ်တာ မှားသွားပြီဟု ယူဆကာ စကားပြင်ပြီး ဆက်ပြောလိုက်၏။

'ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပါတီရဲ့အဆုံးအဖြတ်ကိုတော့ ကျွန်တော် နာခံပါမယ်'
'ခင်ဗျား ခုလိုပြောတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ ဒီရာထူးသစ်က ခင်ဗျားနဲ့ထိုင်

နိတယ်လို့ ကျုပ် ယုံကြည်ပါတယ်'ဟု 'ယီ'က ပြော၏။

'ဒီနေ့က စပြီး အလုပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ပါ'ဟု 'ဝမ်'က ပြောသည်။ ဤသည်မှာ ကျွန်တော် မော်စိတ်၏အနားသို့ မည်သို့မည်ပုံ ရောက်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ချီတက်နေသော တစ်နေ့တွင် မော်သည် ကျွန်တော့်ကို တစ်နေ့လုံး စကားဆန်ခွန်းမှမပြောပါ။ ကျွန်တော့်ကို ငဲ့စောင်း၍ပင် မကြည့်ပါ။ ကျွန်တော်သည် သူ့အင်အားအားဖြင့် ချူအင်လိုင်းကြားတွင် လမ်းလျှောက်လိုက်နေရ၏။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် ပင် သံသယဝင်လာသည်။

'ယီနှင့် ဝမ်က ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီကို သတင်း ပို့ပြီးပြီ ထင်တယ်။ ငါ သူ့ဆီသွားမည် ဆိုတဲ့အကြောင်း၊ ဒါကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ငါ့ကို စိတ်ဆိုးနေတာပဲ ဖြစ်မယ်' ဆိုသည့် ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စဉ်းစားနေမိ၏။

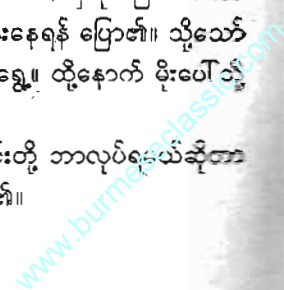
ကျွန်တော်တို့သည် မိုးရွာထဲတွင် တောင်ကုန်းအောက် ဆင်းလာကြသည်။ တောင်ခြေရင်းတွင်ပင် မြစ်ရေတို့ လှုံ့နေပြီ။ ရန်သူတို့က တောင်ကုန်းပေါ် ရောက်လာကြပြီ။ သူတို့ထဲမှ သေနတ်တွေ အဆက်မပြတ်ပစ်သံတွေကြောင့် ကျွန်တော်တို့ စိတ်လန့်လာကြ၏။

ရေကူးတတ်သောရဲဘော်များက 'ဝမ်'၏ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း တံတားကြီးနား ကြီးစားနေကြသည်။

'သူတို့ တံတားထိုးတာ မပြီးခင် ရေဒီယိုထရန်စမစ်တာ ဖွင့်ထားလိုက်'ဟု မော်က သူ၏ဦးစီးအရာရှိ 'လျူ'ကို ပြောလိုက်သည်။ ထရန်စမစ်တာ ပွင့်လာချိန်တွင် အနောက်ဘက် ကျွန်တော်တို့ဘက် ပါလာ၏။ ယခင်က မိုးထိတ်မှုများ ပျောက်သွားသည့် မော်ကို ယခင်က ခြုံပေးသော ချည်သားဂွမ်းကပ်ပါးပါးလေးကို ယခု သူက ဝတ်ဆင်လိုက်၏။ မော်သည် စစ်မြေပြင်မှ ကြေးနန်းသတင်းများကိုဖတ်သည်။ ထို့နောက် သူ၏ညွှန်ကြားချက်များကို ခဲတံဖြင့် ရေးကာ 'လျူ'ထံ လှမ်းပေး၏။ ဤညွှန်ကြားချက်များကို စစ်မြေပြင်အရပ်ရပ်မှ ဌာနချုပ်များသို့ သတင်းပြန်ပို့ရ၏။

ထိုစဉ် ရန်သူလေယာဉ်အချို့က ကျွန်တော်တို့ အပေါ်မှ ဝိုင်းပြီး ပေါ်လာကြ၏။ ကျွန်တော်တို့က မော်ကို တောင်ခြေရင်းတွင် ပုန်းနေရန် ပြော၏။ သို့သော် မော်ကမူ ကြေးနန်းစာများ ဖတ်နေရာမှ မျက်လုံးပင် မရွေ့။ ထို့နောက် မိုးပေါ်သို့ မြင်နိုင်သည့် ထောင်ပြလိုက်ကာ -

'ဘာလဲ သူတို့တွေ သေချင်နေကြလို့လား။ မင်းတို့ ဘာလုပ်ရဲ့သံဆိုတာ ဘာထက် သူတို့ပို့သိတယ်လို့ ငါထင်တယ်'ဟု ပြော၏။

မုဂ်းစာအုပ်အမှာစာ

'လိယင်ကျောင်း'သည် မော်စီတုံးထံတွင် ၁၅နှစ်တိုင်တိုင် အမှုထမ်းခဲ့သူ ဖြစ်၏။ ပထမဆုံး သာမန်သက်တော်စောင့်၊ ထိုနောက် တပ်ခွဲမှူး၊ ထိုနောက် ဒုတိယ တပ်မှူး၊ နောက်ဆုံးတွင် မော်စီကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးကြီး ဖြစ်လာသူ ဖြစ်၏။ မော် သူ့ကို တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။

'ငါ့မိသားစုထဲမှာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သမျှတွေဟာ တခြားလူတွေအဖို့တော့ လျှို့ဝှက်ချက်ပဲ၊ မင်းအတွက်တော့ လျှို့ဝှက်ချက် မဟုတ်ဘူး'

'ငါ အသက်ရှင်နေတုန်း ငါ့အကြောင်း မရေးနဲ့ကွာ၊ ငါ့သေတဲ့အထိ စောင့် ခြား၊ သေပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ မင်း မှန်မှန်ကန်ကန်သာရေး'

၁၉၆၂တွင် လီ မော်ထံမှထွက်လာသောအခါ မော်က ပြောသည်။

'မင်းနောက်ပိုင်းမှာ ငါ ဘယ်ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးမှ မထားတော့ဘူး၊ မင်း အကြာကြီးထားတာက မင်းနဲ့ငါနဲ့ တစ်ယောက်အကြောင်း တစ်ယောက် သိနေ ကြလို့၊ မင်းရဲ့နေရာကို အစားထိုးဖို့လူလဲ ငါ မရှာတော့ဘူး'

ထို့ကြောင့် လီသည် မော်၏သက်တော်စောင့်ထံတွင် နောက်ဆုံးတပ်မှူး ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်သည် လီကို မော်စီတုံးနှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများစွာ ပို့ပေးခဲ့ သည်။ သို့သော် သူဖြေ မဖြေ ကျွန်တော် သေချာပေါက် မပြောနိုင်။ အချို့မေးခွန်း များမှာ မော်၏အကြိုက်များ၊ မကြိုက်မှုများ၊ ကြောက်လန့်မှုများ၊ မော်နှင့်တစ်ခုံတစ် သောက် စကားများခြင်းရှိ မရှိ၊ မော်၏ဒေါသများ စသဖြင့် ဖြေဆိုရန်ခက်ခဲသော မေးခွန်းများဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်ကဲ့သို့ပင် လူများလည်း ဤမေးခွန်း မေးဖြေများကို သိချင်စိတ်စောနေမည်သာဖြစ်၏။

မှန်ပါသည်။ လေယာဉ်များသည် ထိုးမဆင်းကြပါ။ ငုံးလည်း မချပါ။ ခေတ္တ ဝဲယုံပြီးနောက် ထွက်သွားကြ၏။

ယခု တံတား အဆင်သင့်ဖြစ်သွားပြီ။ ကြီးအလုံးကြီးကြီးများကို တစ်ဘက် နှင့်တစ်ဘက် ကျောက်တုံးများတွင် ချည်နှောင်ထားသည်။ မြစ်ထဲတွင် ကျောက်တုံး ကြီးများကို ချထား၏။ လျင်မြန်သောရေစီးထဲတွင် တပ်သားများက ခါးလည်အင် ရေစိုခံ မတ်တပ်ရပ်ကာ တံတား၏ဒေါက်တိုင်များအလား ရပ်နေကြ၏။ မြစ်နား၌ ရောက်သောအခါ မော်စီတုံးက ရပ်လိုက်၏။ ထို့နောက် နောက်ပြန်လှည့်ကာ

‘ရဲဘော်တို့၊ မင်းတို့ အရင် စကားကြ’ဟု ပြောလိုက်သည်။

‘ရဲဘော်လီသဲလ်ရှန်း အရင် စဖြတ်ပါ’

ရဲဘော်များက တစ်သံတည်း ပြန်ပြောကြ၏။

‘ရဲဘော်လီသဲလ်ရှန်း အရင်ဆုံး စဖြတ်စေလိုပါတယ်’

ဒေါက်တိုင်အနေဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသော ရဲဘော်များကလည်း အော်ပြောကြ၏။

မြေပြင်ပေါ်က ကမ်းနဖူးပေါ်မှ၊ ရေထဲမှ အားလုံးက တောင်းပန်ကြသည်။

‘ရဲဘော်လီသဲလ်ရှန်း အရင်ဆုံး ဖြတ်စေလိုပါတယ်’

သူတို့အားလုံးသည် အရေအတွက် ရာလောက် ပမာဏသာရှိသည်။

သော် သူတို့၏အသံများက တောင်ကြားတစ်လျှောက် ပဲ့တင်ရိုက်ခတ်ကာ ဟိန်းထက် သွားသည်။ ဤအသံကို ကြားရသူများသည် သွေးဆူရလောက်၏။ ချွေအင်လိုင်း တံတားကို စဖြတ်သည်။ တံတား ခိုင် မခိုင်၊ စိတ်ချရ မချရ သေသေချာချာ စစ်ပြီး ပြန်လာကာ ဥက္ကဋ္ဌမော်ကို လေသန်မိန့်ဖြင့် တောင်းပန်သည်။

‘ရဲဘော်တွေက ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရှေ့က ဘယ်တော့မှသွားကြမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ရေထဲက ကလေးတွေ ကြာရင် အအေးမိကုန်ကြလိမ့်မယ်၊ တံတားပေါ် မြန်မြန် တက်ပါ’

အော်သံများက ဆက်လက်ထွတ်ပေါ်နေဆဲ။ မော်က မြစ်ထဲမှလူများ၊ ကလေးပေါ်က လူများကို ကြည့်သည်။ ထို့နောက်မှ ကျွန်တော်မျက်နှာကို ကြည့်၏။ ခုခွဲခြင်းပင် ကျွန်တော်မျက်နှာ ရှက်သွေးဖြန်းသွားသည်။ ရဲဘော်များကဲ့သို့ အော်တောင်းပန်မှု ကျွန်တော် မပြုခဲ့မိလေခြင်း။

မော်က တံတားပေါ်သို့ တက်သွား၏။ မော်နောက်က ကျွန်တော် လိုက်သွားသည်။

မြစ်ကို ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်ခဲ့ကြပြီ။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ ယန်ဂျီယာယွမ်လီသို့ ရောက်ကြ၏။ ကိုယ်ခံထောက် ဘဝိဗ္ဗူ၏တပ်မှူး ‘ယန်ချန်လင်’ နှင့် အခြားကိုယ်ခံတော်များက မီးဖိုကာ အဝတ်စုံများကို လှန်းကြ၏။ မော်က ဆီမီးတိုင်၏ အလင်းရောင်အောက်တွင် စစ်မြေပုံကို ဖတ်ကြ၏။ ထင်းက စိုနေသဖြင့် မီးခိုးတွေ အူနေရာ မိမိမျက်နှာဆင်းဆိုင်မှ လူကိုပင် မမြင်ရ။ မော်က ချောင်းတဟွတ်ဟွတ် ကျယ်လောင်စွာ ဆိုး၏။ ‘ယန်’ကမူ မီးခိုးများကြောင့် မျက်ရည်တရွဲရွဲဖြစ်နေ၏။ သူက ကျွန်တော်ကို အော်ပြောသည်။

‘ရဲဘော်သဲလ်ရှန်းကို လေကောင်းလေသန့်ရတဲ့နေရာ အပြင်ကို ခေါ်သွားအေးကွာ’

ကျွန်တော်လည်း ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်ဆိုးနေရင်းက မော်ကို သွားခေါ်၏။ ‘လေကောင်းလေသန့်ရတဲ့နေရာကို သွားရအောင် ရဲဘော်သဲလ်ရှန်း၊ မီးခိုးတွေ ပျောက်သွားမှ မြေပုံပြန်ဖတ်တာပေါ့’

မော်က ကျွန်တော်လက်ကို ဖယ်ချ၏။ ထို့နောက် မြေပုံပေါ်တွင် အမှတ်အသားအချို့ကို ဆက်မှတ်ပြီးမှ သူ့ဘာသာသူ ထကာ အပြင်ထွက်လာ၏။

မိုးက တိတ်သွားသည်။ ကောင်းကင်ပြင်တွင် ကြယ်များ ပြန်ပေါ်လာ၏။

မော်က လေကောင်းလေသန့်ကို တစ်ဝကြီးရှုရှိုက်ကာ ချောင်းတနံ့ပြီး လည်ချောင်း ခြင်းလိုက်၏။ မီးခိုး ရိုက်ထား၍ ဝေဝေနေသော မျက်ရည်စများကိုလည်း သုတ်လိုက်၏။ သူ လမ်းလျှောက်သွားရာနောက်သို့ ကျွန်တော်က နောက်က တကောက်တက်လိုက်နေရသည်။ သူက ကျွန်တော်ကို လှည့်မကြည့်။ သူနှင့် ကျွန်တော်၏ ကြားမှ နားလည်မှုလွဲခြင်းက အတော်ကြီးနေသည်။ ကျွန်တော် အကြီးအကျယ်စိတ်ကောင်းဖြစ်မိသည်။

ရုတ်တရက် မော်က ရပ်လိုက်၏။ ကောင်းကင်ပြင်ကို မော့ကြည့်ရင်းက ကြည့်ပြည့်ချင်း မေး၏။

‘မင်းနာမည် ဘယ်သူလဲ’

ကျွန်တော် အံ့ဩသွားသည်။ နောက်ဆုံးတော့ မော်စီတုံးက ကျွန်တော်ကို တောင်းပြောချေပါပကော။

‘ကျွန်တော်နာမည် လီယင်ကျောင်ပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး’

‘လီယင်ဆိုတာက ငွေ၊ ကျောင်က တံတား၊ လီယင်အစား ကျွင်လို့ ပြောင်းပါ’

‘အေး၊ ရွှေတံတားပေါ့၊ မင်းက ဘယ်အရပ်သားလဲ’

‘ဟော့ဘေးပြည်နယ်၊ အန်ပင်နယ်စုကပါ’

‘မင်းမိဘတွေက ဘာလုပ်သလဲ’

'ကျွန်တော့်အဖေက လယ်သမားပါ။ လယ်အလုပ်မရှိရင် ဂျုံစပါးကို လှည့်
ရောင်းပါတယ်။ အမေကတော့ အိမ်ရှင်မပါ။ လယ်အလုပ်များရင်တော့ သူ့လည်း
လယ်ဆဲ ဆင်းရဲတာပါပဲ'

'မင်းမိသားစုက ငါ့မိသားစုလိုပါပဲ။ မင်းက အဖေနှင့်အမေ ဘယ်သူ့
ပိုသဘောကျသလဲ'

'အမေ့ကို ပိုသဘောကျပါတယ်။ အဖေက စိတ်မြန်တယ်။ ဒေါသလည်း
ကြီးတယ်။ အရက်လည်း သိပ်သောက်တာပဲ။ အဖေက အစားကောင်း စားတယ်
သူ့အကျန်မှ ကျွန်တော်တို့က စားရတယ်။ အမေကတော့ ကြင်နာသနားတတ်တယ်။
လူတွေအပေါ် ဆက်ဆံရေးလည်း ကောင်းတယ်။ ဒါကြောင့် အမေ့ကို ပိုသဘော
တာ'

'မင်းမိသားစုအကြောင်း မင်းပိုပြောလေ။ မင်းအတွက် ငါ ပိုခံစားနားလည်
ရလေပဲ။ မင်းအမေက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပဲ ဖြစ်ရမယ်'

'သူ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတာ ဘယ်နှယ်လုပ်သိတာလဲ'

'မင်းပဲ ပြောတယ်လေ။ ကြင်နာသနားတတ်တယ်ဆို။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အ
လုံးဟာ ဒီအတိုင်းပဲ။ သူတို့ဟာ ကရုဏာတရားရှိတတ်ကြတယ်'

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးအမေကကော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပဲလား'

'ငါလည်း အမေ့ကို ပိုသဘောကျတာပဲ။ ဟုတ်တယ်။ သူလည်း ဗုဒ္ဓဘာ
သာဝင်ပဲ။ ရွှေနှလုံးသားပိုင်ရှင်အမျိုးသမီးပဲ။ ငါ ကလေးအရွယ်တုန်းက ဆိုရင် သူ
ငါ့ကို ဘုရားကျောင်းတွေ ခေါ်ခေါ် သွားတယ်။ ဘုရားရှိခိုးခိုင်းတယ်။ ငါ ကြီးတဲ့
အခါကတော့ ဘုရားမရှိခိုးတော့ဘူး။ ဘယ်လောက်ပဲ ဘုရားရှိခိုးခိုး၊ ဆုတောင်းတောင်
လူတွေရဲ့ သောကဗျာပါဒကိုတော့ သက်သာအောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး'

'ဘုရားရှိခိုးမယ့်အစား ပုန်ကန်တာ ပိုကောင်းတယ်ပေါ့'

'သိပ်မှန်တာပေါ့ကွာ။ ဒါနှင့် မေးရဦးမယ်။ မင်း ငါ့ရဲ့ကိုယ်ရံတော် လုပ်
ရဲ့လား'

ထိုအခိုက်အတန့်တွင် ကျွန်တော် နှလုံးခုန် ရပ်သကဲ့သို့ ခံစားလိုက်
သည်။ ကျွန်တော် ဆွံ့အသွား၏။ ကျွန်တော် ခေါင်းကို စိုက်ချလိုက်၏။ ကျွန်
ဘာပြောသင့်ပါသလဲ။ မော်က ကျွန်တော့်အကြောင်း အကုန်သိသွားပေပြီ။ ကျွန်
အမှန်အတိုင်း ပြောချင်သည်။ မဖုံးကွယ်ချင်။ ကြောင်သူတော် မလုပ်လို။

'မလုပ်ချင်ပါဘူး'

ကျွန်တော် အဖြေကို တိုးတိုးပဲ ဖြေမိ၏။

တိတ်ဆိတ်မှုက လွမ်းမိုးနေ၏။ မော်က စ၊ ပြော၏။

'ငါသိပါတယ်။ မင်း အမှန်အတိုင်းပြောတာ ကောင်းတယ်။ ငါက ဒါမျိုး
ခြောက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ငါ့ဆီမှာ ဘာဖြစ်လို့ မလုပ်ချင်ဘူး ဆိုတဲ့အကြောင်းတော့
ပြောလေကွာ'

'ကျွန်တော် သက်တော်စောင့်အလုပ် လုပ်ရတာ ကြာပါပြီ။ ဝဥဉာဏော
ကျွန်တော်တပ်ထဲ စဝင်တော့ အကူရဲဘော်ပါ။ ကျွန်တော်က တိုက်ခိုက်နေတပ်ထဲ
စဝင်ပါချင်တာ'

'ငါ သိပြီ။ ဂုဏ် ခုနှစ် တပ်ထဲဝင်တဲ့သူ၊ အခုထိ သက်တော်စောင့်ပဲ။ ဘာမှ
မိတ်တိုးတက်ဘူး။ ဒါအကြောင်းပြချက်ပေါ့။ ဟုတ်လား။ တခြားကော ရှိသေးလား
သော်လျှင်အင်လိင်းနဲ့ နေတာက ငါနဲ့ နေတာထက် ပိုကြိုက်သလား။ ဂုဏ် ခုနှစ် စစ်
ဝင်လာတဲ့သူ ဆိုတော့ ဝဥဉာဏ် မှာ တော်လှန်ရေးထဲ ဝင်လာတဲ့သူပဲ။ တရုတ်က
ကျွန်တော့်ကျော်သူတွေနှင့် အကြီးအကျယ်စစ်ဖြစ်နေချိန်'

'မဟုတ်ဘူး မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ဒါမျိုးမဟုတ်ပါဘူး'

ကျွန်တော့်ကို နားလည်မှုလွှဲမှာစိုး၍ ကြောက်သောစိတ်က ဇောဇွားများ
ပြန်ပေးပါသည်။

'ရဲဘော်ချွန်အင်လိင်းဆီမှာ လုပ်တုံးက သူက ကျွန်တော် ဘာဖြစ်ချင်တယ်
သိတယ်။ အခြေအနေကောင်းလာရင် ကျွန်တော့်ကိုတိုက်ခိုက်နေဘက်ပြောင်း
သေးမယ်လို့ သူက ပြောဖူးတယ်။ သူနဲ့ ပြောရတာက ပိုလွယ်ပါတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး
တော့ ကျွန်တော် ဘယ်ပြောရဲ့ပါမလဲ'

'ငါက ခွင့်မပြုဘူးရယ်လို့ မင်း ဘယ်လိုလုပ်သိတာလဲ'

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အပြောင်းအလဲမကြိုက်ဘူးဆို'

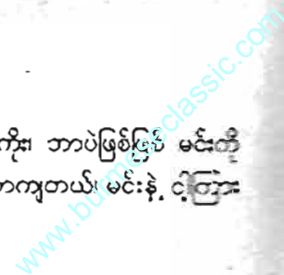
'ဟုတ်လား။ ငါ အပြောင်းအလဲမကြိုက်ဘူးလို့ ဘယ်သူက ပြောတာလဲ'

'ပြောတဲ့လူက အရေးမကြီးပါဘူး။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ အဝတ်အစား
အသွင်ကို စိုက်တံ၊ မင်အိုး၊ လက်ဖက်ရည်ခွက်ကအစ အစွဲခိုက်တယ်။ အသစ် လဲဖေ
သွင်း မယူဘူး။ တချို့အသစ်တွေက ပိုကောင်းတယ်။ ဒါတောင် အပြောင်းအလဲ
မလုပ်လို့ မယူဘူးဆို'

'ဟား ဟား ဟား'

မော်က ရယ်လိုက်သည်။

'မင်းက ငါ့ကို အနီးကပ် စောင့်ကြည့်နေတာကိုး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မင်းထို
သဘောကျတယ်။ မင်း ငါ့ဆီမှာလုပ်တာကိုလဲ သဘောကျတယ်။ မင်းနဲ့ ငါ့ကြား

မှာ နေ့ဆုံညှိနှိုင်းပေးမယ့်သူဆိုတာတော့ လိုနေမလားပဲ'

'ဒီလိုလဲ မလိုအပ်ပါဘူး ခင်ဗျာ'

'တော်လှန်ရေးရဲ့အမှန်တရားဆိုတာ နားလည်ထားရမယ်၊ မင်း ငါ့ဆီမှာ အလုပ် လုပ်မယ်ဆိုရင် မင်းနဲ့ ငါကြားက ခြားနားချက်ဆိုတာ အလုပ်ခွဲဝေလုပ် တစ်ခုပေါ်ပဲ မှတည်တယ်၊ ငါတို့အားလုံးဟာ ပြည်သူ့ရဲ့ ကျေးကျွန်တွေပဲ၊ မင်း ဆီမှာ အလုပ်လုပ်ရင် ပြည်သူ့ကို ငါကတစ်ဆင့် လုပ်ကျွေးသမှုပြုတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် မင်း နားလည်ထားဖို့က အမှန်တရားလောက်နဲ့တော့ မလုံလောက်ဘူး၊ မင်းက ဥပမာ ဥပမာက တပ်ထဲဝင်လာတဲ့သူ၊ ခုထိ သက်တော်စောင့်က မတက်သေးဘူး၊ အထူး တာဝန်က ကြီးတယ်၊ ရာထူးက သိပ်ငယ်တယ်၊ ဒါဆိုရင် မင်းကို ငါ ခေါင်းဆောင် ပြစ်အောင် လုပ်ပေးမယ်၊ မင်းဟာ ငါ့ရဲ့သက်တော်စောင့်အုပ်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်မဟုတ်လား'

ထိုနောက် သူက စကားကို ခေတ္တရပ်ကာ လက်ခြောက်ချောင်း ထောင့်ပြန်ပြန်။

'ငါ့ဆီမှာ ခြောက်လ ခဏလုပ်ကွာ၊ ဘယ်လိုလဲ'

'ကောင်းပါတယ်ခင်ဗျ'

ကျွန်တော်က အားနှင့်မာန်နှင့် သဘောတူ ခေါင်းငြိမ်လိုက်ရာ -

'ကောင်းပြီ၊ ယိဇိလုံဆီ သွား၊ သူက ငါ့အကြောင်းကို မင်းကို ပိုပြောပြနိုင်တယ်'

မော်က ကျွန်တော့်ကို ထားခဲ့ကာ သူတည်းခိုရာ ဂူတွင်းအိမ်ထဲသို့ ပြန်သွားသည်။

နောက်မှ ကျွန်တော်သိရသည်မှာ ကျွန်တော် ဤအလုပ်ကို မလုပ်ချင်တော့ ဆင်ခြင်လုပ်မည့်အကြောင်းအား မော်ကို ပြောပြရာ၊ မော်က 'တခြားလူ ဆက်မဆက်တော့၊ ငါလိုချင်တာက ဒီလူကဲ့ပဲ'ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်း သိရ၏။

ကျွန်တော်က ကျွန်တော်နောင်တနှင့်ကျွန်တော် အလုပ်ကို စိတ်ရော ကိုယ့်ပါ နှစ်၍လုပ်ခဲ့၏။ ယင်းရိုးငွေချိန်ဟူ၍ မရှိ။ ကျွန်တော် မော်အတွက် အကုန်ထုတ်ပေး၏။ လက်ဖက်ရည်တိုက်၊ ထမင်းကျွေးတာမှအစ စာအုပ်၊ ဖောင်တိန် စီစဉ်ပေးခြင်းအလယ်၊ မတွေ့ချင်သောဧည့်သည်ဆိုလျှင် ငြင်းပယ်သည့်အလုပ်အဆုံး အထူးလုပ်ပေး၏။ မော်၏မျက်လုံးကို ကြည့်ပြီး ကျွန်တော် အဓိပ္ပာယ်သိ၏။ မော်က တွေ့တော်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပုခုံးပုတ်၊ ကျောပုတ်၍ အိုးကျူးတတ်သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတစ်ရက်တွင် 'ရန်ကုန်ဘောင်'၌ ဗဟိုကော်မတီ

ကျွန်တော်က ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည် ထုလုပ်၏။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်က စားပွဲပေါ်တွင် လက်ဖက်ရည်ခွက်ကို အသားချကာ သူ့ကို အနှောင့်အယှက်မပေးဘဲ အသာပြန်ထွက်ခဲ့၏။

'ယင်ကျောင်း၊ မသွားနှင့်ဦး၊ မင်းနဲ့ ငါ စကားပြောချင်တယ်' မော်က ကျွန်တော့်ကို လှမ်းခေါ်လိုက်၏။

'ဟုတ်ကဲ့ပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

'ဒီနေ့က ၁၉ ရက်'

သူက ပြောပြောဆိုဆို လက်ချိုး၍တွက်နေ၏။

'ဩဂုတ်၊ စက်တင်ဘာ၊ အောက်တိုဘာ၊ ဒီနေ့က ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉ ရက်၊

မင်းလာတာ ၆လ ပြည့်ပြီ၊ ကဲ ဘယ်နှယ်၊ မင်း ငါ့ဆီက ထွက်ချင်သလား' ကျွန်တော်က ခေါင်းကို နှိမ်ချကာ အမှန်အတိုင်း ပြောလိုက်၏။

'ဟုတ်ကဲ့၊ ထွက်ချင်ပါတယ်'

သူ့မျက်လုံးတွင် မကျေနပ်မှုကို မြင်လိုက်ရ၍ ကျွန်တော် တုန်လှုပ်

ခဲ့၏။

'ဒါပေမယ့် တကယ်လို့ မင်း...'

မော်က ထိုသို့ပြောပြီး စိတ်ကိုထိန်းကာ စကားပြင်ပြော၏။

'ဟင့်အင်း၊ ဟင့်အင်း၊ မင်းကို ငါ ကတိ ပေးထားပြီးသားပဲ၊ ငါ့စကားကို

ပြင်ဘူး၊ မင်း အခုထွက်လို့ရပါပြီ'

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်တော့်ကို သွားခွင့်ပြုလိုက်ပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် လိုအပ်ရင် အတတ်ထပ်သဘောတူညီချက်တစ်ခု လုပ်ဖို့ လိုပါသေးတယ်'

'မော်က ပြုံးလိုက်သည်။

'အေး၊ နောက်ထပ် သဘောတူချက် လုပ်ကြရအောင်၊ နောက်ထပ် ၆လ

အတတ်ထပ်ပေါ့၊ နောက် ၆လ ငါ့ဆီမှာ ဆက်လုပ်ပြီး ဟူကျုံးနန်ကို ငါ့ အပြုတ်တိုက်

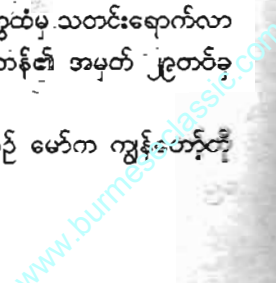
အတတ်တာ ကြည့်သွားဦးပေါ့'

မကြာခင်မှာပင် မော်သည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပင်ဒီဟွေထံမှ သတင်းရောက်လာ

'ဟုတ်ကဲ့'ဟု ခုကို ချေမှုန်းလိုက်ကြောင်း၊ ကူမင်တန်၏ အမှတ် ၂၉တစ်ခု

အမှတ် ၂၉၄၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် 'ရီပိုင်ဖော်'၌ ရှိစဉ် မော်က ကျွန်တော့်တို့

အကြောင်းပြောပြ၏။

'ဒုတိယသဘောတူချက်တော့ စေ့သွားပြန်ပြီ ယင်ကျောင်းရေ၊ ဒါပေမယ့် နောက် ငါလထပ်နေလိုက်ပါဦး၊ ဒါမှ ငါ ချန်ကေရှိတ်ကိုချေမှုန်းတာ မင်းပြင် သွားရမှာ'

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ကျွန်တော်တို့ သဘောတူချက်နဲ့ လုပ်နေရတာတွေကို ဖက်လိုက်ပါတော့၊ ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီက ဘယ်မှထွက်မသွားတော့ပါဘူး၊ ကျွန်တော်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့ပဲ နေပါတော့မယ်'ဟု ကျွန်တော်က ပြောလိုက်၏။

ကျွန်တော် လိမ်ညာပြောဆိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် ကိုယ်ရံတော် အဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသော ကာလတစ်လျှောက်တွင် ညဏ်ပညာအလွန်ကြီးသော စိတ်စွမ်း ရည်ထက်မြက်သော၊ သမိုင်းကို ဖန်တီးနိုင်သောစွမ်းအင်ရှိသော စရာမလူသားကြီး တစ်ဦးကိုစောင့်ကြည့်ရသော အခွင့်အရေးကိုရခဲ့၏။ မော်၏ အကြောင်းကို ပိုသိခဲ့ရ၏။ သူ၏ နှစ်လိုဖွယ် အကျင့်စရိုက်လက္ခဏာများစွာက ကျွန်တော်တို့ သူ့အနားမှ မခွာရက်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်၏ ကျန်ရှိသော ဘဝတစ်သက်တာ တွင် သူ့အနားမှ စောင့်ရှောက်ခြင်းအလုပ်ကို ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စား ကိုယ်ပါ ထက်သန်စွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၅၃ တွင် ကျွန်တော်သည် မော်၏သက်တော်စောင့်တပ်ဖွဲ့တွင် ဒုတိယ တပ်ဖွဲ့မှူး ဖြစ်လာသည်။

တစ်နေ့တွင် မော်က ကျွန်တော့်ကို အပြောင်အပျက် တစ်ဝက်၊ အတည် အတန် တစ်ဝက် ပြော၏။

'မင်းလဲ ခု အရာရှိဖြစ်လာပြီ ယင်ကျောင်း၊ ဒါကြောင့် မင်းက အစောင့်ထာဝန်ကို နေ့တိုင်း ယူစရာမလိုတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် မင်းနဲ့ငါ နေ့တိုင်း မတွေ့ရတော့ဘူး၊ ဒါကို ငါ မကြိုက်ဘူးကွ၊ မင်းနဲ့ ငါ သဘောတူညီချက် တစ်ခု ထပ်ယူကြရအောင် မင်း တစ်ပတ်ကို နှစ်ကြိမ် တာဝန် လာယူကွာ၊ ဒါမှ မင်းနဲ့ငါ ပိုတွေ့နိုင်တယ်'

'သဘောတူပါတယ်' ကျွန်တော်က ပြောလိုက်သည်။

၁၉၅၆ တွင် ကျွန်တော်သည် ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့၏တပ်မှူးအဖြစ် ရာထူး တိုးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်အထိ ကျွန်တော်သည် တစ်ပတ်လျှင် နှစ်ကြိမ် အစောင့်တာဝန် ဆက်ယူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ပို၍ ဂရုစိုက်ချိန် ရခဲ့သည်။

၁၉၆၂ခုနှစ် တစ်ရက်တွင် ကျွန်တော်သည် 'ထရန်းကျင်'သို့ အလုပ် ပြောင်း ရွှေ့မသွားခင် မော်ကို သွားတွေ့သည်။

သူသည် ထုံးစံအတိုင်းပင် ကုတင်ပေါ်တွင် လှဲလှောင်းပြီး စာရွက်စာတမ်းများကို ဖတ်နေ၏။ သူ ဖတ်မပြီးမချင်း ကျွန်တော်သည် တံခါးဝမှ အသာ ချုပ်စောင့်နေ၏။ မကြာခင် သူထံမှ ခေါ်သံကြားရသည်။

'ယင်ကျောင်း၊ ဝင်ခဲ့လေကွယ်'

ကျွန်တော်ရောက်နေသည်ကို သူမည်သို့သိပါသနည်း။ ကျွန်တော် မော်၏ အထည်ကို သူ့စိတ်ထဲ ခံစားမိဟန် တူ၏။ အခြားသူတွေပြောကြသလို သူ့မှာ ဆဋ္ဌဘာဝန်များ ရှိနေရောသလား။

ကျွန်တော်က သူ့ကုတင်ဘေးတွင် ရပ်နေလိုက်၏။ သူက ကျွန်တော့်လက်ထဲ ခက်ကို ကိုင်၊ လက်တစ်ဖက်က ကျွန်တော့် ကျောကို ပုတ်ပေးနေသည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးသည် ဘာမှမပြောဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ ကြည့်နေကြ၏။

ပထမဆုံး ငိုသူမှာ ကျွန်တော်ပင်တည်း။ မော်၏ပါးပြင်ပေါ်တွင် ချက်ခြင်း ချက်ရည်များ စီးကျလာ၏။

ကျွန်တော်က ရှိုက်ငိုသံဖြင့် စပြောသည်။

'ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီမှာ အလုပ်မလုပ်ချင်တုံးကတော့ အစမ်းသဘော အလုပ်ချေးငှားလုပ်သလို လုပ်ခဲ့ရတယ်၊ အခု ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီက ကျွန်တော် မခွဲခွာ နေဘဲအခါကျတော့ အခု ကျွန်တော့်ကိုမောင်းထုတ်နေပြီ၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်တော့်ကို ကော်ခဲအောင် ဘာမဆိုလုပ်နေတာပဲနော်၊ ဟုတ်တယ် မဟုတ်လား'

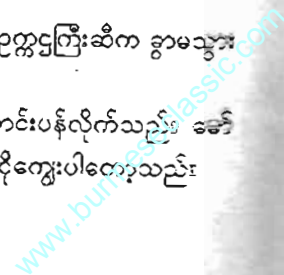
'မင်းသွားမှာကို ငါလဲ ဘယ်စိတ်ကောင်းပါ့မလဲ'

မော်က သက်ပြင်းချရင်း ချက်ရည်များနှင့် ပြော၏။

'ငါ့သားသမီးတွေကိုတောင် တစ်နှစ်မှာ အကြိမ်နည်းနည်းပဲ တွေ့ရတယ်၊ နေ့တိုင်း ကျတော့ နေ့တိုင်း တွေ့ခဲ့ကြရတယ်၊ မင်းက ငါ့သားသမီးတွေထက် ပိုအနီး ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မင်းရဲ့အနာဂတ်ကို ငါ စဉ်းစားရမယ်၊ မင်းကို ငါ ဒီမှာ သက်လုံး ခေါ်မထားနိုင်ဘူး၊ ဒီမှာ မင်းဟာ ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ရဲ့တပ်မှူးဆိုပေမယ့် အပြင်က တပ်ရာထူးတွေနှင့်နှိုင်းစာရင် မင်းရာထူးက ငယ်သေးတာပဲ၊ ဒီရာထူးထက် ပိုကြီးတဲ့ ရာထူး မင်းထိုက်တန်ပါတယ်'

'ရာထူးကြီးတာ အရေးမကြီးပါဘူး၊ ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီက ခွာမသွားပါဘူး'

ကျွန်တော်က ရှိုက်သံကျယ်ကျယ်ထွက်ပြီး တောင်းပန်လိုက်သည်။ မော်က သူ့လက်ဖဝါးများဖြင့် ပွေ့ဖက်ကာ ကျယ်လောင်စွာ ငိုကျွေးပါတော့သည်။

'ငါသေသွားရင် ယင်ကျောင်းရယ်၊ ငါ့အုတ်ဂူကို လာဖို့ မမေ့ပါနဲ့၊ အနည်းဆုံး တစ်နှစ်ကို တစ်ခေါက်တော့ လာလှည့်ပါ'

သူ ဆက်ငိုနေလျှင် သူ့ကျန်းမာရေး ပိုမိုထိခိုက်လာမည်စိုးသဖြင့် တွဲတော်သည် မျက်ရည်များကို ထိန်းချုပ်ကာ သူ့ကို နှစ်သိမ့်ဖို့ ကြိုးစားသည်။ သို့သော် စကားလုံး သုံး လေးလုံးမျှ ထွက်ရုံရှိသေး၊ ကျွန်တော် ပြန်ပြီး ရှိုက်ကြီးတင် ငိုမိပြန်သည်။

ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင် ကျွန်တော့်မျက်လုံးတွင် မျက်ရည်များ ပြင်းလျှံစွာဖြင့် ကျွန်တော် မော်စီတုံးကို နှုတ်ဆက်ခဲ့၏။

ဗ

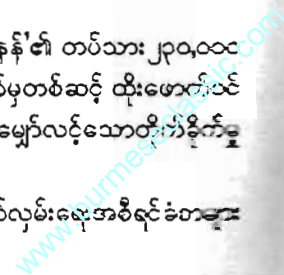
စိန်ခေါ်မှုကို နှစ်ခြိုက်သော မော်

မော်၏ စရိုက်လက္ခဏာများထဲတွင် အထူးခြားဆုံးမှာ စိန်ခေါ်မှုအတွက် အမြဲ အဆင်သင့် ဖြစ်နေတတ်ခြင်းပင်တည်း။ သူသည် ကူမင်တန်တို့၏ စိန်ခေါ်မှုကို တန်ပြန်စိန်ခေါ်မှုများဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ တစ်သက်တာ ဘဝတစ်လျှောက် အောင်မြင်သူဖြစ်ခဲ့သော မော်သည် ကျွန်တော်သိသမျှ သူသည် ရန်သူ ဝေဖန်မှု၏ စိတ်ဓာတ်လွှမ်းမိုးမှုကို မည်သည့်အခါမှ လက်မခံခဲ့။ သူ့ကို ရင်ဆိုင်သူ ဝေဖန်မှုကိုလည်း အနှုံးမပေးခဲ့။ သူ ဘာပဲလုပ်လုပ် မတွန့်မဆုတ်၊ ပန်းတိုင်ရောက် မည်အထိ လုပ်တတ်သည်။

ကူမင်တန်တို့နှင့် စစ်ပွဲကာလတစ်လျှောက်လုံး သူသည် ရန်သူနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင် အန္တရာယ်ကြုံတွေ့လာလျှင် ကြီးမားသော စွမ်းပကားသတ္တိကို ပြတတ်သည်။ သူသည် သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်စိတ် အပြည့် ရှိ၏။ သူ့ခွန်အား သူ့ခံယူချက်ကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်၏။ ထိုသို့သော ယုံကြည်မှုနှင့် ခံယူချက်စိတ်ဓာတ်တို့သည် ကြာခဏ သူ့ကို မဖြစ်နိုင်သော အရာများစွာကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင်အောင်မြင်စေရန် တွန်းအားများ ဖြစ်စေ၏။

၁၉၄၇ ခု မီးပုံးပွဲတော်ပြီးစကာလတွင် 'ဟူကုံးနန်'၏ တပ်သား ၂၃၀,၀၀၀ ခန့် သောတပ်ဖွဲ့သည် နယ်စပ်ဒေသများသို့ လမ်းငါးသွယ်မှတစ်ဆင့် ထိုးဖောက်ဝင် ဆက်လာကြ၏။ ဒီအန်မူတပ်များက ယန်အန်းတွင် မမျှော်လင့်သောတိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားရန် ပြင်ဆင်ထားပြီး ဖြစ်၏။

ဤသို့ အလုံးအရင်းတိုက်ခိုက်မှုများကို ထောက်လှမ်းရေးအစီရင်ခံစာများ

မည်သို့ဆိုစေ ကျွန်တော်များပါသည်။ ကျွန်တော်၏မေးခွန်းများကို မော်စီ သက်တော်စောင့် တပ်မှူးဟောင်းက မော်နှင့်နေခဲ့သောရက်များအကြောင်းကို မှတ် မိသမျှ အကောင်းဆုံးဖြေခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော် သူ၏အဖြေများကို နားထောင်ရင်း နှင့် မော်၏ရုပ်သွင်သည် ပို၍ပြည့်ဝလာ၊ ရုပ်လုံးပေါ်လာ စေပါသည်။ မော်သည် ဤရာစုတွင် တရုတ်ပြည်မှမွေးဖွားသော အကြီးကျယ်ဆုံးလူသားဖြစ်သည်ဟူသော ယုံကြည်မှုသည် ပိုမို၍ခိုင်မာလာပါသည်။

ကျွန်တော့်မေးခွန်းများကို လီတစ်ဦးတည်းကိုသာ မေးခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ မော်နှင့်အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ လူပေါင်းတစ်ဒါဇင်ကျော်မျှကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ သူတို့ကလည်း လီကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော့်မေးခွန်းများကို စိတ်ပါလက်ပါ ဖြေခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် အရေးကြီးသောမေးခွန်းများကို အဖြေကြားဆုံးမှာ 'လီ'ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများ ဖြစ်ကြသည့်အတွက် လီကဲ့သို့ပင် အခြား သော တော်လှန်ရေးရဲဘော်ဟောင်းကြီးများသည် အသေးစိတ်အချက်အလက်အချို့ နေရာဒေသ၊ အချိန် စသဖြင့် အနည်းအကျဉ်း မှားယွင်းကောင်းမှားယွင်းနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုသူ ပရိသတ်များအနေနှင့်ကား သမိုင်းတစ်ခု၏အထိ ရှားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအကြောင်းကို အမှန်ကန်အနီးစပ်ဆုံး မှတ်တမ်းတစ်ခုအနေဖြင့် ကား ယုံကြည်စွာ ဖတ်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

'မော်စီတုံး-နတ်သိကြား မတုတ်၊ လူသား'ဟူသော စာအုပ်အမည်သည် မော်စီတုံးကိုယ်တိုင် ရေးခဲ့သောစာသား ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်ပြည်၏အံ့မခန်းခေါင်း ဆောင်ကြီး၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးသမားကြီး၏အတွင်းရေးဇာတ်လမ်းများကို အရင်းအမြစ် ကျကျ ဖောက်သည်ချထားသော ဤစာအုပ်သည် ထူးခြားသောစာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်ဘာသာဖြင့် မော်စီတုံး၏အတွင်းရေးများကို ပထမဆုံးဖော်ထုတ်ပြသောစာ အုပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်ရေးသားသူ 'ကွယ်ယမ်ချီ'သည် အသက် ၃၀အရွယ်မှစ၍ စာရေး များကိုရေးသားခဲ့ပြီး ယခု အသက် ၆၂နှစ်ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်ကို ၁၉၉၂ တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ထုတ်ဝေပြီး ၁၉၉၆တွင် ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေပါသည်။ ပေကျင်းမြို့ နိုင်ငံခြားဘာသာပုံနှိပ်တိုက်မှ 'ဝမ်ဝင်ချွန်'က အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုထုတ်ဝေဖြန့်ချိပါသည်။

ထုတ်ဝေသူမုတ်ချက်

ဤစာအုပ်သည် မော်စီတုံး၏သက်တော်စောင့်အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ လီယင်ကျောင်း၏မှတ်မိသမျှ အချက်အလက်များကို အခြေ မှု ရေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်သည် ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍ နာမည်ဂုဏ်သတင်း ကျော်ကြားခဲ့သူ၏ဘဝနှင့် အတွေးအခေါ်မှတ်တမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ခင်ပွန်းသည်၊ မိသားစု၊ တိုက်ဖော်တိုက်ဖက်ရဲဘော်၊ လယ်သမားသားတစ်ဦး၏မှတ်တမ်း ဖြစ်ပါသည်။ သူ၏အတွင်းရေးသော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး၏ဘဝမှ ပျော်ရွှင်တွယ်၊ ဝမ်းနည်းတွယ် အချိန် ကာလများကို လူသားဆန်ဆန် ဖြတ်သန်းခဲ့ပုံကို တင်ပြထားပါသည်။ ဤစာအုပ်ပါ အချက်အလက်အကြောင်းအရာတော်တော်များများကို မည်သည့် အခါတမျှ ပြည်သူကို မတင်ပြခဲ့ဖူးပါ။ မော်စီတုံးအကြောင်း ရေးသောစာအုပ် များစွာ ရေးဖော်ခဲ့ဖူး ပါသည်။ သို့သော် ဤစာအုပ်သည် ကွဲပြားခြားနားသော ရှုထောင့် မှတ်တမ်းမှနေ၍ လတ်ဆတ်စွာ တင်ဆက်ထားသောစာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ် သည် ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလိုသူ မည်သူမဆိုတို့အတွက် မကျေမနပ် ဖြစ်စေရန်အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာ မရှိနိုင်ပါချေ။

ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ဓာတ်ပုံများမှာလည်း ပထမဆုံးအကြိမ် ထုတ်ဝေသောဓာတ်ပုံများ ဖြစ်၍ စာအုပ်ကို ပို၍ တောက်ပအောင် မီးမောင်းထိုးပြ ထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အရ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် 'ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်ဆဲလ်ဟွေး'သည် ယန်အန်းလေယာဉ် တွင်းတွင် ကာကွယ်မှုတပ်ဖွဲ့ကို နေရာချထားကာ မော်ကို ယန်အန်းမှ မြန်နိုင်သမျှ မြန်မြန်ထွက်ခွာရန် တောင်းပန်ခဲ့၏။

မော်က ငြင်း၏။ သူက 'ဖိန်'ကို ပြောသည်။

'ငါက နောက်ဆုံးမှ ထွက်ခွာမယ့်သူပဲ၊ ဟူရဲ့တပ်တွေက ဘယ်လိုတပ်ဖို့ လဲဆိုတာ ငါကြည့်ချင်သေးတယ်'

ဤသို့သောမှတ်ချက်ကို ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ရံတော်များကမူ စကားထဲ အတည့်အတိုင်းပင် အဓိပ္ပာယ်နားလည်ကြ၏။ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်ကမူ ကျွန်တော်တို့ကို ကြည့်ပြီး ပြော၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အဓိပ္ပာယ်ရှိတာပဲ ပြောတတ်တယ်။ သူက သူ့ရဲ့တစ်ကိုယ်တော် ဘေးကင်းမှုကို မစဉ်းစားဘူး၊ ဒါပေမယ့် ပါတီရဲ့အဆုံးအဖြတ်က ရှိသေးတယ်။ သူ့ကို မင်းတို့ တတ်နိုင်သမျှ ဘေးကင်းရာကို ခေါ်သွားကြ'

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်၏ထွက်ခွာမှုမှာ မှန်ကြောင်း မကြာခင် သိလိုက်ရသည်။ မော်သည် သူ့ယုံကြည်ချက်ကို မည်သို့ မလျှော့တမ်း ရင်ဆိုင်ခဲ့သည်ကို ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့ကြရ၏။

မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် 'ဟူကျုံးနန်'၏တပ်မ ၁၄ ခုသည် 'ယန်အန်း'၏ စစ်မျက်နှာနှစ်ဖက်မှ အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ရန်သူလေယာဉ်ပျံ ငါးဆယ်ကျော်သည် တစ်နေ့လုံး ငုံးကြဲနေ၏။ ကျွန်တော်တို့က မော်ကို ဆုတ်ခွာရန် ပြောကြ၏။ သို့သော် ဤသို့ပြောတိုင်း မော်က ယခင်ပြောပြီးသား စကားများကိုသာ ထပ်ပြော၏။

'ဟူရဲ့တပ်တွေ ဘယ်လိုဆိုတာ ငါကြည့်ချင်သေးတယ်'

မော်၏ကျောက်ဂူအိမ်ဝင်းထဲသို့ ငုံးဆဲတစ်ခု ကျ၍ ပေါက်ကွဲရာ မြေကြီးတစ်ခုလုံး သိမ့်သိမ့်တုန်ခါသွား၏။ မော်သည် လက်တစ်ဖက်က လက်ဖက်ရည်ခွက်ကိုကိုင်ထားကာ၊ တစ်ဖက်က မြေပုံပေါ်တွင် အမှတ်အသားများလုပ်နေသည်။ ငုံးပေါက်ကွဲမှုမှ ထွက်ပေါ်လာသော မီးခိုးများအားလုံး ရှုံ့သွားသောအခါ မော်ကို ခြေရှေ့တွင် မတ်တပ်ရပ်နေသည်ကို တွေ့လိုက်ရ၏။ လက်ကလည်း လက်ဖက်ရည်ခွက်ကို ကိုင်ဆဲ၊ အခြားလက်တစ်ဖက်က မြေပုံပေါ်တွင် အစက်တွေ မျဉ်းကြောင်းတွေ ချဆဲ။ သူ့လက်ဖက်ရည်ခွက်ထဲမှ လက်ဖက်ရည်တစ်စက်မျှပင် ကြမ်းပြင်ပေါ်သို့ ဖိတ်မကျပါ။ မော်၏တည်ငြိမ်သောမျက်နှာထားမှာ ဘာတစ်ခုမျှ မပြောင်းလဲ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည်သာ ငုံးပေါက်ကွဲမှုကြောင့် ကတုန်ကယင်ဖြစ်နေကြ၏။

'အန္တရာယ် သိပ်နီးနေပြီ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ချက်ချင်း ဒီနေရာက ထွက်ဖို့ တောင်းပြီ'ဟု ကိုယ်ရံတော်တပ်မှ တပ်ဖွဲ့မှူးတစ်ဦးက အနီးအနားမှ ငုံးဆဲတစ်ခုကို တောက်ယူလာရင်း ပြောသည်။

မော်က သတ္တုငုံးဆဲကို လှမ်းယူကာ လက်နှင့် ဆွဲကြည့်ပြီး -

'ဒီသံနှင့် မင်း မီးဖိုးချောင်သုံး ဓားနှစ်လက် လုပ်လို့ရတယ်'ဟု ပြောသည်။

နောက်နေ့ မွန်းလွဲပိုင်းတွင် မော်သည် စစ်နှင့် ပတ်သက်၍ ချူအင်လိုင်း၊ နိသဲလ်ဟေ့တို့နှင့် ဆွေးနွေးနေ၏။

အခုချိန်မှာ ပြည်သူတွေကလည်း နီးကြွလာကြပြီ။ သူတို့ဟာ မုန်တိုင်းလို မုန်အားနှင့် တိုက်ခိုက်ကြတော့မယ်'ဟု မော်က ပြောနေသည်။ မော်၏ဆွေးနွေးပွဲများမှာ မိမိမှာပင် ရန်သူလေယာဉ်ပေါ်မှ ငုံး နှစ်လုံးက အိမ်ရှေ့တံခါးမကြီးရှေ့နားတွင် ထားပေါက်၏။ ငုံးကွဲမှုအချိန်ကြောင့် ပြတင်းပေါက်များ တုန်ခါနေကာ ဂူဝံအိမ်များ ထလည်း ယိမ်းထိုးနေ၏။ ကျွန်တော်တို့ သက်တော်စောင့်တွေမှာလည်း ရုတ်တရက် ခြေခံ၍ ဘာမှ ပြင်ဆင်ကာကွယ်ချိန် မရလိုက်ကြ။ ကျွန်တော်တို့ ဂူအိမ်ထဲ ဝင်သွားသောအခါ မော်က အင်္ကျီပေါ်မှ ဖုံများကို ခါနေရင်း ပြုံးပြုံးကြီး ပြောနေသည်မှာ 'ဒီငုံးက အလကားငုံးပဲ၊ ငါ့ကိုတောင် ယိမ်းယိုင်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ငါ့အိမ်မှန်တိုင်းကတော့ ကြောက်စရာကောင်းမယ်နော်၊ သူတို့အားလုံးကို အမြစ်က ဆွေ့နိပစ်နိုင်မယ်'

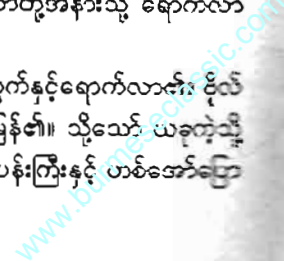
'ချူနှင့် 'ဖိန်'တို့က အသည်းလှိုက်အူလှိုက် ရယ်နေကြ၏။

ထိုနေ့ညနေပိုင်း ခပ်စောစောတွင် စစ်ရေးတိုးတက်မှုအခြေအနေကို အရာရှိများက သတင်းလာပို့ကြ၏။ သူတို့က မော်ကို ယန်အန်းမှ စွန့်ခွာရန် တိုက်တွန်းကြ၏။ မော်က လက်ကို ခါရမ်းရင်း စားပွဲကိုလည်း အသာအယာခေါက်ကာ

'ငါ ဘာမှ ထပ်မကြားချင်တော့ဘူး၊ ငါက ဒီနေရာကနေ နောက်ဆုံးထွက်ခွာမယ့်သူပဲ၊ မင်းတို့ကို အရင်ကတည်းက ပြောပြီးသားပဲ'ဟု ပြော၏။

၁၈ ရက်နေ့ မှောင်ရီပျိုးစအချိန်တွင် 'ဝမ်ကျန်း'သည် မော်အား တွေ့ဆုံရန်အတွက် အရှေ့တောင်ဘက်ဆီမှ သေနတ်သံများ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ထွက်လာ၏။ ရန်သူတပ်၏ရှေ့ပြေးတပ်များက ကျွန်တော်တို့အနားသို့ ရောက်လာနေပြီ။

မကြာမီပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန် ခြေလှမ်းသွက်သွက်နှင့်ရောက်လာ၏။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် စိတ်မရွည်သူဖြစ်၏။ စကားပြောလည်း မြန်၏။ သို့သော် ယခုကဲ့သို့ အတည်အတမ်းသုံးသပ်ပြောကား သူ မလာတတ်။ သူက မောကြီးပန်းကြီးနှင့် ဟစ်အော်ကြော

သည်။
'ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို ဘာဖြစ်လို့ ဒီမှာ ဆက်ထားကြတာလဲ၊ ခုပဲ ထွက်သွားကြတော့၊ တစ်မိနစ်တောင် မဆိုင်းနှင့်'

ရဲဘော်အားလုံးသည် အန္တရာယ်ကို သိနေကြပြီ။ ထိုစဉ် အစောင့်တပ်သား တစ်ဦးသည် ခွင့်မတောင်းဘဲ မော်၏အခန်းထဲ ဝင်လာ၏။

'ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန် စိတ်ဆိုးနေပြီ၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး ချက်ချင်း ထွက်ခွာပါဟု ပြောသည်။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး အခု သွားဖို့ အချိန်ကျပါပြီ'
ချူအင်လှိုင်းကပါ ဝင်ပြီး တိုက်တွန်း၏။
မော်ကမူ ကုလားထိုင်ပေါ်တွင် ထိုင်နေဆဲ။ မတုန်မလှုပ်။
'ရဲဘော်အားလုံး သွားကြပြီလား'ဟု မေးသည်။
'ဟုတ်ကဲ့ သွားကြတာ ကြာပါပြီ'
စိတ်စောနေသော အသံများက ဖြေသည်။

'အရပ်သားတွေကော'
'သူတို့လည်း သွားကြပါပြီ၊ အကုန်လိုလိုပဲ'
'ကဲ ဒါဆို ကောင်းပြီ၊ ငါ့အတွက် စားစရာပေး'

မော်က အစားအစာ တောင်းသည်။ ပြီးလျှင် သွားတော့မည့်ဟန် ရှိ၏။ သို့သော် မော်သည် နောက်ဆုံးမှသွားမည်ဟု ပြောခဲ့သည်။ ဟူ၏တပ်များ မည်သို့ ရှိသည်ကို ကြည့်ချင်သေးသည်ဟု ပြောခဲ့သည်ကိုလည်း ပြန်အမှတ်ရမိပြန်သည်။ ရန်သူ၏သေနတ်သံများကား ကွဲကွဲပြားပြားပင် ကြားလာရပြီ။ လက်ထဲ ဝှံ့ကွဲသံများက ဆူညံနေ၏။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး တုန်လှုပ်နေကြသည်။ လမ်းစားစရာတွေကို ကျွန်တော်တို့ ထည့်ထားနှင့်ကြပြီ။ ခုတော့ ထိုအစားအသောက်တွေ မော်၏ရှေ့တွင် ပြန်ရောက်ရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ မော်သည် အစားစား မြန်သူဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနေ့တွင် သူက အစား စားချိန်ကို အချိန်ဆွဲနေ၏။ ဤပုံအတိုင်း ဆိုလျှင် သူသည် 'ဟူရဲ့တပ်တွေ ဘယ်လိုရှိမလဲ' ဆိုသည်ကို ကြည့်သွားချင်စိတ်က ပုံးပုံးချထားဟန် တူ၏။

ချူအင်လှိုင်း၏ တောင်းဆိုမှုဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန် ရောက်လာပြန်သည်။ ခြေတစ်လှမ်းက အခန်းထဲမှာ၊ တစ်လှမ်းက အခန်းပြင်မှာ။

'ဘာကို စောင့်နေတာလဲ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ သွားရအောင်နော်၊ အခု သွားကြစို့'

မော်က စိတ်စောနေသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကို ကြည့်ကာ ခေါင်းမာရွာပင် အောက်တွင် ဆက်စားနေ၏။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက ကျွန်တော်တို့ဘက် ထည့်ကာ 'ဘာကို စောင့်နေကြတာလဲကွ၊ ပစ္စည်းတွေ သိမ်းတော့'ဟု ပြော၏။

အားလုံးက စားပွဲပေါ်မှပစ္စည်းများ သိမ်းကြ၏။ အပြင်တွင် ယာဉ်တန်းကြီးက စက်တွေ နှိုးထားပြီ။

'အခန်းကို ပြောင်နေအောင် ရှင်းကြ၊ ဘယ်စာရွက်စာတန်းမှ မကျန်စေနှင့်၊ မိမိတို့ မသယ်နိုင်တဲ့ စာအုပ်တွေ သေသေချာချာ အစီအရီထားခဲ့ကြ၊ မှာက်စိလီနင် အစာအုပ်တွေဟာ ဟူရဲ့တပ်တွေအတွက် အသုံးကျလိမ့်မယ်'ဟု မော်က မျက်မှောင်ကြည်လျက် ပြော၏။

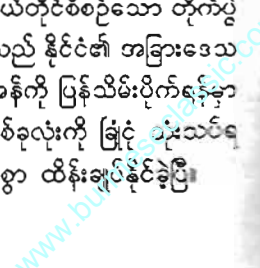
မော်သည် တူကို ချလိုက်၏။ ပြောင်သလင်းခါနေသော အခန်းကို လှည့်ကြည့်သည်။ ထိုနောက် တိတ်ဆိတ်စွာ အပြင်ထွက်ခဲ့၏။ အပြင်ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးကို ဝေခိုက်ကြည့်၏။ လက်နှစ်ဘက်နောက်ပစ်ကာ စေတီတော်အတော်ကြာ ငေးကြည့်နေသည်။ ထိုနောက် တံတွေး တစ်ချက် မျိုချလိုက်ကာ အရှေ့တောင်ဘက်ကို ကြည့်လိုက်၏။ သေနတ်များသည် ယမ်းဖောက်ခွဲမှုကြောင့် ဝမ်းလက်ဆူညံနေသောနေရာ။ သူက ထိုနေရာကို အချိန်အတော်ကြာ ကြည့်၏။

'ဟူရဲ့တပ်တွေ ဘယ်လိုဆိုတာ ငါကြည့်ချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မိမိက ငါ့ကို ကြည့်ခွင့်မပြုဘူး၊ သူ့လူတွေက ငါ့အစား ကြည့်ပေးကြမယ်တဲ့၊ ဒါကို ငါ့လွန်ဆန်လို့ မရတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ငါလဲ သွားရတော့မယ်'

မော်က ချူအင်လှိုင်းနှင့် အနီးအနားမှလူများကို ပြော၏။ ထိုနောက် သူ့အစားဆီသို့ လျှောက်သွားသည်။ ကားပေါ်မတက်မီ သူက ကျွန်တော်တို့ကို ပြန်ကြည့်သည်။ ထိုနောက် အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့် -

'ရဲဘော်တို့ ကားပေါ်တက်ကြ၊ ငါတို့ ပြန်လာကြမယ်'
တစ်နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ 'ငါ မင်းတို့ကို အရင်ကတည်းက ပြောပြီးသား ဆိုသော မော်၏စကားသည် ချူအင်လှိုင်းအတွက် ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ခဲ့၏။

ယီချွမ်တိုက်ပွဲတွင် ရန်သူ၏အမှတ် ၂၉ တပ်မှ တပ်မှူး ကျဆုံးကာ၊ တပ်မှူး ငါးခုကို ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့၏။ ယီချွမ်တိုက်ပွဲမှာ မော်ကိုယ်တိုင်စီစဉ်သော တိုက်ပွဲဖြစ်၏။ အနောက်မြောက်ဘက်မှ ကျွန်တော်တို့တပ်များသည် နိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများမှာကဲ့သို့ပင် တန်ပြန်စစ်ကို စတင်ခဲ့ကြသည်။ ယန်အန်ကို ပြန်သိမ်းပိုက်ရန်မှာ အချိန်က စကားပြောနေသော်လည်း စစ်အခြေအနေတစ်ခုလုံးကို မြှင့် ဝှံ့သပ်ရမည့် မြစ်ဝါမြစ်၏အရှေ့ဘက်ကမ်းကို မော်က ကောင်းစွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့ပြီ။

ဤသို့ဆိုလျှင် မော်သည် ယန်အန်သို့ ပြန်လာမည်ပင် ဖြစ်၏။ သူ့စကားကို ဤသို့ပင် ကောက်ချက်ချရမည်။ သူတို့အားလုံးသည် -

'ငါ မင်းတို့ကို အရင်က ပြောခဲ့ပြီးသားပဲ'ဟူသောစကား၊

'ဟူထူးနန်ကို မနိုင်မချင်း ငါ မြစ်ကို မဖြတ်ဘူး'ဟူသော စကားများ မှတ်မိကြ၏။ စကားပြောရာတွင် လိမ်မာပါးနပ်သော ချူအင်လိုင်းက မော်ကို မြင်ရုံနှင့် ယုံကြည်စွာ အောင်ပွဲရခဲ့တာဟာ ဟူထူးနန်ကို အနိုင်ရခဲ့တဲ့သဘောမျိုးပဲ ဟု သေချာစွာ ပြော၏။

'သမိုင်းအချက်အလက်ကို ဘယ်သူမှ ပြောင်းပစ်လို့မရပါဘူး'ဟု မော်က ပြော၏။

ဤအခွင့်အရေးကို အမိအရဖမ်းဆုပ်ကာ ချူအင်လိုင်းက ဆက်ပြော၏။ 'ဟူကို မနိုင်မချင်း မြစ်ဝါမြစ်ကို မဖြတ်ဘူးဆို အခု ဒါဟာ သမိုင်းပဲလား။ ရွှေတန်းရယ် နောက်တန်းက ကော်မတီတွေရယ်က လုပ်ငန်းကော်မတီနှင့်ပေါင်းစပ် နောက်ဆုံး အောင်ပွဲကို ရယူသင့်တယ်'

'ခင်ဗျား ဆိုလိုတာက ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းကို ကျုပ်တို့ စွန့်ခွာသင့်တယ်လို့ ဟုတ်လား'

ချူ၏စကားမဆုံးမီ မော်က ဝင်ပြောသည်။

'မှန်ပါတယ်'

ချူက ချက်ချင်း ပြန်တုံ့ပြန်၏။ သဘောတူကြောင်း ခေါင်းညိတ်ပြု၏။

'ဗဟိုကော်မတီက ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းမှာ နေရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ပြီးမြောက် သွားပြီ။ အခု ကျွန်တော်တို့အနေနှင့် စစ်ဆင်ရေးတွေကို ပိုပြီး အဆင်ပြေပြေထိစေ ရောက်ရောက် ကွပ်ကဲနိုင်မယ့်နေရာကို ပြောင်းဖို့ လိုနေပြီ'

သို့ဖြင့် မော်စီတုံးသည် ယန်အန်သို့ ပြန်မည့်အစား ဇီဆိုင်ပိုမြစ်၏ မော်ဘက်သို့ ပြောင်းသွားခြင်း ဖြစ်၏။ မော်သည် ရှန်ဖီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကို စွန့်ခွာခြင်းပယ်မှုမှာ အကြောင်းရင်း နှစ်ချက်ရှိသည်ဟု ကျွန်တော် မှတ်မိ၏။

'ငါ့ဆီကို မြစ်ကိုဖြတ်ကူးတို့ ကြေးနန်းတွေ အများကြီးရောက်ခဲ့တယ်။ မော်တယ်၊ စစ်ဆင်ရေးတွေကို စီစဉ်ဖို့ အနောက်အယုတ်ကင်းကင်းနဲ့ ပိုပြီး လွယ်လွယ်ကူကူလုပ်နိုင်မယ့်နေရာကို ပြောင်းသင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ငါ့အကြောင်းနဲ့ ငါလဲ ပြောင်းသေးတယ်။ ငါ ယန်အန်မှာ ဆယ်နှစ်ကြာ ငြိမ်းချမ်းအေးမြတဲ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ နေခဲ့ရတယ်။ ငါပြောင်းလိုက်တာနဲ့ မိနစ်ပိုင်းအတွင်း ရန်သူက သိမ်းမှာပဲ။ ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းက ပြည်သူတွေကို ငါ ကျောခိုင်းလိုက်ရင် သူတို့မျက်နှာတွေကို ငါ ပြန်ကြည့်ဖို့

မဖြစ်ပါ့။ ဒါကြောင့် ဟူထူးနန်ကိုမနိုင်မချင်း ငါ မြစ်ဝါမြစ်တို့ဖြတ်တဲ့ ပြည်သူတွေနဲ့ အတူနေဖို့ ငါ ရွေးချယ်ခဲ့တယ်။ နောက် အကြောင်းတစ်ချက် ဦးစွာပေးတယ်။ ဟူထူးနန်အင်အားက နှစ်သိန်း ရှိတယ်။ ငါတို့တပ်က နှစ်သောင်းပဲ ရှိတယ်။ အချိုးအမျှဆိုရင် ဆယ်ချိုး တစ်ချိုးရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် တခြားစစ်ပွဲမျိုးတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် အတော်ကွာခြားချက်က သိပ်မများဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာက အခြေအနေက ပိုအဆင်ပြေနေတယ်။ ပါတီကနေပြီး ငါ့ကို စစ်ရေးအရ အကြီးအကဲလဲ ခန့်ထားသော ဟူထူးနန်က သူ့လို ဘယ်သူက ဒီမှာရှိသင့်မှာလဲ။ ငါတို့တပ်တွေက အခုလွတ်မြောက်နယ်မြေအချို့မှာပဲ အောင်ပွဲ စေ့ရသေးတယ်။ ငါ နေတဲ့ ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းကိုတော့ ချန်ထားခဲ့တယ်။ ဟူထူးနန်တို့က ဟူထူးနန်တွေကို တခြားရွေ့ဖို့ အတော်စဉ်းစားရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် တခြားစစ်မျက်နှာတွေမှာ သက်သာစရာအကြောင်းရှိတယ်'

ယန်အန်မှထွက်ခွာလာပြီးနောက် ဗဟိုကော်မတီသည် ဇောင်လင်ဂိုတွင် အစည်းအဝေးခေါ်၏။

အစည်းအဝေးတွင် ပေါ်လစီချုပ် ရှိ အလုပ်အမှုဆောင် ငါးဦးအဖြစ် မော်၊ ချူအင်လိုင်း၊ ချူတေး၊ လျူရှောက်ချီနှင့် ရင်ဘီရှိတို့ ဖြစ်လာကြ၏။ မော်က အစည်းအဝေးတွင် မိန့်ခွန်းပြော၏။

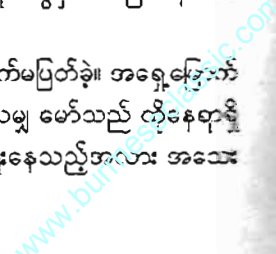
'ပါတီမှာ လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ ချန်ထားခဲ့တဲ့ ကူမင်တန်တွေကို ချေမှုန်းဖို့ပဲ။ ဒါမအောင်မြင်ရင် တခြား ဘာမှလုပ်လို့ မရဘူး'

အလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီ၏ဆုံးဖြတ်ချက်အရ မော်သည် တရုတ်ပြည်တစ်ပြည်လုံး၏ စစ်ဆင်ရေးခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာသည်။ တပ်ဖွဲ့ဝင်အားလုံး၏အကြီးအမှူးဖြစ်လာသည်။ ချူအင်လိုင်းက စစ်ဆင်ရေးကွပ်ကဲရေးတွင် အကူအညီပေးရန် ပြော၏။ လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် ကျွန်တော်သည် မော်နှင့် အတူတူ အနီးကပ်နေခဲ့ရ၏။ မော်သည် ချူ၏အကူအညီကို များစွာရခဲ့၏။

မော်က ဝမ်ကျန်းကို တစ်ခါက ပြောဖူး၏။

'ငါ တရုတ်ပြည်တစ်ပြည်လုံးက ရေဒီယိုအဆက်အသွယ်ကို ထိန်းသိမ်းခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ယန်အန်မှာ ငါ့ရှိနေပေမယ့် တခြားနေရာတွေမှာ ဘာဖြစ်နေသလဲဆိုတာ ငါ မျက်ခြေမပြတ်ဘူး'

မော်သည် အခြားတပ်များနှင့် အမြဲလိုလို အဆက်မပြတ်ခဲ့။ အရှေ့ဘက်ဘက် 'ယောင်စူးရှန်'လှုပ်ရှားမှု ဆိုလျှင် ကျွန်တော် သိသမျှ မော်သည် ကိုနေရာချီသိမ်းပေးမှုကို ကြေးနန်း ၃၂ စောင် ပို့ခဲ့၏။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးနေသည့်အလား အသေး

စိပ်ညွှန်ကြားခဲ့၏။ မည်မျှအသေးစိပ်သနည်းဆိုသော် အဓိကထိုးစစ် မတိုင်မီနေ့တွင် အာဟာရအတွက် မြင်းများကို မည်သို့ သတ်ပြီး အသားပေါ်ရမည်ကအစ သူ ညွှန်ကြားခဲ့၏။

ရှုန်ဖီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလ ပထမခြောက်လသည် မော်အတွက် အကျိုးတည်းဆုံးကာလများ ဖြစ်၏။ ဤအချိန်ကာလပိုင်းတွင် သူသည် ဆက်တိုက်ပြောင်းရွှေ့ သွားလာနေခဲ့ရ၏။ ပြည်နယ် ၁၂ ခု၊ မြို့ရွာပေါင်း ၃၇ ခုအထိ ပြောင်းခဲ့ရ၏။ ဟူးတဲန်တပ်များထံမှ တပ်ဖွဲ့လေးဖွဲ့၊ ခုနစ်ဖွဲ့၊ ၁၂ဖွဲ့မျှ၏။ လိုက်လံတိုက်ခိုက်ခြင်း မခံသောနေ့ဟူ၍ မရှိ။ ပြည်တွင်းစစ်ကိုတိုက်နေရသည်နှင့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လွတ်မြောက်မှုအမျိုးသားစစ်ပွဲကိုပါ တစ်ပြိုင်တည်းဆင်နွှဲနေရ၏။ တရုတ်ပြည်တွင် ဤသို့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး တစ်ယောက်မျှရှိမည် မဟုတ်။ ရစ်ချတ်နစ်ဆင်သည် သူ၏ခေါင်းဆောင်များ စာအုပ်တွင် စစ်ရေးကာလခေါင်းဆောင်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကာလခေါင်းဆောင်ထက် ပိုအရည်အချင်းရှိ အမှတ်သာသည် ဟူသောရေးသားချက်မှာ မှန်ကန်လှပါသည်။ စစ်ပွဲကာလ စိန်ခေါ်မှုများသည် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ အရည်အသွေးကို လွယ်ကူစွာ ပိုင်းဖြတ်ပေးနိုင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် သေးငယ်သော တောင်ပေါ်ရွာလေးတစ်ရွာတွင် တစ်ခါက နားခဲ့ကြ၏။ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း စစ်မြေပုံကို ဖြန့်ခင်းကြသည်။ မြေပုံမှာ သည် နေရာတကာတွင် ရှိနေကြ၏။ နံရံပေါ်မှာ၊ စားပွဲပေါ်မှာ၊ သရက်သီးသနပ်ပေါ်မှာ။ နယ်မြေအရပ်ရပ်မှ ကြေးနန်းတွေ ရောက်လာ၏။ မော်က ညွှန်ကြားချက်များကို မပြတ်ပေးနေ၏။

ရေဒီယိုလိုင်းဖမ်းသောစက်မှတစ်ဆင့် ရန်သူများက ကျွန်တော်တို့နေရာကို ထောက်လှမ်း သိရှိသွားသည်။ မကြာမီပင် လွှဲခန့်တပ်ဖွဲ့များ လိုက်လာကြ၏။ တပ်မ လေးခုစွာမျှ ရှိသည်။ ရွှေတန်းကင်းထောက်စခန်းများမှ သတင်းပို့ချက်များ ရောက်လာသည်။

- 'ရန်သူက ၁၅ ကီလိုမီတာကို ရောက်လာပြီ'
- 'ဆယ်ကီလိုမီတာအထိ ကပ်လာပြီ'
- 'ငါးကီလိုမီတာ ရောက်လာပြီ'

ကိုယ်ရံတော်တစ်ယောက်ကလည်း မော်ကို အမြဲမပြတ်လာပြီး သတင်းပေးနေ၏။ မော်သည် အရေးကြီးသောကိစ္စများ သူစဉ်းစားနေချိန်တွင် အနှောင့်အယှက်ပေးသည်ကို သူ မုန်းသည်။ ရန်သူက သိပ်နီးကပ်လာ၍ သတင်းပို့ချက်များ အဆင်မပြတ်ရောက်လာသည်ကို သူ စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်၏။ ကြာတော့ သူ စိတ်

မေ့သည်တော့။ စစ်မြေပုံများခင်းထားသောစားပွဲပေါ်သို့ သူ့လက်ကြီးနှစ်ဖက် ဘုန်းတစ် ခု ရိုက်ချလိုက်ပြီး-

'ဒီ ဆယ်ကီလိုမီတာ၊ ငါးကီလိုမီတာက ဘာလုပ်ဖို့လဲကွ၊ ငါ့အတွက် စတုရန်းမီတာ ၉,၀၀၀,၀၀၀ ရှိသေးတယ်၊ မင်းကို ငါ အလုပ်ထုတ်လိုက်ပြီ၊ မင်း ဒီနေရာမှာ ငါ မလိုချင်တော့ဘူး' ဟု အော်ပြောလိုက်သည်။

ရှားကျန်းသရန်တိုက်ပွဲကို မော်သည် ချူ၏အကူအညီဖြင့် စီစဉ်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ လက်တွေ့တိုက်ရမည့်သူမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန် ဖြစ်၏။ တိုက်ပွဲ မစမီ ရွှေတန်းတို့ မော်က သွားကြည့်၏။ ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်ကို တယ်လီဖုန်းဖြင့် အသေးစိပ် ညွှန်ကြားသည်။ တယ်နေရာမှာ ကျင်းတွေ တူးရန်၊ တယ်နေရာတွင် မြောင်းတွေ တူးရန်။ ထိုသို့ပြောနေရင်းက စကားပြောခွက်ကို ခေတ္တချကာ ကျွန်တော်ကို ပြောသည်။

'ယင်ကျောင်းရေ သောက်စရာ ဘာရှိလဲကွ'

မော်သည် အရက် သိပ်သောက်တတ်သူ မဟုတ်။ ပိုင် တစ်ခွက်လောက် သောက်ရုံဖြင့် မျက်နှာတစ်ခုလုံး နီရဲတတ်သူ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သူ အရက်သောက် ခဲ့၏။ အိပ်ဆေး ပြတ်သွားသည့်အချိန်လောက်သာ အရက်သောက်၏။ တစ်ခွက်ဆို နှုတ်ဝေလာပြီ။ သုံးခွက် သောက်ပြီးလျှင် အိပ်ပျော်သွားပြီ။ သူ စစ်ပွဲအတွင်း ညလုံးပေါက် စစ်ဆင်ရေးတွေ ရေးနေရလျှင်ကား ညဘက် အိပ်မပျော်စေရန် ပိုင်သောက် တတ်၏။ ပိုင်သည် မော်ကို တစ်ခါတစ်ရံ အိပ်စေ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ မအိပ်ဘဲ နေစေ နိုင်သည်။ ယခု သူ အိပ်ဆေး မသုံးသည်မှာ ကြာသဖြင့် ကျွန်တော်က သူ့အတွက် အရက်တော်တော်များများ သို့လျှောင့်ထား၏။

'အရက်ပုံ သောက်မလား'

'အရက်ပုံ မကြိုက်ပါဘူးကွာ'

သူက ခေါင်းခါပြီး ပြော၏။

'ပိုင်အနီကော'

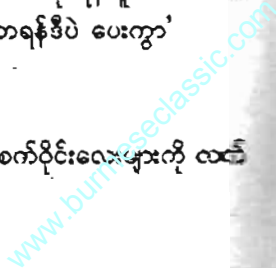
မော်က ခေတ္တစဉ်းစားပြီး ခေါင်းခါ၏။

'ဒီစစ်ပွဲက အရေးကြီးတယ်ကွ၊ မြေသေးသေးလေးကို ရန်သူက တစ်ဖက်က ငါတို့က တစ်ဖက်က တိုက်ရတာ သိပ်ခက်တယ်၊ ဘရန်ဒီပဲ ပေးကွာ'

'ဟုတ်ကဲ့ ရှိပါတယ်'

'ဒါဆို ဘရန်ဒီပဲ ငါ့ကိုပေး'

ထို့နောက် သူသည် မြေပုံပေါ်မှ အပြာရောင်စက်ပိုင်းလေးများကို လှည့်

ပြင် သောက်ခေါက်နေ၏။ သူ့ကြည့်ရသည်မှာ ဘရန်ဒီသောက်ပြီး ရန်သူ၏ ခေါ်ဆိုတို့ ခေါက်နေသည့်အလား။

ကျွန်တော်က ဘရန်ဒီကို မြေပုံဘေး ချလိုက်၏။ စီးကရက်တစ်ဦးနှင့် ခြင်များကိုလည်း ဘရန်ဒီပုလင်းဘေးတွင် ချပေးလိုက်၏။ အရက်ပုလင်း၏ အခြေတစ်ဖက်တွင် ဆီမီးခွက်နှစ်ခွက်နှင့် ဖယောင်းတိုင်သုံးတိုင်တို့က တန်းစီနေကြသည်။ ခွက်ဖျင်ကုလားထိုင် တစ်လုံးက စားပွဲရှေ့တွင် ရှိ၏။ တိုက်ပွဲတစ်ခု မစတင်မီ ကျွန်တော်သည် ဤသို့စီစဉ်ပေးတတ်၏။ ယခုအချိန်တွင်မူ မော်သည် တယ်လီဖုန်းအခန်းတွင် ရှိနေ၏။ ရှေ့တန်းမှသတင်းမလာလျှင် သူသည် စစ်သတင်းကြေးနန်းစာများဖတ်၏။ ဖုန်းပြောလျှင် မြေပုံများကိုကြည့်ပြီး ပြော၏။ စဉ်းစားရ သိပ်ပင်ပန်းလျှင် သူသည် ဘရန်ဒီ သောက်၏။ များသောအားဖြင့်ကား သူ စီးကရက် မပြင်သောက်၏။ လက်ဖက်ရည် တစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက် သောက်သည်။ လက်ဖက်ခြောက်ဖတ်များကို ဝါးစားသည်။ မျိုချသည်။

ရှားကျသရန်တိုက်ပွဲသည် သုံးနေ့ နှစ်ည ကြာ၏။ မော်သည် ထိုတစ်ခင်းလုံး အခန်းထဲမှ မထွက်။ သူ တစ်မေးမျှ မအိပ်။ စီးကရက် ငါးဦးခွဲ၊ လက်ဖက်ရည်ခွက်ပေါင်းများစွာ သောက်၏။ ရေဆိုလျှင် မရေမတွက်နိုင်။ သို့သော် သူ တစ်ခင်းဝမ်းမသွား။ စစ်ပွဲပြီးသောအခါ ရန်သူတပ်သား ခြောက်ထောင် သုံးပန်းအဖြစ် ရခိုက်မော်သည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်ကို ဂုဏ်ပြုစာ ရေးသည်။

'ငါတို့ရဲ့ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်သဲလဲဟေ့ကို အာခံဝံ့ရန်သူ ရှိသေးရဲ့လား' ထိုစာရေးပြီးနောက် အရက်တစ်ဝက်ကျန်နေသေးသော ဘရန်ဒီပုလင်းကို မြှောက်ကာ 'ဒီအရက်က ခုတော့ ဘာလုပ်ရမှာလဲ'ဟု ပြောသည်။

ဤသည်မှာ မော်စီတုန်း စိန်ခေါ်မှုများစွာကို မည်သို့ ရင်ဆိုင်သည်။ စစ်ကို မည်သို့တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်များ ဖြစ်သည်။

အချို့သောနိုင်ငံခြားသားများက မော်ကို အလွန်အမင်းတက်ကြွသော လိုသောသူဟု ဆိုကြသည်။ ထိုစကားသည် မှန်ကောင်း မှန်မည်။ သို့သော် ပြောပေါ်တွင်တော့ မူတည်သည်။ မော်ကို ကမ္ဘာကျော်ဆိုဒီယက်စာရေးဆရာကြီး ဝေါ့စ်ရေးသော 'မာနီဟုန်ထန်ပြင်းသည့်မှန်တိုင်းထက် ပိုထန်ပြင်းသူ' ဟူသော စကားကို က ပို၍ သင့်လျော်မည်။

ကျွန်တော်ကမူ သူ၏ပင်ကိုယ်အရည်အချင်းကို သိသည်။ မော်သည် ကိုရီးယားစစ်ပွဲပါအဝင် စစ်ပွဲပေါင်းများစွာ စမ်းသပ်အစစ်အခံနိုင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်းရေးကာလတွင် ဤသို့သောစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများကို

ထိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့ပါသနည်း။ သူ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော စိန်ခေါ်မှုများသည် အခန်း ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့အားလုံးကို သူဖြေရှင်းခဲ့သည်မှာ သူ၏စရိုက်လက္ခဏာနှင့် ကောင်းပီသသည့် အရည်အသွေးများကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၅၅ တွင် ကျွန်တော် ဇာတိရွာသို့ ပြန်၏။ မော်၏ သက်တော်စောင့်ရှောက်မှုသည် ပြည်နယ်တစ်ခုစီမှ လာကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် တစ်လှည့်စီ ပြန်ကြရ၏။ မိသားစုနှင့် ပြန်ဆုံတွေ့ရေးသာမက ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ဌာနေ အယ်လီမင်တေအနေရှိသည်များကို လေ့လာကာ မော်ကို ပြန်ပြောပြကြရ၏။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော်ရွာမှအပြန် ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်ကို မော်ကို ပြန်ပြောပြ၏။ မော်က ကျွန်တော်ကို ချီးကျူးစကားအချို့ ပြောကာ

'ငါ နောက်နှစ်လ ဘယ်သူနဲ့မှ မတွေ့ချင်ဘူး။ ငါ ကျေးလက်မှာ သမဝါးလုပ်ငန်းတွေကို အာရုံစိုက်ချင်တယ်။ ဘယ်စဉ်သည်မှ အတွေ့မခံဘူး'ဟု ပြော

ထိုအချိန်ပိုင်းတွင် မော်၏ စားပွဲခုံတွင် စာရွက်စာတမ်းတွေ ပုံနေ၏။ သူသည် အခန်းတံခါးပိတ်ကာ ညလုံးပေါက် စာတွေ့နေရကာ နေ့ခင်းဘက်တွင် နေထိုင် တစ်မေးမှေးပြီး နာရီပေါင်းများစွာ ပြန်အလုပ်လုပ်ပြန်သည်။ 'ရက်သတ္တပတ်ကြာမျှ သူသည် ကျွန်တော့်ကို စကားတစ်လုံးမျှ မပြော။ ကျွန်တော် သူ့ဆီသို့ ဝတ်စုံရည် သွားချလျှင်ပင် တစ်ချက်လေးမျှ မော့မကြည့်။ သူကား အလွန်ပင် ပန်းနွမ်းနယ် နေပုံရ၏။ သို့သော် သူ့စိတ်ကူးထဲတွင်ကား ပန်းတိုင်တစ်ခု ရှိနေမည် သေချာ၏။

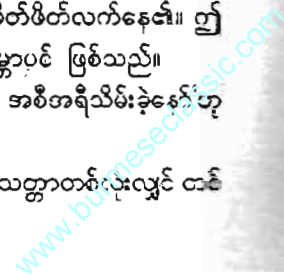
နွေရာသီတစ်ရာသီတွင် ပါတီခေါင်းဆောင်များ ပေးသေဟော်သို့ သွားခဲ့၏။ ပေးသေဟော်သည် ပင်လယ်ကမ်းခြေ အပန်းဖြေစခန်း ဖြစ်၏။ ဤခရီးစဉ်တွင် မော်ကို မော်တော်မတီမှစီစဉ်ခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်တော်က မော်ကို အစီအစဉ်များကို ပြော

'ကောင်းတယ်ကွ။ တရုတ်ပြည်က ဆိုရှယ်လစ်တည်ဆောက်ရေးဟာ ခင် အရှိန်မြင့်လာမယ်။ ဒါကြောင့် ငါတို့ သွားကြည့်ကြရမယ်'

သူပြောနေစဉ် သူ့မျက်လုံးများက အရောင် တစ်ဖိတ်ဖိတ်လက်နေ၏။ ဤသို့ မော်၏တစ်ဘဝလုံးမြှုပ်နှံမှု၏ မျှော်လင့်ချက်ကမ္ဘာပင် ဖြစ်သည်။

'ဒီစာရွက်ပုံတွေကိုလည်း ယူခဲ့၊ သေသေချာချာ အစီအရိသိမ်းခဲ့နော်'ဟု မော်ကပြောသည်။

မော်သည် စာအုပ်သေတ္တာ နှစ်လုံး ယူလာ၏။ သေတ္တာတစ်လုံးလျှင် တစ်

မော်စီတုံနှင့်တရားသူ့ လိယင်ကျောင်း မိသားစု

တော့ရုန်းမိတာ အရွယ်ပမာဏရှိ၏။ မော်သည် ဤစာအုပ်သေတ္တာများ မပါဘဲ ခန့်သွားလေ့ မရှိ။ ဤအချိန်တွင် သူ စာအုပ်များအစား စာရွက်ပုံကြီးကိုယူခိုင်း၏။ ပင်လယ်အပန်းဖြေစခန်းရောက်သောအခါ ကျွန်တော်က မော်၏ စားပွဲပေါ်တွင် စာရွက် စာတမ်းများကို စီကာရိကာ တင်ထားပေး၏။ ပေကျင်းမြို့စခန်းတွင် ပြင်ဆင်ထား သည့်အတိုင်း သူ့နေရာနှင့်သူထားပေးသည်။ ဤစာရွက်စာတမ်းများမှာ ထစ်ပြည် လုံးရှိ သမဝါယမလှုပ်ရှားမှုမှတ်တမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့အိမ်သည် အမှတ် ၁ ရေကူးကန်တွင် ရှိ၏။ မော်သည် အရှေ့ဘက်ခြမ်းအခန်းတွင် နေ၏။ မော်သည် ရေကူးချိန်အချို့ကလွဲ၍ အခန်းထဲတွင်သာ စာရေး၏။ လျှို့ဝှက်ချီ၊ ချူအင်လိုင်၊ ချူတေးတို့မှ လွဲ၍ မည်သည့် ဧည့်သည်မျှ အတွေ့မခံ။

ဤတွင် မော်အကြောင်း ကျွန်တော် တစ်ခုထပ်သိလိုက်ရ၏။ သူ အာရုံအချိန်တွင် သူသည် မရပ်မနား စာရေးတတ်သည်။ သူ၏ကလောင်တံသည် မည်သည့် အခါမျှ မရပ်မနား။ စကားလုံး ရှာရခက်လာချိန်တွင် သူက ပင်လယ်ပြင် ထွက်လာလှိုင်းများနှင့် အံတုတတ်၏။

တစ်နေ့တွင် ရာသီဥတုက ဖောက်ပြန်လာသည်။ လေကထန်၏။ လှိုင်းလုံးတွေ တဝန်းဝန်းတက်နေ၏။ မော်ကတော့ အပြင်မှာ ဘာဖြစ်ဖြစ်ဂရုမစိုက်။ စာကိုသာ ဆက်ရေးနေ၏။ ထို့နောက် တစ်ချက်စဉ်းက ရုကျပ်လာချိန်တွင် ထိုင်ခုံမှ ချက်ချင်းထကာ 'ယင်ကျောင်းရေ ရေသွားကူးကြစို့' ပြော၏။

'ဒီရာသီနဲ့ ဘယ်လိုကူးလို့ရမလဲ'ဟု ကျွန်တော်က ပြန်ပြောမိသည်။ 'ရေကူးဖို့ကောင်းတဲ့ရာသီဥတု မဟုတ်ဘူးလား'ဟု သူက ပြန်မေးသည်။ 'ငါက ခြေသေးမ မဟုတ်ဘူးကွ ဒီလေလောက်တော့ ဝရုစိုက်ရမှာလား' မလုပ်ပါနဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ် ရာသီဥတုက ဆိုးလွန်းလို့ပါ မသွားပါနဲ့' ကျွန်တော်က အိပ်မက်ဆိုးမှ လန့်နိုးသည့်အလား ကျယ်ကျယ်လေလောင် အော်ပြောလိုက်သည်။ ထို့နောက် သူ့ရှေ့က ဒူးထောက်၍ပင် တောင်ကတော့ တားဆီးလိုက်ရ၏။ မော်ကို အန္တရာယ်များသည့်အလုပ်များလုပ်လျှင် ကာကွယ်ရန် ပါတီမှ ကျွန်တော်တို့ကို ညွှန်ကြားထား၏။ ၁၉၄၉မှစ၍ တရုတ်ပြည်သစ်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မော်၏ လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားမှုများ ဆုံးရှုံးခဲ့သလို ခြံရံရေးဌာန၏ သဘောတူညီချက်မရဘဲနှင့် မော်သည် အိမ်ပြင်ထွက်ခွင့်မရဘဲ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့ တစ်နေ့ကို ၂၄ နာရီလုံး နေကြ၊ သူ့ကို တစ်စက္ကန့် ပြော

တစ်ယောက်တည်း မနေစေနဲ့၊ သူ့ကို အနီးကပ် စောင့်ကြည့်ကြ၊ သူ ပင်လယ်မှာ ရေကူးချင်လဲ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်တားကြ၊ သူ့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြ၊ ဘယ်ညီအခြေအနေမျိုးမှာမဆို သူ့ကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းကြဟူသောအမိန့်မှာ တွန့်တော်တို့ကို ပေးထား၏။

မော်သည် အတော်ခန့်ရည်အားကောင်းသူ ဖြစ်၏။ သူသည် သုံးလေး နှစ်ည မအိပ်ဘဲလည်း နေနိုင်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် လေးဆိုင်းခွဲ၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြရ၏။

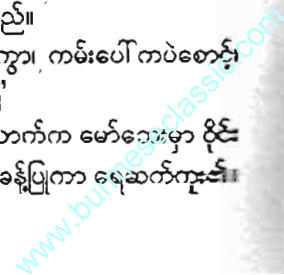
လေထန်တာ ငြိမ်သွား၏။ နေပင် ပြန်ထွက်လာသည်။ နံနက် ၁၀နာရီခန့် ဖော်က ရေကူးမည်ဟု ပြောပြန်သည်။ ကျွန်တော်တို့က မော်၏ သမားတော်ကြီး ဒေါက်တာဇုတောင်ကို အကူအညီတောင်းရ၏။ မုန်တိုင်းကျအပြီး ရေကူးရာတွင် အန္တရာယ် ရှိကြောင်း ဖျောင်းဖျေ၏။ သမားတော်ကြီးသည် ပညာတတ်ကြီးပီပီ နားညည်အောင် ဖျောင်းဖျေတတ်၏။ မုန်တိုင်း ကျပြီးနောက် ရေပြင်တွင် ခရုများ၊ ဂုံးဆောင်များ တင်ကျန်ခဲ့ရာ ခြေထောက်များ ရှုနိုင်နာနိုင်ကြောင်း ပြောသည်။ 'လီဝေဆင်တောင် မနေ့က ခြေထောက် ဒဏ်ရာရသွားသေးတယ်၊ ဒါတောင် ရာသီဥတုဆောင်းချိန်မှာ'

'လီဝေဟင်ဖြစ်တာနဲ့ ငါကရော ဖြစ်ရောတဲ့လား၊ မင်းတို့ ဒီလိုပြောတာနဲ့ ခါက ရေကူးချင်စိတ်တောင် ပိုပေါက်လာသေးတယ်'ဟု မော်က ပြော၏။

မော်က ဒေါသ ပိုကြီးလာ၍ ကျွန်တော်တို့က တန်းစီပြီး ဝိုင်းတားလိုက်ကြ၏။ သို့သော် မော်ကတော့ မည်သို့မျှ ပြောမရတော့။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့က ရေကူးဘောင်းဘီ၊ မျက်နှာသုတ်ပုဝါ၊ အသက်ကယ်ဘောတို့ကို ယူပြီး ပင်လယ်ဆီသို့ သွားကြသည်။ ဒေါက်တာဇုသည်လည်း အရေးပေါ်ကုသမှုပစ္စည်းများပါ ယူဆောင်လာ၏။

ပင်လယ်ပြင်က ဒေါသ ထန်ပြင်းဆဲ။ လှိုင်းလုံးကလည်း ကြီးနေဆဲ။ မော်ကတော့ အေးအေးဆေးဆေးပင် ရေထဲ ဆင်းသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို မော်က ကြည့်ကာ -

'ဘာလဲ ကြောက်နေကြသလား'ဟုပင် ပြန်မေးသည်။
'မကြောက်ပါဘူး'ဟု ခပ်တိုးတိုးပြန်ဖြေလိုက်သည်။
'မင်းတို့ကြောက်ရင်လဲ လိုက်မကူးကြနဲ့တော့ကွာ၊ ကမ်းပေါ်ကပဲတော့၊ ကြည့်ချင်ကြည့်ကြ၊ ဒါမှမဟုတ် အိမ်ကပဲ ပြန်စောင့်ကြည့်ချင်ကြည့်ကြ၊ လူငယ်သက်တော်စောင့် ခုနစ်ယောက် ရှစ်ယောက်က မော်သေးမှာ ဝိုင်းစောင့်ကြသည်။ မော်ကတော့ လှိုင်းလုံးကြီးများကို ပမာမခန့်ပြုကာ ရေဆက်ကူး၏။

ကျွန်တော်တို့က သူ့ဘေးမှလိုက်ကူးခဲ့ကြသော်လည်း သူ့ကိုလိုက်မမိ။ ကြီးမားသော
သိုင်းလုံးများအောက်တွင် ကျွန်တော်တို့ မြုပ်မြုပ်သွားကြသည်။ ကြာတော့ ကြောက်
လာကြသည်။ ကမ်းပေါ်ပြန်ရောက်မှ သက်ပြင်းချနိုင်ကြ၏။ မော်က ကျွန်တော့်
ပြော၏။

‘ဘာကြောက်စရာရှိလဲ ယင်ကျောင်းရယ်၊ ဒါက သာမန်ရေလေးမျှသာ
လို့ခန်း ငါတို့ကို အသေလိုက်တိုက်တဲ့ တပ်မကြီး ဂုဇုလောက် မဆိုးပါဘူး’

ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့အားလုံးကိုကြည့်ပြီး ဆက်ပြောသည်။

‘မင်းတို့ ကြောက်နေကြသလား၊ မင်းတို့ ငါနဲ့မနေချင်ကြရင်လည်း ငါ
ထားခဲ့လို့ရပါတယ်။ ငါ နောက်ထပ်လူသစ်တွေထပ်ရွာပြီး တိုက်ပွဲကို ရှေ့ဆက်မခံ
ကျွန်တော်ကတော့ ဝမ်းနည်းလွန်း၍ ငိုချလိုက်မိပါသည်။ တခြားသော
ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်များလည်း လိုက်ငိုကြ၏။ ထို့နောက် မော်ကိုဝန်းရံပြီး လူ
ချင်းချိတ်တွဲကာ ပင်လယ်ပြင်သို့ ပြန်ဆင်းကြ၏။ ကျွန်တော်တို့ ရေထဲရောက်သွား
သောအခါ အသံတစ်သံကြားလိုက်ရ၏။

‘အသက်ကယ်ဘော မြန်မြန်ပေး၊ အသက်ကယ်ဘောမြန်မြန်ပေး၊ ဥက္က
ကြီးအတွက်’

မော်က လှိုင်းလုံးကြီးကို အံ့တုရင်း ပြန်အော်၏။

‘ဒါက ဒီရေကွ ဖိုးရိမ်စရာမလိုဘူး၊ ပင်လယ်ကိုပဲ ဆွဲခေါ်သွားနိုင်တဲ့ ဒီရေ
ရေအောက်ကို ဆွဲယူသွားနိုင်တဲ့ လှိုင်း မဟုတ်ဘူး’

မော်သည် ရေကူးပြီးပြန်လာသောအခါ သူ့မျက်နှာပြင်တွင် ကျေနပ်မှုပိုင်
များ လျှန်းနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရှားကျသရန်တိုက်ပွဲမှာ အနိုင်ရခဲ့တာထက် ပို
ပင် ကျေနပ်နေပုံရ၏။

ဘဝတစ်လျှောက်လုံး မော်သည် အောင်မြင်သူ ဖြစ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေး
သာမက လူသားတစ်ဦးအနေဖြင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရတိုင်း ရဲဝံ့သောစဉ်
သဘာဝဖြင့် အောင်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။

☞

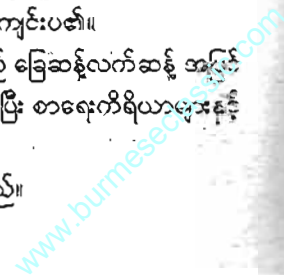
ပုံးကြဲလေယာဉ်များ လာသောအခါ

သေခြင်းနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောအခါ၌ပင် မော်သည် မည်သည့်အခါမှ ဣန္ဒြေ
ထုတ်တတ်။ ရန်သူတပ်မကြီး ခုနစ်ခုက သူ့နောက် တကောက်ကောက်လိုက်ကာ
သနတ်များက သူ့ကို ချိန်ရွယ်၍ ပစ်နေကြသည့် အချိန်တွင်ပင် သူသည် ဣန္ဒြေ
ထုတ်ခဲ့။ ရန်သူနှင့်ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် ရှိနေ၍ ဤသို့ မူမပျက်နေနိုင်တာဟု ပြော
နိုင် ပြောကြမည်။ သို့ဆိုလျှင် နောက်ထပ် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ကျွန်တော် ပြန်ပြောပြ
မည်။

ကျွန်တော်တို့ ရှုန်ဇီ - ချဟာ - ဟော့ပေး နယ်စပ်တော်လှန်ရေးစခန်းသို့
ထွက်ပြီးနောက်တွင် မော်သည် ချင်နန်ဇွပ်တွင် နေပါသည်။ ဤနေရာသည် ရှုန်ဇီ
ဟော့ပေး-ဟော့ပေး စစ်ဌာနချုပ်ရှိရာအရပ်ဖြစ်၏။ မော်သည် ပါတီအတွင်းရေးမှူး
အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်တွင် ၁၀ ရက်ကြာ အစည်းအဝေး လုပ်ပါသည်။ အစည်းအဝေးပြီးသွား
နောက်တွင် မော်သည် စိတ်ဓာတ် အလွန်တက်ကြွနေ၏။ အနားတစ်ချက်လေးမျှ မယူ
သူသည် တိန့်ရှောင်ဖိန်ကို ရှည်လျားသောကြေးနန်းစာကြီး ရေး၏။ တိန့်ရှောင်ဖိန်
သည် ဒါတီတောင်တန်းတွင် တော်လှန်ရေးအခြေခံစခန်းကို ထူထောင်ပြီး ချိန်ဖြစ်၏။
နောက် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးအတိုင်ပင်ခံညီလာခံကို ကျင်းပ၏။

ညီလာခံပြီးချိန်တွင် မိုးစင်စင်လင်းပြီ။ မော်သည် ခြေဆန့်လက်ဆန့် အပြင်
ထဲ လမ်းလျှောက်၏။ ထို့နောက် အခန်းထဲ ပြန်ဝင်လာပြီး စာရေးကိရိယာများနှင့်
အတတ်စာတန်းများကို သိမ်းဆည်းကာ

‘ငါ အိပ်ဦးမယ် ယင်ကျောင်းရေ’ဟု ပြောသည်။

ကျွန်တော်က အိပ်ဆေးနှစ်လုံးနှင့် ရေတစ်ခွက် ယူလာပေး၏။ မော်သည် လယ်သမားအကျင့်စရိုက်အတိုင်း အိပ်လျှင် အပေါ်ပိုင်း ဗလာကျင်းပြီးမှ အိပ်တတ်၏။ အိပ်ခင် စာနည်းနည်း ဖတ်လေ့ရှိသည်။ ထိုနေ့က သတင်းစာကို နာရီဝက်ခန့်ဖတ်ပြီးနောက် သတင်းစာများကို ခေါင်းအုံးဘေးချကာ မျတ်လုံးများကို မှိတ်လိုက်သည်။ အိပ်ဆေးတို့အစွမ်းပြုလာပြီဟု ကျွန်တော်သိလိုက်ကာ အခန်းအပြင်ကို တိတ်တဆိတ် ထွက်ခဲ့၏။

မော်၏အခန်းနှင့် ကပ်လျက်တွင် ကျန်းကျင်းကနေသည်။ သူလည်း လာ၏။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီရဲ့ကျန်းဆိုလျှင် အိပ်ယာမှနိုးပြီး လမ်းလျှောက်ရာမှပင် ပြုလာနေပြီ။ ကျန်းကျင်းကိုတွေ့တော့ သူကရပ်ပြီး လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်၏။ အလွှာသလ္လာပ အနည်းငယ်ပြောပြီးနောက် သူလည်း သူ့အခန်းထဲ သူပြန်ဝင်သွားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် သူ့အခန်းကို မော်အားပေးထားပြီး သူက ထိုအိမ်၏နောက်ဘက်တွင် သွားနေ၏။

သူတို့ အိမ်ထဲဝင်သွားကြ၍ မကြာမီမှာပင် တောင်ထိပ်ပေါ်မှ လေကြောင့်ရန် အချက်ပေး၍သံ ထွက်လာ၏။ ယခုနေရာသည် ယန်အန်ကဲ့သို့မဟုတ်။ ထိုအန်တွင် လေကြောင်းအန္တရာယ်ရှိကာ တယ်လီဖုန်းဖြင့် အကြောင်းကြားချိန် ရသေ့သဖြင့် အလျင်အမြန် အကာအကွယ်ပြု ပုန်းရှောင်နိုင်ချိန်ရှိ၏။ ယခုနေရာသည် ပေပင်း(ယခု ပေကျင်း)နှင့် နီး၏။ တောင်ပတ်လည်ပိုင်းနေလေရာ ရန်သူလေယာဇာန်များကို ကြိုမမြင်ရ။ မြင်လိုက်သည်နှင့် ကိုယ့်ခေါင်းပေါ် ရောက်နှင့် နေကြပြီ။ ကြောင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ချိန် မရနိုင်။ မော်၏အခန်းသည် ဗုံးခိုကျင်းနှင့် မိတာဝေး ငွေ ဝေး၏။ အရောက်နှေးလို့ကဖြင့် ကိစ္စချောပြီပဲ။ ဒါကို ကျွန်တော် အလွန် နိုးသွားသည်။

ကြောက်လန့်စိတ်ကြောင့် ကျွန်တော် အကြောအခြင်များပင် ဆိုင်းသွားလို့ ဖြစ်သွားသည်။ ကျွန်တော်သည် မော်၏အခန်းရှေ့မှာသာ ပတ်ပြီး ပြေးနေခိုက်။ ကျွန်တော် မော်ကို ဘာကြောင့်မြန်မြန်သွားနှိုးပြီး ဗုံးခိုကျင်းဆီခေါ်မသွားသလဲ သည်ကို လူတွေက နားလည်ကြမည်မဟုတ်။ မော်အနေနှင့် မြန်မြန်အိပ်ပျော်တော့မဟုတ်။ ဆယ်ကြိမ်တွင် ကိုးကြိမ်မျှလောက် ချက်ချင်းအိပ်မပျော်။ အိပ်မပျော်သူက စိတ်ဆိုးတတ်၏။ အိပ်ပျော်သွား၍ နှိုးမိလျှင် ထိုသူမှာ အကြီးအကျယ် အကြီးအမောင်းခံရပြီ မှတ်တော့။ ဤဒေါသသည် သူ့ကို ရက်ပေါင်းများစွာ ဒုက္ခပေးခဲ့သည်။ ရက်ပေါင်းများစွာ ဤဒေါသဒဏ်ကြောင့် ကျန်းမာရေးထိခိုက်ပြီး စိတ်ဓာတ်ပျက်စေတတ်၏။ ကိုယ်ရံတော်တပ်၏တပ်မှူး 'ယန်ချန်လင်း'သည် ကျွန်တော်ဆီ ပြော

သည်။

'ငါတို့ ဘာလုပ်ရမလဲ၊ အဘိုးကြီးကို နှိုးလိုက်ရင် 'ကောင်းမလား' မော်၏ဘေးတွင် အချိန်အတော်ကြာ နေခဲ့ကြသော ကျွန်တော်တို့က တစ်

တစ်ရံ မော်ကို 'အဘိုးကြီး'ဟု ခေါ်တတ်၏။

'သူက ခုလေးတင် အိပ်ဆေးသောက်ပြီး အိပ်ပျော်ကာစ ရှိသေးတယ်' ကျွန်တော်က တုန်တုန်ရင်ရင်နှင့် ပြန်ပြောလိုက်သည်။

'ပဟုတ်တာဗျာ၊ ရန်သူလေယာဉ်ပျံတွေက အချိန်မရွေး ဗုံးကြဲချနိုင်တာပဲ' ကျွန်တော်တို့ ဘာမှမဆုံးဖြတ်နိုင်မီမှာပင် ရန်သူလေယာဉ် သုံးစင်း ပေါ်လာကာ ကျွန်တော်တို့ခေါင်းပေါ်မှာ လှည့်ပတ်ပျံဝဲနေသည်ကို တွေ့လိုက်ရ၏။ ကျွန်တော်တို့မှာ ယောင်နုနုဖြစ်ကာ ရှောင်ပုန်းဖို့ပင် သတိမရကြတော့။ တစ်ခုသာ လုပ်နိုင်သည်။ 'မာ့ကစ်'ထဲတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းစေကြောင်း ဆုတောင်းဖို့သာရှိတော့၏။ လေယာဉ်တွေက ဗုံးမကြဲလျှင်တော့ ကိစ္စမရှိ။ ဗုံးသာကြဲလိုက်လျှင် ကျွန်တော်တို့ အားလုံး သေမှာ သေချာသည်။

လေယာဉ်များသည် နှစ်ကြိမ်မျှ ပျံဝဲကာ 'ပေပင်း'သို့ ဦးတည် ပျံသွားကြ၏။ ခုမှပဲ သက်ပြင်းချနိုင်တော့၏။

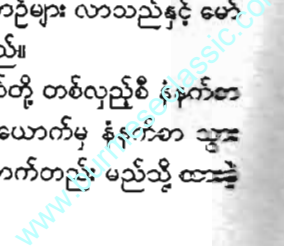
ကျွန်တော့် ဆုတောင်းကို ပြည့်စေသော 'မာ့ကစ်'ကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရတော့သည်။

သို့သော် စိတ်သက်သာရာရသည်မှာ ခဏသာ။ ပြန်ထွက်သွားသော ရန်သူလေယာဉ်များသည် ကင်းဝေးကလေးယာဉ်များသာ ဖြစ်၏။ သူတို့နောက်မှ လိုက်လာသည်မှာ ဗုံးကြဲလေယာဉ်များ။

ကျွန်တော်တို့၏ဌာနချုပ်တန်းလျားများသည် အစီအရိနှင့် ရှိကြသည်။ အမှန် အရပ်သူအရပ်သားအိမ်တွေလို ဟိုမှာ သည်မှာ ပျံကြဲ မနေ။ ထို့ကြောင့် မိမိမှတ် က သိပ်လှပနေ၏။

ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ရမုန်း မသိ၍ 'ကျန်းကျင်း'ကို အကြောင်းကြား၏။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီ၏အတွင်းရေးမှူး'ဖင်'ကိုပါ ဖိတ်ပြီး အရေးပေါ်အစည်းအဝေးလုပ်ရ၏။ မော် ဆက်အိပ်နေပါစေ၊ သို့သော် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့သည် ထမ်းအသင့်ပြင်ကာ အပြင်မှစောင့်နေရမည်။ ဗုံးကြဲလေယာဉ်များ လာသည်နှင့် မော်တို့ ထမ်းစင်ပေါ် အသင့်တင်ပြီး ဗုံးခိုကျင်းဆီ သွားရမည်။

အချိန်မှာ နံနက်စာ စားချိန် ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်တို့ တစ်လှည့်စီ နံနက်စာ စားရန် ဖြစ်၏။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့အုပ်စုကား တစ်ယောက်မှ နံနက်စာ သွားမကြပါ။ ယခုကဲ့သို့သောအချိန်တွင် မော်ကို တစ်ယောက်တည်း မည်သို့ ထားခဲ့

ရက်ပါမလဲ။

နံနက် ၈နာရီခန့်တွင် လေကြောင်းရန် အချက်ပေးပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လာကြသည်။ ယခုတစ်ချိန်တော့ အချိန်ဆွဲ၍ မဖြစ်တော့။ 'ယန်ချန်လင်း' အမိန့်ပေးသောတော့ မဆုံးမိမှာပင် ကျွန်တော်သည် မော်၏အခန်းထဲ ပြေးဝင်ခဲ့၏။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်က 'ယန်ချန်လင်း'ကို အမိန့်ပေးခဲ့ဖူးသည်။

'အရေးပေါ်အခြေအနေ ပေါ်လာရင်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို ခေါ်ပြီးသာ ပြေးတော့သူ ဘာပြောပြော နားထောင်မနေနှင့်၊ ကိစ္စဝိစွဲပြီးမှ သူ့ကို ပြန်ရှင်းပြ၊ သူ နားလည်ပါလိမ့်မယ်'

ယခု ကျွန်တော် မော်၏ကုတင်ဘေး ရောက်နေပြီ။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ အရေးပေါ်အခြေအနေ...'

'ဘာကွ'

မော်သည် ကျွန်တော့်ကို အိပ်ချင်မူးတူးမျက်လုံးဖြင့် ကြည့်ကာ နိုးလာ၏။ ဒေါသထွက်တော့မည့်ပုံ ပေါ်နေ၏။ သို့သော် သူ ဘာမှမပြောနိုင်ခင် 'ယန်'က သူ့ကို ကုတင်ပေါ်မှ ပွေ့ချီ၏။

'ရန်သူလေယာဉ်တွေက ဒီနေရာကို ဝင်ကြတော့မယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး တင်ထောက်လေယာဉ်သုံးစင်းက ဒီတို လာခဲ့ကြပြီပြီ၊ ခုတစ်ခါလာမှာက ဝင်ကြသေးယာဉ်တွေ၊ ဒါကြောင့် ဝင်ခဲ့ကြောင်း ဆို မြန်မြန်သွားကြရအောင်'

ယခုတော့ အခြေအနေကို မော်သိသွားပြီ။ သူ့ကို ကျွန်တော်တို့က အဝတ်အစား ဝတ်ပေးနေစဉ် သူက လက်တစ်ဖက်ဆန့်တန်းကာ -

'ငါ့ကို စီးကရက်မီးညှိပေးစမ်း'ဟု ပြောသည်။

'စီးကရက်သောက်ဖို့ အချိန်မရှိပါဘူး ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'ဟု ကျွန်တော်တို့ ပြန်အော်ပြောလိုက်သည်။

သူက မျက်မှောင်တစ်ချက်ကျွတ်ကာ -

'ဘာလဲ၊ သူတို့က အခု ဝင်ကြနေလို့လား'ဟု ပြန်မေးရာ

'ဟုတ်ပါတယ်၊ သူတို့ မကြာခင် ရောက်လာကြတော့မယ်၊ အချိန် သိပ်မကြာတော့ဘူး'ဟု 'ယန်'က ပြန်ပြော၏။

'အဓိပ္ပာယ်မရှိလိုက်တာကွာ၊ ငါ့ကို စီးကရက်သာ မီးညှိပေး'

'မြန်မြန်ထွက်ခဲ့ကြ၊ မြန်မြန်၊ လေယာဉ်တွေက ထိုးဆင်းနေကြပြီ၊ ထိုးဆင်းနေကြပြီ'

'ကျွန်းကျင်း'က တံခါးဝမှအော်ပြောသည်။

ကျွန်တော်က မော်ကို ချိုင်းမှ မ၏။ ယန်က ချည်ထည်လွှာစောင်လေး

ကို သိပေါ်မှာ ခြုံပေးသည်။ 'ရှိဂိုဂု'နှင့် 'ကျိန်းဘောင်'တို့က မော်၏ လက်နှစ်ဘက်ကို

ကိုင်၏။ တစ်ဝက်သယ်၊ တစ်ဝက် ၁ ရွတ်တိုက်ဆွဲပုံစံဖြင့် တံခါးဝသို့ ထွက်ခဲ့ကြ၏။

ကျွန်တော်တို့ တံခါးဝလည်း ရောက်ရော၊ ဝန်းကန် အသံကြီး ကြားရကာ

ခြေကြီးတစ်ခုလုံး တုန်ခါသွားသည်။

'အမလေး'ဟူသော 'ကျွန်းကျင်း'၏ အော်သံကို အဝေးမှ ကြားလိုက်ရော

ကျွန်တော်တို့လည်း ကြက်သေသေနေရာမှ ပြန်သတိဝင်လာကြ၏။ မော်နေခဲ့သော

အခန်းတစ်ခုလုံး စေ့စေ့ညက်ညက်ကြေသွားပြီ။

'ဘာဖြစ်တာလဲဟ'ဟု မော်က ခပ်အေးအေးပင်မေးသည်။

'ဗုံးတွေ ဗုံးတွေ'ဟု ကျွန်းကျင်းက အော်ပြောသည်။ သူ့စကား မဆုံးမိမှာ

မို့ လေယာဉ်တစ်စင်း ထိုးချလာ၍ သူလည်း ဗုံးခိုကျင်းထဲသို့ လိုက်ဆင်းသွားရပြန်

သည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မော်ကို မနိုင်တနိုင်ပွေ့ချီကာ ဗုံးခိုကျင်းဆီ အမြန်ပြေး

ကြသည်။

ဗုံးခိုကျင်းဝမှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီကလည်း အော်နေ၏။

'မြန်မြန်လာ၊ မြန်မြန်လာ၊ သူတို့ ဗုံးချကြတော့မယ်၊ ဗုံးချကြတော့မယ်'

ကျွန်တော်တို့လည်း ခြေတုန်ပင် ပြေးကြ၏။ မော်၏ရင်ဘတ်ပေါ်မှ လွှာ

ဆောင်လေးပင် ကျကျန်ရစ်ခဲ့၏။

မော်ကမူ ကျွန်တော်တို့ မနိုင်တနိုင်သယ်နေသည်ကို ကြည့်ပြီး -

'ငါ့ဘာသာ ငါသွားမယ်၊ လွတ်ကွ၊ ငါ မပြေးချင်ဘူး'ဟု တတိတတိ အော်

နေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သိသိလေးပင် လွတ်သွား၏။ မူလက ကျွန်တော်တို့ ခိုရာ

နေရာသို့ ဗုံး တစ်လုံး ကျ၏။ ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံး မီးခိုးများဖြင့် မြှောင်မည်းနေ

သည်။

'မင်းတို့ တယ်မိုက်မဲတဲ့ ကောင်တွေပဲ၊ သူတို့က အဆောက်အဦကိုပဲ ဝင်

ကြတာကွ၊ ငါတို့ အိမ်အပြင်ထွက်လာတာနှင့် အန္တရာယ်ခန့်တော့ဘူး၊ ခုလို သူတို့သီး

ဆတ်ပြာ ပြေးစရာမလိုပါဘူး'ဟု မော်က ပြောနေသည်။

သို့သော် လေယာဉ်တွေက နောက်တစ်ချိန်ထိုးဆင်းဦးမည့်ဟန် ပြင်နေ၏။

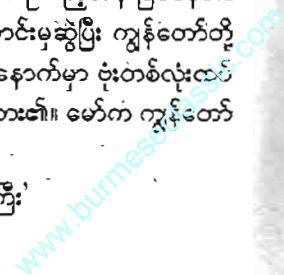
သူ့စကားကို ကျွန်တော်တို့ လှစ်လှူရှုကာ သူ့ကို လက်မောင်းမှဆွဲပြီး ကျွန်တော်တို့

ဆက်ပြေးကြ၏။ ဗုံးခိုကျင်းဝ ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့နောက်မှာ ဗုံးတစ်လုံးထပ်

ကျ၏။ ကျွန်တော်တို့က မော်ကို ဗုံးခိုကျင်းထဲမှာ နေရာချထား၏။ မော်က ကျွန်တော်

တို့လက်မှ ရှုန်းထွက်သည်။

'ဗုံးခိုကျင်းထဲ ဝင်ရအောင်နော် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

မော်က ဘာပြောတယ် ထင်သနည်း။

'ငါ ဆေးလိပ်မှ မသောက်ရသေးဘဲ'

'ယန်'က ချည်ထည်အပေါ် အကျီဝတ်ပေးနေစဉ် ကျွန်တော်က စီးကရင် တစ်လိပ် မီးညှိပေးသည်။

'ကဲ အထဲဝင်ကြစို့နော်'

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီက ဝင်ပြော၏။

'အရင်စလို မလုပ်ပါနဲ့ကွာ၊ ဒီမှာ ဘေးကင်းနေပြီပဲ၊ သူတို့ ငုံးကြဲတာ ငါ ကြည့်ချင်သေးတယ်'

သူ့စကားပြော၍ မဆုံးမိမှာပင် လေယာဉ်တွေ ထိုးဆင်းလာပြန်သည်။ ဝင် တစ်ခုလုံး မီးတွေ လောင်ကုန်၏။ ထူထပ်သောမီးခိုးများ နေရာအနှံ့ ပျံ့လွင့်နေ၏။

မော်က ခေါင်းတဆတ်ဆတ်ညိတ်ကာ 'အေး ခုမှပဲ ငါမြင်ရတော့တယ်' ဟု ပြောပြီး ငုံးခိုကျင်းထဲ ဝင်သွားသည်။

လေယာဉ်တွေ ပြန်သွားကြတော့ ကျွန်တော်တို့ ငုံးခိုကျင်းထဲမှထွက်လာ ကာ လျှောက်ကြည့်ကြ၏။ မော်ကနေခဲ့သောအခန်းကား စေ့စေ့ညက်ညက်ပင် ငြိမ် သွားသည်။ မော်ကိုသာ အတင်းဆွဲမထုတ်ခဲ့လျှင် သူလည်း အမှန်ဖြစ်သွားမှာ သေ ချာသည်။

'ဒီလိုဖြစ်တာ ရာဇဝတ်ကောင်တွေ တမင်လုပ်ကြတာပဲ၊ သူတို့ကို အမိဖမ်း ပြည်သူ့ခုံရုံးတင်ပြီး ပစ်သတ်ရမယ်'

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီက အမိန့်ပေး၏။

နောက်ပိုင်းတွင် လက်သည်တရားခံများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့၏။

'ဒါငုံးဆေးရွက်ကြီးစက်ရုံမှ ဒုတိယမန်နေဂျာ မန်းရှန်းသဲလ်'သည် ကူမင် တန်သူလျှို့ ဖြစ်၏။ သူသည် အရာရှိစားရိပ်သာမှ မန်နေဂျာလျှို့ကုန်ဝမ်း'ကို စည်း နှိပ်ကာ ဗဟိုကော်မတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းကို အစာတွင် အဆိပ်ခတ်သတ်ရန် ကြံစည် ခဲ့ကြ၏။

သို့သော် သူတို့အကြံအစည် မအောင်မြင်ခဲ့။

မော်အတွက် အစားအသောက်များကို ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ရံတော်တော်ပင် ဝင်ချွေးက အရင်စစ်ဆေးပြီးမှ မော်ကို ကျွေးသည်။

ထို့ကြောင့် သူတို့က နောက်ထပ်အကြံအစည်တစ်ခုလုပ်ပြန်သည်။ သူတို့ သည် မော်နှင့်ခေါင်းဆောင်ပိုင်း လှုပ်ရှားမှုအသေးစိတ်ကို ကူမင်တန်လုံခြုံရေးအဖွဲ့ သို့ သတင်းပို့၏။ ထိုအစီရင်ခံစာများကို ပေပင်းရှိ ရန်သူ့ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ ဝန်ထမ်းလက်ဆင့်ကမ်း၏။

ရလဒ်မှာ ယခုကဲ့သို့ ငုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ သူတို့နှစ်ဦးကို ဖမ်းမိ

သောအခါ ပြည်သူ့တရားခွင်တင်ပြီး ပစ်သတ်ခဲ့သည်။

မော်က 'လော်ရေချင်'ကို တစ်ခါက ဒေါသတကြီး ပြောခဲ့ဖူးသည်။ 'လော်' က သူ့ကို ယန်စီမြစ်တွင် ရေမကူးပါနှင့်၊ အသက်အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်ဟု တားဖူး၍ ခြေခြင်းဖြစ်သည်။

'မင်း ငါ့ကိုတားတာက ငါ မြစ်ထဲမှာ ရေနှစ်သေမှာစိုးလို့မဟုတ်လား၊ ဘာ တွေ့ လုံခြုံရေးအစီအမံတွေ၊ မင်း အခန်းထဲမှာနေရင်လည်း ငုံးကျပြီး သေနိုင်တာ

မော် ဘာကိုဆိုလိုသည်ကိုသဘောပေါက်လျှင် ကျွန်တော်တို့ ဤအချက်ကို သဘောတူရမည်သာတည်း။

ခရီးရှည်ချီတက်ပွဲကာလ ဂျင်ဂန်းတောင်တန်းများပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ ဆောက်ပိုင်း ယန်အန်တွင်လည်းကောင်း၊ မော်သည် ရန်သူ့လေယာဉ်များ၏ငုံးကြဲမှု အပြင်ပင် လွတ်မြောက်ခဲ့၏။ သူ့ဇနီး 'ဟီဇီဇင်'သည် တစ်ခါက အပြင်းအထန်ဒဏ် ခံရခဲ့ဖူးသည်။ တရုတ်ပြည်သစ်ထူထောင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ငုံးကြဲမှုများစွာ ခြံခဲ့ဖူးသည်။ နှစ်ခုမှာ အထင်အရှားအကျိုးဆက်ရှိ၏။

၁၉၅၂ တွင် ကူမင်တန်လေယာဉ်က မော် ရှန်ဟဲတွင် စစ်ဆေးရေးထုတ် ခဲ့စဉ် တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များက ဤလုပ်ကြံမှုသည် ရန်သူ့ထောက် လှမ်းရေးများ၏လုပ်ကြံမှုဟု ထင်ကြသည်။ စစ်ဆေးထောက်လှမ်းမှုများ အချိန်ကြာ သာ လုပ်ပြီးနောက် 'ပန်နှင့် ယန်အမှု'ဟု အမှုတွဲ တင်လိုက်ကြသည်။ ဤအမှုတွင် မြို့ဟဲမြို့နယ်စပယ်အစိုးရမှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ 'ပန်ဟန်နီယန်'ကို လွှဲစားစွာ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချထားမိခဲ့သည်။ ဤစစ်ဆေးမှုကို မော် ခံသိ။

နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တစ်ဦး အနေနှင့် သူသည် ပါတီ၊ တပ်မတော်နှင့် နိုင်ငံ သစ်ခုလုံးအတွက် အလုပ်တာဝန်များပြားစွာ ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်နေရသည်ဖြစ်ရာ စစ်ဆေးရေးနှင့်ပတ်သက်၍ သူ စိတ်မဝင်စားနိုင်အားခဲ့။

၁၉၅၆ ခုနှစ် တစ်ရက်တွင် မော်သည် ရှန်ဟဲတွင် ရေကူးနေစဉ် 'သူသည် ဝီလီယင်ချင်'နှင့် တွေ့၏။ 'လီ'သည် လူ့ရှောက်ချီ၏ ကိုယ်ရံတော်အလုပ်မှ ထွက် ကာ ယခု ရှန်ဟဲတွင် အလုပ်လုပ်နေသည်။

မော်က သူ့ကို ဘာလုပ်နေသလဲဟုမေးရာ 'ပန်နှင့် ယန်အမှု'ကို လိုက်နေရ သည်ဟု ပြောသည်။ မော်က ထိုအမှုသည် ဘာအမှုမှန်းပင် မသိ။

၁၉၅၈ ခု ဇန်နဝါရီလတွင် မော်သည် နန်နင်းတွင် ရှိနေစဉ် နေဒါများက ကူမင်တန်လေယာဉ်များ နန်နင်းကို ဦးတည်လာနေကြောင်း ဖမ်းမိလိုက်ကြသည်။

မော်နင့်သူ၏သမီး "လိန့်"

ထိုအချိန်တွင် မော်သည် ယွန်းမြစ်တွင် ရေကူးပြီးပြန်အလာ အလုပ်လုပ်နေစဉ်ဖြစ်၏။ ကူမင်တန်တို့သည် မော် ဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးကို မြို့ထဲတွင် တက်ရောက်ရန် ရှိသည်ကို သိနေသလား။ လေတပ် ဒု-ဦးစီးချုပ် 'ဟိတင်ကျီ' က မော်နှင့်အတူရှိနေသော သတင်းရလာ၏။ နန်နင်းတွင် လေကြောင်းရန် ကာကွယ်မှုမရှိ။ သူက လူနစ်တပ် မတော်လေယာဉ်ကွင်းကို အရေးပေါ် အကြောင်းကြားကာ တိုက်လေယာဉ်များကို အသင့်ပြင်ခိုင်းထား၏။

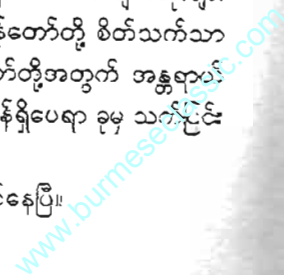
ထိုနေ့က တစ်မြို့လုံး မီးအမှောင်ချထား၏။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးက မော်၏ အိပ်ခန်းထဲသို့ သွားပြီး မော်ကို ငုံးခိုကျင်းထဲဆင်းရန် တောင်းပန်ကြ၏။ မော်လက်ကို ခါယမ်းပြကာ -

'ငါ မသွားဘူး၊ မင်းတို့သာ သွားချင်သွားကြ' ဟု ပြော၏။
'ကျွန်တော်တို့က ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ လုံခြုံရေးအတွက် တာဝန်ရှိနေလို့...'
'ချွန်ကေရိုတ်က ငါ့ကို တစ်ခါက နန်ကျင်းကို သွားဖို့ပြောတယ်။ သူပြောတဲ့အတိုင်း ငါသွားတယ်။ ဘာဖြစ်လဲ၊ ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ သူ ငါ့ကို ဘာလုပ်နိုင်မှာမို့...'
သူက ပြောပြောဆိုဆို ကျွန်တော်ကို လက်ညှိုးထိုးပြီး -
'ဖယောင်းတိုင်တွေ ထွန်းစမ်းကွာ' ဟု ပြော၏။
'မဟုတ်သေးဘူး ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ တကယ်လို့...'
'သွားစမ်းကွာ၊ ဖယောင်းတိုင် ထွန်းဆို ထွန်း'
မော်က စိတ်မရွံ့တော့။
'ဒီငုံးတွေက ငါ့ခြေထောက်အောက်မှာ ပေါက်မှာ မဟုတ်ဘူးကွ၊ ဒါတွေက ငါ့ဘာဖြစ်လို့ ကြောက်နေရမှာလဲ'
ဖယောင်းတိုင်များ ထွန်းလိုက်၏။
မော်က စာဆက်ဖတ်သည်။ စာအုပ်အမည်မှာ 'ချွန်ချီ (ချွန်တေးသံများ) ဖြစ်သည်။ သူသည် စာအုပ်ကို စိတ်ဝင်တစား သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်နေ၏။

မော်ကို စိတ်အနောက်အယုတ်ပေးသော ကိစ္စများ

မော် မတွေ့ချင်ဆုံးအရာတစ်ခုမှာ မျက်ရည်ဖြစ်သည်။ မော် တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။
'လူဆင်းရဲတွေငိုတာကို ငါမကြည့်နိုင်ဘူးကွာ၊ ဒါကို ခံနိုင်ရည်မရှိဘူး။ သူ့မျက်ရည်တွေကို မြင်ရရင် ငါလည်း မျက်ရည်မထိန်းနိုင်ဘူး'
တစ်နေ့ ကျွန်တော်တို့ မြစ်ဝါမြစ်၏အရှေ့ဘက်သို့ သွားပြီးနောက် မော်သည် 'ချင်နန်ဇွမ်' မှ 'လင်တိုင်ပို' သို့ ကျွန်ကားဖြင့် ခရီးဆက်၏။ တောင်ပေါ်လမ်းများက မြစ်လှည့်လည်။ ကျွန်တော်တို့ တောလမ်းတစ်ခုကို ဖြတ်အသွား လမ်းဘေး ဝါးရုံများအောက်မှ ထူးထူးခြားခြားမြင်ကွင်းတစ်ခုကို တွေ့လိုက်ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ ချက်ခြင်း ခြောက်ထွေးလိုက်ကြ၏။ လက်တွေ့က သေနတ်တွေပေါ် ရောက်သွား၏။
အနားကပ်ကြည့်သောအခါ ကျူပင်များကြားတွင် လဲကျနေသော ရှစ်နှစ်အရွယ် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို သူ့ဘေးတွင် ထိုင်နေသော အသက်သုံးဆယ်ဝန်းကျင် လယ်သူမကြီးနှင့်အတူ တွေ့လိုက်ရ၏။ မိန်းကလေး၏မျက်လုံးများမှာ ချိတ်နေပြီး သူ့ဘေးမှအမျိုးသမီးက ငိုနေ၏။ ခုမှ ကျွန်တော်တို့ စိတ်သက်သာရသွား၏။ မိန်းကလေးနှင့် အမျိုးသမီးသည် ကျွန်တော်တို့အတွက် အန္တရာယ်မရှိတော့တော့။ မော်၏လုံခြုံရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့တွင် တာဝန်ရှိပေရာ ခုမှ သက်ပြင်းမရှိတော့ပြန်။

သို့သော် မော်က မြင်ကွင်းကို ကြည့်ပြီး တုန်ရင်နေပြီ။

'ကားကို ရပ်လိုက်စမ်း'

သူက အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့် အမိန့်ပေးလိုက်၏။

ကျွန်တော်ကို မဆင်မိပဲ အော်က ကားမပါမှ အဆင်အခင်း၏။ ပြောကြားကြားများဖြင့် မိန်းကလေးနှင့် အမျိုးသမီးရှိရာသို့ သွား၏။ မိန်းကလေး၏လက်နှင့် နဖူးကို သူ့လက်ဖြင့် စမ်းသည်။

'သူ ဘာဖြစ်တာလဲ'

'နေမကောင်းဖြစ်နေတာပါ'

အမျိုးသမီးက ပြောရင်း မျက်ရည်တွေ ကျလာ၏။

'ဘယ်လိုဖျားတာလဲ'

'ဆရာဝန်က ပြောတော့ သူ အရမ်းအအေးမိပြီး ဖျားတာတဲ့၊ ဒါပေမယ့် ဆေးတွေလည်း မတိုးတော့ပါဘူး၊ သူ ဖျားပြီး သတိလစ်နေတယ်၊ အခုဆို အသက် တောင် အတော် ရှူရခက်နေတယ်'

ပြောရင်း ရှိုက်ငိုနေ၏။

မော်၏မျက်လုံးတွင်လည်း မျက်ရည်တွေ ပြည့်လျှံလာသည်ကို ကျွန်တော် တွေ့ရသည်။

သူက ဂျစ်ကားဘက် ခေါင်းငုံ့လိုက်၏။

'ကျွန်တော် အသင့်ပါပဲ'

ကားပေါ်တွင် အတူလိုက်ပါလာသူ ဒေါက်တာဇုက ပြော၏။

'ဒီကလေးမလေးကို လာကြည့်ပေးပါဦးကွယ်'

ဒေါက်တာဇုက သူ့နားကျပ်ဖြင့် စမ်းသပ်သည်။ ပြဒါးတိုင်ဖြင့် အဖျားတိုင်း သည် သူ ဘယ်လိုဖျားတာလဲဟု အမျိုးသမီးကို မေးသည်။

'ဒီကလေးမလေး အသက်ကော ရှင်ပါဦးမလား'

မော်က အသံတွေပင် တုန်ရင်နေ၏။

'ရှင်မှာပါ'

'ကောင်းတယ်ဟေ့၊ သူ့အသက်ကို မင်း တတ်နိုင်သလောက် ကယ်ပေးပါကွာ'

မော်က အခုမှ စိတ်သက်သာရာရသွားဟန်တူ၏။

'ဒါပေမယ့် ဆေးက...'

'ဆေးမရှိဘူး ဟုတ်လား'

မော်က စိတ်ပူလာပြန်၏။

'မရှိတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ တစ်ပုလင်းပဲ ကျန်တော့လို့ပါ'

'ဘာဆေးလဲ'

'ပင်နီစလင်ပါ'

'ဒါဆို အဲဒါ သုံးလိုက်'

'ဒါက နိုင်ငံခြားက တင်သွင်းရတာပါ။ နောက်ထပ် အသစ်ရစရာလည်း ကျွန်တော်တို့မှာမရှိပါဘူး၊ သိပ်ရှားပါးလို့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက်တောင် ကျွန်တော် မသုံး နိုင်ပါဘူး၊ သိပ်ကို အရေးတကြီးလိုအပ်မှသာ...'

'ခု သိပ်အရေးတကြီးလိုအပ်ပြီပေါ့ကွ၊ ဒီကလေးကို ထိုးသာပေးလိုက် တော့'

ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာဇုသည် သူ အချိန်အတော်ကြာ ရှိရှိသေသေသိမ်း သည်းထားသည် သူ့သုံးစွဲရန် အလွန်တွန့်ဆုတ်သည့် ဆေးကို ထုတ်သုံးလိုက်ရသည်။ ဆေးထိုးပြီး မကြာမီမှာပင် ကလေးကို ဆရာဝန်က သူ့ရေပုလင်းထဲမှ ရေထုတ်တိုက် ။ မိန်းကလေးက ချက်ခြင်းပင် မျက်စေ့များ ပွင့်လာကာ အားနည်းစွာဖြင့် 'အမေ' ဟု ခေါ်သည်။

မိခင်လုပ်သူ၏မျက်လုံးဝိုင်းကြီးများထဲမှ မျက်ရည်များ စီးကျလာသည်။

အမျိုးသမီးသည် ချက်ခြင်းပင် မော်ရှေ့တွင် ဒူးထောက်ကာ ရှိုက်ကြီးတင်မြင့် မြှောက် လိုက်သည်။

'ရှင်ဟာ ဘုရားပဲ၊ အသက်ကယ်တဲ့ ဘုရားပဲ'

မော်၏မျက်လုံးအိမ်တွင်လည်း မျက်ရည်များ ပြည့်လျှံလာ၏။ သူက ဆရာ ဇုဘက် လှည့်ကာ -

'သူတို့ကို တခြားကားတစ်စင်းနဲ့ အိမ်ကိုခေါ်သွားကြ၊ ကလေးကို သေသေ ဆရာဝန်ရစိုက်ပြီး ကုပေး၊ ကောင်းလာမှ ငါတို့နဲ့ပြန်ဆက်သွယ်'ဟု ပြောလိုက်သည်။ ပြီးအကြောင်းကို ပြန်ပြောပြတိုင်း မော်က မျက်ရည်ဝိုင်း၏။

'ဒီကောင်မလေး ခုဆို ဘာဖြစ်နေမလဲ မသိဘူးနော်' ဟုလည်း တမ်းတ ချစ်သည်။

'ကျေးလက်တွေမှာက ဆေးကုသမှု မလုံလောက်ဘူး၊ လယ်သမားတွေက အသက်သာ ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ကြရတာ၊ သူတို့အတွက် ဆရာဝန်ဆိုတာ မရှိဘူး၊ ကျေးလက်မှာ ဆရာဝန်တွေရှိနေဖို့ ငါတို့ ကြိုးစားကြရမယ်၊ ဆရာဝန်တွေဟာ လယ် သမားတွေကို ကုသပေးဖို့ တာဝန်ရှိတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ လယ် သမားတွေ ကျွေးလို့ အသက်ရှင်လာကြသူတွေပဲ မဟုတ်လား'ဟုလည်း မကြာခင်

ပြောတတ်၏။

မော်သည် သွေးကို မမူ။ စစ်ဦးစီးချုပ်အနေဖြင့် သူသည် တိုက်ပွဲပေါင်းများစွာကို တိုက်ခဲ့သည်။ ရန်သူကို နည်းနည်းလေးမှ နောက်မတွန့်သူ၊ မကြောက်ရွံ့သူ၊ သူ့ချစ်ခင်သူများ၊ သူ၏မိတ်ဆွေများစွာ ရက်ရက်စက်စက် အသတ်ခံခဲ့ကြရသည် ဤသည်ကိုလည်း သူ မမူ။

မော်သည် သွေးချောင်းစီးမှုကိုကား ရွံ့မုန်း၏။

လွတ်မြောက်ရေးရပြီးနောက် သူ ပေပင်းသို့ပြောင်းရွှေ့ရာ သူသည် တောင်ပေါ်ကျေးလက်အိမ်တွင် နေခဲ့၏။ ဝိုလ်ချုပ်ကြီးတချို့လည်း ထိုနေရာမှာ နေကြသည်။ သေနတ်သံများ ကြားတွင် ကြီးပြင်းလာသူများဖြစ်ကြရာ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သော ကျေးလက်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေသားမကျကြ။ ကျွန်တော်တို့ သက်တော်တော်တော် တပ်သားများကား ပစ်တာ ခတ်တာနှင့် ယဉ်ပါးနေကြသူများ ဖြစ်ကြ၍ သေနတ်မောင်းခလုတ်ကိုသာ ဆွဲချင်နေကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။

မကြာမီ တောင်ပေါ်တွင် ပထမဆုံး သေနတ်သံတစ်ချက် ကြားလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် သေနတ်သံလာရာသို့ လိုက်သွားကြသည်။ ထိုနေရာတွင် ငှက်များစွာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် တိတ်ဆိတ်သော တောင်ပေါ်တွင် ထိုနေ့မှစ၍ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ပစ်ခတ်ကြတော့၏။ ထိုအချိန်က တောခိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဥပဒေတွေ မရှိသေး။ ဂရင်းပိစ်လို အဖွဲ့လည်း မရှိသေး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးခါစအချိန်။ လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲမှာ တရုတ်ပြည် တောင်ဘက်ပိုင်းတွင် ဆင်နွဲနေရဆဲ။ လူသား အသက်ပေါင်းများစွာပင် သေကြသေး၏။ နေကြရလေရာ ငှက်များ၏အသက်ကား ဘာမှ မပြောပလောက်။

တစ်နေ့တွင် မော်သည် အစည်းအဝေးတစ်ခုမှ ကျွန်တော်နှင့်အတူ ပြန်လာ၏။ အိမ်ရှေ့ ကားထိုးအရပ်တွင် အစောင့်တပ်သားအချို့သည် စာကလေးများ ဆောင်ရာမှ ပျော်ပျော်ပါးပါးပြန်လာကြသည်နှင့် ထိပ်တိုက်တိုး၏။

မော်သည် အစောင့်တပ်သားများဘက်သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်၏။ ထိုနေရာတွင် သူ့ဆက်ပြီး ရပ်နေသည်။ မော်ကို မြင်သောအခါ အစောင့်တပ်သားများသည် စကားသံများကို နှိမ်ချလိုက်ကြ၏။

မော်က မျက်မှောင်ကြုတ်သွား၏။ အောက်နှုတ်ခမ်းကို ထုံးစံအတိုင်း ထိလိုက်ပြီး နေသည်။

'မင်းတို့လက်ထဲက ဘာတွေလဲကွ'
'စာကလေးတွေပါ'

အစောင့်ရဲဘော်တစ်ယောက်က စာကလေးများ ကြီးဖြင့် စုချည်ထားသည်ကို ထောင်ပြ၏။ စာကလေးများကိုယ်ပေါ်တွင် သွေးတွေ လူးနေ၏။ သူက အပေါ်မြောက်ပြရာ သွေးစက်တစ်စက်က မော်၏ခြေထောက်ကိုပင် လာစင်၏။

မော်သည် စာကလေးအသေကောင်များကိုကြည့်ကာ အတော်ရင်နှင့်သွားရသသည်။ နောက်ဘက်ကိုပင် ခြေတစ်လှမ်း ဆုတ်ကာ မျက်လုံးများကို လက်ဖြင့် ဖာရင်း အော်လိုက်သည်။

'ဒါတွေကို အဝေးကို ယူသွားကြစမ်း၊ အဝေးကို ယူသွားကြစမ်း'

အစောင့်ရဲဘော်သည် အထိတ်တလန့်နှင့် ငှက်များကို ဆွဲယူသွားရာ သူ့နောက်ဘက်မှာ သွေးတွေ တစက်စက်ကျကျန့်ရစ်ခဲ့သည်။

'ဒါတွေကို သတ်ဖို့ ဘယ်သူက ခွင့်ပေးသလဲ၊ သူတို့လည်း ငါတို့လို သက်တော့ဝါတွေပဲ၊ သူတို့ကို သတ်ဖို့ မင်းတို့ ဘယ်လိုနှလုံးသားမျိုး ရှိကြတာလဲကွယ်၊ သူတို့က မင်းတို့ကို ဘာများဒုက္ခပေးကြလို့လဲ'

အစောင့်ရဲဘော်များအားလုံး နှုတ်ဆိတ်နေကြ၏။

'ဒီနေ့ကစပြီး တောပစ်တာတွေ၊ ဒါမျိုးတွေ ဘယ်သူမှလုပ်ခွင့်မပြုတော့ဘူး'
'စလုပ်ကြတာကတော့ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းရဲဘော်တွေပါ၊ နောက်မှ အောက်

ရဲဘော်တွေ လိုက်လုပ်ကြတာပါ'

ဟု ကျွန်တော်က ဝင်ပြောသည်။

'ဘယ်သူ့ကိုမှ ခွင့်မပြုဘူးကွာ၊ ခေါင်းဆောင်ရော ငယ်သားရော၊ သူတို့ကို မြှော့လိုက်၊ ငါ ဘယ်ငှက်ကိုသတ်တာမှ မကြည့်ချင်ဘူးလို့'

ထိုအခါမှစ၍ တောင်ကုန်းသည် ပြန်လည်ငြိမ်းချမ်းလာသည်။ တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့် ဖြစ်ခဲ့ကြရသော ငှက်များ တေးတကြော်ကြော် ပြန်ဆိုနိုင်ကြပြီ။ လွတ်လပ်စွာ ပျံသန်းနိုင်ကြပြီ။ မိမိတို့၏ရင်သွေးငယ်များကို ကောင်းစွာ မွေးမြူစောင့်ရှောက်နိုင်ကြပေပြီ။

၁၉၅၈ တွင် မော်သည် ကျေးလက်များသို့ခရီးထွက်ချိန်၌ လယ်သမားများ သူ့ကို တိုင်ကြားကြသည်။ စာကလေးများအန္တရာယ်ကြောင့် သီးနှံတွေ တန်နှင့်ခိုဆုံးရှုံးခဲ့ပုံ၊ သီးနှံ ကိုလိုဂရမ် ထောင်ပေါင်းများစွာ စာကလေးများ ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသိပ္ပံပညာရှင်အချို့ကလည်း ပြော၏။ စာကလေးများသည် သီးနှံများကိုစားတာထက် ဖျက်ဆီးတာက ပိုသည်ဟု။ ဤတိုင်ကြားချက်များကြောင့် မော် အတော်ခဲနစ်ချမ်းမြေ့ဖြစ်ရသည်။

'အဖျက်ပိုးတွေ၊ အဖျက်ပိုးတွေ' ဟုသာ မော်က ရေရွတ်ခဲ့၏။ မော်၏ဘာသာ

တစ်ပုဒ်တွင် အဖျက်ပိုးများထဲတွင် စာကလေးများ၊ ကြွက်များ၊ ယင်များ၊ ခြင်များကိုပါ ထည့်ထားသည်။ ၎င်းတို့ကို ပြည်သူက မျိုးဖြုတ်ပစ်ရန် သတ်မှတ်ခြင်း ရသည်။

နောင်အခါတွင် အခြားသိပ္ပံပညာရှင်များက ပြောပြနိုင်သည်။ စာကလေးများသည် အပြစ်ထက် အကျိုးများစွာ ပြုကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် သီးနှံဖျက်ပိုးများကို စားသဖြင့် သီးနှံပင်များ မျိုးမတုံးနိုင်ကြောင်း ပြောပြနိုင်ကြောင်း ဤတွေ့ရှိချက်သစ်ကြောင့် စာကလေးများကို နိုင်ငံနှင့်အညီ သုတ်သင်ခြင်းလုပ်ငန်း ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့၏။

၁၉၆၄ တွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုသည်လည်း မမေ့နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။

မော်သည် 'ကျုံးနန်ဟိုင်' ရှိ ကပွဲပါတီတစ်ခုသို့ ရောက်နေ၏။ ခေတ္တနားနပ်တွင် မော်သည် လေတပ်တီးဝိုင်းနှင့်အကအဖွဲ့မှ မိန်းကလေးတစ်ဦးက မော် ထိုနေသော ဆိုဖာအနားသို့ လာ၍ စကားစမြည် ပြောသည်။ သူတို့၏ တီးဝိုင်းတပ်အကြောင်း ပြောရင်းနှင့် မော်က စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် တစ်ခု မေးသည်။

'လေ့ကျင့်ခန်းတွေ လုပ်ရတာ တော်တော်အားစိုက်ခွန်စိုက် ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ရသလား'

'ပင်ပန်းပါတယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းတွေမှာ ထိခိုက်အနာတရတွေတောင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်'

'တော်တော် ဆိုးလို့လား'

'ဆိုးတာတွေ ရှိပါတယ်။ တီယန်ဂျင်ကဇာတ်အဖွဲ့က သရုပ်ဆောင်တစ်ဦး ဆိုရင် ကျွမ်းထိုးလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရင်းနှင့် မတော်တဆ လည်ပင်း ထိခိုက်သွားတာ သူ့နဲ့ခါးမိုးတစ်ခုလုံး သုံးမရအောင် ဖြစ်သွားခဲ့တာမျိုးတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်'

'ဟုတ်လား၊ ကဲ တော်တော့ တော်တော့ ဆက်မပြောနှင့်တော့'

မော်သည် ဆက်နားထောင်နိုင်စွမ်း မရှိတော့။ သူ့ကိုယ်တိုင် မျက်မြင်ခဲ့တဲ့ နေ့နေရသလို သူ ထိခိုက်ခံစားဟန် တူ၏။ ထိုနောက် မတ်တပ်ထကာ အထေးထွက် လျှောက်သွားတော့သည်။ ဂီတပွဲ စသောအခါ သူက ကချေသည်များထဲ မသွားတော့။ ကုလားထိုင်ပေါ်တွင်သာ ထိုင်ရင်း စိတ်မကောင်းဆက်ဖြစ်နေခဲ့သည်။

သူ့ကို အသက်ချမ်းသာပေးပါဟု ပြောလာသူကိုမြင်လျှင် မော် စိတ်မချမ်းသာတတ်။ မော်သည် လယ်သမားမိသားစုမှ မွေးဖွားလာသူဖြစ်၏။ တရုတ်ဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ်တွင် ပါသော မြွေကို အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာပေးလိုက်သည့်သူကို ထိုမြွေ

က ရင်ဘတ်တက်ကိုက်၍ သေသွားရသည်ကို သူကောင်းစွာ သိ၏။ ခုန်တေခိုတ်အပါအဝင် သူ၏စစ်ရေး သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးရန်သူများဘက်မှ မေးဆီးရခဲလာသူများကို စီရင်ရာတွင် မည်သည့်အခါမှ ချမ်းသာမပေးတတ်။ ရန်သူကို ခွင့်လွှတ်လိုက်ခြင်း စစ်ပွဲရုံးသွားခဲ့ရသော ချူမြို့စားကြီးအကြောင်း သူ ကောင်းကောင်းသိသည်။

သို့သော် အချို့အခြေအနေများတွင်ကား တစ်မျိုး။

'ကျွန်တော့်ကို မသတ်ပါနဲ့၊ ဟု' တောင်းပန်သံသည် မော်၏နှလုံးသားထဲ ထိရစေ၏။

ကျွန်တော်တို့ ရုန်ဇီပြည်နယ်တွင်ရှိစဉ် အသက်ရှင်ရေးသည် အလွန်ခက်ခဲ၏။ အစောင့်တပ်သားတစ်ဦးသည် ဒဏ်မခံနိုင်၍ တပ်မှထွက်ပြေး၏။ ရိုးရိုးတပ်ဖွဲ့တစ်တစ်ဦးထွက်ပြေးတာထက် အစောင့်တပ်သားထွက်ပြေးတာက ပိုဆိုး၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူက ခေါင်းဆောင်ပိုင်းနှင့်အနီးကပ်နေခဲ့၍ အတွင်းရေးတွေပိုသိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုတပ်ပြေးကို ပြန်ဖမ်းမိ၏။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး တစ်ကိုယ်တည်းဘာဆတ်ဆတ်တုန်မျှ ဒေါသဖြစ်လိုက်ကြတာ။ ထိုသူကို အမှုန့်ဖြစ်အောင်ကို ချေဆဲလိုက်ချင် ကြသည်။ သူ့ကို လက်ပြန်ကြီးတုတ်ကာ ဖမ်းလာကြသည်။

'အသေသာ ရိုက်သတ်ကွာ'

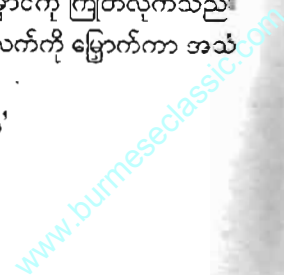
'ဒီကောင်ကို ပစ်သာ သတ်လိုက်'

မော်က ထိုဒေါသသံများကို ကြားသွားသည်။ သူ၏ ဂူအိမ်ခန်းလေးထဲမှ ထွက်လာ၏။ တပ်ပြေးကို သူ့ဆီခေါ်လာသည်ကိုတွေ့လိုက်ရ၏။ တပ်ပြေးမှာ လူငယ်လေး ဖြစ်၏။ သူ၏ ကလေးမျက်နှာလေးမှာ ကြောက်လွန်း၍ ဖြူပတ်ဖြူလျော်ဖြစ်နေသည်။ မျက်နှာတစ်ခုလုံး မျက်ရည်များစိရွှံနေ၏။ အဝတ်များမှာ စုတ်ပြတ်ညစ်ညစ်နေ၏။ သူ့ကိုသတ်ဖို့ဝိုင်းအော်နေသံများကြားတော့ သူသည် ချုံးပွဲချင်တော့သည်။

'ကျွန်တော့်ကို မသတ်ပါနဲ့၊ မသတ်ကြပါနဲ့၊ ကျွန်တော် သစ္စာဖောက်မဟုတ်တော့။ ကျွန်တော် အိမ်ပြန်ချင်ရုံသက်သက်ပါ။ ကျွန်တော့်ကို ချမ်းသာပေးဖို့ တောင်းပန်ပါတယ်'

မော်သည် သစ္စာဖောက်များ၊ တပ်ပြေးများကို မုန်း၏။ ယခု သနားစရာ နိုင်ကွင်းတွေ ရသောအခါ သူသည် ရင်နာစွာဖြင့် မျက်မှောင်ကို ကြုတ်လိုက်သည်။ သူ့ချက်လုံးအိမ်တွင် မျက်ရည်များ ပြည့်လျှမ်းလာသည်။ လက်ကို မြှောက်ကာ အသံချွန်ကျယ်ဖြင့် အမိန့်ပေးလိုက်သည်။

'ကြိုးဖြေလိုက်စမ်းကွာ၊ အခု ကြိုးဖြေပေးလိုက်' 'သူက တပ်ပြေးပါ'

'သစ္စာဖောက်ပါ'

'သူက ကလေးပါကွာ ကြီးဖြေပေးလိုက်ကြစမ်းပါ။ သူ့ကို ဒီလိုမခြိမ်းခြောက်ကြပါနဲ့ကွာ'

မော်၏စကားကို အရာရှိများထံမှတစ်ယောက်က မကျေနပ်၍ဝင်ပြော၏။

'ဒီလိုအပြစ်ကြီးလေးတဲ့သူတစ်ဦးကို အပြစ်မပေးလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ စစ်တပ်မှာ စည်းကမ်းက မရှိမဖြစ် အရေးကြီးပါတယ်'

'မင်းတစ်ယောက်ထဲ စစ်တပ်အကြောင်း သိတယ်မှတ်လို့လားကွ'

ယခုတော့ မော်သည် ပြောရာပြောကြောင်းအသံနှင့် ပြောနေသည်။

'သူက ကလေးသာသာပဲ ရှိသေးတာ၊ တော်လှန်ရေးရာထူးအဆင့်အရင့်အသစ်လေးပဲ၊ ခုလိုကြမ်းတမ်းတဲ့ဘဝမျိုး သူ အရင်က မနေခဲ့ရဖူးဘူး။ သူ့အတွက် ဒီဟာ သိပ်ကိုမခံနိုင်လွန်းတဲ့အရာပဲ။ နောက်ပြီး သူက အိမ်ကိုလဲ လွမ်းနေတာပဲ။ သူ့ကို မမ်းချုပ်ထားလိုက်ရင်လဲ သူက အိမ်ကို ပိုလွမ်းဦးမယ်။ သူက သစ္စာဖောက်မဟုတ်ဘူးကွ။ သူက မသိနားမလည်သူသက်သက်ပဲ။ သူ့ကိုလွှတ်လိုက်ပါ။ သူ့ကို ကောင်းကောင်းကျွေးလိုက်ရင် သူ အိမ်လွမ်းတာပိုလျော့သွားမှာပေါ့။ မင်းတို့ သဘောတူတယ် မဟုတ်လား'

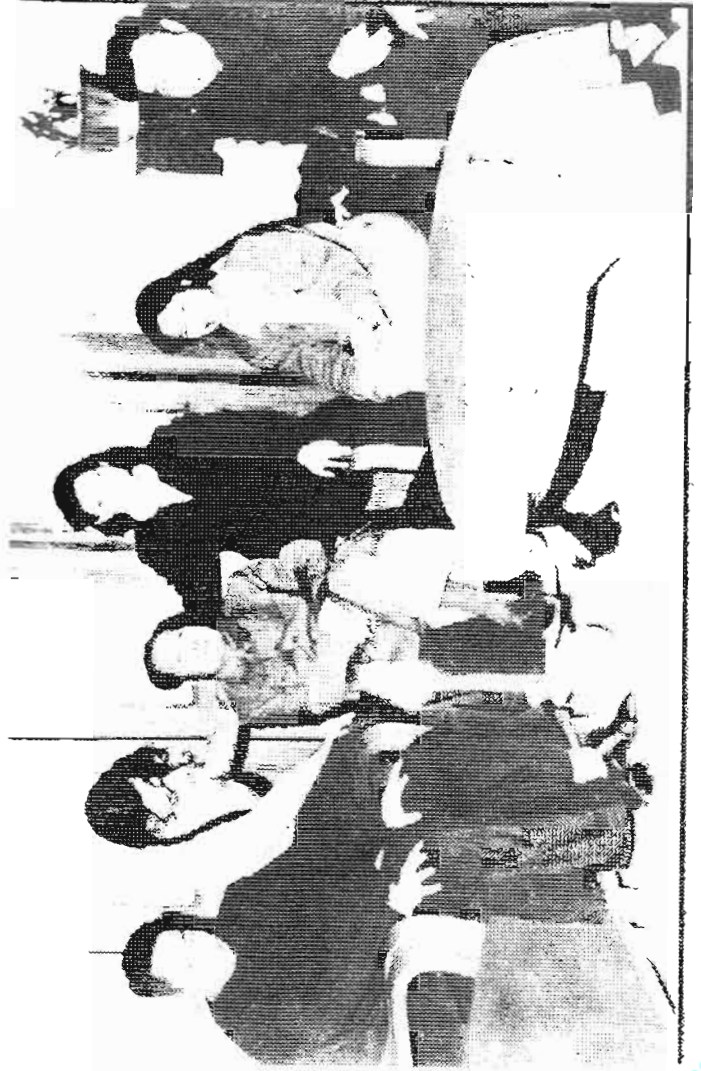
သို့ဖြင့် တပ်ပြေးသည် အပြစ်မှလွတ်လိုက်သည့်နည်းတူ သူ့ကို အရာရှိတစ်ယောက်အခန်းတွင် နှစ်ရက်မျှထားပြီး ကျွေးမွေးပေးခဲ့၏။ သူ ထပ်ထွက်ပြေးဖို့ မကြံစားတော့ပါ။ မော်သည် ကျွန်တော် လေ့လာမိသမျှ သနားကြင်နာတတ်သူ ဖြစ်ခဲ့ခြင်းနှင့် မြဲသောတော်လှန်ရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်သကဲ့သို့ နူးညံ့သောခံစားမှုရှိသူလည်းဖြစ်၏။ သံမဏိသံန္နိဋ္ဌာန်ရှိသကဲ့သို့ အလွန်အမင်း နှလုံးသားပျော့ပျောင်းသူလည်း ဖြစ်ပါသည်။

၈

မျက်ရည်များနှင့်မော်

'ငါက လွယ်လွယ်ကူကူ ငိုတတ်သူ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် လူတွေ ငိုရင် ငါ မခံနိုင်ဘူး။ သူတို့မျက်ရည်တွေမြင်ရရင် ငါလည်း မျက်ရည် မထိန်းနိုင်ဘူး။ ငါ့အကူရဲဘော်တွေ ထွက်သွားကြရင် ငါစိတ်မကောင်းဘူး။ သူတို့ ထွက်သွားကြတာ ငါ ခံနိုင်ရည်မရှိဘူး။ သူတို့ တိုက်ပွဲမှာ ကျသွားကြရင် ငါ ငိုမိတာပဲ။ ငါ့ရဲ့ မြင်းတွေထဲက တစ်ကောင်သေရင်လည်း ငိုမိတာပဲ။ ငါ့ရဲ့ ကလောင်တံတစ်ချောင်းချောင်း ဟောင်းသွားရင်တောင် ငါက အသစ်တစ်ချောင်းလဲဖို့ နှောင့်နှေးနေတတ်တယ်။ ဒီရူမှာ မင်းဒဏ်ရာရလို့ သေလုမော့ပါးဖြစ်တယ် ကြားတော့လည်း ငါ့ငိုမိတာပဲ'

မော်က မော်ကျွတ်ကျိန်းကို တစ်ခါက ဤသို့ပြောဖူး၏။ ထိုစကားများကို ကြားနေစဉ် မော်သည် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပင် ပြောနေသည်ကို မော်၏ကိုယ်ရံတော်ဖြစ် ၁၅နှစ်လုံးလုံး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ကျွန်တော် ကောင်းစွာသိပါသည်။ မော်သည် စိတ်ဓာတ်ခပ်မာမာသမား ဖြစ်၏။ သူ ပုဂ္ဂလိကကိစ္စအတွက် တစ်ခါမှ မျက်ရည်မကျခဲ့။ သူ၏သား မော်အန်ရင် ကိုရိုးယားစစ်ပွဲတွင် ကျဆုံးသောအခါ သူ အတော် စိတ်မကောင်းဖြစ်ကာ အိပ်မပျော် စားမဝင် ဖြစ်ခဲ့၏။ သူသည် အာပေါ်တွင် တစ်ယောက်တည်းထိုင်ကာ စီးကရက် တစ်လိပ်ပြီးတစ်လိပ်သောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် သူက ဘယ်တော့မှ မငိုပါ။ မျက်ရည်တစ်စက်မှ မကျခဲ့ပါ။ သူ တစ်ခါမှ မငိုဖူးသည်ကား မဟုတ်။ သူ ငိုခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျယ်လောင်

မော်နင်္ဂုတ်အဖွဲ့အား

စွာပင် ငိုဖူးပါသည်။ ကျွန်တော် သုံးကြိမ်မျှ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့မြင်ဖူးပါသည်။ ထိုမြင်ရပ်များကို ကျွန်တော် မည်သည့်အခါမျှ မေ့မရနိုင်ပါ။

'မြို့စားကြီးက သူ့ဇနီးကို နှုတ်ဆက်ခြင်း' ဆိုသော မေ့ကျင်းအော်ပရာသည် မော်ဇာအကြိုက်ဆုံးများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်၏။ ချိုမြို့စားကြီးသည် ရန်သူအပိုင်းခံထားရ၏။ သူ့ဇနီးက သူ့ခင်ပွန်း ရန်သူအပိုင်းခံရသည်ကို အသက်စွန့် ကယ်၏။ မြို့စားကြီး ဖောက်ထွက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း စစ်ပွဲမှာနွမ်းနိမ်ခဲ့ရ၏။ မော်သည် ဤ အော်ပရာကို ချန်ကေရှိုတ်အား မနိုင်မိကရာ နိုင်ပြီးသည့်အခါရော အကြိမ်များစွာ ကြည့်ခဲ့၏။ ပါတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းအားလုံးနှင့်လည်း အတူကြည့်၏။ လွမ်းခန်းရောက်လျှင် မော်သည် အမြဲပင် မျက်ရည်ပိုင်းနေသည်ကို ကျွန်တော်တွေ့ရ၏။ တစ်ကြိမ်တွင် ကျွန်တော်၏ကုတ်အင်္ကျီကြယ်သီးတစ်လုံးကို သူ့လက်ဖြင့် သေသေချာချာဆုပ်ကာ အသံ ကတုန်ကရင်နှင့် 'မြို့စားကြီးလို ဘယ်တော့မှမလုပ်နဲ့၊ ဒါ တို့အားလုံးအတွက် သင် ခန်းစာပဲ' ဟု ပြောသည်ကိုပင် မှတ်မိနေသေးသည်။

မော်သည် ပြဇာတ်များနှင့် ပေကျင်းအော်ပရာများကို ကြိုက်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေပေါ်တွင် မူတည်၍ အပြောင်းအလဲများတော့ ရှိ၏။ ရှန်ဇီပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ခိုက်နေစဉ်ကမူ သူ့အကြိုက်ဆုံးများမှာ 'အကာအကွယ်မဲ့မြို့တော်' နှင့် 'ငှားထားသောမြားများ' ဖြစ်၏။ ထိုဇာတ်များမှ ဇာတ်ဝင်သီချင်းများကိုပင် သူ ပြန်ဆိုနေတတ်သည်။ ထိုအော်ပရာများမှ သီချင်းဇာတ်ပြားများကို မကြာခဏ ဖွင့်နားထောင်တတ်သည်။ 'သူ့ရဲကောင်းများ တွေ့ဆုံခြင်း' အော်ပရာကိုလည်း သူ ကြိုက်သည်။ ပေကျင်းကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ပြီး တရုတ်ပြည်သစ် တည်ထောင်ကာစ ပထမနှစ်များတွင်မူ 'မြို့စားကြီးက ဇနီးကိုနှုတ်ဆက်ခြင်း' ကို သူ့အကြိုက်ဆုံးဖြစ်ခဲ့၏။ ၁၉၅၃ နှင့် ၁၉၅၄ ကြားတွင်မူ 'မြေဖြူဇာတ်လမ်း' အော်ပရာကို ကြိမ်ဖမ်းများစွာ ကြည့်၏။ ဤဇာတ်၏လွမ်းခန်းတွင်လည်း မော် မကြာခဏ မျက်ရည်တောက်တတ်၏။ နှာခေါင်းပင် တရွံ့ရွံ့ ငိုတတ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ရှန်တောင်လူ့လည်စဉ်တွင် ရှန်ဟဲကျွန်းမြို့နယ်ပါတီကော်မတီမှရဲဘော်များက ညနေပိုင်း ဘာဇာတ်ကြည့်ချင်သလဲဟုမေးရာ သူက ခေတ္တစဉ်းစားပြီး 'မြေဖြူဇာတ်လမ်း' ကြည့်ချင်တယ်ဟု ပြောခဲ့ဖူးသည်။ ဇာတ်ပွဲ ကြည့်စဉ် မော်၏ဘေးတွင် ကျွန်တော် အနီးကပ်စေခိုခဲ့ရ၏။ သူ့ထိုင်လိုက်သောအခါ ခပ်ပူပူခိုက်က တင်းနေသဖြင့် တွန့်တော်တင် ခါးပတ်ကို လျှော့ပေးခဲ့ရသည်။ မော်၏စီးကရက်ကို ကျွန်တော် မီးညှို့ပေးသည်။ စီးကရက် တစ်ဖွားနှစ်ဖွားရှိတ်ပြီး ဆက်မသောက်တော့။ ဇာတ်ကိုသာ စိတ်ဝင်စားစွာ ဆက်ကြည့်၏။ ဇာတ်အရိုက်ကိုလိုက်၍ သူ့မျက်နှာအမူအရာက ပြောင်း

သည်။ ပျော်စရာပြလျှင် သူ ပျော်၊ လွမ်းစရာ ရှိလျှင် သူလည်း လိုက်လွမ်း လတ်ခဲ့ပုံ သီးစရာ ရှိလျှင် သူပင် စတီး။ ဇာတ်အရိုက်မြင့်လာပြီး လွမ်းခန်း ရောက်သောအခါ သူငြိမ်ကျသွားသည်။ နောက် သူ့ဘာဖြစ်တော့မည်ကို အတွေ့အကြုံအရ ကျွန်တော်က ကြိုသိနေပြီ။ ထို့ကြောင့် ချောင်း တစ်ချက် နှစ်ချက်ဟန်ကာ သူ့ကို ပစ္စယုန်သို့ စိတ်ပြန်ရောက်ရန် ကျွန်တော်က သတိပေးလိုက်၏။ သို့သော် ကျွန်တော် နောက်တူသွားပြီ။ သူက နှာခေါင်းတရွံ့ရွံ့နှင့် မျက်ရည်တွေ ပိုင်းနေသည်။ မကြာခင် မျက်ရည်ခါက်ကြီးများ သူ့ပါးပြင်ပေါ်စီးကျလာကာ ရင်ပတ်ပေါ် အထိ မျက်ရည်ပေါက်တွေ ထွက်လာသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လူတွေ အများကြီးရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် နှစ်သိမ့်သွားကာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မသိမသာ အကဲခတ် ကြည့်၏။ သူတို့သည် သူတို့အာရုံနှင့်သူတို့ သတိမထားမိကြ၍ တော်တော့သည်။ သို့သော် မော်၏အခြေအနေက ပိုဆိုးလာသည်။ မျက်နှာတစ်ပြင်လုံး မျက်ရည်တွေ စီးကျပေကျနေ၏။ နှာခေါင်းက ပိတ်ပြီး အသက်ရှူရတာ မဝတော့။ ရှန်ဟဲပါတီမူလူကြီးများက တစ်ခွီးခွီး စုခေါင်း ပိတ်သံကြောင့် စောင်းငိုကြည့်ကြ၏။ ကျွန်တော်က ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ သူ့နေ့ကို ထိန်းမဖြစ်တော့မည်။ ကျွန်တော်က ချောင်းဟန်ပြီး အချက်ပေးလိုက်တော့မှ အခြေ အနေက ပိုဆိုးသွားသည်။ လူတွေက ပိုအာရုံစိုက်လာကြ၏။

မော်ကမူ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုမထား၊ ခံစားမှုတွင် မော့ပါနေကာ ရှိုက်ပင် ဖြစ်နေသေး၏။ မျက်လုံးတွေပွတ်၊ နှာခေါင်းတွေပွတ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အော်ပရာ မြန်မြန်ပြီးပါစေတော့ဟုသာ ဆုတောင်းနေမိ၏။ နောက်ဆုံးခန်းမှာ မြေဖြူရှင်မအား ဘုန်းတော်ကြီးက ပြစ်ဒဏ်ခံရခန်းဖြစ်၏။

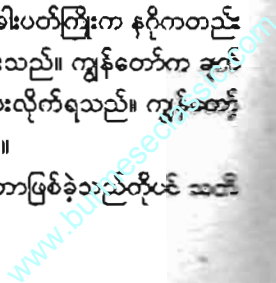
ထိုစဉ် မမျှော်လင့်တာ ထဖြစ်၏။

မော်သည် ဒေါသတကြီးဖြင့် သူ့လက်ကြီးများဖြင့် ကုလားထိုင်လက်ရန်းများကို တဝုန်းဝုန်းရိုက်ပုတ်ကာ မတ်တတ်ထရပ်လိုက်ပြီး -

'တော်လှန်ရေးပုန်ကန်မှုဆိုတာက တစ်ခုတည်းသော အပြေပဲ' ဟု အော်ခပ်လိုက်သည်။

သူ ဝုန်းကနဲ မတ်တတ်ထရပ်လိုက်သောအခါ ခါးပတ်ကြီးက နဂိုကတည်းက လျှော့ထားသောကြောင့် ဘောင်းဘီမှာ ကျွတ်ကျသွားသည်။ ကျွန်တော်က ခုတ်ဆွဲပြီး ဘောင်းဘီကို ပင့်တင်ပေးကာ ခါးပတ် ပြန်တင်းပေးလိုက်ရသည်။ ကျွန်တော်က မတ်တတ်တွေ တုန်ယင်နေ၏။ ဒါက ကျွန်တော်အပြစ်ပေပဲ။

သို့သော် မော်ကမူ အပြစ်ဟု မမြင်ပါ။ သူက ဘာဖြစ်ခဲ့သည်တို့ပင် သိ၏။

မေ့၊ သူက ဇာတ်ခုံပေါ်တက်သွားကာ သရုပ်ဆောင်များကို နှုတ်ဆက်၏။ ပရိသတ်တွေက လက်ခုပ်ပိုင်းတီးကြ၏။ သူကလည်း ပြန်တီး၏။ ခုမှပင် ကျွန်တော် ဟင်းနိုင်ခဲ့၏။ ကျွန်တော် သတိထားမိတာ တစ်ခုရှိသေးသည်။ ခေါင်းဆောင်မင်းသမီးနှုတ်ဆက်သောအခါ လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ဆုပ်ကိုင်နှုတ်ဆက်ပြီး မြွေဖြူရှင်မနှင့်သူ့ပွန်းကို နှုတ်ဆက်သောအခါ လက်တစ်ဖက်ဖြင့်သာ နှုတ်ဆက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗီလီလုပ်သူ ဘုန်းကြီးဘက်ကိုမူ တစ်ချက်ကလေးမှ ငဲ့စောင်းမကြည့်ခဲ့။ ၁၉၅၅ ခု မေ ၁၄ ရက်တွင် ရေကူးပြီးနောက် မော်သည် ယင်အန်မှတစ်ဆင့် ရဲဘော်များတွေ့ပြီး သူက တာဝန်သိဖို့ လေ့လာသင်ယူသူကောင်းများ ဖြစ်ဖို့ လူမှုရေး နားလည်ကောင်းမွန်ဖို့များ ဆိုဆုံးမသည်။ ထို့နောက် ကိုယ့်ရပ်ကိုယ်ရွာများရှိ ပြည်သူ၏အခါအနေကို နားလည်သိရှိစုံစမ်းတတ်ဖို့ ပြော၏။ ကိုယ့်ရပ်ကိုယ်ဌာနေသို့ ခွင့်ပြုပြန် ကြလျှင် မျက်စိကိုဖွင့် နားကို ဝှင့်ထားကာ လေ့လာမှတ်သားပြီး ပြန်လာသူကို အစီရင်ခံကြရန် ပြောသည်။

ထိုနည်းဖြင့် သူသည် တစ်ပြည်လုံးမှအောက်ခြေအဖြစ်အပျက်များကို မှတ်ခြည်မပြတ်ခဲ့။

၁၉၅၇ နှင့် ၁၉၅၈ ကြားတွင် အချို့သော ကျေးလက်ဒေသများမှ ချမ်းသာဆင်းရဲ ကွာဟမှု ကျယ်ပြန့်လာခြင်းကို မော် ကြားမိ၏။

၁၉၅၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလောက်တွင် 'မဝေ'ဆိုသော ကျွန်တော်တို့ တော်စောင့်တပ်မှ ရဲဘော်တစ်ဦး ရွာမှ ပြန်လာသောအခါ ပေါင်မုန့်တစ်လုံးပါလာခဲ့၏။ ပေါင်မုန့်မှာ မည်းကျွတ်နေကာ ကိုက်လို့ ဖဲ့လို့ပင် မလွယ်။

'လယ်သမားတွေက ဒါမျိုး စားနေရပါတယ်၊ ယုံပါ' ဟု သူက မော်ကိုပြော၏။

မော်က မျက်မှောင်ကြုတ်ပြီး ပေါင်မုန့်ကို ကြည့်နေ၏။ ထို့နောက် မုန့်ကိုလှမ်းယူတော့ သူ့လက်တွေ တုန်နေသည်။ အတော် အားနှင့် ဖဲ့ပြီး တစ်လှည့် သူ ဝါးကြည့်၏။ ထိုစဉ် သူ့မျက်လုံးမှာ မျက်ရည်တွေ ပိုင်းနေပြီ။ တစ်ကိုက် ထိုသည်နှင့် မျက်နှာပြင်တစ်ခုလုံး မျက်ရည်တွေ စီးကျလာတော့သည်။

'ကဲ မင်းတို့တွေ တစ်ယောက် တစ်ကိုက် စားကြည့်ကြစမ်း'ဟု ကျွန်တော်တို့ကို လှမ်းပေး၏။ ကျွန်တော်ကိုက်သော ပေါင်မုန့်အပိုင်းတွင် မျက်ရည်တွေ ပေါက်၏။

'စားကြစမ်း၊ ဒါ လယ်သမားတွေ စားတဲ့ အစားအစာ၊ ငါတို့ စားဖို့ စိုက်ပေးထုံထယ်သမားတွေ စားတဲ့တာ'

မော်က အစာစားလျှင် ခပ်ရိုးရိုးပင် စားတတ်၏။ တစ်ခါက ဆန်ခပ်ကြမ်းကြမ်းကို စားရင်း -

'တရုတ်ပြည်က လယ်သမားတိုင်း ဒါမျိုး နပ်မုန့်အောင် စားရရင် ငါတို့လည်းသာလှပါပြီကွာ'ဟု ပြောပြသည်။

ထိုနေ့က မော်သည် နေ့လယ်စာရော ညစာရော မစား၊ ညဘက်အိပ်ခါနီး ကျွန်တော်က သွားနှိပ်ပေးရာ သူက တုံးတံတိုနှင့် ကျွန်တော့်ကို ပြော၏။

'ငါတို့က ဆိုရှယ်လစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းကွ၊ ပေါင်မုန့်ကြမ်းတွေပဲ တရုတ်လယ်သမားတွေစားနေရတယ်ဆိုတော့ မဟုတ်ဘူး၊ သူတို့ ဒါမျိုး မစားသင့်ဘူး၊ ငါတို့ တစ်ခုခုတော့ လုပ်ရမယ်၊ လုပ်ကို လုပ်ရမယ်၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် မြန်မြန်ထွန်းကားစေဖို့ဘက်ဖို့ဆိုတဲ့အဖြေက ဘာလဲ'

ရက်ပေါင်းများစွာပင် မော်က ပြောနေဆဲ။

'ဒါအတွက် ငါတို့ တစ်ခုခုလုပ်မှဖြစ်တော့မယ်'

သူသည် ဗဟိုကော်မတီမှထိပ်တန်းရဲဘော်များနှင့် ဆွေးနွေး၏။ ၁၉၅၈ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်တွင်မူ သူက တပ်လှန့်သံပေးလိုက်၏။

'ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် နောက် ၁၅နှစ်ဆို မီကိုပီရမယ်လို့ ရည်ရွယ်ချက်ကို မြင်မားမား မျှော်မှန်းလုပ်ကိုင်ကြ'

ထိုနှစ် မတ်လတွင် သူက ကြွေးကြော်သံတစ်ခု ထုတ်၏။

'ရည်ရွယ်ချက်မြင်မြင်ထား၊ ပိုမိုကြီးမားတဲ့ ပိုမိုမြန်ဆန်တဲ့ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ ပိုမိုစီးပွားရေးရလာဒ်ရှိတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို တည်ဆောက်ကြ'

နောက်နှစ်လအကြာတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် အဌမအကြိမ်သားညီလာခံကျင်းပရာ ဤကြွေးကြော်သံကို အတည်ပြုခဲ့၏။

ပါတီညီလာခံကြီးသည် မော်ကို စိတ်ဓာတ်များ ပိုမြင့်တက်စေ၏။

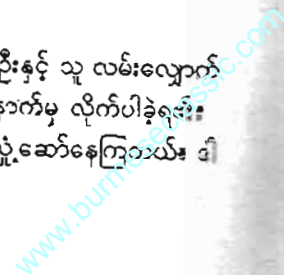
'တရုတ်ပြည်က ဆင်းရဲတဲ့နိုင်ငံကွ၊ ဒါပေမယ့် ငါတို့မှာက ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကလေး၊ တရုတ်ပြည်သူတွေဟာ တခြားနိုင်ငံက ပြည်သူတွေထက် ပိုပြီး ကောင်းကောင်းနေကြလိမ့်မယ်'

ဟု မော်က ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။

တစ်နေ့တွင် ဗဟိုကော်မတီမှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးနှင့် သူ လမ်းလျှောက်စဉ်

ကောင်းပြောနေရာ ကျွန်တော်က ထုံးစံအတိုင်း သူ့နောက်မှ လိုက်ပါခဲ့ရင်း -

'သူတို့က ရှေ့သို့မဟာခုန်ပျံကျော်လွှားရေးကို လှုံ့ဆော်နေကြတယ်၊ ဒါကောင်းတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်'

ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ပြော၏။ မော်က သူ့ကိုကြည့်ကာ
'မဟာ... ရှေ့သို့... ခုန်ပျံကျော်လွှား - ဟုတ်လား'
'ဟုတ်တယ်လေ သူတို့ စနေကြတာ ဒါကို ဒီနေ့ထုတ် ပြည်သူ့နေ့စဉ်မှာ
ပါတယ်'

'ငါ မဖတ်ရသေးဘူး၊ ငါ့ကို သတင်းစာပေးစမ်း ယင်ကျောင်း'
သတင်းစာ ဖတ်ပြီးသောအခါ မော်၏မှတ်ချက်ကို ကျွန်တော် သတိမ
သေးသည်။

'အပြောကတော့ ဟုတ်နေတာပဲ'
၁၉၅၈ တွင် ဗဟိုကော်မတီဝင်အခြားတစ်ဦးက မော်ကို ပြည်သူ့ဘုံအ
စည်းများ တင်ပြကာ ထိုနေရာများသို့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကိုယ်တိုင် သွားကြည့်ဖို့ တို
တွန်း၏။ မော်က သူပြောသည်ကို စိတ်ဝင်စားစွာ နားထောင်သည်။ ကျေနပ်ပုံမ
သည်။ ခေါင်း တဆတ်ဆတ်ညှိမ့်သည်။

'အေးကွ ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့က ကောင်းတာပဲ'ဟု မှတ်ချက်ချသည်။
နောက်တစ်နေ့ သတင်းစာထွက်လာသောအခါ 'ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့က ကောင်း
တာပဲ'ဟူသော စာလုံးမည်းကြီးဖြင့် ပါလာသည်။
ဆင်ယောင်တင်ပြမှုမှ လူတစ်ဦးက မော်၏စကား ကြားသွားကာ လူ
မြန်မြန် သတင်းရေးလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

'ဒါက ပေါ်လစ်ဗျူရီနဲ့တောင် မဆွေးနွေးရသေးဘူး၊ လုပ်ချလိုက်ကြပြန်
ကွာ'

မော်က အတော်စိတ်မကောင်းဖြစ်နေပြီး တတွတ်တွတ်ပြောနေသည်။
'ငါက ပါးစပ်က လွတ်ကနဲ ပြောလိုက်တာကွ၊ သတင်းစာတိုက်ရဲ့ အပြစ်
မဟုတ်ပါဘူးကွာ ငါ့အပြစ်ပါပဲ'

ဝုဟန်သို့ စစ်ဆေးရေးသွားနေကြစဉ် အခြားသော ခေါင်းဆောင်ရဲ
တစ်ဦးက မော်ကို ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်များအကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။
'အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ အစီရင်ခံစာရေးတင်ကွာ'ဟု ပြောလိုက်သည့်
အစီရင်ခံစာ တက်လာသောအခါ မော်က ကျေနပ်သွားသည်။

၁၉၅၉ တွင် မော်သည် ပါတီတွင်းမှ သွေဖည်သူများကို သံသယဖြစ်
သည်။ ဘာတွေ ဖြစ်နေသည်ကို သူ သိချင်သည်။ သို့သော် ဒီလိုသိဖို့ သူ့အတွက်
မလွယ်ကူ။ ဘာကြောင့် မလွယ်သည်ကို ကျွန်တော် နောက်ပိုင်းတွင် ရှင်းပြပါမည်။
ကျွန်တော်တို့ မြို့သို့ပြောင်းခဲ့ပြီးနောက် မော်၏လှုပ်ရှားမှုများကို အကြွန့်အသက်

ပိုများလာ၏။ အထူးသဖြင့် လုံခြုံမှုကို ပို၍တင်းကျပ်လာသည်။ သူ၏ ထင်ရှား
သောအားလုံးကို စီမံချက်အတိုင်း အတိအကျလိုက်နာရ၏။ မော်က ဒေါသတကြီး
နှင့် ဘာပဲပြောပြော စီမံချက်အတိုင်းသာ လုပ်ရသည်။ ဗဟိုကော်မတီ၏ ဆုံးဖြတ်
ချက်အရ သူ့ကို လေကြောင်းခရီး လုံးဝမသွားရဟုပါ ကန့်သတ်ထား၏။
၁၉၅၉ တွင် သူသည် ဟိန်းဆတ် ထပ်ရောက်၏။

'ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်တွေအခြေအနေက ဘယ်လိုလဲ၊ အဆင်ပြေသ
ဘူး မပြေဘူးလား ငါ့ကို အမှန်ပြောကြစမ်း၊ ငါ့ကို အမှန်ပြောတာပဲ ငါကြိုက်တယ်'
အားလုံးက အခြေအနေကောင်းပါတယ်ဟု ရှင်းပြကြသည်။ ပြည်သူ့စား
သောက်ဆိုင်များမှပေါင်မုန့်များကို ထုတ်ပြန်၏။ မော်က စားကြည့်၏။ ကျွန်တော်တို့
နီးလည်း စားစေသည်။

'ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်တွေက ဒါမျိုးတွေကို တရုတ်ပြည်ကလယ်သမား
တွေကိုပါ ကျွေးနိုင်ရင် သူတို့ဟာ တကယ်ကောင်းတာပဲပေါ့'ဟု မှတ်ချက်ချ၏။
သို့သော် သူ၏သံသယက မပြေသေး။ ကျေးလက်ကအခြေအနေကို သူ
မှတ်လုံးနှင့်သူ မြင်ချင်သေးသည်။ ကြိုတင်ပြောမထားဘဲ ရုတ်တရက် သွားစစ်ကြည့်
နိုင်သည်။ တစ်နေ့တွင် သူ ရထားနှင့်သွားနေစဉ် အဝေးမှ လှမ်းမြင်ရသော ရွာတစ်
ရွာတို့ လက်ညှိုးထိုးပြသည်။

'ရထားကို ရပ်ခိုင်းစမ်း၊ ငါ ဒီရွာကို ကြည့်ချင်တယ်၊ သူတို့ဆီက ဝက်စတူး
စိမ့်ပွဲ တောင်းစားချင်တယ်'

ကျွန်တော်က ကျေးလက်တာဝန်ခံများကို ဖုန်းဆက် ပြောကာ ရထားကို
နားတွင် ရပ်စေ၏။ ဝက်စတူးလည်း အဆင်သင့်စားရ၏။ ဝက်စတူးမို့ တော်သေး
သည်။ ဝက်သားကင်ဆီရင် ခက်ချေသေးသည်။

၁၉၅၉ နေရာသီတွင် စီးပွားရေးက တော်တော်ပျက်ယွင်းလာသည်။ ဤ
အချိန်ကို လိမ်လည်၍ မရ။ ဗဟိုကော်မတီသည်လည်း မဟာခုန်ပျံရှေ့သို့ကျော်လွှား
မှုနှင့် ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့များနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေကြသည်။ ရှောက်ရှုန်မှ လူရှုန်တောင်
မရှိသို့ ရောက်လာသည်။ မော်က အခြေအနေကိုဖြေရှင်းရန် အစည်းအဝေး ခေါ်
ခဲ့။ အပြင်းအထန်ငြင်းကြခုန်ကြပြီးနောက် သဘောတူညီချက်များ ရရှိခဲ့သည်။
သို့သော် ပြဿနာကား များစွာကျန်သေးသည်။

မော်သည် ဇူလိုင်နှောင်းပိုင်းတွင် အစည်းအဝေးနောက်ဆုံးအချိန်တွင် ဝန်
ကြီးပြောခဲ့၏။ စင်မြင့်ပေါ်တွင် ပေါ်လစ်ဗျူရီအလုပ်အမှုဆောင်များ ထိုင်နေကြ၏။
အခြားပုဂ္ဂိုလ်များက ရှေ့ဆုံးတန်းတွင် ထိုင်ကြ၏။ သူတို့နောက်တွင် လူပိုကော်မတီ

ဝင်များ ထိုင်ကြ၏။ အစည်းအဝေး မစခင် မော်က ပရိသတ်ကို အကဲခတ်ကြည့်... လူတိုင်းတက်မတက် သူ သိလိုသည်။ သူသည် 'ဖိန်သဲဟွေ'ကို ရှာကြောင်း ကျွန်တော်က တော့ သိသည်။ 'ဖိန်'သည် မော်သို့ အစီရင်ခံစာတွင် ပေါ်လစီသစ်ကို မကျေနပ်သည်များကို တင်ပြထားခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။ ဖိန်ကို ရှာမတွေ့သောအခါ သူ့စိတ်မကောင်း ဖြစ်သွားသည်။

'မာရှယ်ဖိန် မတွေ့ပါလားကွ'

ကျွန်တော်က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ထိုင်နေရာသို့ ညွှန်ပြလိုက်သည်။ ဖိန်သည် မျှော်လင့်ထားသလို ရှေ့ဆုံးတန်းမှာ မထိုင်။ နောက်တစ်တန်းတွင် မထိုင်သည်။ ငါ၏ အသစ်စက်စက်ရိတ်ထားသော ကတုံးက ပြောင်နေ၏။ (ဖောက်ပြန်ရေးသမားများ၊ လူတန်းစားရန်သူများ၊ အရင်းရှင်လမ်းကြောင်းလိုက်သူများ၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဝါဒီများ စသည်တို့ကို ယဉ်ကျေးမှုကာလတွင် ဒဏ်ခတ်သည့်အနေဖြင့် ကတုံးရိတ်သည့်အလေ့အထ ရှိသည်) မော်သည် အောက်နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်လိုက်၏။ ဘာ တစ်ခုမှတော့ မပြော။ သူ မကျေနပ်နေကြောင်းတော့ သိသာ၏။

မော်၏မိန့်ခွန်းတွင် အဓိကပြောချင်သောအချက်မှာ 'လက်ဝဲဝါဒ'နှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်၏။ သူက ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအချို့ကို ဝေဖန်ခဲ့၏။ တစ်ခါတစ်ရံ စကားလုံး ခပ်ပြင်းပြင်းများပင် သုံး၏။ တစ်ကြိမ်တွင် သူက 'ချူတေး'ဘက် လှည့်ပြီး -

'ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်တွေကို ဖျက်သိမ်းရမယ်၊ ဒါပေမယ့် အကုန်ထုတ်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ခင်ဗျားက ဒါမျိုးစားသောက်ဆိုင်တွေ မကြိုက်ဘူး မဟုတ်လား ဒါပေမယ့် ဒီကိစ္စမှာ ကျုပ်တို့ အယူအဆ နည်းနည်းပါးပါးတော့ ကွဲလွဲစရာရှိတာမို့ တု ပြောခဲ့သည်။

'လက်ဝဲဝါဒ'နှင့်ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရာတွင် 'လက်ယာဝါဒီ'များ၏ အကြံများမှ သူ မကျေနပ်သည်များကို ပြော၏။ အထူးသဖြင့် ရဲဘော်ဖိန်သဲဟွေ စကားတစ်ခွန်းတွင်တော့ ကျွန်တော်လည်း အတော်တုန်လှုပ်သွား၏။

'တပ်မတော်က ကျုပ်ကို ဆက်ပြီး မလိုလားတော့ရင် ကျုပ် ကျေးလက်ပြန်ပါ့မယ်။ အဲဒီမှာ ပြောက်ကျားတပ်ကို ဖွဲ့မယ်၊ တပ်မတော်သစ်ကို ဖွဲ့စည်းမယ်။ အစည်းအဝေးပြီးသောအခါ ကိုယ်စားလှယ်အချို့ နောက်မှာချန်ရစ်ကြ၏။ ဖိန်သဲဟွေက ဝထမဆုံး ထွက်ခွာသွားသည်။ မော်က သူ့ကို လှမ်းခေါ်၏။ သို့သော် သူ ကြွေးတာလည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်။ မကြားချင်ယောင်ဆောင်တာလည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မည်။

ညီလာခံမှ ထွက်လာသောအခါ မော်၏ဘေးတွင် ဗဟိုကော်မတီ ခေါင်း

ဆောင် လေးဦး လိုက်ပါလာက၏။ လမ်းခုလတ်တွင် တစ်ဦးက ဘေးရှောင်ထွက်သွားသည်။ ဖိန်သဲဟွေ ပြန်လှည့်လာသည်ကို တွေ့၍ဖြစ်၏။ ဖိန်သည် ညီလာခံခန်းသို့ တစ်ခုခုကြောင့် ပြန်လာခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်ဦးသား ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်သည်။

'မာရှယ် ငါတို့ စကားနည်းနည်းပြောရအောင်'

မော်က စပြီး နှုတ်ဆက်၏။ မျက်နှာတွင် ကြက်သွေးရောင်ဖြန်းနေသော

နိက

'ဘာပြောစရာရှိသေးလို့လဲ၊ ဘာမှ မရှိဘူး'

'စိတ်အေးအေးထားစမ်းပါကွာ၊ တစ်ခုခုနဲ့ပတ်သက်လို့ ငါတို့ သဘောမတူပြန်ရင်လဲ ပြေပြေလည်လည်ပြောလို့ ရပါတယ်'

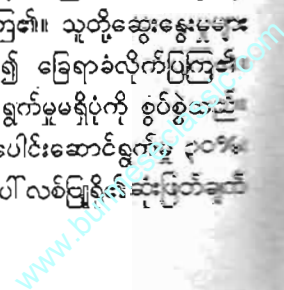
'ဘာပြောရမှာမို့လဲ၊ ဘာမှမရှိဘူး'

ဖိန်က ခပ်ထန်ထန်ပြန်ပြောပြီး ဆက်လျှောက်သွား၏။ မော်က အံ့ဩသွားသည်။ သူက အောက်နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်ကာ ဆက်လျှောက်သွားသည်။ ဗဟိုကော်မတီ ဦးဆောင်ရဲဘော် အတော်များများရှေ့တွင် ဤသို့ဖြစ်ပျက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

မော်သည် သူ့အခန်းသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ အိမ်ပြန်ဖို့ ပစ္စည်းတွေပြင်ဆင်ခိုင်း၏။ သို့သော် အချို့ခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှ မပြန်ရန်တောင်းပန်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း မပြန်ဖြစ်ပါ။ ညနေပိုင်းတွင် ဖိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်ဆွေးနွေးကြ၏။ ပဏာမအစည်းအဝေးတန်းက မတက်ခဲ့ကြသည့် ဗဟိုကော်မတီနှင့် ပေါ်လစ်ဘုန်းများ လာတက်ကြ၏။ ထိုအထဲတွင် လင်ပြောင်လည်း ပါ၏။ အစည်းအဝေးတွင် ခြင်းအခွန်တွေ ဖြစ်ကြ၏။ အသံတွေ ကျယ်လွန်းသဖြင့် အစည်းအဝေး မတက်သော မော်သည်ပင် သူ့အခန်းထဲမှ အတိုင်းသားကြားနေရ၏။ သူအိပ်၍မရ။

'ဘာဖြစ်တာလဲ မေးစမ်း'ဟု သူက ကျွန်တော်ကိုခိုင်း၏။ မော်သည် ဒေါသထွက်လျှင် အိပ်၍မရ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က အစည်းအဝေးခန်းသို့ပြေးသွား၏။ နေထိုင်စားလှယ်များနှင့်ဖိန်တို့ စကားများနေကြသည်။ ကျွန်တော်က မော်ကိုပြန်ပြောပြသောအခါ မော်က စိတ်ဆိုးသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ညွှန်ကြားချက်ကို ရေးဇီးပဏာမအစည်းအဝေးတွင် ပေါ်လစ်ဗြူရိုဝင်များသည် မော် နေထိုင်ရာအဆောက်အအုံတွင် မကြာခဏ လာရောက် တွေ့ဆုံကြ၏။ သူတို့ဆွေးနွေးမှုများတွင် ဖိန်၏ပါတီမှတ်တမ်းကို ဂျင်ဂျန်းတောင်တန်းမှစ၍ ခြေရာခံလိုက်ပြကြ၏။

မော် ပြောင်က ဖိန်၏အမိန့် မနာခံမှုနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိပုံကို စွပ်စွဲသည်။ နှစ်ဦးချုပ် ကောက်ချက်ဆွဲရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ၃၀% မှုပူးပေါင်း မဆောင်ရွက်မှု ၇၀% ရှိသူဟု သိလာရ၏။ ပေါ်လစ်ဗြူရို၏ ဆုံးဖြတ်ချက်

အရ ဖိန်သဲဟေ့ကို အမျိုးသားကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး တာဝန်၊ စစ်ကော်မရှင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်များမှထုတ်ပယ်ပြီး ပေါ်လစ်ပြုရုံအဖွဲ့ဝင်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးများမှာတော့ ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်စေရန် ဆုံးဖြတ်ကြ၏။ လစာနှင့် အဆောင်အယောင်မှာ မူရင်းအတိုင်းပင် ခံစားစေ၏။

ကျွန်တော်တို့ ပေကျင်းပြန်ရောက်ပြီး နောက်တစ်နေ့တွင် ဖိန်သဲဟေ့သည် မော်၏အိမ်သို့ လာတွေ့၏။ သူက အိမ်နောက်ဘက်စာကြည့်ခန်းမှ ဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကတုံးပြောင် မဟုတ်တော့။ ဆံပင်ပင် ရှည်နေပြီ။ သူက အောက်ခြေအဆင့်ထိ ဆင်းခွင့်ပြုရန် တောင်းခံသည်။ မော်က သူ့အဖို့ သွားလာရန် အသက်က ထောက်ပံ့နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ သူ့သွားလျှင် လုံခြုံရေးအရလည်း ပြဿနာရှိနိုင်ကြောင်း၊ သူ့စာသာ ပိုဖတ်စေလိုကြောင်းများ ပြောလိုက်၏။ သို့သော် 'ဖိန်'က အတင်း ထပ်ပြော၍ မော်က ခွင့်ပြုလိုက်ရ၏။

တရုတ်ပြည်တွင် ၁၉၅၉ ခုမှ ၁၉၆၁ ကြားတွင် စီးပွားပျက်ကပ် အခြေအကျယ်ဆိုင်ရောက်ကာ နိုင်ငံအဝန်း အငတ်ဘေးကြီး ဆိုက်ခဲ့၏။

၁၉၅၉ နှောင်းပိုင်းတွင် မိမိရပ်ရွာဒေသသို့ ခွင့်ဖြင့် ပြန်ကြသော သူတော်စောင့်များသည် ဒေသဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို လေ့လာအစီရင်ခံကြသည်။ သူတို့ ပြန်ယူလာသော ပေါင်မုန့်များမှာ ဖွဲ့နွဲ့နှင့် တောဆေးပင်များ ရော၍ လုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုမုန့်များသည် လမ်းခုလတ်တွင်ပင် မှီတက်သွားကြသည်။ မော်သည် ဒါတွေကိုကြည့်ပြီး အတော်တုန်လှုပ်သွားသည်။ သူက တုန်ရင်သောထက် ဖြင့် ပေါင်မုန့်များကို ချိုးဖဲကာ ကျွန်တော်တို့ကို ကျွေး၏။

'စားကြစမ်း၊ လယ်သမားတွေစားတာ ဒါကွ၊ ငါတို့လဲ ဒါမျိုး စားသင့်တာပဲ။ ကျွန်တော် ပါးစပ်ထဲထည့်လိုက်၏။ အကြာကြီး ဝါးရ၏။ မျိုးချစ်ပင် ချစ်၏။ ဟိန်န့်တွင် ကျွန်တော်စားခဲ့ရသောပေါင်မုန့်နှင့် ဘာမျှမဆိုင်။ 'မဝေ' သူ့ရဲ့အနေမှာယူလာသော ပေါင်မုန့်ကို ပြန်သတိရ၏။ ထိုစဉ်ကပင် မော်က 'ငါတို့ တစ်နေ့တော့ လုပ်ကြရမယ်'ဟု ပြောဖူးသေးသည်။

မော်က ပေါင်မုန့်ကို တစ်ကိုက် ကိုက်၏။ သူ့မျက်လုံးများက နီရဲလာသည်။ သူ့မျက်လုံးများက အပေါ်တက်လိုက် အောက်ဆင်းလိုက် ဖြစ်နေ၏။ မနင်ရန် အတော်ကြီးစားနေရသည်။ ဒုတိယတစ်ခါ ကိုက်လိုက်ပြီးနောက် သူ့မျက်တောင်များသည် မျက်ရည်များဖြင့် စိမ့်ကုန်ပြီ။ တတိယတစ်ကိုက် ကိုက်ပြီးသောအခါ မျက်နှာတစ်ခုလုံး မျက်ရည်များ ပြည့်လျှံသွားခဲ့သည်။

မော်သည် ငိုနေ၏။ အသံမထွက်အောင်ပင် ငိုနေသည်။ သူသည် မော်

ဆောင်တစ်ဦးအနေနှင့် ယူကျုံးမရ ဖြစ်နေပုံရသည်။ ဟိန်န့်တွင် စားခဲ့ရသော ပေါင်မုန့် ရထားလမ်းဘေးရွာတွင် စားခဲ့ရသောဝက်စတူး၊ စံပြုရောများနှင့် တာဝန်ပြစ်ပျက်မှုများ ကွာခြားလိုက်သည့်ဖြစ်ခြင်း။

၁၉၆၀ ခုနှစ်သည် အခက်ခဲအကြမ်းတမ်းဆုံးကာလ ဖြစ်၏။ ခုနစ်လတိတိ ဆက်သည် အသားကို မတို့မထိ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်အတို့အမြုပ်လေးများသာ စား၏။ ကျွန်တော် သူ့ကို နှိပ်ပေးသောအခါ သူ၏ ဒူးခေါင်းကြွက်သားများသည် လျော့ရဲအားနည်းနေသည်ကို တွေ့ရ၏။

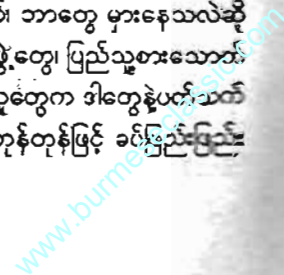
'ဝက်သား နည်းနည်းစားပါ၊ ခဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'ဟု ချူအင်လိုင်းက ကြိမ်ဖန်ဖန်စွာ တိုက်တွန်း၏။ 'ပါတီနှင့် ပြည်သူ့အတွက်ပါ'ဟု ပြော၏။ ထိုသို့ ပြောလျှင် မော်က ခေါင်းကို တွင်တွင်ခါရမ်းရင်း ပြန်ဖြေ၏။

'မင်းကော ဝက်သား စားလို့လားဟင်၊ ငါတို့ အားလုံး ဝက်သား မစားဘဲ ဆက်ရှင်နေကြတာပဲ'ဟု ပြန်ပြောတတ်၏။ ဒေါက်တာဆွန်ယက်ဆင်၏ဇနီး 'ဆွန်အိုင်လင်း' ရှုန်ဟဲမှအပြန် မော်အတွက် ကဏန်းတွေ တစ်ခြင်းကြီး ယူလာ၏။ မော်က လက်ခံယူခဲ့သော်လည်း သူ တစ်ကောင်မှ မစား။ အစောင့်ခဲဘော်များကို ကျွေးသည်။

၁၉၆၀ နှောင်းပိုင်းနေ့တစ်နေ့တွင် မော်သည် နံနက် အိပ်ရာမှထပြီး ဘာမှမစား။ စီးကရက်ကိုသာ တစ်လိပ်ပြီးတစ်လိပ် မရပ်မနားသောက်နေ၏။ ဆေးလိပ်ပြာခွက်ထဲတွင် ဆေးလိပ်တို့တွေ ပြည့်မောက်နေ၏။ ထို့နောက် သူ့စားနင်းတွင် ရှိနေသော သက်တော်စောင့် 'ဖုန်ရောင်ဆွန်'ကို ပြော၏။

'ဇီလုံရယ်၊ ယင်ကျောင်းရယ်၊ ဒေါင်ဇီတို့၊ ကျင်ကျန်းတို့၊ လင်ဘေးတို့၊ ဒေါင်ဇီတို့ကို ပြောလိုက်၊ ဒီနေ့ ငါနဲ့အတူတူ ညစာလာစားကြလို့ ထိုညစာတွင် အသားမပါ။ ဝိုင် မပါ။ သို့သော် ဟင်းတွင် ဆီနှင့် ဆားတော့ ပါ၏။ မော်သည် ဟင်းခွက်များကို တူဖြင့် လှမ်းယူသည်။ သို့သော် ဟင်းဖတ်ကို မထုဘဲ တူကို ပြန်ချလိုက်သည်။ သူက ကျွန်တော်တို့တစ်ယောက်စီကို လိုက်ကြည့်၏။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း တူတွေကို ပြန်ချလိုက်ကြသည်။

'ပြည်သူတွေ အတော် ဒုက္ခရောက်နေကြတယ်၊ ဘာတွေ မှားနေသလဲဆိုတာ မင်းတို့ ရှာပြီး ငါ့ကို ပြန်အစီရင်ခံကြ၊ ပြည်သူတို့အဖို့တွေ၊ ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်တွေ အောင်မြင်သလား မအောင်မြင်သလား၊ ပြည်သူတွေက ဒါတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာပြောကြသလဲ၊ ငါ့ကို ပြန်အစီရင်ခံကြ'ဟု အသံတုန်တုန်ဖြင့် ခင်ပြည်ပြည်ပြော၏။

မော်ကို စာဖတ်ခန်းတွင်တွေ့ရပုံ

ကျွန်တော်တို့အားလုံးက ခေါင်းညိတ်လိုက်ကြ၏။
 ထို့နောက် သူသည် ဇီလုံနှင့် ကျွန်တော့်ကို လက်ညှိုးထိုးပြီး
 'မင်းတို့နှစ်ယောက် ရှန်တုံးကို သွားပြီး သိနိုင်သလောက်သိအောင် စုံစမ်း
 ခဲ့ကြ'ဟု ပြော၏။
 'ဟုတ်ကဲ့ပါ၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'
 မော်က 'ဖုန်ရောင်ဆွန်ဘက် လှည့်ကာ
 'မင်းကော သူတို့နဲ့ လိုက်သွားချင်သေးသလား'
 'လိုက်ချင်ပါတယ်'
 'ကောင်းတယ်ကွ၊ အရှိ အရှိအတိုင်းပဲ ငါသိချင်တယ်၊ ဖုံးတာဖာတာ လိမ်
 ပြောတာမျိုး ငါ မလိုချင်ဘူး'

ထိုညက 'ဖုန်' အစောင့်တာဝန် ကျသည်။ 'ဖုန်'က မော်ကို သူ နှိပ်ပေးစဉ်
 မော်က ငိုနေသည် ဆို၏။ လက်တစ်ဘက်က 'ဖုန်'၏ကျောကို သပ်ကာ 'ငါ ဖိုးရို
 တယ်ကွ၊ သူတို့က ငါ့ကို သိပ်လိမ်ကြတာပဲ၊ သူတို့က ငါသွားလေ့လာရင် အတု
 ပြင်ဆင်ထားတယ်၊ ခုတော့ အမှန်တွေသိရပြီ၊ မင်းတို့လဲ အမှန်တွေ ငါ့ကို ပြန်ပြော
 ကြ'ဟု ပြောသည်ဆို၏။

ထိုညက မော် မအိပ်နိုင်။ သူ အိပ်ယာပေါ်မှ ထကာ ကျွန်တော်တို့ ခုနစ်
 ယောက်ကို ခဲတံဖြင့် စာရေးသည်။ ရှန်ဒေါင်အစား လင်ယန်းသို့ သွားရန်။ ထို့နောက်
 ဆက်ရေးသည်မှာ -

'ငါလည်း အခု ၆၇ နှစ် ရှိပြီ။ ငါ အဘိုးကြီး ဖြစ်ပါပြီကွာ။ အနာဂတ်က
 မင်းတို့အတွက် မျှော်လင့်စရာ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။ ဒီလင်ဘာ ၂၆က ငါ့ရဲ့နေ့
 နေ့ပဲ။

မော်စီတုံး
 ဒီလင်ဘာ ၂၆၊ ၁၉၆၀။

ကျွန်တော်တို့ အားလုံး သူ့မေးနေ့ကို ဘာကြောင့်များ မေ့နေကြပါလိမ့်
 နေ့စဉ်ပိုင်းမှာ နေ့စဉ်တုံးကဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ သူ့ထံမှခွင့်တောင်းကာ နေ့
 နေ့တို့ ဆူဆူညူညူကျင်းပလေ့ရှိခဲ့ကြသည်။

'ဒီနီးသဲပွေးက သူ့ကိုအမှန်ပြောသောအခါ မော်က ခံနိုင်ရည်မရှိခဲ့။ သို့
 သော် သူ၏ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့်မူ သူသည် လုံးဝခြားနားသွားသည်။ ဤ
 လိုကလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းစဉ်က သူသည် ကိုယ်ရံတော်တစ်ဦး ဖြစ်
 'တီယန်ယွန်ယု'ကို မေးကြည့်သည်။ သူ့အဘိုးက ကားပြင်အလုပ်ရုံတစ်ခု ပိုင်တာ

သူ့အဖေက စက်ရုံလုပ်သား ဖြစ်၏။
 'မင်း အဘိုးက ပြည်သူပိုင်သိမ်းတာကို မကြိုက်ဘူး၊ မင်း အဖေကတော့
 သဘောကျတယ်၊ မင်းကကော ဘယ်သူ့ဘက်လိုက်မှာလဲ'
 'တီယန်'က အဘိုးဘက် လိုက်မည်ဟု ပြောသည်။
 'မင်း အမှန်ပြောတာ ငါသဘောကျတယ်၊ နိုင်ငံရေးတွေဘာတွေ
 အယ်ထား'

သမဝါယမလှုပ်ရှားမှုကာလအတောအတွင်း ၁၉၅၁နှင့် ၁၉၅၆ကြားတွင်
 ဘရုတ်ပြည် ကျေးလက်များ၌ ပုဂ္ဂလိကပိုင်မှ သမဝါယမပိုင်များအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့
 ကြသည်။

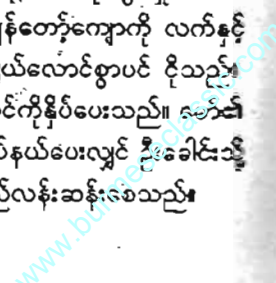
ကျွန်တော် ခွင့်မှအပြန် ကျွန်တော့်အမြင်ကို မေးသည်။
 'ခရိုင်ကေဒါတွေက လယ်သမားတွေကို တလင်းမှာ စုစေတယ်၊ ပြီးတော့
 သူတို့က ပြောတယ်၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကိုကြိုက်တဲ့ ချန်ကေရှိုတ်ဘက်သားတွေ
 ချီဘက်ခြမ်း သွား၊ သမဝါယမစနစ်ကြိုက်တဲ့ ဥက္ကဋ္ဌမော်ရဲ့ဘက်သားတွေ ဒီဘက်ကို
 သွားခဲ့ကြ၊ ဒါပဲ သူတို့ပြောကြတာပဲ'ဟု မော်ကို ပြန်ပြောလိုက်၏။

'ငါ့ကို ဒီလိုပြောတာ ကျေးဇူးပဲကွာ'ဟု မော်ကပြန်ပြောသည်။ သူက ချတ်
 နင်းပင် ဟီဘေခရိုင်မှ ပါတီကော်မတီကို စာရေးသည်။ နိုင်ငံထက်စီးနင်းပြုမှု၊ အကြပ်
 ချဉ်မှု၊ အလွန်အကျွံပြောမှုများကို ဝေဖန်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ ခုနစ်ဦးသည် ဟိန်းပြည်နယ်၊ လင်ယန်မြို့သို့ သွားကြသည်။
 ကျွန်တော်တို့ ခြောက်လကြာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပြန်လာသောအခါ တွေ့ရှိသမျှကို
 အမှန်အတိုင်း အစီရင်ခံခဲ့သည်။ ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်များ၏ ကောင်းသတင်း
 များကို ပြောပြသည်။ ကျွန်တို့ပြည်နယ်တွင် ကျွန်တော်တို့ နောက်ထပ် ခြောက်လ
 သယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်ဝင်နေကြစဉ် ဗဟိုကော်မတီသည် ပြည်သူ့စားသောက်ဆိုင်များ
 ၏ ရပ်စဲကြောင်းအမိန့် ထုတ်ခဲ့သည်။

*

'ထရန်းကျင်း'တွင် ကျွန်တော် အလုပ်သစ်လုပ်ရန် မော်ကို သွားနှုတ်ဆက်
 သောနေ့အကြောင်း ပြန်ပြောပါရစေဦး။ မော်သည် ကျွန်တော့်ကျောကို လက်နှင့်
 ဖိကာ ကျွန်တော့်ကို တင်းကြပ်စွာ ဖက်ထားရင်း ကျယ်လောင်စွာပင် ငိုသည်။
 ကျွန်တော်က သူ့ကို နောက်ဆုံးအကြိမ် နားထင်ကိုနှိပ်ပေးသည်။ မော်၏
 ခေါင်းမှာ မကြာခဏတင်းကြပ်တတ်လေရာ နားထင်ကိုနှိပ်နယ်ပေးလျှင် ဦးခေါင်းသို့
 သွေးရောက်ကာ တင်းမာမှုများ ပြေပျောက်ပြီး ပြန်လည်လန်းဆန်းစေသည်။

ဆိုနောက် မော်၏ဆံပင်ကို ရှေ့မှ နောက်သို့ ကျွန်တော် သေသေချာချာ ခေါင်းဖြိုးပေးသည်။

ထိုသို့ ခေါင်းဖြိုးပေးနေစဉ် ကျွန်တော်မျက်နှာတွင် မျက်ရည်တွေ ပိုင်းလာကာ မြင်ကွင်းက မှန်ပါးသွားသည်။

အဓိကစစ်ဆင်ရေးသုံးခုကာလသို့ အတွေးက ရောက်သွားသည်။ တစ်ခုတွင် မော်သည် ပင်ပန်းလွန်းသဖြင့် ကုလားထိုင်ကို မှီထိုင်ရင်း ကျွန်တော်ကို လေးလေးဖြင့် ပြော၏။

‘ငါ့ခေါင်းကို ဖြည်းဖြည်းသက်သာ ယင်ကျောင်း ဖြိုးပေးကွာ ကောင့်ကောင်းလေး နားလိုက်ချင်လို့’

ကျွန်တော်က ဘီးကို သူက-
‘ဒီတစ်ခါတော့ တကယ့်ကို ဖြည်းဖြည်းလေး ဖြိုးပေးပါမယ်၊ ဒါမှ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး အိပ်ပျော်သွားမှာ’ဟု ပြောလိုက်၏။

ထို့အချိန်က မော်၏ဆံပင်မှာ နက်မှောင်တောက်ပပြီး ထူထဲ သန်စွမ်း၏။ သို့သော် ကျွန်တော်က အသာအသာဖြိုးပေးရင်းနှင့် -

‘အလို၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ဆံပင်တချို့တောင် ဖြူးလာပါပကော’ဟု ပြောလိုက်မိရာ မော်က မျက်လုံးမှိတ်၍ အသာဖိန်ယူနေရင်းမှ ကျွန်တော်စကားသကြားအနောက်အယှက်ဖြစ်သွားဟန်တူ၏။

သူက မျက်မှောင်တစ်ချက်ကုတ်ကာ အသက်ရှူထုတ်ရင်း ‘အေး’ဟု ပြော၏။

‘ကျွန်တော် နှုတ်လိုက်ရမလားဟင်’
မော်က ခဏငြိမ်သွားရာမှ အောက်နှုတ်ခမ်းကိုကိုက်ကာ ‘လုပ်လိုက်ကွာ’ ပြော၏။ ကျွန်တော်က ထိုးထိုးထောင်ထောင်ဖြစ်နေသောဆံပင်ဖြူကို နှုတ်လိုက်စဉ် ထိုနောက် မော်ကို ဆံပင်ဖြူကို ထောင်ပြလိုက်သည်။ မော်၏ မျက်မှောင်ကျွတ်သဖြင့် ပြောသွားသည်။ သူက ပြုံးပြုံးလေး ‘အေး ကောင်းတယ်’ဟု ပြောသည်။

ဤအကြောင်းကို ကျွန်တော်ဇနီးသည် သိသွားသောအခါ ကျွန်တော်တအံ့တဩပြောသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ခေါင်းက ဆံပင်ကိုများ ရှင်က နှုတ်ရဲလိုက်ဘိခြင်းနော် ယခု ခေါင်းဖြိုးနေစဉ်တွင်မူ မော်၏ဆံပင်များသည် တစ်ခေါင်းလုံးလုံး ဖြူးနေပြီး ဆံပင်အုံကြီး မရှိတော့။ ပါးပါးလွှာလွှာလေးပဲ ကျန်တော့သည်။ မော်သည် ခရီးကြမ်းကြီးသုံးနှစ်အတွင်း သိသိသာသာပင် အိုမင်းလာခဲ့သည်။’

‘ကျွန်တော် သွားပြီးနောက်ပိုင်း ကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်ပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဆံပင်တွေလည်း တော်တော်ဖြူကုန်ပြီ၊ သိပ်ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ခဲ့ရတာကိုး’
ကျွန်တော်က မျက်ရည်ကျရင်း ပြောသည်။

‘ငါက အဘိုးကြီးဖြစ်ပြီပဲကွာ၊ ငါသေရင် ငါ့အုတ်ဂူကို နှစ်စဉ်လာနော်’
ကျွန်တော် ဘာပြန်ပြောရပါမလဲ။

‘ကျွန်တော့်အတွက် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး တစ်ခုခု ရေးပေးပါနော်’
ဦးတည်ချက်ပြောင်းရန် စကားစပေးလိုက်သည်။

‘ငါလဲ ကဗျာအသစ်တွေမရေးတာ ကြာပြီ၊ ဒါပေမယ့် ဒီအဟောင်းကိုတော့ အင်းအတွက် ပေးလိုက်မယ်၊ စနေနေ့ကျရင် လာခဲ့ဦး၊ မင်းမိသားစုပါ ခေါ်ခဲ့၊ ငါတို့ အတူတူ ဓာတ်ပုံတွဲရိုက်ကြရအောင်’

သူ ကျွန်တော်ကို ကဗျာတစ်ပုဒ် ကူးပေး၏။ အောက်မှ သူလက်မှတ်ထိုးပေးသည်။

ကဗျာအမည်မှာ ‘ခရီးရှည်ချီတက်ပွဲ’။

ကဗျာစာရွက်လိပ်ကြီး၏ လွတ်နေသောနေရာလပ်များတွင် ပဟိုကော်မတီ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတို့၏ စာများ၊ လက်မှတ်များကို နောင်တွင် ဖြည့်ပေးထားသည့် စာရွက်လိပ်၏နောက်တစ်ဖက်တွင်မူ တရုတ်ပြည်၏ အတော်ဆုံးပန်းချီဆရာများ၏ သတ်ရာများကို ကျွန်တော် တောင်းခံဖြည့်စွက်ထား၏။ ကျွန်တော် တီယင်ကျင်းသို့ ရောက်သောအခါ ဟိဘေ့ပီတီကော်မတီအတွင်းရေးမှူးက ကျွန်တော့်ထံမှ ငွေစာရွက်လိပ်ကိုတောင်းကာ ကြည့်ပါရစေဟု ယူထားလိုက်၏။ နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် ငွေစာရွက်တောင်းတော့ ပျောက်သွားပြီဟု သူက ပြောသည်။ ကျွန်တော် ထိုစာရွက်လိပ်ကြီး ငွေစာရွက် နောက်ထပ် ဘယ်အခါမှ ပြန်မတွေ့ရတော့ပါ။

ဇ

ဒေါသနှင့် မော်

မော်သည် ဘာမဆို လေးလေးနက်နက်ရှိသူ ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူသည် သဘာဝဇာတိလည်း ရှိ၏။ သူ တစ်ခါ တစ်ခါလည်း ဝန်းဝိုင်းကျဲတတ်၏။ မကြာခဏ ကာ မဟုတ်။ သူ စိတ်ကောင်းဝင်နေလျှင် အရာရာကို ခွင့်လွှတ်၏။ သဘောပေါက် အများလုပ်သည်ကိုပင် အပြစ်မမြင်တတ်။

စစ်အတွင်းကာလကမူ ခေါင်းဆောင် အတော်များများမှာ စိတ်တိုကြ၏။ အင်အားကို ဆဲဆို၊ ပါးရိုက်၊ ဒဏ်ပေး၊ ဖမ်းချုပ်တတ်ကြ၏။ မော်ကတော့ သူတို့ အပျော့ပြောင်းဆုံး ဖြစ်၏။ သူပေးသော အကြီးလေးဆုံးအပြစ်ဒဏ် ဟူသည် အတိတ်ရပ်ခိုင်းထားခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ဆယ်ခါတွင် ကိုးခါ ဒေါသပူပန်ထတတ်သည်မှာ အိပ်စက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက် ဖြစ်သည်။ ယန်အန်တွင်ရော ဇီဟိုင်ပိုတွင်ပါ သူ အိပ်တော့မည်ဆိုလျှင် အစောင့် အောက်များကို အပြင်ထွက်ခိုင်း၏။

တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်းသို့ ဦးတည်ချီတက်နေစဉ် မော်မှာ သုံး လေးရက် အိပ်ရ။ နိုင်ငံရေးအကြံပေးအဖွဲ့ညီလာခံလုပ်ရန်လည်း စီစဉ်နေချိန်ဖြစ်၏။ ဦးမူ သူ အိပ်ရန် ပြင်ဆင်၏။ အိပ်ပျော်ရန် အိပ်ဆေးနှစ်လုံး သောက်ရသည်။ သူ ညင်သာစွာ ဟောက်သံပြုမှု ကျွန်တော် အပြင်ထွက်ခဲ့သည်။ အစောင့် အောက်ကို 'ဂရုစိုက်နော်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး အိပ်သွားပြီ'ဟု မှာခဲ့၏။

ကျွန်တော် ဆိုလိုသည်မှာ ငှက်များကိုပင် ဝါးလုံးထိပ်၌ အဝတ်စ အနီပင် လျက် အိမ်ထဲမှ မောင်းထုတ်ပစ်ရန် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အစောင့်ရဲဘော်က အိမ် အထဲတွင် ရေချိုးကန် တပ်နေသော အလုပ်သမားများကို သွားပြော၏။

'ထွက်ကြ၊ ထွက်ကြ၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး အိပ်နေတယ်'

သို့သော် အလုပ်သမားများက သဘောမပေါက်ကြ။

'ခဏလေး စောင့်ပါဦး၊ မကြာခင် ပြီးပါတော့မယ်'ဟု ခေါင်းမာမာပြန်ပြောကာ အလုပ်ဆက်လုပ်ကြရာ အသံတွေပင် ဝိုင်းညွှတ်လာ၏။

အစောင့်ရဲဘော်မှာ ဘာလုပ်ရမုန်း မသိတော့။ တောသူတောင်သားတွေ ဆို သဟိန်းသဟောက် လုပ်၍ ရသည်။ ဤမြို့ပြလုပ်သားများမှာမူ တရုတ်ပြည် အကောင်းစား စာရင်းဝင် မိသားစုမှ လူများ ဖြစ်နေသည်။ ထိုစဉ် ခဲပိုက်လုံးတံခါး မှာ ရေချိုးကန်ပေါ်သို့ ပြုတ်ကျကာ ဆူညံသံကြီး ထွက်ပေါ်လာ၏။

ရုတ်တရက် မော်သည် အခန်းထဲမှထွက်လာ၏။ မျက်လုံးမှာ အိပ်ချင်မှု ဖန်တွတ်နေသည်။ ဒေါသဖြစ်လွန်းသဖြင့် တုန်ယင်နေ၏။ အစောင့်ရဲဘော်ကို

'ဒါ မင်းအပြစ်ပဲ၊ အရိုက်ခဲဖို့သာ အသင့်ပြင်ထား'ဟု ပြောလိုက်၏။

'တပ်မတော်စည်းကမ်းအတိုင်း အရေးယူစရာရှိတယ်၊ ငါ မင်းကို ရိုက် မရိုက်ဘူး၊ ဆဲလဲ မဆဲဘူး၊ မတ်တပ်ရပ်ပြီးပဲ ဒီအိပ်ပေးတော့မယ်၊ ငါအိပ်ရာက နီး အထိ ဘယ်မှမရွေးဘဲ ရပ်သာနေ'

ထိုသို့ ပြောကာ မော်သည် အခန်းထဲ ပြန်ဝင်သွား၏။ ဤအပြစ်ဒဏ်ခံ ရဲဘော် ကြာရှည်ခံနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ကျွန်တော် သိ၍ 'ကျွန်ကျင်း'ကို အညီအညွှန်တောင်းရသည်။ 'ကျွန်ကျင်း'က ရဲဘော်ကို သွားတော့ဟု ပြော၏။ ရဲဘော်က မသွားရဲ။ မော်က မအိပ်နိုင်သေးသည်ကို တွေ့၍ သူမက အခန်းထဲဝင်သွားကာ အစောင့်ကို သွားခွင့်ပြုရန် သွားပြော၏။ မော်က ရဲဘော်ကို အော်ပြောလိုက်သည်။

'မင်း အခုတော့ သွားတော့၊ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေး နေ့ထား ငါအိပ်နေတာ သိလျက်သားနဲ့ မင်း ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို ဆူဆူညံညံလုပ်တာ ဆိုတာ ချစ်ချစ်'

နောက်ပိုင်းတွင် မော်က အဖြစ်အပျက်မှန်ကို သိကာ စိတ်မကောင်း သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့တွင် သူ့ဘာသာသူ ဝေဖန်၏။

'မင်းတို့ အပြစ်တင်ခံရတဲ့အချိန်ရှိသလို ငါ့ကိုယ် ငါလဲ အပြစ်တင်ခဲ့တာ အချိန်တွေ ရှိတယ်၊ အစောင့်ရဲဘော်က သူ့ဘာသာသူ ဝေဖန်နေလုပ်တယ်၊ ငါ့ဘာသာသာ ငါ လုပ်ရမှာပဲ၊ ငါလိုချင်တာက ကောင်းကောင်းအိပ်ပျော်ဖို့ပဲ၊ ဒါပေမယ့်

ဒါက ဒေါသ ဒီလောက်တော့ မထွက်သင့်ဘူး၊ ငါ သိပ် အိပ်ချင်နေတယ်၊ မင်းတို့လဲ အိပ်ချင်နေမှာပဲ၊ ငါ သုံး လေးညလုံးလုံး တစ်မှေးမှ မမှေးရသေးဘူး၊ ငါ အိပ်ပျော် သွားပြီးတော့ ငါနီးလာတဲ့အထိ မင်းတို့ မအိပ်ရသေးဘူး၊ မင်းတို့လဲ ဒေါသထွက်ကြ သဘာဝပဲ၊ ငါ့ကိုယ်ချင်းစာပါတယ်'

*

ကျွန်တော်တို့ 'ပေးသေဟော်'တွင် ရှိနေကြစဉ် ဖြစ်၏။ မော်သည် နှစ်နေ့ သုံးည မအိပ်ဘဲ ဆက်တိုက်စာရေးနေသည်။ တတိယနေ့ နံနက်ကျမှ သူ့အိပ် ယာဝင်ခဲ့၏။ 'လီယင်ချင်'ဆိုသော သူ့၏ကိုယ်ရံတော်တစ်ဦးက သူ့ကို ခြံဆုပ်လက် နယ်ပြုပေး၏။ သူ စုဟောက်သည်အထိ စောင့်ပေး၏။ ထို့နောက် ခြံဖွားထောက် ကာ ဖွဖွလေး နင်းလျက် အပြင်ထွက်ခဲ့၏။ အပြင်ရောက်တော့ အခန်းထဲမှ တရုတ် ကပ်တစ်ခု ပွင့်နေသည်ကို တွေ့လိုက်ရ၏။ တရုတ်ကပ်ထဲမှ အခင်လာလျှင် မော် နီးလာလိမ့်မည်။ သူက တရုတ်ကပ်ကို ဖြည်းဖြည်းညင်သာ ညှိုးပိတ်၏။ တရုတ် ကပ် သစ်သားက အတော်ပိတ်လို့မရဖြစ်အောင် ကြပ်နေ၏။ အသက်ပင် မရှူရဲဘဲ အတင်းကြိုးစားပိတ်၏။ ကံဆိုးချင်တော့ တရုတ်ကပ်က နီးကနဲ ပြုတ်ကျသွား၏။ တိတ်ဆိတ်နေသော အခန်းထဲတွင် မိုးကြိုးပစ်သလို အသံကြီး ဟိန်းထွက်လာသည်။ မော် နီးသွားပြီ။

'ဘယ်သူလဲကွ၊ ဘာဖြစ်တာလဲ'

'လီ'မှာ ကြက်သေသေနေပြီး ဘာမှစကားမဟာရဲ။

'ဘယ်သူလဲကွ၊ ငါ့ကို ဖြေလေ'

မော်က အိပ်ရာပေါ်မှ ထထိုင်၏။

'ကျွန်တော် တရုတ်ကပ်ပိတ်ရင်း ဖြစ်သွားတာပါ'

'ငါ မအိပ်ကထဲက ပိတ်ပါလားကွ၊ မင်း အရူးပဲ၊ ထွက်သွားစမ်း၊ မင်းစောင့်

က ငါမလိုချင်တော့ဘူး၊ အပြင်ထွက်ပြီး မတ်တပ်ရပ်နေ'

'လီ'က ပြောသည့်အတိုင်း လုပ်သည်။ ငါးမိနစ်ခန့်အကြာ မော်သည် အခန်း မှ ခေါင်းဖြူထွက်လာကာ 'လီ'ကို ဒေါသတကြီးဖြင့် ပြောသည်။

'မင်းသွားတော့၊ မင်းကို မလိုချင်တော့ဘူး၊ ယင်ကျောင်းကို သွားခေါ်ချေ'

'လီ'က ကျွန်တော့်ရုံးခန်းလာကာ အကျိုးအကြောင်းကို ပြောပြသည်။

ကျွန်တော်ချက်ချင်း မော်၏အခန်းသို့ လိုက်သွား၏။ သူ့ကို ပြန်အိပ်ခိုင်း၍ တော့မည် မဟုတ်။

ကျွန်တော်က သူ့ဆံပင်တွေကို ဖြီးပေး၏။ သူ စိတ်ပြေသည့်အချိန်အထိ

www.burmeseclassic.com

စောင့်သည်။ အချိန်အတော်ကြာမှ -
'အေး ရပြီ သွားတော့၊ လီကို ငါ့ဆီလွှတ်လိုက်၊ ငါပြောစရာရှိတယ်'ဟု

သည်။
'ကျွန်တော် တောင်းပန်ပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

လီက ခေါင်းကို ညွတ်ကာ တောင်းပန်၏။
'အေးကွာ၊ နှစ်ယောက်စလုံး အမှားပါ။ မင်းလဲ မှားတယ်၊ ငါက ဝိသုဒ္ဓိ

ငါ ဒီလိုဒေါသထွက်သင့်ဘူး'
'ကျွန်တော့်အပြစ်ပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျွန်တော့်အပြစ် လုံးလုံး

လျားပါ'
လီက ရှိုက်ကြီးတင် တောင်းပန်တိုးလျှိုးနေ၏။

'ငါက အလုပ်တွေက သိပ်များ၊ ခေါင်းထဲမှာလဲ စိတ်ကူးတွေ အများ
မို့ အိပ်လို့က မရ၊ ခါကြောင့် ငါ့စိတ်ကို ငါ မထိန်းနိုင်တာပါ'

'မဟုတ်ပါဘူး ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျွန်တော်ပဲ ညံ့ဖျင်းတာပါ
'မင်း စိတ်မကောင်းဖြစ်တာ ငါ ဝမ်းနည်းတယ်၊ ငါ့ကို ငွေမယူပါနဲ့
ငါလဲ လူသားပါ။ ဒေါသ တစ်ခါတလေ ထွက်တာပေါ့'

တစ်ခါ တစ်ခါတွင်ကား မော် ဒေါသပုန်ထသည်မှာ ပျော်စရာပင်
သေးတော့။ ကျွန်တော် သူနှင့် ၁၅နှစ်လုံးလုံးနေခဲ့ရာ ကျွန်တော့်အပေါ် တစ်ကြိမ်
ဒေါသထွက်ဖူးပါသည်။

၁၉၅၈ တွင် သူနှင့်အတူ ကျွန်တော် ရှန်ဟဲမှာ ရှိနေပါသည်။ တစ်ခါ
သူနှင့်အတူ အထူးရထားဖြင့် ခရီးသွားကြ၏။ တစ်နေ့လည်ခင်း သူ ထမင်းလုံး
နှစ်လုံးစားပြီး ကျွန်တော် မြို့ထဲသွားပြီး ဖုန်းဆက်၏။ သူ တော်တော်ကြာ အိပ်
နေတာဟု ကျွန်တော် ထင်တာကြောင့် ထွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်ပြန်ရောက်
သောအခါ သက်တော်စောင့်က မော်သည် ချက်ခြင်းပင် အိပ်ယာမှထကာ မြို့ထဲ
သွားသွားအေးသွားကြောင်း ပြော၏။ ကျွန်တော် အစည်းအဝေးသို့ လိုက်သွားသော
အခါ မော်က ညစာစားဖို့ ထွက်သွားပြီ။ သူ အော်ပရာသွားကြည့်တာပဲ ဖြစ်မည်
ဆိုတာ ကျွန်တော် အပြင်ဘက်က သူ့ကားဘေးတွင်သာ ရပ်စောင့်နေခဲ့၏။

သူ အပြင်ထွက်လာသောအခါ ကျွန်တော်က ကားတံခါးဖွင့်ပေးလိုက်၏
သို့သော် သူက ကားထဲ လှမ်းမဝင်ဘဲ လက်တစ်ဖက် ခါးထောက်ကာ ကျွန်တော့်
လက်ညှိုးထိုးပြီး ဒေါသတကြီး အော်ပြော၏။

'ယင်ကျောင်း၊ မင်းမှာ ဘာတာဝန်ရှိတယ်ဆိုတာ မင်းသိတယ် မဟုတ်
ဘူး'

ထို့နောက် သူက အောက်နှုတ်ခမ်းကိုက်ပြီး ကားပေါ်တက်သွား၏။ တော်
တော်ရုံရောက်သောအခါ ကျွန်တော်က သူ့မျက်မှန်များကို သုတ်ပေး၊ သူ ခါး
ထဲသို့ ဖြေလျော့ပေး၊ အဝတ်များကို စနစ်စနစ်ပြန်ပြန် လုပ်ပေး၏။ သူက ကျွန်တော့်ကို
ညီလည်း မကြည့်၊ ဘာတစ်ခုမှလည်း မပြော။

အပြန်လမ်းတွင် ကျွန်တော်က မေးသည်။
'ဘာဖြစ်လို့ ဒီနေ့ မပျော်မရွှင်ဖြစ်နေရတာလဲဟင်'။

'ငါ့ပါးစပ် အပူလောင်နေတယ်ကွ၊ အဲဒါ မင်း သိချင်လို့လား'
သူက နှုတ်ခမ်းထော်ပြရင်း ဖြေသည်။

နောက်မှသိရသည်မှာ သူ အိပ်ယာထပြီး ပလုတ်ကျင်းရာ ရေနွေးက သိပ်
ပြင်းစွာ ပါးစပ်က အပူလောင်သွားသည် ဆိုသည်။ ရေနွေးပေးသော အစောင့်
က ရေနွေးမည်မျှပူသည်ကို စမ်းမကြည့်ဘဲ ပေးလိုက်၍ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်
အားလည်းပါသည်။ မော်သည် ဆက်စိတ်မဆိုးတော့။ ကားပေါ် တစ်ချက်အငါက်
ရတာကလွဲ၍ ဘာမှ အပြစ်မယူ။

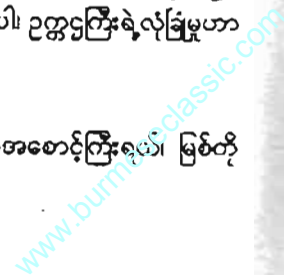
၁၉၅၆ ခုနှစ် ပူပြင်းသော နွေရာသီနေ့တစ်နေ့တွင် မော်က ကျွန်တော့်ကို
ညီ၏။

'ယင်ကျောင်းရေ ယန်စီမြစ်ကို သွားပြီး ရေကူးကြစို့'
ယန်စီမြစ်မှာ ရေကူးမတုံး။ ကျွန်တော့်နားပင် ကျွန်တော်မယ့် အခြားသော

ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်များကပါ ဝိုင်းတားကြ၏။ ယန်စီမြစ်သည် ရေစီးသန်၏။
အေး သေဟော်'က ရေကူးရန် နေရာထက် ဤနေရာတွင် ပို အန္တရာယ်များ၏။
တော် တဆ တစ်ခုခုများ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကျွန်တော်တို့သည် ဗဟိုကော်မတီကိုရေး
ညီသူများ ကိုပါ မည်သို့မျှ ရှင်းပြနိုင်စွမ်းမည် မဟုတ်။

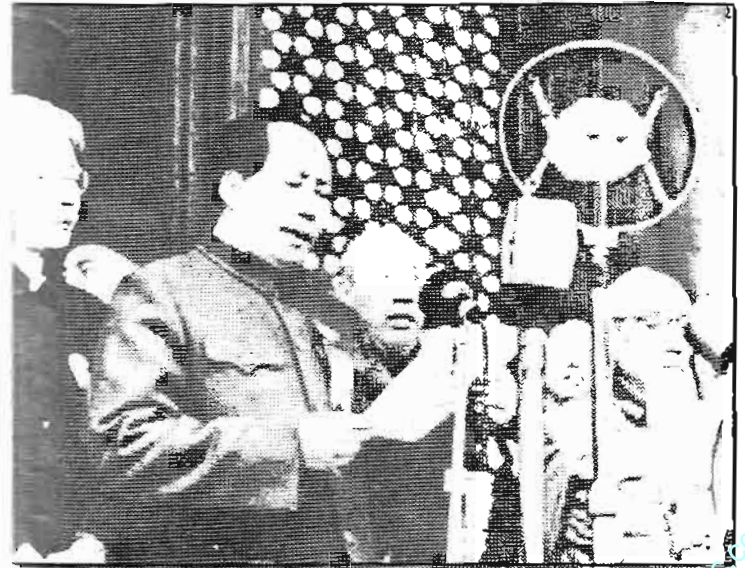
'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ မြစ်ထဲမှာ ရေကူးခွင့် ကျွန်တော် မပေးနိုင်ပါဘူး၊ ကျွန်
တော်က ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ရဲ့ ခေါင်းဆောင်နပါတ်တစ်ပါး၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့လုံခြုံမှုဟာ
ကျွန်တော်တာဝန်လုံးလုံး ရှိနေပါတယ်'

'လူ'က ပြောသည်။
'ကူမင်တန်ကိုသာ စောင့်ကြည့်ပါ။ နပါတ်တစ်အစောင့်ကြီးရယ်၊ မြစ်တို
တာ မစောင့်ပါနဲ့'

“မော်စီတုံး၏ အောင်ပွဲတေးသံများ”
 စာအုပ် ၏ မျက်နှာဖုံးပုံ

၁-၁၀-၁၉၄၉ တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ တူထောင်ကြောင်း
 မော်စီတုံးကြေငြာနေစဉ်

'ခဟာက ပုဂ္ဂလိကကိစ္စပါ။ ဒါက ပိုအရေးကြီးပါတယ်။ ပါတီရဲ့ခွင့်ပြုချက်ကို ယူရပါမယ်။ ပါတီကလဲ ဘယ်တော့မှခွင့်ပြုမှာ မဟုတ်ပါဘူး'

'ဘာစိတ်ပူနေရတာလဲကွ၊ ငါ မြစ်ထဲမှာ ရေနစ်သေမှာစိုးလို့လား၊ ငါ နဲ့ ဘဝနိဂုံးချုပ်မယ်လို့ မင်းထင်နေသလား'

မော်က အော်ဟစ်ပြောနေသည်။

'ကျွန်တော် ဒီလိုမဆိုလိုပါဘူး၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျွန်တော်က ငါ့ရော အတွက် ပြောတာပါ။ ပါတီနဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စား တားရတာပါ'

'မင်း စိုးရိမ်တာ သဘာဝမကျပါဘူးကွာ၊ မင်းလဲ မင်းအိမ်ထဲမှာ နေရင်း ငုံးကျလို့ သေချင်သေမှာပဲ။ ဒါမှမဟုတ် အိမ်ပြိုကျပြီး သေချင်သေမှာပဲ'

မကြာမီ အခြားရဲဘော်များနှင့် သမားတော်ကြီးပါ ရောက်လာကြ၏။ ကတော့ လွယ်လွယ်နှင့်မလျော့။ သူက အစောင့်တပ်ဖွဲ့မှတပ်မှူးဟန်ကို ခေါ်ကာ ယန်စီမြစ်၏မည်သည့်နေရာတွင် အန္တရာယ်ရှိမရှိ သွားစုံစမ်းခိုင်းသည်။

'ဟန်'က ပြန်လာသောအခါ ရေဝဲကတော့များလည်း ရှိနေပြီး ရေစီးထည် သန်သဖြင့် ရေကူး၍မရကြောင်း တင်ပြ၏။

'မင်းက ရေထဲ ဆင်းခဲ့လို့လား'

'မဆင်းခဲ့ပါဘူး'

'မဆင်းဘဲနဲ့ အန္တရာယ်ရှိတယ် မင်း ဘယ်လိုလုပ်ပြောနိုင်တာလဲကွ၊ အဲဒီကို ဘာသွားလုပ်တာလဲ'

မော်၏ဒေါသက ပိုပေါက်ကွဲပြီ။

'တော်ကွာ၊ မင်းကိုအလုပ်ကထုတ်ပစ်လိုက်ပြီ၊ ဆွန်ယွန်းကိုခေါ်လိုက် ဆွန်ယွန်းက ဒုတိယတပ်မှူး ဖြစ်၏။ ရေကူးလည်း ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်၏။ မြစ်ဆီကိုသွား၊ ဘယ်နေရာမှာ ရေကူးရင်ဘေးကင်းသလဲဆိုတာကြည့်'

'ဆွန်'က ဘာလုပ်ရမည်ကို သိ၏။

မြစ်ကိုရောက်လျှင် သူကူးကြည့်သည်။ ထို့နောက် -

'ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး၊ ဘေးကင်းရန်ကင်း ကူးလို့ရပါတယ်'ဟု ပြောသည်။

'ငါ မျှော်လင့်ထားတာလဲ ဒါပဲကွ၊ ပူတင်းကောင်း မကောင်း ဆိုတာ ကြည့်မှသိတယ်။ ယန်စီမြစ်ဟာ ရေကူးလို့မရဘူးလို့ ဘယ်ကောင်ပြောတာလဲ၊ သူက ကူးမကြည့်ရင် ဘယ်သူမှသိမှာ မဟုတ်ဘူး'

'ဝမ်းရောကျုံး'သည် ဝူဟန်သို့ အမြန်သွား၏။ အသက်ကယ်တပ်သားများကို စုရုံးသည်။ ဘေးကင်းမည့် မြစ်၏နေရာကို ရွေးကြ၏။

'ဟန် ဆိုတဲ့ကောင်က အမှန်မပြောဘူး၊ မြစ်ထဲလဲ မဆင်းဘဲနဲ့ ရေကူးလို့ ပြောတယ်၊ သူ့ကို မခေါ်ခဲ့နဲ့၊ သူ့ကို ထားခဲ့တယ်လို့ ပြောလိုက်'

သို့ဖြင့် ဟန်သည် တပ်ဖွဲ့မှ ဖယ်ရှားခံလိုက်ရသည်။ မော်ကို ထပ်တွေ့ခွင့် မရဘော။

မော်သည် ရွယ်ငှက်သို့ လေယာဉ်ဖြင့် သွား၏။ ချန်ရှာတွင် ခေတ္တရပ်နားစဉ် ချန်ရှာမြစ်၌ သွေးပူသဘောဖြင့် ရေကူး၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဝူဟန်သို့ သွားသည်။

'ချန်ရှာမြစ်ရေကို ငါ သောက်ခဲ့ပြီ ဝူချန်က ငါတွေ စားဖို့ ငါလာခဲ့ပြီ'

ဤသို့ အစချီသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို မော်ရေး၏။ မြစ်ထဲတွင် အသက်ကယ်တပ်သားများက အသင့်ရောက်နေကြပြီ။ သင်္ဘောပေါ်မှ ဆွန်က အရင်ဆင်း၏။ နောက်မှ မော်ကိုတွဲခေါ်၏။ ကျွန်

တော်က မော်၏နောက်မှ လိုက်သည်။

'ဒါတွေ ဝေးဝေးရှောင်ခိုင်းစမ်း၊ ငါတို့နောက်ကို ကပ်မလာစေနဲ့' လှေကလေးများကို ရှင်းခိုင်း၏။ မော်၏သမားတော်ကြီးလိုက်ပါလာသော

အရာမှလွဲ၍ ကျန်လှေများ ဘေးသို့ဖယ်ကြ၏။ ဆွန်က အရင် မြစ်ထဲ ဆင်းသည်။ ရေကို စမ်းပြီး မော်ကိုပါ ဆင်းခိုင်း၏။

ဟန်၏ ဤနေရာတွင် နောင်အခါ 'ယန်စီမြစ်ကူးတံတားကြီး' တည်ဆောက်ခဲ့ကြ သည်။

မော်က စကားတပြောပြောနှင့် ရေကူးသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ ရေစီးထဲ သွား လိုက်၏။ သူက အားမစိုက်ဘဲ ကောင်းစွာကူးနိုင်သည်။ ဧည့်ဂေဟာသို့ပြန် ရောက်သောအခါ မော်က မှတ်ချက်ချ၏။

'ဟန်က လူကောင်းကွ၊ သိပ်ပြီး သစ္စာရှိတဲ့လူ၊ အလုပ်ကြိုးစားတဲ့လူပဲ၊ ဒီ ဆင်ခါတော့ သူ မှားသွားပြီ'

သူက 'ဟန်'ကို ထုတ်ပစ်မိ၍ စိတ်မကောင်းဟန်တူသည်။ သို့သော် သူ စကားကိုတော့ ပြန်မပြင်တော့။

'တီယင်ဆိုတဲ့ ကောင်ကတော့ သူ့အဘိုးဘက်က အရင်းရှင်ဝါဒဘက်ကို ဆက်လိုက်ခဲ့တယ်။ သူ့နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်ကတော့ မှားတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူက အမှန်ကို ပြောရဲတယ်၊ ငါက ဒါမျိုးမကြိုက်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူနဲ့ ဆက်လက်တွဲနိုင် သယ်၊ ဟန်က နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်တော့ မှန်တယ်၊ ဒါပေမယ့် သူက အမှန်မပြော ဘူး၊ ငါက ဒါမျိုးမကြိုက်ဘူး၊ မင်းတို့အားလုံးလဲ အမှန်တရားဘက်က အမြဲ ရပ်တည်

ကြရမယ်

*

၁၉၄၈ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် 'ဝမ်မင်း'က မော်ကို လာတွေ့၏။ ထိုနေ့က ကျွန်တော်က တာဝန်ကျသူဖြစ်၏။ 'ဝမ်'သည် တရုတ်ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသူဖြစ်၏။ သူသည် မော်ကို ပါတီနှင့် တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ထောက်ခံသူ ဖြစ်၏။

သူ တံခါးဝ ရောက်လာသောအခါ 'ငါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို တွေ့ချင်တယ်' ဟု ပြော၏။ မော်တွင် အရေးတကြီးကိစ္စမရှိသဖြင့် ကျွန်တော်က 'ကျွန်တော့်နောက်ထပ် လိုက်ခဲ့ပါ'ဟု ခေါ်လာခဲ့၏။ ကျွန်တော်က ယဉ်ကျေးသော်လည်း အေးတိအေးတိပင် သူ့ကို ဆက်ဆံခဲ့၏။

'ဒီကောင်က ငါ့ကို သတ်ချင်တဲ့ကောင်'ဟု မော်က ကျွန်တော့်ကို တစ်ခါတပြောဖူးသည်။

မော်သည် စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေစဉ် ဝမ်ကို မြင်တွေ့ကုလားထိုင်မှ ထကာ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်၏။ သူတို့ နှုတ်ခွန်းဆက်စကားများ ပြောနေချိန်တွင် ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည်သွားဖျော်၏။ ကျွန်တော် ပြန်လာသောအခါ ဝမ်ပြောသည်ကို ကြားလိုက်ရ၏။

'ကျွန်တော် သမိုင်းအချက်အလက်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပါတီရဲ့ ကောင်ချက်တွေကို နားမလည်ဘူး။ ကျွန်တော် ဝဟိုကော်မတီကို ပြောစရာတွေ ရှိတယ်။ ခင်ဗျားကိုလဲ ပြောချင်တယ်'

မော်က ဂရုစိုက်ပြီး နားထောင်နေ၏။ ကျွန်တော် အခန်းထဲတွင် မရှိသော သောအချိန်ဟု ယူဆ၍ လက်ဖက်ရည် ချပြီး ကျွန်တော့်ရုံးသို့ ပြန်ခဲ့၏။

မကြာမီ သူတို့အသံတွေ မြင့်လာ၏။ စိတ်လှုပ်ရှားစွာပြောနေကြ၏။ ကျွန်တော် ပြန်လာပြီး နားထောင်တော့ အကြီးအကျယ်ငြင်းခုံနေကြသည်ကို ကြားလိုက်ရသည်။ လူတွေအကြောင်း၊ ဖြစ်ရပ်တွေအကြောင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ နိုင်ငံတကာ တွန်းမြှားစစ်။

'ခင်ဗျား ခုထိ နားမလည်သေးပါလား၊ ခင်ဗျားက ကိုယ့်အမှားတွေကို ခုထိ ငြင်းနေတဲ့ပါပဲလား။ အောင်ပွဲက လက်တစ်ကမ်းမှာ ရောက်နေချိန် ခုလိုကာလ အထိဗျာ'

မော်၏စကားကို ကြားလိုက်ရ၏။

မော်သည် ၁၉၄၉ မတ်လ ၂၅ ရက်တွင် ပေပင်းကိုပြောင်းရွှေ့သည်။

သောင်းမြို့၏ အုတ်ရိုးနံရံများကို ဖြတ်သွားစဉ် သူက ပြောသည်။

'နှစ်သုံးဆယ်တောင် ကြာခဲ့ပြီကွယ်၊ ငါ တရုတ်တစ်ပြည်လုံးကို ခဏီလှည့်သည်ရင်းနဲ့ ဒီမြို့ကို လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်သုံးဆယ်က ရောက်ခဲ့တယ်။ တရုတ်ပြည်နဲ့ တရုတ်ပြည်သူတွေကို ဘယ်လိုကယ်တင်ရမလဲဆိုတဲ့ အဖြေကို ရှာနေတဲ့အချိန်ပေါ့။ အဲဒီအချိန်က ဘဝက အဆင်မပြေဘူး၊ ဒါပေမယ့် ငါ တကယ့်လူကောင်းကြီး ဘစ်ယောက် နဲ့ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ရဲဘော်လီဒါပေါ့။ သူက ငါ့ရဲ့တကယ့်ဆရာပဲ။ သူ့အကူအညီသာ မရဘူးဆိုရင် ငါ ဒီနေရာမှာ ခုလိုရောက်လာမှာ မဟုတ်ဘူး' ရထားပေါ်မှ ဆင်းဆင်းချင်း မော်သည် ကားဖြင့် နွေရာသီနန်းတော်သို့ ချွေး၏။

နန်းတော်ရာ ရင်ပြင်ကျယ်ကြီးသည် ဘာမှ မရှိ။ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် ညှောင်မှုူးလုပ်သားများသည် ပြည်သူ့ရေးရာဌာနမှူး၏အမိန့်အရ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြပြီ။ လုံခြုံရေးကိစ္စကြောင့် ဖြစ်၏။

ပေပင်းသည် လွတ်မြောက်ခဲ့လေပြီ။

ကူမင်တန်လက်ကျန်များက ရှိသေး၍ လုံခြုံရေးစိတ်မချရသေး။ ထို့ကြောင့် လုံခြုံရေးကို အထူးတင်းကြပ်ထားရသည်။ ဤနေရာတွင် မည်သူမှမရှိ၍ မော်ရောက်လာအခါ စားရန် သောက်ရန်ပင် ဘာမှမရှိ။

ထိုညနေတွင် ဇီယွမ်လေဆိပ်၌ အောင်ပွဲခံချိတ်ကပွဲ မော် တက်ရောက်၏။ မော်ကတော့ စိတ်ဆိုးနေ၏။

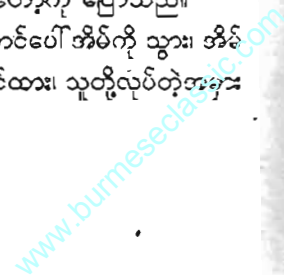
'မူလရှိနှင့်တဲ့လူတွေ ဘယ်ရောက်ကုန်ပြီလဲကွ'

ပြည်သူ့ရေးရာ ဌာနမှူးက လုံခြုံရေးအကြောင်းပြု ရှင်းသင်ခဲ့ပြန်သည်။

'ရေတောင် သောက်စရာမရှိဘူးဆိုတာတော့ကွာ မင်းတို့ လုံခြုံရေးက ဆိုးသွန်းပါတယ်။ ဒီလိုလုံခြုံရေးမျိုးကျတော့ သေဖို့နဲ့ ဝတ်ဖို့ပဲ ရှိတယ်'

မော်က ဖြစ်ရပ်မှန်ကို ပြောနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရေးရာဌာနမှ လူတွေက လူထုကို သွားအကူအညီတောင်းရ၏။ သူတို့က ထမင်းချက်သည်။ ဟင်းဆန် သုံးပွဲနှင့် စွတ်ပြုတ်ကို နွေရာသီနန်းတော်အပြင်ဘက်နားမှ စားသောက်ဆိုင် သို့လာကြ၏။ တူကို ကောက်ကိုင်ကာ မော်က ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။

'မင်းက စစ်ရေးပြပွဲကို လိုက်စရာမလိုဘူး၊ တောင်ပေါ်အိမ်ကို သွား၊ အိမ်ထဲမှာ ပြင်ဆင်ထား၊ ငါ့အတွက် အစားအသောက်ပဲ ပြင်ဆင်ထား၊ သူတို့လုပ်တဲ့အမှားတွေကို မလုပ်မိစေနှင့်'

နှင်း၊ ငွေကြေးနှင့် မော်

စာအုပ်များ၊ ရေကူးခြင်း၊ ပေကျင်းအော်ပရာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများအပြင် မော်
သက်သောစာရင်းတွင် နှင်းလည်း ပါ၏။

သူ၏ကဗျာများထဲတွင် 'နှင်းသို့ တမ်းချင်း'ကဗျာသည် ကျွန်တော်
ကြိုက် ဆုံးဖြစ်သည်။ နှင်းပွင့်ဖြူများသည် ကဗျာဆရာကြီး၏ရင်ကို
အကြီးအကျယ်ရိုက်ခတ် ဟန် တူ၏။

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဆောင်းရာသီ ပထမဆုံး နှင်းကျသောကာလတွင် မော်သည်
နှင်းနှင့်အဝမ်း လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ လုပ်မှု၊ အလဟဿ ဖြုန်းတီးမှု၊ ဗုဒ္ဓိကရေစီ
သန္တရာတို့ကို အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေးကဏ္ဍများတွင် တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်
ငန်းများ အကြီးအကျယ် လုပ်နေချိန် ဖြစ်၏။ မသမာသော အစိုးရအရာရှိများနှင့်
ဆိုင်လည်ကောက်ကျစ်သော စီးပွားရေးသမားများစွာကို နှိမ်နှင်းနေရ၏။

မော်သည် တစ်ညလုံး အလုပ်လုပ်ရ၏။ စာရွက်စာတမ်းတွေ တစ်ပုံတစ်
ပုံကြီး ဖတ်ရ၏။ ညွှန်ကြားချက်တွေ ရေးရသည်။ အရုဏ်တက်ချိန်ကျမှ ကလောင်
စာကို ချ၊ ခြေဆန့်လက်ဆန့်လုပ်၊ မျက်နှာပွတ်သပ်ပြီး ထုတ်ဝေရေးအဖွဲ့ထံ
ပို့ရ၏။

တံခါးဝအပြင်သို့ မရောက်မီမှာပင် သူ ခြေလှမ်းတို့က ရပ်တန့်သွား၏ အပြင်တွင် နှင်းတွေ ကျနေပါပေကာ။

ခြံခင်းတစ်ခုလုံး အဖြူရောင်ကမ္မလာကြီး ခြုံထားသလို ဖြူဖွေးနေသည် နှင်းပွင့်ဖတ်များကျသံတွေ၊ ငှက်ကလေးများ တကူတကွအော်မြည်သံတွေကို သူ နှစ်ထောင်ကာ လှပလွန်းသောရှုခင်းကြီးကို အချိန်အတော်ကြာ ရပ်ကြည့်နေ၏။

အစောင့်ရဲဘော်တစ်ယောက်က တံမြက်စည်းတစ်ချောင်း ယူလာကာ လျှောက်သည့်လမ်းကို လှဲကျင်းပေးဖို့ ပြင်ဆင်၏။

'ဒီအတိုင်းပဲ ထားလိုက်ပါ'

မော်က သုတ်သီးသုတ်ပြာ ပြော၏။ အုတ်ခင်းလမ်းတွင် နှင်း သိပ်မတွေ့ရသဖြင့် -

'ဒါတွေကို မင်း လှဲပစ်လိုက်တာလား'ဟု မေး၏။

'ဟုတ်ပါတယ်ခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော် နှစ်ခါတောင် လှဲပြီးပြီ၊ ဒါပေမယ့် နှင်းတွေက ထပ်ကျနေတော့...'

'မင်း လှဲစရာ မလိုဘူးကွ၊ ဒီတံမြက်စည်းကြီး လွှင့်ပစ်လိုက်စမ်း၊ ပျောက်နိုး အနာကို ပြန်ဖွင့်ထုတ်တဲ့အခါ မင်း နှလုံးသားက ဘယ်လိုခံစားမလဲ'

အစောင့်က တံမြက်စည်းကို လွှင့်ပစ်လိုက်ကာ ဘာမှ နားမလည်သလို ကြည့်နေ၏။

မော်သည် ဝရံတာမှ အောက်ကို ဆင်းသည်။ အလွန်လှပသောအိပ်မက်ကလေးတစ်ခု ပျောက်ပြယ်သွားမည်ကို စိုးသည့်အလား သူသည် ဖွဖွလေး လျှောက်လှမ်း၏။ ဝရံတာမှ ခြေလှမ်း နှစ်လှမ်းမျှ လှမ်းပြီးသည်နှင့် သူ ရပ်လိုက်ပြန်သည်။ နောက်ဘက်တွင် ထင်ကျန်ရစ်ခဲ့သော သူ့ခြေရာလေးများကို ပြန်ကြည့်၏။ သူ့မုတ်လုံးများသည် ကလေးတစ်ယောက်၏ပီတိကဲ့သို့ တောက်ပြောင်နေသည်။ နှင်းထောင့်ထဲတွင် ရပ်နေသူကြီးသည် သူ့ခွန်သူ့အားနှင့် ကမ္ဘာဟောင်းကို ဖျက်သိမ်းကာ ကမ္ဘာသစ် ဖန်တီးခဲ့သောလူ ဟုတ်ပါလေစ။ ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူလုပ်နေသော အစိုးရအရာရှိများကို မတွန့်မဆုတ် ခြေနှစ်နေသူ... သူပင် ဟုတ်ပါလေစ။ ယခုတော့ သူသည် နှင်းများပေါ်၌ ခြေရာဆက်ထပ်နှင်းရန် တံ့ဆိုင်းနေသူသာ ဖြစ်နေပါသည်။ သူ ပြုလုပ်ခဲ့သော ခြေရာလေးများကို ပြန်ကြည့်ကာ ကြည်နူးနေသူသာ ဖြစ်နေပါသည်။

သူ၏အနှစ်သက်ဆုံးလေ့ကျင့်ခန်းဖြစ်သည့် အသက်ကို တဝကြီး ရှုလိုက်သည်။ ဤသို့လှုပ်လိုက်လျှင် သူ့အဖို့ ပိုလန်းဆန်းသွားသည်။ လေကို လောဘတင်

ရှုလိုက်ရင်း 'လေက သိပ်လှတာပဲ'ဟု ပြော၏။

ခြေလှမ်းကြွကြီးဖြင့် ရပ်နေ၏။ တစ်လှမ်းက ရှေ့မှာ၊ တစ်လှမ်းက နောက်မှာ၊ နှင်းပွင့်တွေ ထပ်မပျက်စီးစေရန် ဂရုစိုက်ရပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနောက်ဘက် ကို ဆန့်တန်းကာ နှင်းပွင့်လေးများကို ခံယူလိုက်၏။

သူသည် စိတ်အညှို့ခံထားရသူကဲ့သို့ပင် သဘာဝအလှအပ အောက်တွင် နှိမ့်မောနေ၏။

'နည်းနည်းလေး လှုပ်ရှားပေးပါလား ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ခုလို အကြာကြီး ခြိမ်ရပ်နေရင် အအေးမိပါလိမ့်မယ်'

အစောင့်ရဲဘော်တစ်ဦးက လှမ်းပြောသည်။ သူသည်လည်း 'မော်က ငြိမ်ခြိမ် ရပ်နေသကဲ့သို့ မလှုပ်မယှက်ရပ်နေရသူ ဖြစ်၏။

မော်က သူ့စကားကို လျစ်လျူရှုထား၏။ သူ့လက်ထဲမှ နှင်းပွင့်ဖတ်များသည် စတင်အရည်ပျော်နေလေပြီ။ လက်မှ နှင်းရည်စက်များပင် တစ်ပေါက်ပေါက် ပျက်နေ၏။ သူက လျှာထုတ်၍ပင် နှင်းဖတ်တစ်ခုကို ခံယူလိုက်သေးသည်။ ချက်ခြင်း အရည်ပျော်သွားသောအရသာကို သူကျေနပ်နေသည်။

သူ့လျှောက်ခဲ့သောလမ်းကြောင်းအတိုင်း ပြန်လျှောက်ခဲ့၏။ ခြေရာသစ်ထောင်အောင် ကြိုးစားလျှောက်၏။

ဝရံတာသို့ ပြန်ရောက်တော့ ခေတ္တနားလိုက်သည်။ ထို့နောက် ဟိုလျှောက်သည်လျှောက် နည်းနည်းလှုပ်ပြီး နောက်ဖေးပေါက်မှပြန်ထွက်ခဲ့သည်။ သူ့နောက်တွင် တွန်တော် လိုက်ခဲ့သည်။ နှင်းများဖုံးနေသောသစ်ကိုင်းများကို ကြည့်ရင်းမှ မျက်နှာလှဲပြီး သူက ကျွန်တော့်ကို ရုတ်တရက်မေးလိုက်သည်။

'မင်းရော အစိုးရရိုက်ဆံကို အိတ်ထဲ ထည့်ဖူးသလား ယင်ကျောင်း'

'မထည့်ဖူးပါဘူး'

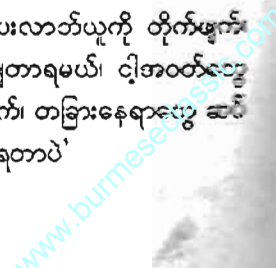
ကျွန်တော်ကလည်း စိတ်ရှင်းရှင်းဖြင့် ပြန်ဖြေလိုက်သည်။

'နောင်ကော ယူဦးမှာလား'

'ဘယ်တော့မှ မယူပါဘူး'

'ကောင်းတယ်၊ အဲဒီလိုပဲ ဆက်နေ၊ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကို တိုက်ဖျက်ခြားဖုံးထားတဲ့ ကျည်ဆံ မမှန်စေနဲ့၊ နောက်ပြီး ခွေတာရမယ်၊ ငါ့အဝတ်တွေ သူ့အရင် ကော်လာနှင့် လက်တွေ့လောက်ပဲ ဆပ်ပြာတိုက်၊ တခြားနေရာတွေ ဆပ်ပြာတိုက်စရာ မလိုဘူး၊ နည်းနည်းလေး ဖွတ်လိုက်ရင် ရတာပဲ'

'ဟုတ်ကဲ့ပါ၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

'ငါ့ရဲ့မိသားစုအသုံးစရိတ်လည်း စီမံကိန်းနဲ့လုပ်ရမယ်၊ အစားအသောက် အတွက် ကျွန်ကျင့်ကို ဝင်ငွေထဲကပဲ လောက်အောင် သုံးရမယ်၊ ငါ့ခွင့်ပြုချက်မဟုတ်ဘဲ ဘာအဝတ်အစားသစ်မှ မဝယ်နဲ့'

'ဟုတ်ကဲ့ပါ၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

ဤအချိန်တွင် မော်သည် စစ်ပွဲကာလ ရာရှင်စံနစ်မှ လွတ်မြောက်လာ ထောက်ပံ့ကြေးလစာ ရနေပြီဖြစ်သည်။ သူ့လစာမှာ ယွမ်နှစ်ရာပတ်ဝန်းကျင် နှိုင်း ကျန်းကျင်းက တစ်ရာကျော် ရ၏။ ကျွန်တော်က ဘဏ္ဍာစိုးတာဝန် ယူရ၏။ ကျွန်တော်က တစ်လကို ယွမ်ငါးဆယ် မပြည့်တပြည့်ရ၏။ ကျွန်တော်သည် အစောင့်အမျှော် ဆရာတစ်ဦးဖြစ်သူ 'မော်ချောင်လင်'အား မော် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ပြောဆို၏။ အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်နှင့် ဗဟိုရများအတွက် လစာနှင့်လောက်အောင် သုံးရန် ပြောသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်နေ့ကို အစားအသောက်အတွက် သုံးယွမ်သာ သုံးရသည်။ မော်ကမူ ဒါတောင် သိပ်များသည်ဟု ထင်နေသည်။ ထိုသည်မှာမူ ခေည့်သည်များအတွက်ပါ ပါသေးသည်ဟု ကျွန်တော်က ရှင်းပြမှ မော်က အတည်တကျ ခံ၏။ ထိုအသုံးစရိတ်ထက် ကျွန်တော်တို့ တစ်ခါမျှ ပိုမသုံးကြ။

မော်သည် နှင်းထဲတွင် လမ်းလျှောက်ရင်းက မေးပြန်သည်။

'မင်း နှင်းကို ကြိုက်သလား'

'ဟုတ်ကဲ့'

'လယ်သမားတွေက နှင်းကို ကြိုက်တယ်ကွ၊ နှင်းက သီးနှံအထွက်ကောင်းစေတယ်၊ သီးနှံဖျက်ပိုးတွေကတော့ နှင်းကို မလိုလားဘူး၊ ယင်ကောင်တွေလည်း နှင်းဒဏ် မခံနိုင်ဘူး၊ ငါလည်း နှင်းကို ကြိုက်တယ်'

မော် ဘာကြောင့် နှင်းကြိုက်သည်ကို ဤသို့ဖြင့် ကျွန်တော် သိခဲ့ရသည်ကို ထို့ကြောင့် အစောင့်ရဲဘော်များကို ကျွန်တော် ပြောလိုက်သည်။ မော်၏ခြံဝင်းထဲ နှင်းများကို လှဲမစစ်ရန်။ မော်က နှင်းများကို ကြည့်ရတာ ကြိုက်သည်ကိုး။

ရဲဘော်ချင်ယီက မော် နှင်းကို ကြိုက်သည်ကို သိ၏။ တခြားခေါင်းဆောင်များကတော့ သိပ်မသိကြ။ နှင်းတွေ ထူထဲနေသော မော်၏ခြံဝင်းထဲသို့ လာကြည့်မည်ညှုနေကြ၏။

'အစောင့်ကောင်လေးတွေက တယ်ပျင်းကြတာပဲ၊ တံမြက်စည်းလေး ချင်း ပြီးတော့တောင်မှ နှင်းတွေ မလှဲချင်ကြဘူး'

၁၉၅၃ ခုနှစ် ဆောင်းရာသီတစ်ညတွင် မော်သည် အစည်းအဝေးတစ်ခု ပြန်လာ၏။ ကျွန်တော်က စာရွက်စာတမ်း တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်ကြီးကို သယ်ရင်း

ဆက်မှ လိုက်လာ၏။ သူ့နားခန်းမှ ထွက်ကာစမှာပင် လေတစ်ချက်ငွေ့လိုက်၍ နှင်းထဲတွဲက သည်းသည်းမည်းမည်း ကျလာ၏။ မော်က ရပ်လိုက်၏။ ကောင်းကင် နှင်းကို ကြည့်ပြီး မော်က ကျွန်တော့်ကို ပြော၏။

'လမ်းလျှောက်သွားရရင် ဘယ်နှယ်လဲကွ၊ ဆယ်မိနစ်လောက်ပဲ ကြာမယ်၊ နှင်း အချိန်မှတ်ကွာ'

မော်သည် လမ်းလျှောက်ခြင်းကို ကြိုက်၏။ သို့သော် သူသည် အလုပ်များများ နှမ်းသဖြင့် ဆယ်မိနစ်မျှပင် အချိန်အားက မရှိ။

ထိုညက ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်ကြ၏။ နှင်းတွေက ပိုပြီး သိပ်သိပ် သည်းသည်းကျနေသည်။ သူက အားနှင့်မာန်နှင့် လျှောက်၏။ ကိုယ်ကို ဟိုဘက် ညည်းဘက် လှည့်၊ ပခုံးကို လှုပ်ရမ်း၊ လက်တွေလွှဲပြီး လျှောက်ရာ ကနေသလိုပင် နှင်းတော့သည်။

'အချိန်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ'

'ရှစ်မိနစ်'

မော်က ဆယ်မိနစ်မျှ ဆက်လျှောက်၏။

'အချိန်စေ့ပါပြီ'

ကျွန်တော်က ပြောလိုက်မှ မော်က ရပ်ကာ နှင်းထဲသို့ ဝင်သွား၏။

'မင်းနာရီက ဒီနေ့ မမှန်ဘူးနဲ့တူတယ်'

မော်က ထိုင်ချလိုက်ပြီး ပြော၏။

'ဟုတ်တယ်၊ နည်းနည်း နှေးနေသလိုပဲ'

'ငါ့အတွက်တော့ သိပ်မြန်နေသလိုပဲကွ'

'ဘုရားရေ၊ ကျွန်တော်က ဒါတောင် ဆယ်မိနစ်အချိန်ပိုပေးထားသေးတာ' ကျွန်တော်က ရယ်ရင်း ပြန်ပြောလိုက်သည်။

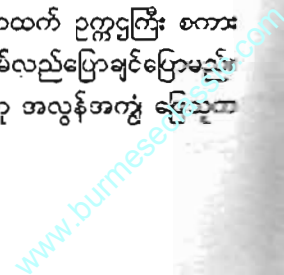
မော်က ဘာကို မှန်းသည် ထင်ပါသလဲ။

လူမျိုးစုံက အဖြေမျိုးစုံ ပေးကြမည်။

'ချွန်ကေရှိတ်'ဟု ဖြေချင် ဖြေကြမည်။

'ကျွန်တော်တို့ စကားလုံး တစ်သောင်းပြောတာထက် ဥက္ကဋ္ဌကြီး စကားလုံးပြောတာက ပိုအဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်'ဟု တချို့က လိမ်လည်ပြောချင်ပြောမည်။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးအာဇာကို အားလုံးထူထောင်ကြ'ဟု အလွန်အကျွံ ပြောမည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ်က
ဖော်စီတုံး

၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင်
တရုတ်ပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ
ဗဟိုကော်မတီဝင်အဖြစ်
ရွေးသည့်ပုံ

တကယ်တော့ ကျွန်တော် ယူဆသည်မှာ မော်အမုန်းဆုံးသည် ပိုက်ဆံ ဖြစ်ပါသည်။

မော်သည် ချန်ကေရိုတ်၏လက်ကိုကိုင်၍ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ဖူးသည်။ သော် ငွေကို ကိုင်ဖို့ ထိဖို့ကား သူ့ငြင်းပယ်၏။

သူ ယန်အန်တွင် ရှိစဉ်တုံးက ငွေကို မတို့ မထိပါ။ ရှန်ဖီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ပွဲဆင်တုံးကလည်း ငွေကို မတို့မထိပါ။ ပေကျင်းသို့ပြောင်းပြီးနောက်တွင်ကား ငွေကို ရွံ့မုန်းစိတ်သည် တိုးပွား၍ပင် လာချေသည်။

၁၉၅၀ခုနှစ်များက ဇန်နီက မော်ကို ငွေရေးကြေးရေးအကြပ်အတည်းစာရေးတင်ပြသည်။ 'ဇန်'သည် ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလတုံးက အစောင့်တပ်ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်၏။ မော် ပေကျင်းကိုပြန်သောအခါ သူက တပ်က ထွက်ခဲ့လယ် လုပ်ရန်ဟု အကြောင်းပြသည်။ မော်က သူ့စာ ရလျှင်ရအုံး ငွေကြေး အနည်းငယ် ပို့ခိုင်းသည်။

မော်က ငွေကိုင်သည် မဟုတ်ရာ ကျွန်တော်ကပင် တိုင်းတာချင့်ခိုင်းငွေပို့ပေးရသည်။

မော်၏လစာထဲမှ 'ဇန်'ကို ငွေပို့ပေးသည်။ မော်ပေးသော ငွေထုပ်ကို တော်က စက္ကူဖြင့် ပတ်ကာ မော်ကို ပြ၏။ ငွေမပို့မီ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် မော်က အလုပ်လုပ်နေသည်။ သူက ကျွန်တော်ထံမှအလုပ်ကို လှမ်းယူ၏။ ရုံးလုပ်ငန်းစာရွက်စာတမ်းများဟု မှတ်ယူကာ ဖွင့်ဖို့ ပြင်သည်။

'ဒါက ဇန်ကို ပို့ဖို့ ငွေပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ စေ့မစေ့ စစ်ဆေးကြည့်ဖို့ ကျွန်တော်စကား မဆုံးမီမှာပင် မော်၏မျက်နှာက ပျက်သွားကာ ဖားဖြူ

တစ်ကောင်ကို ရွံ့ရှာစွာ ကျွန်တော်တို့ ပစ်လိုက်သကဲ့သို့ ငွေထုပ်ကို အဝေးသို့ ပစ်လိုက်သည်။

ပြန်ယူသွားစမ်းကွာ၊ ဘယ်သူက ငါ့ဆီယူခဲ့လို့ ပြောထားလို့လဲ၊ ငါ တောထဲမှာ ငွေကို မတို့မထိဘူး၊ အဲဒါ မင်းတို့မှတ်ထား'

မြေကြီးတွေ ပေကျံနေသည့်လက်ကို ပွတ်သပ် ခါရမ်းပစ်သကဲ့သို့ပင် လက်တို့ သူ ပွတ်သပ်နေသည်။

ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလက အစောင့်တပ်သားတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သူ 'လီ'ဝင်းသည်လည်း မော်ထံသို့ ငွေရေးကြေးရေးအကူအညီတောင်းရာ မော်၏ခွင့်ပြုချက်အရ ကျွန်တော် ငွေပို့ပေးခဲ့၏။ ယခင်တစ်ခါလိုကား ကျွန်တော် အမှားမလုပ်တော့

တရုတ်ပြည်တွင် လစဉ် လစာပေးစနစ် စတင်သောအခါ အစောင့်တပ်သား 'တီယင်ယွန်ယု'သည် တစ်လကို ၃၇ယွမ်ခွဲ လစာရ၏။ ထိုလစာမှာ ငွေလွန်နည်း သည်။ ၁၉၅၆တွင် သူ့ကို ရာထူးနှစ်ဆင့် ထပ်တိုးပေး၏။ 'လီ'၏ကိစ္စ

မိလားသော အခါ အခြားပါတီခေါင်းဆောင်များ၏ အစောင့်ရဲဘော်များနှင့် ညှိထိုးကာ လီကို နှစ်ဆင့် မတိုးဘဲ တစ်ဆင့်သာ တိုးပေးရန် ခေါင်းဆောင်ပိုင်းက

ပြောခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် မော်၏ အစောင့်ရဲဘော်

မိသောကြောင့်ဟုဆို၏။ တီယင်က ငိုကြွေးကာ ဤသည်ကို ကန့်ကွက်၏။ ၁၉၅၇

တွင် လက်မှာဝါဒီဆန့် ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှု ပေါ်လာရာ ပိုစတာကြီးများဖြင့် 'လီယင်'ကို ချီကြ၏။

'တီယင်ယွန်ယုက လစာကို နှစ်ဆင့်တိုးတောင်းတယ်၊ သူက တခြားသူ

တွေထက် ဆယ်ဆလောက် တန်ဖိုးရှိတယ် ထင်နေလို့ပဲ'ဟု ရေးထား၏။

မော်ကမူ ဟာသဖောက်ပြော၏။ 'ငါကြားဖူးတာကတော့ကွာ ယောက်ျား

တို့က အသည်းကွဲမှ ငိုတယ်လို့ပဲ၊ ခုတော့ လခမတိုးလည်း ငိုတာရှိနေပါကလား'

သူ့စကားသည် ကျွန်တော်တို့ကြားတွင် တော်တော်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်

နဲ့ခဲ့၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် 'တီယင်'ကို မော်က ခေါ်တွေ့၏။

'အဖိုးရက မင်းကိုပိုက်ဆံမပေးလဲ ငါ့အိတ်ထဲက စိုက်ပေးပါမယ်ကွား မင်း

အိတ်ထဲလောက်လို့မလဲ'

တီယင်ကမူ မပြောရဲ။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးပေးသော ငွေကို လက်ခံလျှင် ခုန် ခုန်

မဆုံးဖြတ်နိုင်။

'အခု မင်း လစာက ဘယ်လောက်လဲ'

'လေးဆယ့်သုံးယွမ်ပါ'

'ယွမ်ခြောက်ဆယ် ပေးရင်ကော ဖြစ်မလား'

'ဖြစ်ပါတယ်'

သို့သော် 'တီယင်'က စိတ်ကူးမိ၏။ 'ငါက အခု အဖိုးရလစာ မယူတော့ဘဲ

ဥက္ကဋ္ဌကြီးပေးတာ ယူတော့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးများ သေသွားရင်...'

ထို့ကြောင့် စကားကို ထပ်ပြင်ပြောလိုက်၏။

'ဒီလိုလုပ်လို့ မှန်ပါမလား ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ကျွန်တော်က ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌ

မပုဂ္ဂလိကငှားထားတဲ့လူ ဖြစ်သွားမှာပေါ့'

'အေး မင်းပြောတာမှန်တယ်၊ ပိုက်ဆံဆိုတာ အလကားပဲ၊ ဒါဒေမယ့် ငါ

လဲ ဒီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်လို့ ဘာမှမလုပ်နိုင်ဘူး၊ ဒါမျိုး ဘယ်သူမှမလုပ်နိုင်ဘူး၊ လိင်
 တောင် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ပိုက်ဆံမရှိဘဲ ငါတို့ ဘာမှ လုပ်လို့မရဘူး၊ ငါငယ်ငယ်တုန်းက
 ပေကျင်းမှာ အလုပ်လုပ်တာ တစ်လကို ရှစ်ယွမ်ပဲရတယ်၊ ငါ အသားပေါက်စီ
 ခါပဲ စားဖူးတယ်၊ အရသာရှိလိုက်တာကွာ မပြောပါနဲ့တော့၊ ခုတော့ မင်းတို့အတွက်
 အသားပေါက်စီဆိုတာ မဆန်းတော့ဘူး မဟုတ်လား၊ ငါ ရှန်ဟဲကိုသွားတုန်းက ဖြစ်ခဲ့
 ကို မှတ်မိနေသေးတယ်၊ ငါ့သူငယ်ချင်းဆီက ပိုက်ဆံချေးပြီး လက်မှတ်ဝယ်ခဲ့ရတာ
 ရထားပေါ်မှာ ငါအိပ်ပျော်နေတုန်း ငါ့ဖိနပ်အနီးခံခဲ့ရတယ်၊ ငါဆင်းမယ့် ဘူတာရော
 တဲ့အထိ ဖိနပ်သူခိုးကို ရှာမတွေ့ခဲ့ဘူး၊ အဲဒီက သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ဆီက ပိုက်ဆံ
 ချေးပြီး ငါ ဖိနပ်ထပ်ဝယ်ရတယ်၊ နောက်မှ လက်မှတ် ထပ်ဝယ်ပြီး ရှန်ဟဲကို သွား
 တယ်၊ မင်းသိတဲ့အတိုင်း ပိုက်ဆံဆိုတာ ဘာမှအသုံးမကျတဲ့အရာပဲ၊ ဒါပေမယ့်
 မင်း ဒါမရှိဘဲလဲ နေလို့မဖြစ်ပြန်ဘူး'

မော်သည် 'တီယန်'ကို ငွေကြေးကူညီလိုက်သည်။ 'တီယန်'သည် ရွာသို့
 ပို့ရန် ငွေလိုနေ၍ဖြစ်၏။

ထုံးစံအတိုင်း မော်သည် ပိုက်ဆံကိုတော့ မထိ မတို့ပါ။

၁၉၆၄ နွေရာသီတွင် ကျွန်တော် 'ထရန်းကျင်'သို့ ပြောင်းပြီးနောက်
 ကို ပေကျင်းတွင် သွားတွေ့၏။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ကျွန်တော့်ရွာ
 သားစုများ ခက်ခဲကြပ်တည်းကြကြောင်း သူသိသဖြင့် သူ့အတွင်းရေးမှူးထံမှ
 တစ်ထောင် တောင်းပြီး ကျွန်တော့်ကို ပေး၏။ ဤငွေများမှာ သူ စာရေး၍ရသော
 စာမူခထဲမှငွေများ ဖြစ်၏။ အတွင်းရေးမှူးက ပိုက်ဆံများကို စက္ကူဖြင့်ထုပ်ကာ
 ပေါ်တွင် ချထား၏။

'ယူသွားစမ်း၊ နည်းနည်းတော့ အဆင်ပြေပါလိမ့်မယ်'

သူက အဝေးမှ လှမ်းညွှန်ပြကာ ပြော၏။

'မလုပ်ပါနဲ့ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ဖြေ
 နိုင်ပါတယ်၊ ငွေကို မယူပါရစေနဲ့'

ကျွန်တော်က ခေါင်းတွင်တွင်ခါပြီး ငြင်း၏။

ဇော်ထံမှ ငွေကြေးအကူအညီ ကြိမ်ဖန်များစွာ ကျွန်တော် ချပြီးပြီ။
 သူ့ထံမှ ထပ်မံယူရက်တော့။

'မင်း ဘာသဘောနဲ့ ပြောတာလဲကွ၊ မင်းက ဒီငွေကို ငါ့လက်နဲ့ ကိုင်
 ပေးမှ ယူမှာတဲ့လား'

မော်က ငွေထုပ်ကို လက်လှမ်းလိုက်သည်။
 'မဟုတ်ပါဘူး၊ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကျွန်တော် ယူပါ့မယ်'
 ကျွန်တော် မော် လက်မလှမ်းမီ ငွေထုပ်ကို ကောက်ယူလိုက်၏။
 'မှန်တယ်ကွ၊ ငါ ဘယ်တော့မှ ပိုက်ဆံကို မတို့မထိဘူးဆိုတာ မင်းသတိရ
 ဘာ ကောင်းတယ်၊ ငါ ငွေကို မုန်းတယ်ကွ' ဟု မော်က ပြောသည်။

ဧ

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေနှင့် ပတ်သက်၍ မော်ဇံတုန်ပြန်ချက်

တစ်ခါတစ်ရံ မော်သည် 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော် ရာကျော်ရှည်ပါစေ' ဟစ်ကြွေးသံများကို သာယာတတ်သည်။

မော်က ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ကြိမ်က ပြောဖူးသည်ကို မှတ်မိသေးသည်။

'မင်းတို့ ငါ့ကို ခေါင်းဆောင်အနေနဲ့ သဘောထားရမယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီလို

အပြစ်ပေးဆက်ဆံနေကြလို့တော့ ငါ ခံနိုင်ရည်မရှိဘူး'

မော်က ရယ်ချင်ပတ်ချင်ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ သက်တော်

တင်များနှင့် အစောင့်တပ်သားများကို အလွှာပသလွှာပပြောရင်း ပြောခြင်း ဖြစ်

သည်။ အားလုံးက အလွန်လေးစားကြီးကုတ်စွာနေကြခြင်းကို ပြောလျှော့ရာပြောလျှော့

ခြင်း ပြောသည့်သဘောလည်း ဖြစ်၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'ဟူသော ကြွေးကြော်သံကို

ကျွန်တော် ပထမဆုံး ကြားသိသည်မှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ် နွေရာသီက ဖြစ်၏။ မော်၏ရှေ့

ထက်တွင် ဟစ်ကြွေးကြသည်ကို ပထမဆုံး ကြားမိခြင်း ဖြစ်သည်။ လူထုစည်းဝေးပွဲ

ကြီးများတွင် ကြွေးကြော်သံတစ်ရပ်အနေဖြင့် အော်ဟစ်ကြခြင်း မဟုတ်။

ရှုန်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ဝဟိုကော်မတီတပ်ဖွဲ့ချီတက်နေသည့် လူ

တစ်တပ်ကလည်း နောက်မှ ထက်ချပ်မကွာ လိုက်နေ၏။ ကျွန်တော်တို့သည် တော

ထဲသို့ အထပ်ထပ်ကို ဖြတ်ကျော်နေရ၏။ ကျွန်တော်တို့ ချီတက်ရာလမ်းကြောင်း

တွင် လယ်သမားများ လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်များကို လုပ်ကိုင်နေကြ၏။ လူတွေထမ်းပိုးများဖြင့် ပစ္စည်းများကို သယ်ကာ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ သွားနေကြ၏။ ခေါင်းရွက်ထုတ်ထိုးဈေးသည်များဖြင့် ဈေးကလေးတွေလည်း စည်ကားနေ၏။ ရန်က မရောက်ရှိနိုင်သေးချိန် ဖြစ်၏။

မော်ကတော့ အန္တရာယ်ကို ကြိုမြင်သည်။ ရန်သူတပ်သည် နီးကပ်နေကြည့်နေရာများသို့ အချိန်မရွေး ရောက်လာနိုင်၏။ သူက ဝါဒဖြန့် ချီရော့ဌာနမှလူတွေကို ဆင့်ခေါ်၏။

‘မင်းတို့လူတွေကို ပြည်သူတွေဆီ အကြောင်းကြားခိုင်း၊ ရန်သူတွေ မကြာခင် လာတော့မယ်၊ စားစရာမှန်သမျှ ခုကတည်းက ကြိုပြီးဝှက်ထားခိုင်း။ ဒါမှ ရန်သူတွေ အစာရေစာပြတ်မယ်’

ထိုသို့အမိန့်ပေးခဲ့သည့်အပြင် ‘ငါတို့ လျှို့ဝှက်ဝှက် သွားကြမယ်၊ ဒါမှ သူတို့ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်မပျက်မှာ’ ဟုလည်း မှာ၏။

သို့သော် ရွာသူရွာသားများသည် ကျွန်တော်တို့ကို မြင်သောအခါ ရောင်းရာမှထွက်ပြီး ကြိုဆိုကြ၏။ ထိုအချိန်က ‘မော်စီတုံး’ ဟူသော အမည်သည် လူတိုင်း ပါးစပ်ဖျားတွင် ပျံ့နှံ့နေပြီ။ ဓာတ်ပုံကို မမြင်ဖူး။ ပန်းချီရုပ်ပုံကိုသာ မြင်နေကြ၏။ မော်ကို လူကိုယ်တိုင် မြင်ဖူးသူကား မရှိသလောက်။ ‘လီသဲလဲရဲနဲ’ ဟူသော အမည်ဝှက်ကြောင့် လူတွေက သူ့ကို သိပ်မမှတ်မိကြ။ မော် တည်းခိုခဲ့သော အခါ အချို့တွင် သူတို့ မော်အကြောင်း တတွတ်တွတ်ပြောနေကြသော်လည်း သူတို့အတွက် တည်းခိုနေသူမှာ မော်မှန်း မသိကြပေ။

ယခုအခေါက်တွင်မူ တစ်ဖို့တစ်ဖုံပြောင်းလဲနေသည်။ လူအုပ်စုထဲမှ အသောက်က မယုံတစ်ဝက် ယုံတစ်ဝက်ဖြင့် အော်ပြောသည်။

‘ဒီလူဟာ ဥက္ကဋ္ဌမော်များလား မသိဘူး’
မော်က မြင်းပေါ်မှနေ၍ ကိုယ်ကို လှည့်ကာ အသံလာရာသို့ လှည့်ကြည့်မိလိုက်သည်။ ချက်ချင်းပင် ရွာသူရွာသားများက စုန်းကား ဝမ်းသာအားရဟပ်နေကြကြည့်သည်။

‘ဒါ ဥက္ကဋ္ဌမော်ပဲဟေ့၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေစေ့တစ်ခုလုံး လှုပ်ရှားသွားသည်။ အရောင်းအဝယ်ပစ္စည်းတွေ၊ ချိန်တွေ၊ အလေးတွေ ဘေးချကာ စုန်းရောက်ရှိလာကြသည်။ ဈေးအစပ်က လူများမော်ကို အနီးကပ် စမြင်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ ယခုတော့ တစ်စေ့လုံးမှ ဝိုင်းအုံ့ရော့ ရှိလာကြပြီ။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ’ ဟူသော ဟစ်ကြွေးသံများသည် မိုးချန်းသည့်အလား ပဲ့တင်ရိုက်ခတ်နေ၏။

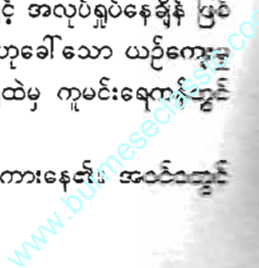
လူအုပ်ကြီး ဝိုင်းရံနေသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ရှေ့ဆက်ချီတက်၍ မရတော့။ မော်က မြင်းပေါ်မှ သူတို့ကို ညင်သာစွာ ပြုံးပြရင်း လက်ဝှေ့ယမ်းပြ၏။ သူ၏မျက်နှာများတွင်ကား မျက်ရည်များ ရစ်ဝဲနေ၏။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး၏ မျက်လုံးအိမ်များတွင်လည်း မျက်ရည်တွေ ဝဲနေသည်။ ဂုဏ်ယူမှုဖြင့် နှလုံးသားများက အခုန်မြန်နေကြ၏။ ကျွန်တော်တို့၏တိုက်ပွဲကို အားပေးကြ၊ ပါတီနှင့်တပ်မတော်အတွက် ချစ်ခင်ထောက်ခံကြသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ယုံကြည်ချက်၊ စွမ်းပကား နှစ်ခုသည် မော်စီတုံး ဟူသောအမည်နှင့် ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်နေသည်။ နောင်နှစ် နှစ်အထိအကြာတွင် တပ်နီများက မော်ကို ချီးကျူးသံများလောက် ယခု ဟစ်ကြွေးသံများက အသည်းအသန်မရှိလှ။ သို့သော် ရင်ထဲမှ စစ်မှန်စွာပေါက်ကွဲထွက်လာသော အသံများဖြစ်သည်ကား သေချာ၏။ ဤဟစ်ကြွေးသံများကြောင့် ကျွန်တော်တို့ မျက်ရည် မထိန်းနိုင်ကြ။

မော် ပေကျင်းမြို့သို့ ဝင်လာသောအခါတွင်လည်း ‘သက်တော်’ ရာဇကျော် ရှည်ပါစေ’ ဟူသော အသံများအောက်တွင် ဝင်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုနေ့က မော်သည် ခြင်္သေ့တစ်ဖက်က ဂျစ်ကားပေါ်မှာ တစ်ဖက်က မြေကြီးပေါ်မှာပင် ရှိနေဆဲ၊ ချူအင်မိုင်းကို ပြောသည်။

‘မြို့က ငါတို့ကို ဘာစောင့်နေသလဲဆိုတာ သွားပြီး စစ်ဆေးကြည့်ကြစို့၊ ငါတို့က လီဒီချင်လိုတော့ မဟုတ်တာ သက်သေပြရမယ် (လီဒီချင်မှာ ၁၆၄၄က ခင်မင်းဆက်ကို ဖြုတ်ချခဲ့သော လယ်သမားတပ် ဖြစ်၏။) ငါတို့ စမ်းသပ်ကြည့်မယ်’

ထိုအချိန်က မော်သည် နန်ကျင်းရှိ ယန်စီမြစ်ကို ဖြတ်ကာ တပ်များကို လွှတ်နေရသည့်အလုပ်၊ ကျန်တရုတ်ပြည်နေရာဒေသအချို့ကို လွှတ်မြောက်ရေးအတွက် စစ်ဆင်နေရသည့်အလုပ်၊ နိုင်ငံရေးအကြံပေးအဖွဲ့ညီလာခံကျင်းပရန် ပြင်ဆင်နေရသည့်အလုပ်၊ စီးပွားရေးနလန်ထရန် လုပ်နေရသည့်အလုပ်၊ ထွက်ကုန်မြှင့်တင်ရေးကြိုးပမ်းနေရသည့်အလုပ် စသည့် အလုပ်မျိုးစုံဖြင့် အလုပ်ရှုပ်နေချိန် ဖြစ်၏။ မေလ ၂ ရက်တွင် နွေရာသီနန်းတော်သို့ ‘လျူရာဇီ’ ဟုခေါ်သော ယဉ်ကျေးမှု နန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အတူ သွားသည်။ ပန်းခြံထဲမှ ကူမင်းရေကန်တို့သို့ လှေ အတူစီးခဲ့ကြ၏။

ထိုနေ့က နွေရာသီနန်းတော်တွင် လူတွေ စည်ကားနေ၏။ အဝင်အထွက်

မော်ကို မှတ်မိသွားကြ၏။ သူတို့အချင်းချင်း 'ဥက္ကဋ္ဌမော်'ဟု လက်တို့ပြောကြား
'ဟုတ်တယ်၊ ဥက္ကဋ္ဌမော်ပဲ။ သူတို့က မော်ကို လက်ခုပ်တီးပြီး ကြိုဆိုကြ၏။ သို့သော်
'သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'ဟုကား မအော်ကြ။

မော်နှင့်လျှူ၏လေ့ ကမ်းကပ်ကာနီးတွင် လူအုပ်ကြီးက စုရုံး ရောက်ရှိ
ကြပြီ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က အခြားဘက်ကမ်းသို့ ကပ်ပြီး တောင်ဘက်ဝိတ်
ထွက်ကြရန် အကြံပြု၏။ သို့သော် မော်က ကျွန်တော်ပေးသောအကြံကို လက်ခံ
'လူတွေ ရှိတော့ ဘာဖြစ်လဲကွ၊ မင်းက လူထုကို မကြောက်ရဘူး'ဟု ပြော
သည်။ ကမ်းကပ်သောအခါ လူတွေက ဝိုင်းအော်ကြသည်။

'ဥက္ကဋ္ဌမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'

'ဥက္ကဋ္ဌမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'

မော်သည် လူအုပ်ကြီးဘေးတွင် ရောက်သွား၏။ လက်များစွာ လှမ်း
ကာ မော်ကို နှုတ်ဆက်ကြသည်။

မော်က သူ့ကို အားလုံးက အာရုံစိုက်နေသည်ကို မကြိုက်။ လျှူ၏
ကနေ ခြေတစ်လှမ်းမျှနောက်ဆုတ်ပြီး လိုက်ခဲ့၏။ ကားဆီသို့ရောက်သောအခါ
က လျှူကို အရင်တက်စေပြီး သူက နောက်မှလိုက်တက်၏။

ကားထဲတွင် မော်က စပြောသည်။

'ဒါ ကျုပ်တို့ရဲ့ နွေရာသီနန်းတော်ကို ပထမဆုံး ရောက်ရှိခြင်းပဲ။ လူ
အများကြီးနဲ့ ပထမဆုံးတွေ့ခြင်းပဲ။ မစ္စတာလျှူလဲ ပျော်တယ်၊ ကျုပ်လဲ ပျော်တယ်။
မေလ ၁၂ ရက်တွင် မော်နှင့် ချူတေးသည် ပထမအကြိမ် လူငယ်အ
သားကွန်ဂရက်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်တွေ့၏။ လူငယ်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ထ
ကားရှစ်စီးဖြင့် ရောက်လာကြ၏။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး သူတို့ သီချင်းတွေ သံပြိုင်
ဆိုလာကြ၏။

'အရှေ့တစ်ခွင်လုံး နီ၊ နေထွက်လာပြီ

တရုတ်ပြည်သည်

မော်စိတ်ကို မွေးဖွားခဲ့လေပြီ'

ထိုနေ့ မတိုင်မီ စောစောပိုင်းက အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များကလည်း

ခေါ်နှင့်တွေ့ခဲ့ကြရာ "ဥက္ကဋ္ဌမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ"ကို မရပ်မနား
ကြွေးခဲ့ကြ၏။

ယခုအခေါက်တွင် မော်သည် သူနှင့် ချူတေး နှစ်ဦးဝေမျှပြီး အာရုံစိုက်
ခဲ့၏။ လူငယ်လေးများအနီးသို့ ရောက်သောအခါမော်သည် ချူတေးရှေ့မှ ခပ်ခွာ

သားသာ လျှောက်ခဲ့၏။ ချူတေးနှင့်သူ အတူတူဟူသောသဘောဖြင့် ဖြည်းဖြည်းသာ
သွှောက်ကာ ချူတေးကို သူနှင့်နီးနီးကပ်ကပ်ရိုနေစေခဲ့၏။

ကိုယ်စားလှယ်များက သဘောပေါက်သွားကြသည်။ ထို့ကြောင့် "ဥက္ကဋ္ဌ
မော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'ဟု ကြွေးကြော်ကြသည့်အပြင် 'စစ်ဦးစီးချုပ်
ချူတေး သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'ဟုလည်း ဟစ်ကြွေးခဲ့ကြသည်။

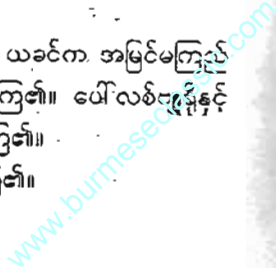
မော်သည် တရုတ်ပြည်၏ တကယ့်ခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရက်
တစ်တော်လှန်ရေးသစ်၏အောင်ပွဲတိုင်းသည် သူ့အမည်နှင့် ခွဲ၍မရနိုင်။ သူသည်
ဦးပြောင်သော အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဖြစ်၏။ မော်သည် နိုင်ငံအတွက် စွမ်း
ဆောင်မှု ကြီးစွာ စွမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့အတွက် ပြည်သူများက အသည်းလှိုက်
အလှိုက် ချစ်ခင် ရိုသေလေးစားခဲ့ကြ၏။ ဤသို့ ချစ်ခင်လေးစားကြောင်းကိုလည်း
ပြကြသည်။ 'သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'ဟူသော ကြွေးကြော်သံများသည် တီ
သစ်မင်ရင်ပြင်တွင် ဒီရေများ မြင့်တက်လာသည့်အလား စီစီညံ့ချိန်တွင်ပင် သူသည်
အခြေမပျက် နိမ့်နိမ့်ချချနေခဲ့၏။ အောက်ပါအဖြစ်အပျက်များသည် ဤအချက်ကို
သက်သေပြနိုင်ခဲ့သည်။

*

၁၉၅၀ တွင် တရုတ်ပြည်သူ့အပျော်တမ်းတပ်ဖွဲ့များကို ကိုးရီးယားသို့ ခေ
ရာတ်ကာ အမေရိကန်တပ်များကို တိုက်ခိုင်းသည်မှာ မော်၏သမိုင်းဝင်ဆုံးဖြတ်ချက်
တစ်ရပ် ဖြစ်၏။ တရုတ်ပြည်သစ်ထူထောင်ကာစကာလတွင် နှစ်နှစ်ဆယ်ကြာ စစ်
ဘက်စုံချက်များပင် အကင်းမသေသေစီနိဋ် ကမ္ဘာ့အင်အားအကြီးဆုံးအရင်း
အမြစ်နိုင်ငံကြီးတစ်ခုကို ယခုကဲ့သို့ အန်တုတိုက်ခိုက်ခြင်းသည် မိုက်ခဲသောလုပ်ရပ်ဟု
အချို့က ယူဆကြ၏။

မော်သည် ဤဆုံးဖြတ်ချက် မချခင် သုံးနေ့ သုံးည တစ်နေ့မျှ အိပ်ပဲခဲ
သည်ကို ကျွန်တော် မှတ်မိသည်။ တစ်ခါက သူသည် အိပ်ဆေး သုံးလုံးသောက်သည်
အိပ်၍ မရခဲ့။ အိပ်ယာမှ ထ၊ ဆေးလိပ် တစ်လိပ်ပြီး တစ်လိပ် မပြတ်သောက်၊
တစ်ဖက်ရည် တစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက် သောက်၊ ထိုနောက် အပျော်တမ်းတပ်ကို ကိုး
ရီးယားသို့ လွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

မော် ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီးသောအခါ သူ့အပေါ် ယခင်က အမြင်မကြည်
သာသူများပင် သူ့နောက်၌ ညီညွတ်စွာ ရပ်တည်လာကြ၏။ ယေလစ်ကုန်နှင့်
အခြားက သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တည်တညွတ် ထောက်ခံကြ၏။
မော်ကို နာမဝိသေသနများစွာဖြင့် ချီးကျူးခဲ့ကြ၏။

'ကြီးမားသော' 'ဉာဏ်ထက်မြက်သော' 'အစစ်အမှန်ကြီးမြတ်သော' 'ဥပမာအားဖြင့် သာသနာ့အဖွဲ့အစည်းများကို ထိုက်တန်သော 'တရုတ်ပြည်တွင် ဖြိုင်ဘက်ကင်း ထာဝရစစ်ရေးသေနင်္ဂဗျူဟာရှင်ကြီး' ရှိသမျှလူငယ်များတွင် အမြင့်ဆုံးဆုံးသော' စသည်။ အဆိုပါ နာမဝိသေသနများကို ပါတိကဇရာ ပါတိဝင် မဟုတ်သူများကရော သုံးနှုန်းကြ၏။

ကိုရီးယားစစ်ပွဲပြီး၍ နှစ်နှစ်ဆယ်အကြာ ကင်မ်အီဆွန်းက မော်ကို ပန်းသီး ၂၄ သေတ္တာ လက်ဆောင်ပေး၏။ မော်သည် ပြည်တွင်းကရော ပြည်ပလက်ဆောင်ပစ္စည်းများ ပေးပို့လျှင် သူသည် လက်ဆောင်စာရင်းကိုသာ ကြည့်ခိုက်လက်ဆောင်များကို မည်သည့်အခါမှမကြည့်။ ၎င်းတို့ကို ပြည်သူပစ္စည်းဟုသာ က ခံယူသည်။ ယခု ပန်းသီးလက်ဆောင်များကား သီးခြားဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် သူက လက်ခံယူကာ အစောင့်တပ်သားများအားလုံးကို ဝေငှပေးရန် ကျွန်တော်ပြောသည်။

သစ်သီးများကို ပထမ အစောင့်တပ်ဖွဲ့ကို ဝေငှလိုက်သောအခါ သူတို့သည် အလွန်ပျော်သွားကြ၏။ နှစ်ကူးကာလမတိုင်မီလေး ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ သူ တို့သည် ပန်းသီးသေတ္တာများကို စိတ်လှုပ်ရှားစွာ ဖွင့်လိုက်ကြသော် အတွင်း မှပစ္စည်းများကို တွေ့လိုက်သောအခါ သူတို့၏စိတ်လှုပ်ရှားမှုကွယ်ပျောက်သွားကြ၏။ ပန်းသီးများသည် လက်သီးဆုပ်မျှ မဟာဏရီကြီးအရည်အသွေး အလွန်ကောင်း၏။ သို့သော် ပန်းသီးတိုင်းတွင် စာလုံးများ ရေးထား၏။ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'။ ဤစာများကို မည်သို့ဖျက်၍မရ။ နောင်မှသိရသည်မှာ ဤစာတန်းများကို ပန်းသီးများ အပြည့်အဝကြီးထွားခင်ကတည်းက စာသားသွင်းထားရာ နေရောင်ခြည်အောက်တွင် အကြီးအကျယ်ကြီးထွားလာသောအခါ စာသားများကို ဖျက်၍မရနိုင်တော့။ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ' ဟူသော စာသားများကို မည်သူက ကိုက်စိတ်မိစေခဲ့လျှင်မည်။ မည်သူမျှ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိတော့။ အချို့ကလည်း ပြော၏။

'ဒီအတိုင်းပဲ ထားပေါ့ကွာ၊ ဒီပန်းသီးရနံ့မွှေးမွှေးလေးကို နေ့တိုင်း ငါတို့ ခံစားလို့ရသေးလေ'

ကျွန်တော်က ဤအကြောင်းကို မော်အား တင်ပြခဲ့သည်။ မော်က သဘောမတူ။ ချစ်မောင်ကျွတ်ကာ ခေါင်းခါရင်း ပြော၏။

'ငါတစ်ယောက်တည်းအနေနှင့်တော့ ဒီကြွေးကြော်သံကို မကြိုက်ဘူးဘူးဘယ်သူမှ မသေဘဲ အကြာကြီးနေနိုင်မှာမို့လဲ၊ ဘယ်သူမှ အသက်ရာကျော်မရဘူးဘူး'

င်ဘူး၊ ဒီတော့ ပန်းသီးတွေ စားသာစားလိုက်' ထို့ကြောင့် 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'ဟူသော စာတန်းရေးထိုးထားသည့် ပန်းသီးသေတ္တာ ၂၄ သေတ္တာလုံးမှ ပန်းသီးများကို ကျွန်တော် သုံးစားလိုက်ကြတော့သည်။

*

မော်သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိုးကွယ်မှုကို သိပ်မလိုလား။ ကင်မ်အီဆွန်းပို့လိုက်သော ပန်းသီးနမူနာကိုပင် ကြည့်။ ၁၉၅၂တွင် မော်သည် ဝဟန်ပြည်နယ်တစ်လွှားသွားလာရေးခရီး သွားခဲ့၏။ လွှတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကာလ ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်းခေတ်မီကား မတူတော့။ မော်သည် သာမန်လူတို့နှင့် ရောရောနှောနှောနေ၍မရတော့။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါတစ်ခါ သွားလာရာတွင် မျက်နှာဖုံးတပ်၍ သွားလာရ၏။ သို့ဖြင့် မော်ကို လူကိုယ်တိုင်မြင်ရဖို့ အခွင့်အရေးနည်းလာ၏။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ ဝဟန်ဟီမွှော်စင်သို့ သွားကြသည်။ တရုတ်နှစ်သစ်ကူးနေ့မို့ သွားလာသူ များနေ၏။ မော်က မျက်နှာဖုံးစွပ်ထားသော်လည်း ကလေးတစ်ယောက်က သူ့ကို မှတ်မိသွား၏။ မော်တပ်သည့် မျက်နှာဖုံးမှာ နှာခေါင်းနှင့်ပါးစပ်သာ ဖုံးထားသော ခွဲစိတ်ကုဆရာမများ တပ်သည့် မျက်နှာဖုံးမျိုးမျှသာ ဖြစ်၏။)

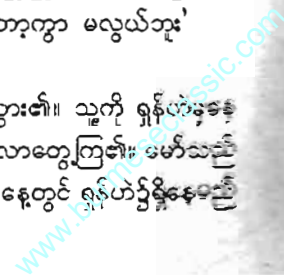
ဤ ဥက္ကဋ္ဌမော်ပဲ'

ကလေး၏ဝမ်းသာအားရ အော်မှုကြောင့် လူတွေ ဝိုင်းလာ၏။ ကျွန်တော် သက်တော်စောင့်အုပ်စုလည်း မော်၏ဘေးတွင် စက်ဝန်းသဏ္ဍာန် ဝိုင်းရံလိုက်ကြရ၏။ လူအုပ်က များသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ရှေ့ဆက်တိုး၍မရ။ ခွေးတွေ သံတွေ ခြစ်ပြီး တိုးထွက်ကာမှ နောက်ဆုံး မြစ်ထဲမှ သင်္ဘောပေါ်ရောက်၏။

မော်က မျက်နှာဖုံးချွတ်ကာ ကမ်းစပ်မှလူအုပ်စုကို လက်ငှေ့ယမ်းပြသည်။ သူက လတ်ခုပ်လက်ဝါးတီးကာ 'သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'ဟု သံကုန်အော်ကြ၏။ ကျွန်တော်တို့က ပေါ်လစ်ဗျူရီများရှေ့တွင် ကျွန်တော်တို့၏ လုံခြုံရေးအစီအစဉ် ညံ့ဖျင်းကြောင်း ဝန်ခံကြ၏။

မော်ကမူ ဘာတစ်မှ အပြစ်မတင်။ သူက ခပ်ပြုံးပြုံးလေးသာ ပြော၏။ 'ဟွမ်ဟီမွှော်စင်ပေါ်မှာ ချောင်ပိတ်မိတာကတော့ကွာ မလွယ်ဘူး' သူက ဤမျှသာ ပြော၏။

မော်သည် ဝဟန်မှန်ကျင်းသို့ သင်္ဘောဖြင့် သွား၏။ သူ့ကို ရှန်ဟီဒူဒူ တကူးတကလာကြိုသော 'ချင်ယီ'နှင့် 'နေအိပင်'တို့က လာတွေ့ကြ၏။ မော်သည် ကျွန်ကျင်းတွင် နှစ်ရက်နေ၏။ မော်ကို ကူမင်တန်တို့က ထိုနေ့တွင် ရှန်ဟီဒူဒူဒူ

ဟု ထင်ကာ လေယာဉ်ဖြင့် ဗုံးကြဲခဲ့ကြသေးသည်။

ထိုမှစ၍ မော်အတွက် လုံခြုံရေးစီမံချက်များကို ပိုတင်းကြပ်လာသည်။ လေကြောင်းမှသွားလာခြင်းကို တားမြစ်လိုက်၏။ ဗဟိုကော်မတီက ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မော်သည် လူထုနှင့်ကင်းကွာရမည်ကို မနှစ်မရှိ။ 'ဟေဒေဟီ'တွင် အပြင်မထွက်ဖို့ တားရာ ဒေါသထွက်ခဲ့၏။ ဒေါသထွက်လွန်းလျှင် သူ့ကျန်းမာရေး ထိခိုက်နိုင်သေး၍ မျက်နှာဖုံးရယ်၊ နေကာမျက်မှန်ရယ် တပ်၍ အပြင်ထွက်ခဲ့လိုက်၏။ သို့ဖြင့် မော်အပြင်ထွက်ကာ လယ်ကွင်းထဲဆင်းပြီး လယ်သမားများ စကားပြောနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့သော် မျက်နှာဖုံးနှင့် နေကာမျက်မှန်များ ဘေးမှ လူတွေ စောင့်ရှောက်နေကြသောသူကို မည်သူက စကားပြောချင်ပါ့မလဲ။ ထို့ကြောင့် မော်က မျက်နှာဖုံးတွေ မျက်မှန်တွေ ချွတ်လိုက်၏။ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီး' သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ'ဟူသော ကြွေးကြော်သံ ညထွက်လာ၏။ ချက်ပြုတ်ပင် မော်၏ကိုယ်ရံတော် သက်တော်စောင့်များက သူ့ကို ဝိုင်းဝန်းစောင့်ရှောက်အဝေး သို့ ခေါ်သွားကြ၏။ မော်ကတော့ စိတ်ဆိုးလိုက်သည်ဖြစ်ခြင်း။

မော်သည် နိုင်ငံတော်တစ်လွှား လျှောက်သွားခဲ့သည်။ သို့သော် သူ့လမ်းပေါ်မှာ လမ်းလျှောက်ခွင့်မရ။ ပန်းခြံထဲ သွားခွင့်မရ။ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ကုန်တိုက်မသွားနိုင်။ သူသည် သွားလေရာ နေရာတကာတွင် 'သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ' ဟု အပြောခံရသူ ဖြစ်၏။ သို့သော် သူတွေ့ချင်သူတိုင်းကိုမူ တွေ့ခွင့်မရ။ တစ် ယောက်ယောက်ကို တွေ့ချင်သည်ဆိုလျှင် ကြိုတင်စီစဉ်မှုတွေ လုပ်ရသည်။ သူသည် ကမ္ဘာကို ကိုင်လှုပ်နိုင်သူဖြစ်သည်မှာမှန်၏။ သို့သော် သူသည် ကြက်ဥရောင် အုတ်နံရံများကြားထဲမှ အပြင်ထွက်ခွင့်မရ။ အပြင်ထွက်ချင်လျှင် ခွင့်ပြုမှုယူရ၏။ မော်သည် အလုပ်သမားများ၊ လယ်သမားများ၊ တပ်မတော်သားများ လွတ်မြောက်ရေးကို အလွန်လိုလားသူဖြစ်၏။ သူ့ခမျာကား မလွတ်မြောက်နိုင်။

*

၁၉၅၅တွင် အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတ ဆူကာနို တရုတ်ပြည် လာရောက်လာပတ်ပြီး အပြန်တွင် မော်က လေဆိပ်သို့ လိုက်ပို့၏။ ကျွန်တော်လည်း မော်၏အေးမှလိုက်ပါခဲ့ရ၏။ ဆူကာနို၏လေယာဉ်ထွက်သည်နှင့် သူက မမျှော်လင့်ဘဲ ပြေးမိ 'စားသောက်ဆိုင်တစ်ခု ရှာကွာ။ အဲဒီမှာ စားကြရအောင် ယင်ကျေ' 'ဆိတ်စွပ်ပြုတ်နှင့် ပေါင်မုန့်ရောင်းတဲ့ဆိုင်တော့ ကျွန်တော် သိတယ်။

အားကြရအောင်'

ကျွန်တော်တို့ ထိုဆိုင်သို့ရောက်သောအခါ ဆိုင်ဖွင့်ချိန် မဟုတ်၍ မဖွင့်သို့သော် အခြားဖောက်သည်များ မလာသေးဘဲ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုအဖွဲ့ ဝိုင်းအောင်ပြေ၏။ မော်က ဆိတ်သား မကြိုက်။ ထိုကြောင့် နည်းနည်းလေးသာ ခေါ်၏။ သူက စားသောက်ဆိုင်၏ပတ်ဝန်းကျင်သာ လှည့်ပတ်ကြည့်၏။ လွန်ခဲ့ပြီး ကာလများကို သူ ပြန်သတိရသွားသည်။ 'ဒင်'အမည်ရှိ အဘိုးကြီးတစ်ဦး၏ ဝတ်စုံတစ်ခုခြံသို့ သွားလည်၏။ ဤမျှကိုပင် သူ ကျေနပ်ပြီး ပျော်လှလေပြီ။

၁၉၅၈ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မော်သည် 'နန်ကိုင်းတက္ကသိုလ်' ထရန်းကျင်းတက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်ခဲ့၏။ လေ့လာပြီးသောအခါ 'နေလည်' အစီအစဉ် ရောက်ပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ချန်ချွန်းလမ်းမှ 'ဇင်ဂျန်ချွန်းစားသောက်ဆိုင်' သွားကြ၏။ ကြိုတင်ပြောထားသဖြင့် အပြင်တွင် အစောင့်များ နေရာယူပြီးဖြစ်သည်။ မော်က ပြတင်းပေါက်ဘေးတွင် နေရာယူကာ အပြင်သို့ ကြည့်၏။ သူကြည့်ရာမှာ ခေတ္တသာ။ သို့သော် မျက်နှာချင်းဆိုင်အိမ်အပေါ်ထပ်မှ အဝတ်လှန်းရင်း အပြင်ထွက်လာသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးက သူ့ကို မြင်သွား၏။

'ဒါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ပဲ၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ' သူက ဝမ်းပန်းတသာ ထ၊အော်လိုက်၏။ သို့ဖြင့် လူအုပ်ကြီး ချက်ခြင်း အဝတ်လာကာ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'ဟု ဝိုင်းအော်ကြ၏။ သူ့အဖွဲ့လူများကမူ မော်ကို တကယ်ပင် မမြင်ဘဲနှင့် သူများအော်၍ လိုက်အော်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုန်ဖီမြောက်ပိုင်းတုန်းက အော်ပုံမျိုးနှင့် ခြားနားနေသည်။ သူ အော်သံကြား၍ ငါလည်း လိုက်အော်မှဖြစ်မည်ဟူသော ပုံစံမျိုးနှင့် ယခု ဟစ်ကြွေးနေကြပုံရသည်။

စိတ်လှုပ်ရှားနေသော လူအုပ်ကြီးက စားသောက်ဆိုင်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အံ့လာသည်။ လမ်းပိတ်သွားသည်။ ယာဉ်ကြောများ ပိတ်ဆို့ကုန်သည်။ ယာဉ်များ ခံရသည်ပင်လျှင် လူအုပ်ကြားထဲ တိုးဝင်ကာ မော်ကို လာကြည့်၏။

နံနက် ၁၁ နာရီကျော်မှ စ၍ ညနေ ၅နာရီလောက်အထိ ကျွန်တော်တို့ ခုတ်၍ မရ။ ပိတ်ဆို့နေ၏။ နယ်မြေတပ်ရင်းတစ်ခုမှ တပ်သားများ လူအုပ်ကြားမှ တောင်းဝင်ပြီး ကယ်တင်မှ ကျွန်တော်တို့ ထွက်နိုင်ခဲ့၏။ ပိုလန်နိုင်ငံလုပ် 'ဝါဝေါ'ကား မော်ကိုတင်ဆောင်ခဲ့သည်။ 'ဝါဝေါ'ကားမှာ မော်၏ကိုယ်လုံးနှင့်တူလျှင် အလွန် ဝယ်နေသည်။ လမ်းရှင်းပြီးနောက်တွင် ဖိနပ်တွေ၊ ဦးထုပ်တွေ၊ ကောင်တိန်တွေ၊ ချိတွေ များစွာကျန်ခဲ့ရာ ခြင်းတောင်းကြီး ခုနစ်တောင်းခွဲစာမျှ တစ်ပုံကြီးရခဲ့သည်။

*

၁၉၄၉ တွင် မော်သည် ကူမင်းရေကန်တွင် လှေစီးရင်း 'လှူရာဇ်-
ပြော ခဲ့သံကို ကျွန်တော် ပြန်ကြားယောင်မိသည်။

'ခုတော့ ချန်ကေရိတ်လည်း မရှိတော့ဘူး၊ ခင်ဗျား လွတ်လွတ်လပ်လပ်
နေနိုင်ပြီ၊ ပြောနိုင်ပြီ၊ ခင်ဗျားရဲ့လုံခြုံမှုကိုလည်း အာမခံနိုင်ပြီ၊ ခင်ဗျားရဲ့အယူအ
တွေလည်း လူတွေက လေးစားနေပါပြီ'

နောက်ထပ် ဆယ်နှစ်ကျော်လာသောအခါ လူရှုန်တောင်တန်းတွင် သူ
မာရှယ်ဖိန်သဲတွေ့ ရေးသောစာများနှင့် ပတ်သက်၍ သူ့အမြင်ကို ပြန်ပြောသည်။

'တပ်မတော်က ငါ့ကို ထပ်ပြီး မလိုတော့ဘူးဆိုရင် ငါက တပ်မတော်က
တစ်ခု ထူထောင်မယ်ဆိုတာကို ဖိန်က သဘောမပေါက်ဘူး'

တကယ်တော့ မော်၏မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်စိတ်သည် ဖိန်၏ယုံကြည်စိတ်
ထက် အဆမတန် ပို၏။ မော်သည် စကားလုံးအနည်းငယ်မျှဖြင့် ပါတီ၏ဩဇာထဲ
ခုလုံးကို သိမ်းပိုက်နိုင်သူ ဖြစ်၏။ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကို သူ၏ နှစ်လိုဖွယ်အပြု
အချင်းဖြင့် လွှမ်းမိုးနိုင်သူလည်း ဖြစ်၏။ မော်သည် သူ့ကိုယ်သူ လုံးဝဥသယုံ ယုံကြည်
စိတ်အပြည့်အဝရှိသူ ဖြစ်၏။

တစ်ခါတစ်ရံ မော်သည် 'သက်တော်ရာကျော်ရည်ပါစေ'ဟူသောအသံ
ကျေနပ်ဟန် ရှိ၏။ တစ်ခါတစ်ရံကား သူ မကြိုက်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူသည်
အသံမျိုးကို ငြီးငွေ့လာပုံပင်ရ၏။ သူ့ကို ဘုရားတစ်ဆူကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိုးကွယ်
များလုပ်နေသည်ကို သူ မနှစ်မြို့။ တစ်မျိုးသားလုံး စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ခဲ့ကြရအောင်
'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး' ဤသို့ လုံးဝဥသယုံ ဦးတည်ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်
ရေး ကိုးကွယ်မှုလွန်ကဲလာခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ပါသည်။

✠

မော်နှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု

မော်၏ နေထိုင်စားသောက်မှု အလေ့အကျင့်သည် သူ၏ ငယ်ဇာတိဖြစ်
သော လယ်သမားဘဝမျိုးရိုးကို ဖျောက်၍မရ။

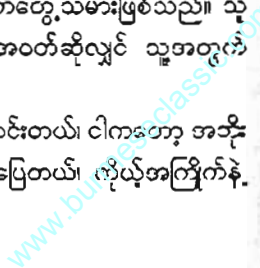
မော်၏ဝတ်ပုံစားပုံနှင့် ဆက်စပ်၍ စ၊ပြောပါရစေ။

လူတစ်ယောက်၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို ကြည့်ပြီး ထိုသူသည် ခေတ်မီ
ဆန်းပြားမှုကို ကြိုက်သလော၊ မကြိုက်သလောကို ဆန်းစစ်ကြည့်၍ရ၏။

မော်သည် ဖိနပ်သစ်လျှင် ဘယ်တော့မှ မဝတ်တတ်။ သူက အစောင့်
အကြပ်များ၊ ကိုယ်ရံတော်များကို အရင်စီးခိုင်းပြီးမှ သူက စီးသည်။ နည်းနည်းလေး
သောင်းသွားမှ သူက ပြန်စီးသည်။

စစ်အတွင်းကာလတွင် မော်သည် သူ့ဖိနပ်များကို လိုအပ်သူများကို ကြိမ်
အိမ်များစွာ ခွတ်ပေးတတ်သည်။ သူက အခြားကေဒါများကိုလည်း ဤနမူနာကောင်း
သူကြရန် လုပ်ပြခြင်း ဖြစ်၏။ ရာထူးနိမ့်သည် မြင့်သည် မဟူ၊ မည်သူ့ကိုမဆို ဂရု
စိုက်ရန် ပြော၏။ လူအတော်များများသည် အဝတ်တွေ၊ ဦးထုပ်တွေ၊ ဖိနပ်တွေကို
သစ်မှ ကြိုက်၏။ အသစ်ဝတ်မှ ကောင်းသည်ဟု ယူဆထားကြ၏။ မော်ကတော့
ဆန့်ကျင်ဘက်။ လယ်သမားများကဲ့သို့ပင် သူသည် လက်တွေ့သမားဖြစ်သည်။ သူ
ကတော့ သူ့အတွက် သက်သောင့်သက်သာရှိသော အဝတ်ဆိုလျှင် သူ့အတွက်
အကောင်းဆုံးအဝတ်ဟု ယူဆထားသည်။

'မင်းတို့လူငယ်တွေက အဝတ်သစ်တွေနဲ့ပိုကောင်းတယ်၊ ငါကတော့ အဘိုး
ဦးကိုးကွ၊ အဘိုးကြီးက အဟောင်းတွေနဲ့မှ ပိုအဆင်ပြေတယ်၊ ကိုယ့်အကြိုက်နဲ့

ကိုယ်ပေါ့ကွာ'

မော်က ဖိနှပ်အသစ်ကို သူတစ်ပါးကိုပေးသောအခါ သို့မဟုတ် သူတစ်ပါးထံမှ အဟောင်းပြန်ယူသည့်အခါတိုင်း ပြောတတ်၏။

မော်သည် လယ်ယာလုပ်ငန်းကို ကျွမ်းကျင်၏။ သူ ကျေးလက်တစ်ခွင် လေ့လာရေး ဆင်းရဲသည့် သူ၏လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင် ကျွမ်းကျင်ခြင်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဆိုရ၏။

၁၉၅၈ တွင် တီယင်ဂျင်ပြည်နယ် ဇင်လီရွာ၌ စပါးခင်းများကို ကြည့်ကြည့် ဝဟိုကော်မတီရဲဘော် တစ်ဦးနှင့် နယ်မြေတာဝန်ခံများက 'တစ်မြူ(တစ်ဟက်တာ) လယ်ကေဆိုရင် စပါးက ဂျင်းတစ်သိန်း(ကီလိုဂရမ် ငါးသောင်း)ထွက်တယ်'ဟု ရှင်းပြကြသည်။ မော်က မယုံ။ အပိုတွေ ကြားနေတာဟုသိ၏။

'မင်းတို့ ဒီလောက် အထွက်မတိုးနိုင်ဘူး၊ များများ အထွက်တိုးလေ များများ ဖျက်စီးလေပဲ၊ မင်းတို့ လယ်မလုပ်ဖူးပါဘူးကွာ၊ မင်းတို့က လေကြီးမိုးကြီးပြောနေကြတာ၊ ငါက လယ်သမားဘဝက လာတာကွ၊ ဂျင်းတစ်သိန်းထွက်ဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ငါ့ကို အရူးလာမလုပ်ကြနဲ့'

မော်၏အဝတ်အစားများထဲ၌ ဖာရာ ချုပ်ရာတွေ ဝလပွနှင့် ဓာတ်ပုံတွေ တွင် တွေ့ရတတ်၏။ တကယ်တော့ မော်၏ အတွင်းခံဝတ်စုံတို့၊ ခြေအိတ်တို့ကဲ့သို့ သော လူမမြင်သည့်နေရာများတွင်သာ ဖာရာထေးရာ ရှိပါသည်။ ဖာရာ ထေးဆီဆိုရာတွင် လက်လှမ်းမီရာ ပုံစံမျိုးစုံ၊ အဖြူ အဝါ မီးခိုးရောင် အရောင်အသွေးမျိုးဖြင့် ဖာထေးတတ်၏။ ဤပိတ်စများမှမရလျှင် ပတ်တီးဟောင်းဖြစ်ဖြစ်ဖြင့် ဖာထေးတတ်၏။ မော်က ဒါကို ဂရုမစိုက်။

'မပူပါနဲ့ကွာ၊ ဒါတွေက အတွင်းခံတွေပါ၊ အပြင်က မမြင်နိုင်ပါဘူး၊ ငါ့အတွက် အဆင်ပြေပါတယ်၊ လိုအပ်တာက အသားမပေါ်ဖို့နဲ့ လေမဝင်နိုင်ဖို့ပဲ' ဟု ပြော၏။

'ငါ့အဝတ်အစားတစ်စုံ ခြီးခြံလိုက်ရင် ရှေ့တန်းက ရဲဘော်အတွက် ကျည်ဆံတစ်တောင့် ရနိုင်တယ်၊ နိုင်ငံဆင်းရဲတဲ့ ခုလိုအချိန်မျိုးမှာ မဖြုန်းတီးရဘူးကွ'

'တိုင်းပြည်စီးပွားရေး တိုးတက်လာရင်တော့ မင်းတို့လဲ အဝတ်အစား ဘောင်းကောင်းတွေဝတ်နိုင်မှာပေါ့ကွာ၊ အဲဒီအခါကျတော့လဲ ဖြစ်သလိုဝတ်စရာမလိုတော့ပါဘူး'

'ကွန်မြူနစ်ဆိုတာက မလွယ်တာကို လုပ်နိုင်မှ ကွန်မြူနစ်ကွ' မော်သည် အပြင်က မြင်နိုင်သော ဝတ်စုံများတွင်မူ အပေါက်အပြဲ အ

အထေးမရှိရန် ဂရုစိုက်ပါသည်။ ဖာထေးစရာရှိလျှင်လည်း အသားဆင်တု၊ အရောင်တု တတ်နိုင်သမျှရွေးပြီး ဖာထေး၏။

ပေ့ကျင်းသို့ ပြောင်းပြီး များမကြာမီ မော်သည် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့၏။ ထိုအထဲတွင် တရုတ်ဒီမိုကရက်တစ်အဖွဲ့ချုပ် တည်ထောင်သူနှင့် ဝဟိုပြည်သူ့အစိုးရ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ 'ဇန်လန်း'လည်း ပါ၏။ အစည်းအဝေးတိုင်မီ မော်က ကျွန်တော်ကို ပြောသည်။

'မစ္စတာဇန်လန်းက တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးမှာ အများကြီး စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သူပဲ၊ သူ့ကို လေးစားတဲ့လူ များတယ်၊ ငါ ဒီလို လူကြီးလူကောင်းကို တွေ့တဲ့အခါ လေးစားသမှုပြုတဲ့အနေနှင့် အဝတ်ကောင်းကောင်းဝတ်ပြီး တွေ့ချင်တယ်'

ကျွန်တော် အဝတ်တွေရွေးကြည့်ရာ အဖာအထေးကင်းသောအဝတ်တူညီမျိုး မော် ပေ့ကျင်းကို ပြောင်းစဉ်က အဝတ်ကောင်းကောင်း တစ်ထည်မှမရှိ။

'အောင်မြင်မှုဆိုတာ ဆင်းရဲတဲ့အတွက် ငိုကြွေးနေသူတွေအဖို့ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ့အဖို့ သစ်ဥသစ်ဖုပဲ စားနေရပါစေ၊ ငြီးငြူနေစရာ မလိုဘူး'

မော်က သူ့အတွေးအခေါ်တွေ ပြောပြနေ၏။

'အဝတ်သစ် ချုပ်ဖို့အတွက်တော့ နောက်ကျသွားပြီ၊ ဒါပေမယ့် နက်ဇန် ကျွန်တော် ဝတ်စုံကောင်းကောင်း ငှားလာပေးပါမယ်'

'မလိုပါဘူးကွာ၊ အဖာအထေးတွေက ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ အဝတ် ဆိုတာ သန့်ရှင်းသပ်ယပ်နေဖို့ပဲ လိုပါတယ်၊ မစ္စတာဇန်လိုလူမျိုးက အဖာအထေးအဝတ် ငါဝတ်သေးလို့လဲ စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မယ့်လူမျိုး မဟုတ်ပါဘူး'

သို့ဖြင့် မော်သည် ဖာရာထေးရာဝတ်စုံဖြင့်ပင် မစ္စတာဇန်ကို လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့၏။ နောက်ပိုင်းတွင် အထိကရပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်သော 'ရှင်ဇွန်ရှံ' 'လီဂျီရှင်' 'ဘွဲ့ခိုးကြီး'နှင့် 'ချိန်ဇူးထုံ'တို့ကိုလည်း ဤဝတ်စုံဖြင့်ပင် လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သည်။

ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်ကြီး၊ တစ်နိုင်ငံလုံးကို အုပ်ချုပ်နေသူကြီး ဖြစ်သူ ဖာရာထေးရာကင်းလွတ်သော ဝတ်စုံဟူ၍ တစ်စုံမျှ မရှိသည်ကို ကျွန်တော် အထောင်းစွာ သိပါသည်။ တီအန်မင်ရင်ပြင်တွင် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတော် တည်ထောင်ကြောင်း ကြေညာသည့်နေ့တစ်နေ့တွင်သာ မော် ဝတ်စုံ သစ် ဝတ်ပါသည်။ ထိုဝတ်စုံကို ကျွန်တော်ဝမ်းဖျက်လမ်းမှ ဝမ်းကျက်ကျင်းထံ အပ်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

မော်သည် အဝတ်ဟောင်းများကို မည်သည့်အခါမှ စွန့်မပစ်။ ဖာလို့ထေး

လို့ မဖြစ်တော့လျှင်ပင် ထိုပိတ်စများကို သိမ်းထားကာ အခြားဝတ်စုံများ ဖာရာထေးရာတွင် ပိတ်စအဖြစ် သုံး၏။

ရှန်ဒီမြောက်ပိုင်းရှိ ရန်ကီဂိုမြို့တွင် ရှိနေစဉ်က ကျွန်တော်သည် မော်တော်ဖားထေးရာ ဝလပွနှင့် မီးခိုးရောင်ဝတ်စုံကို ပြု၏။

'ဒီဝတ်စုံကို ကြည့်စမ်းပါဦး၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ဒါကို ဘယ်လိုမှဝတ်နိုင်မရတော့ဘူး၊ ဒါကိုသာ ဝတ်လိုက်ရင် ရယ်စရာကြီးဖြစ်နေမယ်၊ အစည်းအဝေးတွေမှာ ဒီအဝတ်ကိုသာ ဝတ်သွားပြီး စကားပြောရရင် လက်တွေလှုပ်တိုင်း တဖျစ်ဖျစ်နဲ့ ချွပ်ရုံတွေ ပြေပြီး စုတ်ပြတ်သွားလိမ့်မယ်'

'ဒီဝတ်စုံက ငါ လိုချွမ်းအစည်းအဝေးတုံးက ဝတ်ခဲ့တဲ့ ဝတ်စုံကွ' သူက ဤဝတ်စုံကို ကြည့်ပြီး ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လက လိုချွမ်းဒေသ အစည်းအဝေးကို ပြန်မြင်ယောင်နေဟန် ရှိ၏။ ဤဝတ်စုံကို နောက်ပိုင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ ဝတ်ခဲ့၏။ ယခုကဲ့သို့ သုံးမရသည့်အခါပင် စွန့်မပစ်ရက်။

'ခုတော့ မဝတ်တော့ပါဘူးကွာ၊ ဒါပေမယ့် တခြားအဝတ်တွေ ဖာဖွဲ့ဆွဲဖို့မှာ ဆုံးစရာလိုချင်လိုမယ်၊ သိမ်းထားဦးမှ'

မော်သည် သူနှင့်အတူ အခက်အခဲတိုက်ပွဲများစွာ အတူတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ခဲ့ရဲဘော်ရဲဘက်ဟောင်းတစ်ဦးနှင့် စကားပြောနေသည့်အလား ဝတ်စုံဟောင်းကြီးကြည့်ပြီး ပြောနေသည်။

အသက်ရလာသည်နှင့် မော်သည် ဝါငြိုးလာ၏။ ထို့ကြောင့် သူ၏ အဝတ်ဟောင်းများ မတော်တော့။ ထိုအဝတ်ဟောင်းများကို သူသား 'မော်အန်ရင်း' ကို ခေါ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် 'မော်အန်ရင်း' ကိုလည်း မည်သည့်အခါမှ ဝတ်ကောင်းစားလှနှင့်မမြင်ရ။ ဖာရာထေးရာပလပွနှင့်ဝတ်စုံများသာ သူ အမြဲဝတ်ရရှာ၏။ ကျောင်းသည်လည်း ဝတ်စုံများကို ဖာထေးဝတ်ရသည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များကျမှ ကျောင်းသည် အဝတ်အစား လှလှပပဝတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့၏။ သို့သော် မော်ကတော့ မပြောင်းလဲပါ။ သူ့ယူနီဖောင်းများမှအပပေါက်များကို ဝမ်ဖုကျင်းလမ်းမှ အပ်ချုပ်ဆီတွင် အပ်ပြီး ဖာ၏။ သို့သော် သူ့အတွင်းခံအင်္ကျီများမှအပပေါက်များကိုမူ အိမ်ထဲမှာ ဖာပြီးရင်း အထပ်ထပ်အခါခါ ဖာဝတ်ခဲ့၏။

နိုင်ငံခြားဧည့်သည်နှင့် လက်ခံတွေ့ဆုံခြင်းမပြုမီ အချိန်တိုင်း ကျွန်တော် သူ့ကို သတိပေးရတာ ရှိ၏။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ပက်လက်ကုလားထိုင်မှာ ထိုင်ရင် ဘောင်းဘီအောက်နားစကို ဝရစ်စိုက်နော်၊ ဝရစ်စိုက်ရင် လျှို့ဝှက်ချက်တွေ ပေါ်ကုန်မယ်'

ထိုလျှို့ဝှက်ချက်များဟူသည် ခြေအိတ်မှဖာရာများ ဖြစ်၏။ ခြေထောက်ထိုးနေထုတ်လိုက်လျှင် ဘောင်းဘီ အောက်နားစများ တိုတက်သွားကာ ခြေအိတ်အောက်သို့ နိုင်သည်ကို သတိပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် မော်၏သက်တော်စောင့်ဖြစ်ပြီး သိပ်မကြာမီမှာပင် မော်တွင် မျက်နှာသုတ်ပုဝါတစ်ထည်သာရှိသည်ကိုသိလိုက်ရ၏။ မျက်နှာသုတ်လည်း ဒါ၊ ခြေထောက်သုတ်လည်း ဒါ၊ လုံးဝသုံးမရတော့မှ အဝတ်စုတ်အဖြစ် လွှင့်ပစ်သည်။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ကျွန်တော် မျက်နှာသုတ်ပုဝါတစ်ထည် ထပ်တောင်းနိုင်ရမလား၊ တစ်ထည်ထဲနဲ့ မျက်နှာချော၊ ခြေထောက်ချော မသုတ်ပါနဲ့'

'ဒါတော့ မတရားဘူးကွ၊ ခု ငါတို့ စစ်တိုက်နေရတယ်၊ နေ့တိုင်း လမ်းတွေလည်း အများကြီး လျှောက်နေရတယ်၊ ဒါကြောင့် ခြေထောက်က မျက်နှာထက် ပိုလှုပ်လှုပ်နေရတယ်၊ ဒါကိုတောင်မှ မျက်နှာနဲ့ခြေထောက် ခွဲပြီး ဆက်ဆံရင် ခြေထောက်က ဘယ်ကျေနပ်နိုင်ပါ့မလဲကွ'

ကျွန်တော်က ရယ်နေလိုက်သည်။

'မျက်နှာသုတ်ပုဝါအသစ်ကို ခြေထောက်သုတ်ဖို့သုံး၊ အဟောင်းကို မျက်နှာသုတ်ဖို့ သုံးပေါ့'

'မင်းက သင်္ချာမေ့နေပြီနဲ့ တူတယ်'

မော်က ကျွန်တော် ပြောတာ သဘောမတူစွာဖြင့် ခေါင်းခါရင်း ပြောနေသည်။

'မျက်နှာသုတ်ပုဝါအသစ်ဆိုတာ ဘာမှသိပ်စွေးမကြီးပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ထို့ တစ်ယောက်စီသာ မျက်နှာသုတ်ပုဝါအသစ်ယူကြမယ့်အစား ဒီငွေတွေတိုက်ပွဲ တိုက်ရာမှာသုံးရင် ပိုမကောင်းဘူးလား'

မော်က အိပ်ယာကောင်းကောင်းတော့ ကြိုက်၏။

'ကိုယ့်ဘဝရဲ့အချိန် သုံးပုံတစ်ပုံကို အိပ်ယာပေါ်မှာ သုံးကြတယ်လေ၊ တစ်ပုံက ဝတ်စုံအသစ်ဝယ် ထင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ငါ့အိပ်ယာကို သက်သောင့်သက်သာစေရမယ်'

တကယ်တော့ မော်သည် သူ့တကာထက် ပိုအိပ်သည် မဟုတ်ပါ။ သူ့တကာထက်ပင် တစ်ဝက်မျှလျှော့အိပ်သူဖြစ်၏။ သူက သတင်းစာများ၊ စာချွန်စာတမ်းများကို အိပ်ယာပေါ်တွင် ဖတ်သည့်အကျင့်ကို ပြောနေခြင်း ဖြစ်၏။

မော်ပြောသော သက်သောင့်သက်သာအိပ်ယာဟူသည် အဘယ်သို့သော အိပ်ယာမျိုးနည်း။

မော်၏အိပ်ယာမှာ 'မာ'ရမည်။ 'အေး'ရမည်။ မော်သည် ကုတင်ပေါ်တွင် အနွေးဓာတ်ပေးထားသော အိပ်ယာမျိုးကို မကြိုက်။ သူက အပူဒဏ်ထက် အအေးဒဏ်ကို ပိုခံနိုင်ရည်ရှိ၏။

မော်၏အိပ်ယာပေါ်တွင် သစ်သားပြား ခင်းထားရ၏။ သူက စပရိန်ကွပ်ယာပေါ်တွင် မအိပ်တတ်။

နွေရာသီတွင် ခေါင်းအုံးများပေါ် ချွေး မပေစေရန် ခေါင်းအုံးပေါ်တွင် သတင်းစာစက္ကူ ထပ်ခင်းသည်။ စက္ကူတွေပေါ်မှာ ချွေးတွေ ရွဲနစ်နေမှ စက္ကူတွေ လွင့်ပစ်၏။

မော်က ကုတင်ကြီးကြီးကို ကြိုက်၏။ ပေကျင်းရှိ သူ့ကုတင်သည် အကျယ် ၅. ၄ ပေ ရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့် ကုတင်ကြီးကြီး ကြိုက်ပါသနည်း။ ကုတင်ပေါ်တွင် စာအုပ်တွေ တင်ပြီး စာဖတ်ချင်၍ ဖြစ်၏။ သူ့ကုတင်ပေါ်တွင် စာအုပ်တွေ ပုံနေအောင် အချို့စာအုပ်ပုံများ ဆိုလျှင် အမြင့် တစ်ပေမျှအထိ စုပုံနေတတ်၏။ မော်သည် တစ်ခုခု မဖတ်ဘဲ မည်သည့်အခါမျှ မအိပ်တတ်။ အိပ်ယာမှန်းနီးချင်းလည်း သတင်းစာကို ကုတင်ပေါ်မှာ ဖတ်ပြီးမှ အိပ်ယာမှထ၏။

ခေါင်းအုံးတွင် ငှက်မွေး သို့မဟုတ် ကုလားအုတ်မွေး အစာသွတ်ထုတ်ထားပြီး ထက် အဝတ်အစာသွတ်ခေါင်းအုံးကို ပိုကြိုက်၏။ ခေါင်းအုံးစွပ်ကိုလည်း ငှက်ကရွန် နိုင်လွန်သားထက် ချည်သားကိုသာ ပိုကြိုက်၏။ သူက ပစ္စည်းအတုအမတ်ကို မကြိုက်။ အရောင်ကလည်း အရောင်ရင့်ရင့် မကြိုက်။ အရောင်နုလေးများ မကြိုက်သည်။ သူ့အိပ်ယာခင်းသည် ပိတ်စအဖြူသာ ဖြစ်၏။ ဤကုတင်၊ ခေါင်းအုံး၊ မွေယာ၊ ညဝတ်အင်္ကျီ၊ မျက်နှာသုတ်ပုဝါတို့ဖြင့်သာ မော်သည် ပေကျင်းတွင် နေ၏။ ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ဒါတွေပင် သုံး၏။

မော်တွင် စစ်စောင့်အဟောင်းကြီးတစ်ထည် ရှိ၏။ ထိုစောင့်ကို သူ့ကိုယ်ကြိုက်သည်။ သွားလေရာ ဤစောင့်ကို ယူသွားတတ်သည်။ မော်က ကုတင်ပေါ်တွင်ပင် စာရေးစာဖတ် လုပ်တတ်သဖြင့် ဆွန်ချင်လင်းက မော်ကို ကြီးမားပြီး မကြီးသော ခေါင်းအုံး လက်ဆောင်ပေးသည်။ မိမိကို တလေးတစားပေး၍ ကားမီးလတ်ခံ၏။ သို့သော် ကုတင်ပေါ်တွင်ထားပြီး သူ မသုံး။ နောင်တော့ စတုရန်းပုံပိုလိုက်၏။ သူ့အတွက် ဤမျှလောက်သော ဖိမ်ခံပစ္စည်း မလို။ သူ၏စောင့်တော်မူခေါင်းအုံးဟောင်းများနှင့်သာ သူ့ဆက်နေ၏။

'ဒါတွေက သုံးနေကျပစ္စည်းတွေလေ၊ ပြောင်းသုံးစရာ လိုတာတွေ မဟုတ်ပြော၏။

*

အောက်ပါအကြောင်း ပြောလျှင် ယုံချင်မှ ယုံကြမည်။ ၁၉၅၃ ခု နှစ်တွင် နိုဘယ်ဆု ၁၉၆၂ ထိ ဆိုပါစို့။ မော်သည် အင်္ကျီအသစ် တစ်ထည်မှ မချုပ်။ အနွေးအိပ်ပြာဖြင့် မျက်နှာ တစ်ခါမှမသစ်။ လက်တွေ ဘာတွေ သိပ်ပေကျံ၍ ဆေးမည်ဆိုလျှင် အဝတ်လျှော်ဆပ်ပြာသာ သုံး၏။ မျက်နှာလိမ်းအလှဆီ မသုံးဖူး။ သွားတိုက်ဆေး မသုံး။ သွားတိုက်ဆေးမှုန့်မျိုးသာ သုံး၏။ သွားပွတ်တံဆိုလျှင်လည်း အဖွေးတွေ ဝတ်လန်ကျမှ အသစ်တစ်ချောင်း ထပ်တောင်း၏။ တူကိုလည်း ဝါးတူသာ သုံး၏။ ဆင်စွယ်တူ မသုံးတတ်။ 'ဒါတွေက သိပ်စေးကြီးတယ်၊ ဒါတွေနဲ့က သိပ်အဆင်မပြေဘူး' ဟုပြောသည်။ မော်က လက်ဖက်ရည်တော့ သိပ်သောက်၏။ အိပ်ရာမှနီးလာလျှင် မျက်နှာနှင့်လက်ကို ပုဝါအစို့နှင့်သုတ်ကာ ကုတင်ပေါ်တွင်ပင် လက်ဖက်ရည် သောက်၏။ တစ်နာရီလောက် သတင်းစာဖတ်၏။ အရေးတကြီးကိစ္စ မရှိလျှင် ထိုနေ့မှာ လုပ်၏။ လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်သောက်ပြီးလျှင် လက်ဖက်ခြောက်တွေကို မှတ်ညွှန်းနှင့်ကော်ကာ ဝါးစား မျှီချ၏။ သူ့ခွက်ထဲတွင် လက်ဖက်ခြောက်ဖတ် တစ်ခွက်မျှ မကျန်။

ဂျုံကြမ်းနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်သည် သူ့အကြိုက်ဆုံးအစားအစာ ဖြစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဆေးဘက်ဝင်အရွက်ရိုင်းတွေလည်း ကြိုက်၏။ ဆန်လုံးညိုနှင့် ပဲပိစပ်သော အမည်းကို စားသည်။ အရံဟင်းလျာအနေနှင့် ငရုတ်ကောင်းနိုင်နိုင်ချက်ထားသော တို့ဟူးနှင့် စွပ်ပြုတ်ကို သောက်သည်။

သူက အချိန်နှင့်တော့ ဘာတစ်ခုမှမလုပ်တတ်။ ဆာလျှင် စားသည်။ ဆာလျှင် အချိန်မရွေးစားချိန်ဖြစ်၏။ မဆာလျှင်လည်း ဘာမှမစား။ တစ်ခါတစ်ရံ ဆန် တစ်ခါတစ်ရံ တစ်နပ်သာ စားသည်။ သိပ်အလုပ်များသောနေ့တွင်ကား ခြောက်ခါလောက်လည်း စားချင် စားသည်။ ထမင်းစားစားပွဲတွင် မစား။ ဆင်ပြေ သောနေရာတွင်စား၏။ အစောင့်ရဲဘော်များက လျှပ်စစ်မီးဖိုနှင့် ခြွေလုံကြီးတစ်ခုကို ရုံးတွင် ထားသည်။ ကွေကာအုပ်တို့ ခေါက်ဆွဲတို့ ပြုတ်ရန် ဖြစ်၏။ သူ အစားအသောက် ချေးမများတတ်။ ဘာရရစား၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဖိပ်သေးသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ရက်။ နိုင်ငံရေးရာ ဤမိမြောက်ညီလာခံအတွက် မော်သည် နေ့မအားညမအား အလုပ်များစေသည်။ တစ်နေ့လုံးတစ်ညလုံး မော်အလုပ် လုပ်နေရာ လက်ဖက်ရည်သာ

ဆက်တိုက်သောက်နေသည်။ ဘာမှမစား။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး ၁၀နာရီကျော်တဲ့အထိ ဘာမှ မစားသေးဘူး၊ ကျွန်တော် တစ်ခုခု လုပ်ခဲ့ရမလား'

'ဘာမှ အထူးအထွေမလုပ်ပါနဲ့ကွာ၊ ပဲမြစ်ပဲ ပြုတ်လာခဲ့ပါ'

ပဲမြစ်ပြုတ်ပြီး အခန်းထဲ ဝင်လာတော့ မော်က အိပ်ပျော်ပြီး ဟောက်ရွှံ့နေချေ၏။ စောင်လေးကို ခေါင်းအုံး အုံးကာ စာရွက်တစ်ရွက်က ဘယ်ဘက်လှည့်မှာ၊ ကလောင်တံက ညာဘက်လက်မှာကိုင်ရင်း အိပ်ပျော်နေရှာ၏။ မော်အိပ်ပျော်နေလျှင် မည်သူမျှ မနှိုးရဲ။ သူသည် ၂၄နာရီအတွင်း ဘာမှမစားဘဲ အလုပ်ချည်းအလုပ်ပြီး ယခု အိပ်ပျော်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

*

မော်က သူမတူအောင် အလုပ်လုပ်နိုင်၏။ မအိပ်မနေ ရက်ပေါင်းများစွာ အလုပ် ဆက်တိုက် လုပ်နိုင်၏။ တစ်ပတ်လျှင် နာရီသုံးဆယ်ထက် ပိုမအိပ်။ မော်က သို့ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း မည်သူမျှ မအိပ်မနေ အလုပ်မလုပ်နိုင်။

'လှိုရွှံ့ကျင်း'သည် အားခွန်ဗလကောင်း၏။ အပင်ပန်းခံနိုင်၏။ သူပင်လျှင် မော်နှင့်ယှဉ်၍ အလုပ်မလုပ်နိုင်။

'ငါကွာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့ တွဲပြီး အလုပ် လုပ်တာ ကြာတော့ မခံနိုင်တော့ဘဲ သိပ်ပြီး ပင်ပန်းလာလို့ အိပ်ပစ်လိုက်ရတယ်။ မင်းတို့အလုပ်ကလည်း သိပ်ကို တာဝန်ကြီးတာပဲနော်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအနားမှာနေရတာ အတော်ကို ပင်ပန်းကြမှာပဲ။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက သာမန်လူထက် စွမ်းအားကြီးတယ်။ ငါတို့ ဘယ်သူမှ သူနဲ့ ပြိုင်ပြီး အလုပ်မလုပ်နိုင်တဲ့သူ မရှိဘူး'ဟု သူက ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ခါက ပြောဖူး၏။

□

ဝက်စတူး-မော်၏အကြိုက်ဆုံးဟင်းလျာ

မော်အတွက်မူ ငရုတ်ကောင်းပူပူ ကြိုက်သူသည် တော်လှန်ရေးသမားအား ဖြစ်၏။ မော်သည် ငရုတ်ကောင်းကို ကင်တာ ကြိုက်၏။ ငရုတ်ကောင်းခြောက်ကို မကြိုက်။ ငရုတ်ကောင်းကို ကင်မှသာ မူလအရသာ မပျောက်ပျက်ဟု သူက ထင်၏။

သို့သော် သူ တကယ်ကြိုက်သော ဟင်းလျာကား ဝက်စတူးနှင့် ငါးကြင်းအားဟင်း ဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် ထင်ထင်ရှားရှားပင် မှတ်မိပါသည်။

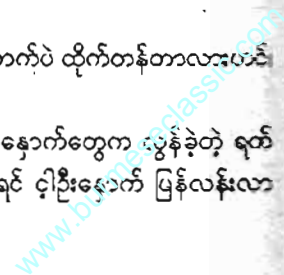
မော်သည် မည်သည့်အခါမှ ဆေးမသောက်တတ်။ သူ့အတွက် ဆေးဝါးမတော့ ဝက်စတူးမျှသာ ဖြစ်၏။

'ရှာကျသရန်' တိုက်ပွဲကာလအတွင်းတွင် မော်သည် အခန်းထဲမှ သုံးနှုန်းရန် နှစ်ည လုံးဝ မထွက်ခဲ့။ တစ်မေးလေးမှပင် မအိပ်။ ရန်သူ၏အမှတ် ၃၆ တပ်မှူး အနိုင်ရပြီး ရန်သူတပ်သား ခြောက်ထောင်ကို ဖမ်းမိကာ အောင်ပွဲခံသောနေ့တွင် မော်က ကျွန်တော့်ကို ပြော၏။

'ယင်ကျောင်းရေ ငါ့အတွက် ဝက်စတူးတစ်ခွက် ကြီးစားပြီး ဖန်တီးပေးပါကွာ၊ အဆီများပါစေနော်'

'ဒီလောက်အောင်ပွဲကြီး ရတာတောင် ဒီလောက်ပဲ ထိုက်တန်တာလားဟင်၊ ကျွန်တော် ချက်ခြင်း လုပ်ပေးပါ့မယ်'

'ဒါ ငါ အောင်ပွဲခံတာ မဟုတ်ဘူးကွ၊ ငါ့ဦးနှောက်တွေက ပွန်ခဲ့တဲ့ ရုတ်တရက်မှာ ဝလောင်ဆွဲခဲ့တယ်၊ ဝက်သားအဆီတုံး စားရင် ငါ့ဦးနှောက် ပြန်လန်းလာ

မယ်ကွ'

ဝက်စတူးဟင်း ကျွန်တော် ယူလာသောအခါ သူသည် ဟင်းကို အကြားကြီး သေသေချာချာ နမ်းကြည့်သည်။ ထိုနောက် မျက်လုံးကို တစ်ဝက် ပိတ်ကာ အကျေနပ်ကြီး ကျေနပ်စွာ ပြော၏။

'အနံ့ကတော့ သိပ်ကောင်းကွာ'

ပြောပြောဆိုဆို တူကို ကောက်ကိုင်၏။ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် ဟင်းသည် ပြောင်သလင်းခါသွား၏။

သူက ဟင်းခွက်ကို ချလိုက်၏။ ကျွန်တော် တအံ့တဩကြည့်နေသည်ကို သူတွေ့ရသောအခါ ကလေးတစ်ယောက်ကဲ့သို့ ရှက်ပြုံးပြုံးပြီး 'အာသီသကို မျှိုသီ၊ လို့မရဘူး၊ ငါ သိပ်ပြီး မတောင်းဆိုပါဘူးကွာ၊ ငါတို့ရတဲ့အောင်ပွဲနဲ့ နှိုင်းရင် ငါတောင်းဆိုတာ သိပ်များ ပိုနေပြီလားကွယ်'

ရုတ်တရက် ကျွန်တော့်မျက်လုံးအိမ်တွင် မျက်ရည်များ ပြည့်လျှမ်းလာ၏။ ရန်သူတပ်သား ခြောက်ထောင်ကျော် အရှင်ဖမ်းမိသည့် ဤတိုက်ပွဲကြီးကို အောင်နိုင်ရာတွင် သူတောင်းဆိုသည်က ဝက်စတူးတစ်ခွက်မျှသာ။

'မဟုတ်သေးပါဘူးနော်၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး တောင်းဆိုတာက အောင်ပွဲနဲ့ စာရင် သိပ်သိပ်ကို နည်းပါသေးတယ်၊ သိပ်သိပ်ကို နည်းနေပါတယ်'

'မင်းပြောတာ ငါ လက်မခံဘူးကွ၊ ရှေ့တန်းက ရဲဘော်တွေ ဒီလိုဝက်စတူး မစားရရှာဘူး၊ သူတို့က မြင်းတွေပဲ သတ်စားနေကြရရှာတာ'

ဤသည်မှာ မော် ဝက်စတူး ကြိုက်ခြင်းကို ကျွန်တော် သိလာရခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် အရေးကြီးသော တိုက်ပွဲကာလများ သို့မဟုတ် အိပ်ပျော် ညတွေ များသောကာလများတွင် ကျွန်တော် သူ့အတွက် ဝက်စတူး တတ်နိုင်သမျှ လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ရိက္ခာပြတ်သွားသောရက်တွေ ကြုံလာ၏။ နှစ်လခန့်အကြာ နေ့စဉ် ပဲပုပ်ပဲ စားခဲ့ကြရ၏။ ဤတော့ ကျွန်တော်တို့ ပိုက်ဆံပင် နာလာကြ၏။ ထိုအချိန်တွင် မော်မှာလည်း အလွန်အလုပ်များချိန်ဖြစ်၏။ အဖို့ နေ့နှင့်ည ခွဲ၍ပင် မရ။ ကောင်းစွာ အိပ်ရသည် ဟူ၍ပင် မရှိ။ အချို့နေ့တွေ ဆိုလျှင် သုံးရက် ဆက်တိုက်၊ ၇၂ နာရီလုံးလုံး သူ့ မရပ်မနား အလုပ် လုပ်ခဲ့ရ၏။ နိုင်ငံအနှံ့ စစ်မျက်နှာအသီးသီးသို့ ညွှန်ကြားချက်များ ပေးနေရသည့်အပြင် 'လွှာမြောက်ရေးစစ်ပွဲ၏ ဒုတိယနှစ် သေနင်္ဂဗျူဟာ' ကျမ်းနှင့် 'ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်ကြေညာစာတမ်း' တို့ကိုလည်း ရေးနေရသေး၏။ ဤမျှ စိတ်ပင်ပန်း

ပင်ပန်းခံနေချိန်တွင် ကျွန်တော် သူ့ကို ဝက်စတူးလေးတစ်ခွက်လောက် ကျွေးချင်၏။ သို့သော် ဝက်သားက မည်သို့မျှ ရှာမရနိုင်။ လယ်သမားများထံမှ ဝက်ပေါက်စလေး များကိုလည်း ကျွန်တော် ခိုးပြီး မပေးနိုင်။

ထိုစဉ် စိတ်သက်သာစရာ တစ်ခုရလာသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး 'ဟိလုံ' တ မြစ် ခါမြစ်၏ ရှေ့ဘက်ကမ်းမှ ဝက်သားကြပ်တိုက် ပို့လိုက်၍ ဖြစ်၏။ ဝက်သားကြပ် တိုက်ကို ဝက်စတူးလုပ်၍ မကောင်း။ သို့သော် ကြော်လျှင်ကား အရသာရှိ၏။ ဝက်သားကြပ်တိုက်ကိုကြော်ပြီး ပါးပါးလှီး၍ မော်ကိုပေးလျှင် မော်၏ဦးနှောက် အတွက် အာဟာရ ဖြစ်နိုင်၏။

ညစာစားချိန်တွင် ထိုဟင်းကို မော်ကို ကျွေးလိုက်သောအခါ သူက ပြန် သူသွားဖို့ ပြော၏။

'မင်းကတော့ ငါ့ကို ကောင်းကောင်းကျွေးချင်လို့ လုပ်ပေးတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ငါ ဘယ်လိုစားနိုင်မလဲကွာ'

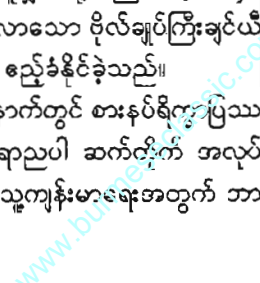
'ဒါက ဦးနှောက်အတွက်ပါ၊ ပိုပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်အောင်လို့ပါ၊ ဒါက ဇိမ် အစားအသောက် မဟုတ်ပါဘူး'

'ငါ့ဦးနှောက်က အာဟာရလိုနေတာ အမှန်ပဲ၊ ဒါပေမယ့် အခြေအနေပေါ် မူတည်တယ်ကွ၊ အခြေအနေပြောင်းသွားရင် မင်းရဲ့ကျန်းမာရေးအတွက် ဘာစားရ လဲဆိုတာ ပြောင်းလာတာပဲ၊ ကဲကွာ အခု ငါ့ကို ခေါင်းဖြိုးပေးမယ် မဟုတ်လား'

မော်က ကုလားထိုင်တွင် ပြန်ထိုင်၏။ မျက်လုံးကို ပိတ်လိုက်သည်။ ကျွန် တော်က နားထင်ကိုနှိပ်ပေးသည်။ သူက ပဲပုပ်တွင်ပါသော အာဟာရဓာတ်တွေကို ပြောပြနေသည်။ ထိုဓာတ်များသည် ဦးနှောက်အတွက် လိုအပ်သောဓာတ်များကိုပေး ကြောင်း၊ နားထင်ကိုနှိပ်နယ်ပေးခြင်းကြောင့် ဦးနှောက်ကြည်လင်စေကြောင်း၊ သွေး သေလျှောက်မှု မှန်ကြောင်း စသည်တို့ ပြောပြနေ၏။ ကျွန်တော်ကတော့ ထိုစကား များကို နားမထောင်ချင်ပါ။ ထိုစကားတွေ ကြားရ၍ ပိုပြီးပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်မိပါ သေးသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ ဝက်သားကြပ်တိုက်ကို မည်သူမျှ မတို့ထိကြတော့ပါ။ နှစ် သစ်ကူးရက် မတိုင်မီ တရုတ်ပြည်အရှေ့ပိုင်းမှရောက်လာသော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးချင်ယီ ရောက်လာမှပင် သူ့ကို ဝက်သားကြပ်တိုက်ဟင်းဖြင့် ညှော်ခံနိုင်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ 'ရီပိုင်ဖော်' သို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီးနောက်တွင် စားနပ်ရိက္ခာပြဿ နာ ပြေလည်သွားပါပြီ။ သို့သော် မော်ကတော့ နေ့ရောညပါ ဆက်တိုက် အလုပ် လုပ်ကာ စစ်ဆင်ရေးကြီး သုံးခုကို ညွှန်ကြားနေရဆဲ။ သူ့ကျန်းမာရေးအတွက် ဘာ

တွေ ကျွေးသင့်သလဲဆိုသည်ကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား မေးကြည့်၏။ ထိုအကြောင်းကို မော်ကြားသောအခါ ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။

'မင်းက မဟုတ်တဲ့အလုပ်တွေ လုပ်နေတဲ့သူပဲ။ မင်းက စားကောင်းသော ဖွယ်လုပ်လာလဲ ငါ့မှာ စားဖို့ အချိန်မရှိဘူး။ ငါလိုချင်တာက သုံးရက်တစ်ခါ ဝက်စတဟင်း ချက်ပေးဖို့ပဲ။ အဲဒီလောက် စားရရင်ကို ငါ ချန်ကေရှိုတ်ကို အနိုင်တိုက်နိုင်ပုံပေမယ့်ပဲ။

ပေကျင်းကို ပြောင်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်လည်း မော်၏အကြိုက်ဆုံးဟင်းလင်းမှာ ဝက်စတဟင်းပင်တည်း။ သူက ဈေးကြီးသော အစားအသောက်များကို မကြိုက်ဘဲ ခန်းခန်းနားနား ဧည့်ခံပွဲများကို ငြီးငွေ့၏။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှ အရေးကြီးဧည့်သည်များကို ဧည့်ခံရသော ဧည့်ခံပွဲများနှင့်ပတ်သက်၍ သူတစ်ခါက ပြောဖူး၏။

'အမြဲပဲ ဈေးကြီးတဲ့ အစားအစာတွေ စားဖို့ မလိုပါဘူး။ ဒါက သက်သက်ဖြုန်းတီးရုံသာ မကဘူး လိုလဲ မလိုအပ်လှဘူး'ဟု ပြောသည်။

တစ်ခါကလည်း သူ ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။

'ငါတို့ ဒီလောကမှာနေတာက လောကကြီးမှာ ရှိသမျှတွေ စားဖို့ မဟုတ်ဘူး။ လောကကြီးကို ပိုကောင်းအောင် လုပ်ပေးဖို့ပဲ။ ဒါက လူတစ်ယောက်ရဲ့အလုပ်ပဲ။ လူနဲ့တိရစ္ဆာန် ခြားနားတယ်ဆိုတာ ဒီအပေါ်မှာ မူတည်နေတယ်'

မော်၏သမားတော်ကြီးဖြစ်သူ ဒေါက်တာဇေတောင်သည် မော်ကို အစားအသောက် ပြောင်းစားရန် မကြာခဏ တိုက်တွန်း၏။ ပိုမိုအာဟာရရှိသော အစားအစာများကို စားရန် ပြော၏။ မော်ကမူ အမြဲပင် ခေါင်းခါကာ ငြင်းပယ်၏။

တစ်နေ့တွင် ခပ်ညည့်ထမင်းပန်းကန်ကို ကြည့်ပြီး သူက ဒေါက်တာဇေတောင်ကို ပြော၏။

'ဒီထမင်းမျိုး စားရရင် တရုတ်ပြည်က လယ်သမားတိုင်း သိပ်ပျော်ကြပေမယ့်ပဲ။ အဲဒီလို သူတို့တွေအားလုံးစားနိုင်ကြတဲ့အချိန်ကျမှ ခင်ဗျား ကျုပ်ကိုလာပြီး စားသင့်တယ် ဘာစားရမယ် အကြံလာပေး'

တစ်ခါကလည်း ဒေါက်တာဇေတောင်အာဟာရအကြောင်း ပြောကြားချက်များကို မကြားချင်တော့သဖြင့် မော်သည် လက်ကိုခါရမ်းကာ မျက်မှောင်ကျွတ်ပြီး

'တော်ပါတော့ဗျာ ကျုပ်က လယ်သမားသားဗျ။ ကလေးဘဝကထဲက လယ်သမားလိုပဲ နေခဲ့တာ။ ကျုပ် ဒါတွေက ကျင့်သားရနေပြီ။ ဒါကြောင့် ကျုပ်ရဲ့ နေနေတဲ့ စားနည်းတွေ လာပြီး ပြောင်းမခိုင်းနဲ့တော့၊ ကျေးဇူးပြုပြီး ပြောင်းမခိုင်းပါနဲ့တော့။ နောက်တစ်ချီတွင်လည်း မော်သည် ဒေါက်တာဇေတောင်ကို မကျေမနပ်ကြည့်နေ

နှင့် -

'အစာအာဟာရအကြောင်းကိုသိတဲ့လူဆိုလို့ ခင်ဗျားတစ်ယောက်ထဲပဲ မှီနေတယ်ထင်သလား။ ခင်ဗျား ကျုပ်အရွယ်ရောက်ရင် ကျုပ်လောက်တောင် သန်သန် မာမာ ရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ သိပ်မချမ်းသာတဲ့မြေပိုင်ရှင်တွေက သိပ်ချွန်သာတဲ့ အရင်း ရှင်တွေထက် အသက်ပိုရှည်တာတော့ ကျုပ်သိတယ်ဗျာ'

ထိုသို့ပြောရင်း ကျွန်တော့်ဘက်ကို လှည့်ကာ ဆရာဝန်ကို ရည်ညွှန်းပြော၏။

'ဆရာဝန်ရဲ့အကြံဉာဏ်ကို မင်း လျစ်လျူမရှုရဘူးနော်။ ဒါပေမယ့် သူ့ပြောတဲ့အတိုင်းလဲ မင်း အကုန် မလုပ်သင့်ဘူး။ မင်း သူ့ပြောတာကို ဂရုမစိုက်ရင် မင်း ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဆန့်ကျင်ဘက်တွေလုပ်ရင်ကော ဘယ်လိုဖြစ်သွားမယ်ထင်သလဲ။ ငါ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းသွားနိုင်တယ်'

တစ်နေ့တွင် သူ နာရီနှစ်ဆယ် ဆက်တိုက်အလုပ်လုပ်ပြီးနောက် အိပ်သာခင်ခဲ၏။ နိုးလာတော့ ကျွန်တော်က ပြောသည်။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ဟုတ္တိပတ္တိ မစားတာ ရက်အတော်ကြာပြီနော်'

'ဟုတ်ရဲ့လားကွာ။ ဒါကြောင့်မို့လား မသိဘူး ငါ အခု အတော်ဆာနေတယ်။ ငါ့ကို တစ်ခုခု ကျွေးပါဦးကွာ'

'ဒေါက်တာဇေတောင် အစားအသောက်စာရင်းလုပ်ပေးထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခု ဒီစာရင်းအတိုင်း ကျွန်တော် အဆင်သင့်မဖြစ်ပါဘူး'

'ဒီအစားအသောက်စာရင်းကို မေ့ထားလိုက်ပါကွာ။ ငါ့အတွက် ဝက်စတဟာ သူ့ခဲ'

'ဒါပေမယ့် . . .'

'သွားနိုင်ပြီကွ'

မော်က ကျွန်တော့်ကို သူ့လက်ကြီး ရမ်းပြုပြီး နှင်ထုတ်လိုက်ကာ ဆလောင် တံကို ကောက်ကိုင်လိုက်၏။

'ဘယ်တော့ အဆင်သင့်ဖြစ်မလဲသာ ငါ့ကိုပြော' ကျွန်တော်လည်း အသာလေး ထွက်ခဲ့၏။ ကျွန်တော်က ထမင်းချက်တို့ ချက်ဖို့ ပြောရန် ဟန်ပြင်နေစဉ် ကျန်းကျင်းက ကျွန်တော့်ကို တွေ့သွားသည်။ သူက စာအုပ်တစ်အုပ်ကို လက်တွင် ကိုင်ကာ သူ့အခန်းအနီးတွင် လမ်းလျှောက်နေ၏။ ကျွန်တော် သူ့ဆီ လှမ်းသွား၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီး အခု စားချင်နေပြီလား' သူက အသံတိုးတိုးလေးဖြင့် မေး၏။

'ဟုတ်ကဲ့၊ သူက ဝက်စတူး စားချင်တယ်တဲ့'
'ဝက်စတူး မကျွေးနဲ့တော့ဟာ၊ ငါတို့ ဒီထက်ကောင်းကောင်း ကျွေးနိုင်ရဲ့
သားနဲ့၊ ကြက်သားတို့ ငါးတို့ ကျွေးပေး။ သူ ဟင်းကောင်းကောင်း မစားရတာ ကြာပြီ
ခနဲကရော ဘာနဲ့စားလဲ'

'မနေ့က ကွေကာအုတ် နှစ်ခွက်ပဲ စားပါတယ်'
'ဟိုတစ်နေ့ကရော'
'ခေါက်ဆွဲပြုတ်ပါ'
'မင်း အလုပ်လုပ်တာ မဟုတ်သေးပါဘူးကွာ၊ ဒီလျှပ်စစ်မီးဖိုရယ်၊ ငြေ
လေ့ကြီးရယ်၊ ဒါတွေကို အမှိုက်ပုံးထဲ လွှင့်ပစ်ဖို့ ကောင်းတယ်'
သူက ဒေါသတကြီး ပြော၏။
ထို့နောက် ဆက်၍ -

'ဒေါက်တာဇု ပွန်းပေးတဲ့ အစားအသောက်စာရင်းအတိုင်းသာ ချက်ခိုင်း
ဒေါက်တာဇုက ခဏခဏပြောတယ်၊ သူ့အညွှန်းအတိုင်း မချက်ကြဘူးတဲ့'
'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အဲဒါတွေ မေ့ထားလိုက်လို့ ပြောပါတယ်၊ သူက ဝက်စတူး
က လွဲရင် ဘာမှမတောင်းလို့ပါ'

'နင်တို့ရဲ့အစိပွယ်မရှိတဲ့စကားတွေ ငါ ထပ်မကြားချင်တော့ဘူး၊ ဝက်စ
တူးတော့ မကျွေးနဲ့၊ ဒီတော့သားအကျင့်စရိုက်တွေ ခုထိမပျောက်သေးတာခက်တယ်
ကျွန်တော်ကတော့ ဘာမှ မပြောတော့ပါ။ ရှန်ဇီပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်
မော် တိုက်ပွဲဝင်နေစဉ်တွင် ကျန်းကျင်းက သူ့ကို ဒေါသတကြီးနှင့် တောသားဟုပြော
ခဲ့ဖူးသည်။ ယခုအခါ သူမသည်လည်း ကျွန်တော်တို့၏အရှင်သခင် ဖြစ်နေ၍ သူ
နှင့် အငြင်းအခွန် မပြုချင်ပါ။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်ကိုယ်၌ကလည်း မော်ကို ကောင်း
ကောင်းစားစေချင်တာလည်း ရှိပါသည်။

အစားအသောက် အသင့်ဖြစ်ပါပြီဟု မော်ကိုပြောကာ ကျွန်တော်က သေး
မှရပ်စောင့်နေမိပါသည်။

မော်သည် သတင်းစာ ဖတ်ရင်းက ဝင်ထိုင်လိုက်၏။ သူသည် အစာ
စားရင်း စာဖတ်တတ်သည့်အကျင့်ရှိ၏။ သတင်းစာမှ မျက်လုံးကိုမခွာသေးဘဲ တူ
ကောက်ကိုင်ကာ ပန်းကန်ထဲမှဟင်းကို လှမ်းနှိုက်လိုက်၏။ ကျွန်တော်ကတော့ ရင်
ခွန်စွာပင် စောင့်ကြည့်နေ၏။ ထိုစဉ် ကျန်းကျင်းက ငါးဖတ်တစ်ဖတ်ကိုယူကာ မော်
၏ ပန်းကန်ထဲသို့ ထည့်ပေးလိုက်သဖြင့် ကျွန်တော် အနည်းငယ် စိတ်သက်သာ
ရသွား၏။ ကျွန်တော့်ကို အပြစ်တင်လျှင် လွတ်သွားပြီ။ ကျန်းကျင်းကြောင့်ဟု ပြော

၍ ရပေသည်။
'ဘယ်မလဲကွ၊ ဝက်စတူး'
မော်က လှမ်းမေး၏။ ကျွန်တော် ဘာတစ်ခုမှမတုံ့ပြန်၊ ငြိမ်ငြိမ်လေး ဆက်
ရပ်နေ၏။

'ဘယ်မလဲကွ၊ ဝက်စတူး'
မော်က ကျွန်တော့်ဘက် လှမ်းကြည့်ကာမေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော်က
ကျန်းကျင်းဘက်လည်း လှည့်မကြည့်၊ ကျန်းကျင်းကလည်း ဘာမှမပြော။ နောက်ဆုံး
ကျွန်တော်ကပဲ ပြောလိုက်ရ၏။

'မရလို့ပါ'
'ဘာဖြစ်လို့ မရတာလဲကွ၊ ငါပြောသလို မင်း ဘာဖြစ်လို့ မလုပ်တာလဲ'
ကျွန်တော် ခေါင်းကိုသာ ငုံ့ထားလိုက်သည်။ ကျန်းကျင်း တစ်ခုခုပြောလိမ့်
မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။ သို့သော် သူက ဘာမှမပြော။

'ပြောစမ်းကွာ၊ ငါ ခိုင်းတာ မင်းဘာဖြစ်လို့ မလုပ်တာလဲ၊ ဝက်စတူးလေး
အစ်ခွက်ပဲ ငါတောင်းတာပါ၊ ငါတောင်းတာ သိပ်များ လွန်နေလို့လား'
မော်က ဒေါသထွက်နေပြီ။

ကျန်းကျင်းကတော့ ကျွန်တော့်ကို သစ္စာဖောက်ခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော်သာ ကိုယ့်
အပြစ်နှင့်ကိုယ် ခံရတော့မည်။ ကျွန်တော့်ပါးပြင်ပေါ်တွင် မျက်ရည်တွေ လှိမ့်ဆင်း
သွားနေ၏။ ခါးသည်းမှုမျက်ရည်၊ ဝမ်းနည်းမှုမျက်ရည်များ။ ပါးစပ်ကိုတော့ ပိတ်၍
သာ ထားလိုက်၏။ မော်က လူတစ်ယောက် ငိုတာကို မကြည့်ရက်။

'မေ့ပစ်လိုက်ပါတော့ကွာ၊ နောင်ကျရင်သာ ငါမှာတဲ့အတိုင်းလုပ်၊ ငါ ခံ
ဘွင်း မပျက်စေချင်ရင် ငိုတာ ရပ်လိုက်'

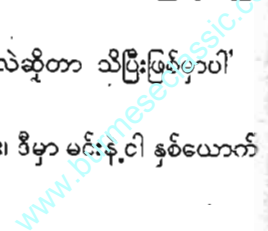
သူက တစ်လုပ် နှစ်လုပ်သာ စားလိုက်ပြီး တူကို ချလိုက်၏။ ထိုနောက်
သူက မတ်တပ် ထရပ်လိုက်ကာ 'ငါနဲ့လိုက်ခဲ့'ဟု ပြောသည်။

သူ့အိပ်ခန်းသို့ ရောက်သောအခါ မော်က မေးသည်။
'ဘာဖြစ်တာလဲကွ'

တစ်ခုခုမှားနေပြီကို သူ့သိ၏။ ကျန်းကျင်း ဘာစကားမှ မဟာသည်ကိုလည်း
သူ ရိပ်မိ၏။

'ကျွန်တော့်ကို မမေးပါနဲ့တော့၊ ဘာဖြစ်သလဲဆိုတာ သိပြီးဖြစ်မှပါ'
ကျွန်တော်က ထပ်ငိုမိပြန်၏။

'ငါက မင်းပြောတာ ကြားချင်လို့ကွ၊ ပြောစမ်း၊ ဒီမှာ မင်းနဲ့ငါ နှစ်ယောက်

သဲ နို့ဘာ၊ မင်းက ငါ့ကို ဖုံးကွယ်ချင်တာလား၊ ပြောကွာ အကုန်ပြော' မော်က စိတ်မရှည်တော့။
 ကျွန်တော်လည်း ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် ပြောပြလိုက်၏။
 'ကောင်းတယ်ကွ၊ ရင်ထဲမှာ ကြိတ်သိမ်းမထားနဲ့၊ တစ်ယောက်ယောက်ထဲ ပြောလိုက်မှ ပေါ့သွားမှာ၊ မင်း ငါ့ကိုသာ မပြောမိရင် မင်းဆက်ခိုနေရမှာ' မော်၏စကားလုံးများက ကျွန်တော်စိတ်ကို သက်သာရာ ရစေ၏။
 'သူပြောတာလဲ မှန်တာပဲ၊ ငါက တောသားကွ၊ ငါက လယ်သမားသားပဲ၊ ဒါကြောင့် ငါ့မှာ လယ်သမားမလေ့စရိုက်တွေ ရှိနေတာပေါ့၊ ဒီဖြူသူမက ငါ့ဟင်း အတူတူမစားချင်ဘူးဆိုလဲ မစားနဲ့လေ၊ ဒီနေ့ကစပြီး သူလဲ သူ့ဟင်းနဲ့သူစား ငါလဲ ငါ့ဟင်းနဲ့ ငါ စားမယ်၊ သူ့ဆီက ဘာမှခွင့်ပြုချက်တွေ ဘာတွေ တောင်းစရာ မလိုဘူး၊ ဒါနောက်ဆုံးပဲ'

မော်က ဒေါသတကြီးဖြင့် ဆက်ပြောသည်။
 ထိုအချိန်မှစ၍ မော်နှင့်ကျန်းကျင်းတို့သည် ဟင်းအတူတူမစားတော့။ တစ်စားပွဲတည်း စားနေစေကာမူ မော်က သူမ၏ဟင်းကို မတို့မထိ။ သို့သော် ကျန်းကျင်းကတော့ မော်၏ဟင်းကို စားသည်။ ကြာတော့ သူမလည်း မော်၏ပြတ်ကောင်းနဲ့ နိုင်ဟင်းတွေကို လိုက်စားလာသည်။ မော်က အစားအစာကို စပ်စပ်မှ ကြိုက်၏။ ကျန်းကျင်းလည်း လိုက်ပြီး ကြိုက်ရတော့၏။

မော် ကြိုက်သော အခြားဟင်းတစ်မျိုးမှာ ငါးကြင်းသား ဖြစ်သည်။ နွေဦးပြောက်ပိုင်းတွင် ရှိနေစဉ်က တစ်ခါတွင် မော်၏စားဖို့မျှက ငါးကြင်း နှစ်ကောင် ချက်၏။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟိလုံ လက်ဆောင်ပေးလိုက်သော ငါးကြင်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ကျန်းကျင်းသည် မြစ်ဝါမြစ်၏အရှေ့ဘက်မှ သူ့သမီးလေးလိနီကို ခေါ်လာချိန် ဖြစ်သည်။ ကျန်းကျင်းက ငါးအကောင်ကြီးကြီးကို မော်၏ပန်းကန်ထဲ ထည့်ပေးသည်။ သူ၏ဦးနှောက်မှာ သိပ်အလုပ်လုပ်ရ၍ ငါးကြီးကြီးစားသင့်သည်ဟု ချစ်၏။ သူမနှင့် သမီးငယ်မှာမူ ငါးအသေးကိုသာ စားကြ၏။

အစားစားနေကြချိန်တွင် ကျွန်တော်က မော်ကို စောင့်နေရ၏။ လိနီအထိန်းတော်ဟန်ခိုဇင်(နောင် ကျွန်တော့်ဇနီးဖြစ်လာသူ)က လိနီကို ထိန်းနေရ၏။ လိနီခမျာလည်း ဟင်းကောင်းကောင်း မစားရတာ ကြာသဖြင့် ငါးဟင်းကို မြှင့်တင်တည်းက သွားရေတမြားမြားဖြစ်နေပြီ။ ကျန်းကျင်းက သမီးအတွက် ငါးတစ်ကောင်ဟန်အတွက် ငါးတစ်ဖတ် တူနှင့်ထည့်ပေးသည်။ 'ဟန်'က မစားပါဟုငြင်းသော်လည်း လိနီကပါ အတင်းကျွေး၍ ငြိမ်နေရ၏။ ကျန်းကျင်းသည် ငါးဖတ်တွေကို ကုန်သည်

အထိ လိုက်ထည့်ပေးသည်။ 'ဟန်'က ဝမ်းသာလွန်း၍ မျက်ရည်များလင် တုနေ၏။ မော်ကမူ စာရွက်စာတမ်းများ ဖတ်ရင်း ငါးကို စားနေ၏။ ကျွန်တော်တို့ကား ငါးဖတ် မထည့်ပေး။ သူ့အတွေးနှင့်သူသာ နစ်မြောနေ၏။ ပြီးတော့မှ စားခွင့်ပေးရင်းကနဲ ထကာ 'ရောဟေ့၊ ဒါ မင်းအတွက်'ဟု ငါးဖတ်ကို ထိုးပြ၏။
 'ရပါတယ်၊ ကျေးဇူးပါပဲ၊ မလိုပါဘူးခင်ဗျာ'
 'ငါက လူ့မမာမဟုတ်ဘူးကွ၊ မင်းသာ စား'
 'မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ၊ နောက်တစ်ခါစားဖို့အတွက် သိမ်းပေးမလို့ပါ'
 'သိမ်းမထားနဲ့၊ ငါက ချန်ထားတဲ့ ငါးကို မစားဘူးကွ'
 သူ ထွက်သွား၏။ ပြီးတော့ ကျန်းကျင်းနှင့်သူ့သမီးရယ်၊ ဟန်ရယ်ပါ ထွက်သွားရာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းသာ ကျန်တော့၏။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း မရှက်မကြောက် စားနိုင်ရန် သူတို့ ဖန်တီးပေးသွားကြခြင်း ဖြစ်၏။

*

၁၉၄၈ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် 'အိုင်ဗင်နိုဗစ်ရှီမီကိုယန်'ကို ဆိုဗီယက်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် စတာလင်က 'မီဘိုင်ပို'သို့ လျှို့ဝှက်စေလွှတ်ခဲ့သည်။ သူက မော်နှင့် အခြားပေါ်လစ်ဗျူရိုလူကြီးများနှင့် မကြာခဏတွေ့ဆုံခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အစည်းအဝေးတို့ မော်၏အခန်းထဲတွင် ကျင်းပသည်။

'မီကိုယန်'မှာ ဝတ်ကောင်းစားလှတွေ၊ သားမွေးဦးထုပ်တွေနှင့် အတော်အင့်တယ်နေ၏။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ လူကြီး ငါးဦးကမူ စစ်ဝတ်စုံ ခပ်နွမ်းနွမ်းတွေနှင့်သာ။ မီကိုယန်နှင့်အဖွဲ့က စည်သွတ်ဗူးတွေ၊ အရက်ပုလင်းတွေ တစ်ပုံတစ်ပုံ ပါလာ၏။ ကျွန်တော်တို့ဘက်မှ ဧည့်ခံသည်ကား မွေးမြူရေးကြက်နှင့် ငါး။ သူတို့ တစ်ပတ်ကြာနေထိုင်သွားကြရာတွင် မော်တို့အဖွဲ့နှင့် နှစ်ကြိမ် ညစာစားသွားကြ ၏။ မီကိုယန်က ခွက်ကြီးကြီးနှင့် အရက် တစ်ဝကြီးသောက်၏။ မော်ကမူ အရက် မသောက်။ ချူတေးက လည်ချောင်းနာနေသည်။ ရင်ဘီရိုက ဆွေးတိုးရောဂါသည်။ လျှူရှောက်ချီက သောက်တော့သောက်သည်။ နည်းနည်းလေးဆူအင်လိုင်းကား တရုတ်လူမျိုးအနေနှင့်မူ တော်တော်သောက်နိုင်သူ။ သို့သော် မီကိုယန်ကဲ့သို့ကား ကြွက်တွင်းမဟုတ်။ မော်က ဒါကိုကြည့်နေကာ မခံချိမခံသာ ဖြစ်နေ၏။ ဆိုဗီယက် တို့က အရက်သောက်တာ ကျောသွားသည်ကို သူ မခံနိုင်။ ကြာမီ နောက်ဆုံးဟင်း ပွဲကို သူမှာ၏။ မီကိုယန်က ပြောသည်။

'ကျွန်တော်တို့ တရုတ်ဟင်းလျာတွေကို ကြိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် တရုတ်က ဘယ်လိုချက်ရမလဲဆိုတာ မသိဘူး၊ ခင်ဗျားတို့ တော်လှန်ရေးကြီး အောင်မြင်ရင် ကျွန်တော်တို့ လူတွေကို လွှတ်ပြီး တရုတ်ဟင်းချက်သင်ခိုင်းမယ်၊ ဒါမှ ကျွန်တော်

ငွေလည်း အစားအစာမျိုးစုံ စားနိုင်မယ်'

မော်ကမူ ခပ်ပြုံးပြုံးလေး ပြန်တုံ့ပြန်၏။

'တရုတ်ပြည်က အကြီးကျယ်ဆုံးလက်ဆောင်နှစ်ခု ကမ္ဘာကို ပေးနိုင်လိမ့် မယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ တစ်ခုက တရုတ်တိုင်းရင်းဆေး၊ နောက်တစ်ခုက တရုတ်အစားအစာ'

တစ်ခါတွင်မူ ဆိုဗီယက်ဧည့်သည်များထဲမှ တစ်ယောက်က ငါးဟင်းပန်း ကန်ပေါ်တွင် ခက်ရင်းကို မြှောက်ပြီး မေးသည်။

'ဒါ လတ်ဆတ်ရဲ့လား၊ ဒါက ငါးအရှင်လား'

ထိုသို့မေးပြီး ဟုတ်တယ်ဆိုမှ ခက်ရင်းနှင့် ထိုးစား၏။

မော်ကမူ သူ့ကို တစ်ချက်လှမ်းကြည့်ကာ ဘာမှမပြော။ နောက်တစ်နှစ် အကြာ သူ မော်စကိုသို့ အလည်အပတ်အသွားတွင် သူနှင့်အတူ လိုက်ပါလာသော တရုတ်စားဖိုများကို သူက အမိန့်ပေးထား၏။

'မင်း ငါ့ကို ချက်ပေးမယ့် ငါးက ငါးအရှင် ဖြစ်ရမယ်နော်၊ သူတို့က ငါ့အသေကို မင်းကို လာပေးရင် မင်း သူတို့ဘက်သာ လှမ်းပစ်လိုက်'

ဆိုဗီယက်များသည် ငါးကို ယူလာကြ၏။ အထူးတပ်ဖွဲ့မှ ဝိုလ်မှူးကြီးတစ်ဦးက စားဖိုများကို ငါး လာပေးသည်။ ငါးမှာ အသေကောင်။ မော်၏အမိန့်အတိုင်း ငါးကို စားဖိုများက လွှင့်ပစ်လိုက်သည်။ ဝိုလ်မှူးကြီးက အံ့သြနေ၏။ သူက အကြောင်းရင်းကို မသိ။ စကားပြန်က သူ့ကို ရှင်းပြလိုက်သည်။ မော်က ငါးအရှင်မှစားသည်ဟု

'ကျွန်တော်တို့ အခုချက်ခြင်း သွားဖမ်းပေးပါမယ်'

ဝိုလ်မှူးကြီးက ကတိပေးသည်။

ဤအချိန်မှစ၍ ကရင်မလင်တွင် မော်က နာမည်ကြီးသွား၏။ ငါးစားတောင် ဇီဇာကြောင်လိုက်တာ၊ ငါးကြင်းရင်လည်း ဖြစ်မှ၊ ငါးကြင်းဖြစ်တာထက် အရှင်မှတဲ့ ဟူ၍။

ဗ

မော်ကြောက်သည့်အရာများ

မော်၏ဘဝတစ်လျှောက်လုံး သူ့ကို အများဆုံးဒုက္ခပေးသည်မှာ နှစ်ခုသာ ရှိ၏။ အိမ်သာတက်ခြင်းနှင့် အိပ်ခြင်း။ သူ၏ဝမ်းချုပ်သည့်အလေ့အကျင့်မှာ အမိုး နေပြီဖြစ်သဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ပတ်တွင် တစ်ကြိမ်မျှသာ ဝမ်းသွားတတ်၏။

မော်က ကျွန်တော့်ကို ဇလမျှ ခေတ္တလာလုပ်ပါဟူသော သဘောတူညီချက် ဖြစ် နှစ်နာရီမျှမကြာမီအချိန်တွင်ပင် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုက စ၏။

ထိုနေ့ညက မော်သည် စစ်မြေပုံကိုလေ့လာရင်း ခဲတန်နှင့်မှတ်လိုက်၊ စဉ်းစားလိုက် လုပ်နေရင်းမှ ရုတ်တရက် မျက်နှာကြီး ရှုံ့မဲ့သွားသည်။ ခဏအကြာတွင် သူသည် စက္ကူတချို့ယူကာ အပြင်ထွက်သွား၏။ ကျွန်တော်လည်း မော်ဖာပစ္စတိုကို ချိတ်မှာ ကိုင်ရင်း သူ့နောက်ကို လိုက်ခဲ့၏။ သူက လယ်ကွင်းပြင်ဆီ ဦးတည်သွား နေ၏။ ကျွန်တော်က ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိနှင့်စောင့်ကြည့်၏။ သူ ဘာလုပ်မည် မသိတော့ မသိ။

ညမှာ တိတ်ဆိတ်နေ၏။ မိုးရွာထားသဖြင့် လယ်ကွင်းတွေက စိုစွတ်နေ သည်။ မော်က ကမူလေးတစ်ခုတွင် ခေတ္တရပ်ကာ ခါးပတ်ကို လျှော့၏။ သူ ဝမ်းသွား သောမည်ဟု ကျွန်တော် သိလိုက်၏။

မော်က ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်သည်။ ဘယ်လောက်ကြာကြာ ထိုင်သည်ကို ကျွန်တော် မမှတ်မိ။ သူ ထလိုက်သောအခါ ချက်ခြင်း လမ်းလျှောက်၍မရ၊ ဘာတဖြစ်နေသည်။ ခြေထောက်တွေ ထုံကျင်နေဟန် တူသည်။ ကြားကြာထိုင်ခဲ့ ၍ ဖြစ်မည်။

'ဘာဖြစ်လို့ အိမ်သာမှာ မသွားတာလဲ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'
 ကျွန်တော်က မေးကြည့်သည်။
 'အိမ်သာ အနံ့ဆိုးတယ်ကွ၊ ဦးနှောက်ကို ထိခိုက်စေတယ်'
 'ကျွန်တော်မြင်တာကတော့ နောက်ချေးတွေကို လက်နဲ့ထိုးဆွ၊ ပေကွဲတာ
 တွေ သုတ်ပြီး၊ ဆေးလိပ်သောက်၊ လယ်သမားတွေနဲ့ စကားပြောတာ ဒီလိုပဲ မဟုတ်
 လား၊ နောက်ချေးကတော့ မနံ့ဘူးလား'
 'အချိန်တွေက မတူဘူးကွ၊ မင်းနဲ့ ငါ သဘောတူညီမှုတစ်ခု ထပ်လုပ်
 အောင်၊ ငါ နောက်ဖေးသွားတော့မယ်ဆိုရင် မင်းက ဂေါ်ပြားနဲ့ ကျင်းတူးပေး၊ ဟုတ်
 လား'

'ဟုတ်ကဲ့'
 ထိုအတိုင်း ပွေ့ကျင်းပြောင်းသည်အထိ ကျွန်တော်လုပ်ပေးခဲ့ရသည်။ ကျင်း
 တူးပေး၊ မြေကြီးနှင့်ပြန်ဖုံးပေး၊ ချူအင်လိုင်းက မော်အတွက် အထူးဒီဇိုင်းရေးဆွဲ
 သောအိမ်သာကို သူ၏အခန်းထဲတွင် တပ်မပြီးမချင်း ကျွန်တော်သည် ဂေါ်ပြားတူး
 ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပါသည်။

*

မော်သည် ရန်သူ၏အမှတ် ၃၆ တပ်မကို တိုက်ဖို့ အကြံအစည်ကို တပ်မ
 ပိုတစ်ပါးသွားအပြီးတွင် ရရှိခဲ့သည်။ သူက ချူအင်လိုင်းကို ထိုအကြံပြော၏။ နေ
 ချင်းပင် ဝိုင်းချုပ်ကြီးဖိန်သဲဟွေကို သတင်းပို့ကာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ၏။ တရုတ်ပြည်
 အနောက်မြောက်တိုက်ပွဲ ဖြစ်၏။ မော်က 'အဆုံးအဖြတ်တိုက်ပွဲ'ဟုပင် ခေါ်ခဲ့၏။

မော်၏ ဝမ်းချုပ်ရောဂါမှာ မော်၏အစားအသောက်များထဲတွင် ငြုတ်သီး
 လွန်ကဲခြင်းကြောင့်လည်း တစ်ကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆရာဝန်က ဆို၏။ ထို့ကြောင့်
 မော်ကို ငြုတ်သီးပါသောဟင်း မကျွေး။ သို့သော် မော်သည် ပူပူစပ်စပ်ဟင်းမှ ခံစား
 တွေ့သူဖြစ်ရာ ကြာရှည်မခံ။ တစ်ခါတွင် သက်တော်စောင့်အသစ်တစ်ယောက်
 အနီးသို့ ရောက်လာပြီး မော်ကို နေ့လည်စာ အဆင်သင့်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းပို့ခဲ့
 မော်က 'ငြုတ်သီး ပါရဲ့လား'ဟု မေး၏။

မော်၏အသံမှာ ဟူနန်လေသံဖြစ်သဖြင့် ရဲဘော်လေးက 'ဖယောင်းထိုင်
 ဟု ကြားကာ 'မပါပါဘူး'ဟု ဖြေလိုက်သည်။

'ငါ့ကို ငြုတ်သီး ထည့်ပေး၊ မပေးရင် မစားဘူး'ဟု မော်က ပြန်ပြောသည်။
 မကြာမီ အစောင့်ရဲဘော်သည် ဖယောင်းထိုင်ခဲလေး ကိုင်လျက် ပြန်လာခဲ့
 နေ့ခင်းကြောင်တောင် ဘာဖြစ်လို့ ဖယောင်းထိုင်လိုချင်ပါလိမ့်ဟု သူ စဉ်းစားနေ

သူသည်။

'ဖယောင်းထိုင် ယူလာပါပြီ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'
 'မီးဖုတ်ပြီးပြီလား'
 မော်က စာရွက်စာတန်းများ ဖတ်ရင်းက မော့မကြည့်ဘဲ မေးလိုက်သည်။
 'မီးဖုတ်ရမယ်၊ ဟုတ်လား၊ ဘယ်လိုဖုတ်ရမလဲ'
 အစောင့်ရဲဘော်လေးမှာ ပို၍ပင် ဦးနှောက်ခြောက်လာသည်။

'မီးပေါ်မှာ တင်ဖုတ်ပေါ့ကွ'
 မော်က စိတ်မရှည်စွာဖြင့် ပြန်အော်၏။
 ရဲဘော်လေးမှာ မပြောရဲပြောရဲနှင့် အရဲစွန့်ကာ ထပ်မေးသည်။
 'အရည်ပျော်ကုန်မှာပေါ့နော်'
 'အရည်မပျော်စေနဲ့ပေါ့ကွ၊ အခြောက်ဖုတ်ပေါ့ကွာ'
 ယခုမှ မော်သည် ရဲဘော်လေးလက်ထဲမှဖယောင်းထိုင်ကိုသွားမြင်၏။ သူ
 သဘောပေါက်သွားကာ ဟက်ဟက်ပက်ပက်ကြီး ရယ်၏။

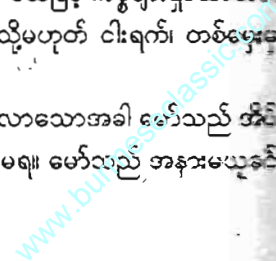
'ငါ့ဆိုလိုတာက စားတဲ့ ငြုတ်သီးကို ပြောတာကွ'
 ခုမှ ရဲဘော်လေး သဘောပေါက်သွားပြီး သူလည်း ရယ်၏။
 သို့ဖြင့် မော်သည် ငြုတ်သီး ဆက်စား၏။ ဝမ်းဆက်ချုပ်၏။ ဆရာဝန်က
 အရည်သောက်ခိုင်းသည်။ ဝမ်းပျော့စေရန်၊ ဝမ်းသွား၍ လွယ်စေရန်။
 သို့သော် မော်က မလိုက်နာ။ သူက ငြုတ်သီးစပ်စပ်ကြိုက်၏။ အငန်ကြိုက်
 ဟင်းသီးဟင်းရွက် အစားများ၍ ကား နည်းနည်းဝမ်းချုပ်တော့ သက်သာစေ၏။

*

ဝမ်းချုပ်တာ ပြီးလျှင် အိပ်မပျော်သောရောဂါက သူ့ကို အနှိပ်စက်ဆုံး
 သူသည် အိပ်ဆေးအကူအညီမပါဘဲ ဘယ်တော့မှအိပ်မရ။ သူ့က
 ခိုင်ချိန် မမှန်။ မနက်ပိုင်းအိပ်၊ နေ့လည်နှင့် ညဘက် အလုပ်လုပ်။ ဤအကျင့်က
 ခွဲကာလ နှစ်နှစ်ဆယ်လုံးလုံး စွဲနေသည်။

အဓိကစစ်ပွဲဆင်နွှဲရန်၊ အရေးကြီးအစည်းအဝေးခေါ်ရန်၊ လိုအပ်သော
 ဆောင်းပါးရေးရန်၊ အကြပ်အတည်းတစ်ခု ဖြေရှင်းရန် စသဖြင့် ကိစ္စများရှိသောအခါ
 မော်သည် နှစ်ရက် သို့မဟုတ် သုံးရက်၊ လေးရက် သို့မဟုတ် ငါးရက်၊ တစ်ပေး
 အိပ်ဘဲ အလုပ်လုပ်ခဲ့၏။

ရုပ်ရောစိတ်ပါ နွမ်းနယ်လွန်းမက နွမ်းနယ်လာသောအခါ မော်သည် အိပ်
 အနားယူဖို့ လိုလာ၏။ သို့သော် ထိုအခါ သူ အိပ်မရ။ မော်သည် အနားမယူခင်

ပထမဆုံး ကလောင်တံကို ချရ၏။ ဖတ်နေသော စာရွက်စာတန်းကို ချရ၏။ ငါ့
နောက် ဆယ်မိနစ်မျှ လမ်းလျှောက်သည်။ တစ်ခါတလေလည်း မလျှောက်။ ငါ့
နောက် အစောင့်ရဲဘော်များကို ပြောမည်။

'ငါ အိပ်တော့မယ်'

ထိုသတင်းကို အစောင့်ရဲဘော်မှ အခြားအစောင့်များသို့ ချက်ခြင်း ပို့ရ၏။
'ဥက္ကဋ္ဌကြီး အိပ်တော့မယ်ဟေ့'

ချက်ခြင်းပင် တစ်ဝင်းလုံး တိတ်ဆိတ်သွားရ၏။ ခြေသံတစ်ခုမှ မကြား
မည်သည့်စဉ်စည်သည့်မှ အတွေ့မခံ။ စစ်ပွဲကာလများတွင် ချွန်အင်လိုင်းသည် မော်နီ
တစ်ခြံတည်း နေ၏။ သူ မော်နီသက်တော်စောင့်များနှင့်တွေ့လျှင် ပထမဆုံး နေ
သည်မှာ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီး အိပ်နေပြီလား'ပင် ဖြစ်၏။ မော်အိပ်နေသည်ဆိုလျှင် ချွန်သည်
ကားကိုပင် ဆက်မောင်းမခိုင်း။ စက်သတ်၊ မီးမှိတ်ကာ ကားကို တွန်း၍ ဝင်းထဲ
ရသည်။

မော်သည် မအိပ်ခင် ဇလုံထဲတွင် ရေစိမ်တတ်သေးသည်။ သူ၏ ကြွ
သားများ လျော့သွားကာ လွယ်လွယ်ကူကူ အိပ်ပျော်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤအလုပ်
၁၉၅၆ အထိ လုပ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ အသက်ကြီးလာသဖြင့် ရေနွေးပူကြော
သွေးကြောများ မာစေသဖြင့် ဤအကျင့်ကို ရှောင်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ကို
လုံးကို ရေဖြင့်သာ ပွတ်သပ်ပေး၏။ သူ့ကျောကိုသပ်ပေးတာ သူ ပိုကြိုက်၏။ အထ
သဖြင့် နှစ်ရက် သုံးရက် ဆက်တိုက်အလုပ်လုပ်ပြီးသောအခါ သူ ဒါမျိုး လုပ်တတ်
၏။ သူက ခပ်ကြမ်းကြမ်းပွတ်ပေးသည်ကို နှစ်သက်၏။ သွေးကြောလေကြော ပို
ပြီး အညောင်းပြေစေသည်ဟု သူ ယုံကြည်၏။

ထိုအချိန်မျိုးတွင် မော်သည် သက်တော်စောင့်များနှင့် စကားစမြည်ပြော
တတ်၏။ အချို့က စကားပြောကောင်းသည်။ အချို့ကလည်း မကောင်း။ သူ အ
ရာကို ပြောသည်။ ဟာသဖောက်သည်။ တစ်ခါတစ်ခါ သက်တော်စောင့်က နေ
လည်လျှင်ပင် ရယ်စရာတွေ ဖြစ်တတ်၏။

'ဖုန်ဇေ၊ ငါ အသံတစ်ခုခုများ ကြားမိသလားလို့'

'ဝမ်းနည်းပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ခွင့်လွှတ်ပါနော်၊ ကျွန်တော် နေ
လည်သွားလို့ပါ'

'မင်း တောင်းပန်စရာမလိုပါဘူးကွာ၊ ငါကသာ မင်းကို တောင်းပန်
ပါ။ ငါ့အပြစ်ပဲ၊ ငါ မင်းကို ဆက်တိုက်ပင်ပန်းအောင် ခိုင်းမိတာကိုး'

'မဟုတ်တာ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျွန်တော့်အပြစ်ပါ'

'မင်းကလဲကွာ၊ လေလည်တာများ အပြစ်လုပ်လို့၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို ရဲဘော်
ပြောစမ်းပါ၊ လေလည်တယ်လို့၊ ဒါမှ မင်းတို့လည်း စိတ်ချမ်းသာမယ်'

သို့ဖြင့် ဝိုင်းရယ်ကြ၏။ ပြီးလျှင် မော်သည် ကုတင်ပေါ်တက် အိပ်ဆေး
သောက်၊ သက်တော်စောင့်က ခြေထောက်ကို နှိပ်နယ်ပေး၊ မော်က စာ တစ်ခုခု
ဆက်ဖတ်သည်။

နာရီဝက် တစ်နာရီလောက်ကြာမှ အိပ်ဆေးက အစွမ်းပြသည်။ ထိုအခါ
သူ့မှ သူက ဖတ်လက်စများကို အောက်သို့ချ၏။ အစောင့်ရဲဘော်ထံမှ အိပ်ဆေး
နောက်တစ်ကြိမ် တောင်းသည်။ ပြီးလျှင် အိပ်မပျော်မီ စကားပြောသေးသည်။
တစ်ခါက ကျွန်တော့်ကို မေးသည်။

'မင်း ငါ့ကို ကြောက်သလား၊ ယင်ကျောင်း'

'မကြောက်ပါဘူး'

'တခြား အစောင့်တွေကရော'

'ယေဘုယျပြောရရင်တော့ မကြောက်ကြပါဘူး၊ တချို့လည်း ကြောက်ချင်
ကြောက်ကြမယ်ပေါ့လေ၊ သေချာပေါက်တော့ မပြောရဲဘူး'

'သူတို့ကြောက်စရာမလိုဘူးကွာ၊ သူတို့ကို ပြောပြလိုက်၊ မော်စိတ်ဆိုးဆိုတာ
ကြောက်စရာမဟုတ်ဘူးလို့၊ သူဟာ တစ်နေ့ကျရင် ကွန်မြူနစ်ပါတီရဲ့ဥက္ကဋ္ဌကြီး
ဖြစ်လာမှာ၊ ဒါပေမယ့် မင်းတို့အရွယ်တုန်းကတော့ သူလဲ လူထဲက လူပဲ၊ အိပ်တုန်းက
သူ့ပြစ်ချင်တာ ကျောင်းမှာ စာသင်ပေးချင်တာ၊ စာသင်တာ တော်တော်ခက်တယ်ဆို
တာ သူသိသွားခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့် သူလိုလူကို ဘယ်သူက ကြောက်ရမှာလဲ'

ထိုသို့ပြောရင်း အသံက တိမ်ဝင်သွားသည်။ မကြာခင် သူ အိပ်ပျော်တော့
သည်။ သူအိပ်ပျော်ကာနီးတွင် နှိပ်နယ်ပေးသူက သတိရှိရမည်။

တစ်ခါက 'ဖုန်'ဆိုသော သက်တော်စောင့်သည် မော် အိပ်ပျော်လှ ပျော်ခင်
တွင် လက်ကို အားဖြင့် နှိပ်လိုက်ရာ မော် လန့်နိုးသွား၏။

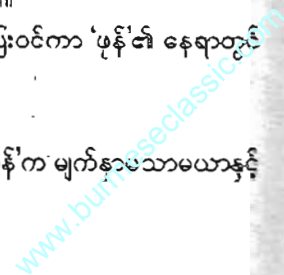
'ဘယ်လိုလုပ်လိုက်တာလဲကွာ၊ သွားစမ်းကွာ၊ မင်းရဲ့တပ်မှူးကို သွားခေါ်၊
ငါ့ကို ငါမလိုချင်တော့ဘူး'

မော်က ဒေါသတကြီး သူ့ကို မောင်းထုတ်၏။

ကျွန်တော်က မော်၏အခန်းထဲသို့ အမြန် ပြေးဝင်ကာ 'ဖုန်'၏ နေရာတွင်
ခပ်နှိပ်ပေးလိုက်သည်။

မကြာခင် မော် ပြန်အိပ်ပျော်သွားသည်။

ကျွန်တော် အပြင်ပြန်ထွက်လာသောအခါ 'ဖုန်'က မျက်နှာမသာမယာနှင့်
ပြော၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်တော့်ကို အလုပ်ထုတ်ပစ်လိုက်ပြီ'
 'မပူပါနဲ့ကွာ၊ ငါ သူ့ကိုပြောပြပါ့မယ်၊ အခု သူ့လဲ အိပ်ပျော်သွားပါပြီ။
 ကောင်းကောင်းအိပ်ရေးဝပြီးရင် စိတ်ပြောင်းသွားပါလိမ့်မယ်'
 မော် အိပ်ယာမှနိုးလာသောအခါ ကျွန်တော်က ပြောလိုက်သည်။
 'ဖုန်က သက်တော်စောင့်ကောင်းတစ်ယောက်ပါ၊ သူ့ကို ဆက်ခန့်ထား
 နော်'

မော်က ခေါင်းညိတ်ကာ 'အေးကွ၊ ထားလိုက်ကွာ'ဟု ပြောသည်။

*

မော်သည် တစ်ခါတစ်ရံ အိပ်ဆေးသုံးလုံးသောက်သော်မှ အိပ်မပျော်သည့်
 အခါများလည်း ရှိ၏။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် တစ်နေ့တာတွင် မော်သည် အိပ်ဆေးသုံး
 သောက်ပြီးနောက် အိပ်ယာမှထကာ လမ်းလျှောက်၏။ သူက သူ့တပ်ကို ယန်စီ
 သို့ ဖြတ်ကူးသင့် မကူးသင့် ဆုံးဖြတ်ရန် ကြိုးစားနေချိန် ဖြစ်သည်။ သူက ပေါ်ထွက်
 ဇူးရှီလူကြီးများကို ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးလိုက်သည်။ ဖြတ်ကူးပါစေ။ ထိုအဆုံးအဖြတ်
 ပေးပြီးနောက် အိပ်ယာဝင်လိုက်ရာ တစ်ခါတည်း အိပ်ပျော်သွားတော့၏။

၁၉၅၀ တိုးကလည်း ကိုရီးယားစစ်ပွဲဝင်ပြီး အမေရိကန်ကို တွန်းလှန်
 သင့် မသင့် သူစဉ်းစားနေရ၏။ အိပ်ဆေးသုံးလုံး သောက်ပြီးလည်း သူ အိပ်၍
 နောက်ဆုံးတွင် မအိပ်တော့ဘဲ အစည်းအဝေး ထ၊ခေါ်သည်။ ညနေ ၅နာရီ ၆နာရီ
 မှ စခဲ့သော အစည်းအဝေးသည် သန်းခေါင်အထိတိုင်၏။ တစ်ခန်းလုံး ဆေးလိပ်
 များဖြင့် မွန်ထွန်နေ၏။ နောက်ဆုံးတွင် ကိုရီးယားသို့ တပ်များလွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်
 ခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးနောက် မော် အိပ်ပျော်သွားသည်။

ထိုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်းတွင် တရုတ်ပြည်သူ့အပျော်ထမ်းတပ်
 ယာလူးမြစ်ကို မဖြတ်ကူးမီအထိ မော် အိပ်၍မရ။ တစ်နေ့တွင် ဝိုလ်ချုပ်ကြီးနီ
 မင်သည် မော်ကို လာတွေ့၏။ မော်သည် ထိုအချိန်တွင် အိပ်ဆေးသုံးလုံးသောက်
 ပြီးသော်လည်း အိပ်မပျော်ချိန် ဖြစ်၏။

'ရဲဘော်နီရွန်ဆင် ရောက်နေပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ သူက ရုံး
 ထဲမှာတွေ့ဖို့ စောင့်နေပါတယ်'

ကျွန်တော်က သတင်းပို့လိုက်၏။ မော်က အိပ်ယာပေါ်မှ ချက်ချင်းထကာ
 ရုံးခန်းသို့ သွား၏။

ဝိုလ်ချုပ်ကြီးက မော်ကို တွေ့သောအခါ ဖနောင့်ကို ရိုက်ကာ အလေးပြု
 'ကျွန်တော် သတင်းလာပို့တာပါ၊ အပျော်ထမ်းတပ်တွေ ယာလူးမြစ်
 ဘက်ကမ်းကို ရောက်သွားကြပါပြီ'ဟု အစီရင်ခံသည်။

ဝိုလ်ချုပ်ကြီး ပြန်သွားသောအခါ မော်က ကျွန်တော့်ကို တိုတိုတုတ်တုတ်
 ခင် ပြောသည်။

'အိပ်ယာဝင်မယ်'

သူ အိပ်ယာပေါ်ရောက်ပြီးခဏအတောအတွင်းမှာပင် သူ့ထံမှ တောထ
 သံကို ကြားလိုက်ရ၏။

၁၉၅၆ခုနှစ် နေ့တစ်နေ့တွင် ချူအင်လိုင်သည် နိုင်ငံခြားခရီးမှပြန်လာစရာ
 နှို၏။ မော်သည် ချူ မရောက်မချင်း အိပ်မပျော်။ အိပ်ဆေးတွေ သောက်၏။ မရ
 သူက ကိုးကြိမ်မျှပင် မျက်လုံးဖွင့်ပြီး မေးနေသည်။

'ချူအင်လိုင် ပြန်ရောက်ပြီလား'

'ဝန်ကြီးချုပ် ပြန်ရောက်ပြီလား'

မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ကျွန်တော်က သတင်းပို့လိုက်၏။ ဝန်ကြီးချုပ် ပြန်ရောက်
 ပြီ။ မော်က ကုတင်ပေါ်တွင် ဟိုဘက်စောင်းလိုက်ကာ အိပ်ပျော်သွားသည်။

၁၉၅၉ စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့။ အိပ်ဆေးများ သောက်သော်လည်း
 သူ အိပ်မရ။ လက်ဖက်ရည် တစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက်သောက်၊ ဆေးလိပ်တွေ တစ်လိပ်
 ပြီး တစ်လိပ်သောက်။ နေ့လည်ပိုင်းတွင် ကွေကာအုတ် တစ်ခွက်ကြီး သောက်၏။
 ဩတ်သီးနှင့် တို့ဟူး စားသည်။ ညနေပိုင်းတွင် 'နီကီတာ ခရုရှက်ဖ်'နှင့် စကားပြော
 သည်။ ခရုရှက်ဖ်သည် ဒေးဗစ်စခန်းတွင် အမေရိကန်သမ္မတနှင့် စကားပြောပြီးကာ
 ခြစ်သည်။

မော်သည် တစ်ခါတစ်ရံ အထီးကျန်ဆန်၏။ သူ့တွင် မိသားစု ရှိသည်။
 သို့သော် သူတို့နှင့် သိပ်မတွေ့။ သူ နေ့တိုင်းတွေ့ရသည်က ကျွန်တော်တို့သာ ရှိ၏။
 ကျွန်တော်တို့ကို သူ့သားသမီးတွေကဲ့သို့ ဆက်ဆံ၏။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ သက်
 တော်စောင့်များသည် မိသားစုလောက်ကား သူ့ကို မေတ္တာနှင့် ဂရုစိုက်စောင့်ရှောက်မှု
 ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

☞

တရုတ်ပြည်သစ်ထူထောင်ကြောင်း မော်ကြညာခြင်း

ဆက်စိတုံးနှင့် သူ၏ တိုက်ဖော်တိုက်ဖက်များ၏ ကြိုးပမ်းမှု လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲကို ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဆင်နွှဲခဲ့ကြပြီးနောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် တရုတ်ပြည်သစ်ကို အောင်မြင်စွာ မီးရှူးသန့်စင်နိုင်ခဲ့သည်။

ထိုနေ့ နံနက် ၆နာရီခွဲခန့်တွင် မော်က ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။

'ငါ အိပ်ယာဝင်တော့မယ် ယင်ကျောင်း'

သူ ဤသို့ နံနက်စောစော အိပ်ယာဝင်ခဲ့သည်။

သူ ရေချိုးပြီး ကုတင်ပေါ်တက်၏။

'အခုလောလောဆယ် ဘာမှ ထပ်မံလိုအပ်တော့ဘူး၊ မင်း သွားနိုင်ပြီ'ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောသဖြင့် ကျွန်တော် သူ့ကို ထားခဲ့ကာ ကိုယ်ရံတော်များ၏ ဖွဲ့သို့ သွတ်ခဲ့၏။ ထိုနံနက်က သူ့ကို ကျွန်တော် နှိပ်ပင် မပေးခဲ့။

မော်၏ကုတင်ပေါ်မှ လျှပ်စစ်ခေါင်းလောင်းနှင့် ဖွဲ့ကို ဆက်ထား၏။ ဖွဲ့ သွင် ကုလားထိုင်များ၊ စားပွဲများအပြင် ကုတင်လည်း ရှိ၏။ ကျွန်တော် စောစောက ပြောခဲ့သလိုပင် သက်တော်စောင့်နှစ်ယောက်မှာ အဆိုးနှင့် တာဝန်ထမ်းဆောင် ရ၏။ မော်ဘေးမှ သက်တော်စောင့်မှာမူ ၂၄ နာရီ မအိပ်မနေ ထမ်းဆောင်ရ၏။ သူ၏လက်ထောက်ဖြစ်သူ အစောင့်တစ်ဦးမှာမူ ကျန်းကျန်းကို စောင့်ရသည်။ သူ တာဝန်မရှိလျှင် သူ အိပ်နိုင်၏။ ထိုနေ့က ကျွန်တော်သည် ၂၄နာရီ တာဝန်ကုန်သည်။ သို့ကြောင့် တစ်ညလုံး ကျွန်တော် ငုတ်တုတ်ထိုင်နေကာ နံနက်ပိုင်းတွင်းပည်း မအိပ် မနေရရ၏။

မော်သည် ပုံမှန်ထက်စောစွာ အိပ်ယာဝင်ခဲ့သော်လည်း ကျွန်တော်အသေအကြံများအရ သူ နေ့လည်ပိုင်းလောက်အထိ အိပ်မပျော်နိုင်သေးသည်ကို ကျွန်တော် သိ၏။ ထို့ကြောင့် သူက ခေါင်းလောင်းထိုး၍ ကျွန်တော်ကို အကြောင်းမကြားမီ ကျွန်တော်က သူ့ကို နှိုးရမည်။ တရုတ်ပြည်သစ်ထူထောင်ခြင်းအခမ်းအနားလွတ်သွားလျှင် 'သမိုင်းဝင်အမှားကြီး' ဖြစ်သွားမည်။

မွန်းလွဲ ၁နာရီတွင် ခေါင်းလောင်းသံ မမြည်သေးသဖြင့် ကျွန်တော် ခေါ်အခန်းသို့ သွားခဲ့၏။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊
ကျွန်တော် သူ့ကို နှိုးဖို့ ကြိုးစားပါသည်။
'ဘာလဲကွ'

မော်က မျက်လုံးကို ဖွင့်ပြီး ကျွန်တော်ကို မြင်သွားသောအခါ 'အားတစ်ချက်အော်ကာ အသက်ပြင်းပြင်း တစ်ချက် ရှူသွင်းလိုက်သည်။

'အခု တစ်နာရီရှိပါပြီ'

စောင်ကို တန်းပေါ်တင်၊ ခေါင်းအုံးကို ထောင်မတ်ပေးလိုက်သည်။ သို့သော် သူခေါင်းအုံးကို မှီ၍ ထိုင်နိုင်သည်။ ရေချိုးခန်းထဲမှ ကျွန်တော် ယူလာသော ရေစိုမျက်နှာသုတ်ပုဝါဖြင့် သူ မျက်နှာသုတ်ပြီးနောက် သူ့ကြည့်ရသည်မှာ လန်းဆန်းလာပုံ ရ၏။ ထိုနောက် သူက အသက်ပြင်းပြင်း ရှူသွင်းလိုက်ပြန်သည်။

ထိုနောက် လက်ဖက်ရည်ပူပန်းကန်ကို လက်ဝဲလက်နှင့်ကောက်ကိုင်ကာ တစ်ကျိုက်မျှ သောက်ပြီး လွတ်နေသောလက်ဖြင့် သတင်းစာကို လှမ်းဆွဲယူလိုက်သည်။ ကျွန်တော် သူ့ကို စာဖတ်နေစဉ် အနှောင့်အယှက်မပေးချင်သဖြင့် အခန်းထဲမှ တိတ်တဆိတ် ထွက်ခဲ့သည်။ အခမ်းအနားကြီးများတွင် ဝတ်လေ့ရှိသော 'ပွဲတော်ဝတ်စုံ'ကို ကျွန်တော် ပြင်ဆင်ရဦးမည်။

'ယီဒီလုံ'အရပ်မှထွက်သောအသားဖြင့် ချုပ်ထားသည့် ကာကီရောင် ခြေစွမ်းဝတ်စုံ ဖြစ်၏။ ပြင်သစ်မှပြန်လာသော 'ဝမ်ဖီကျင်'ဆိုသော အပ်ချုပ်သမားက ချုပ်ပေး၏။ 'ဝမ်'သည် မော်နှင့် ကျန်းကျင်းတို့၏လက်စွဲတော် ဖြစ်သည်။ မော်က ကလေးများဖြစ်ကြသော လီမင်းနှင့် လီနီတို့အတွက်လည်း ဝတ်စုံအချို့ ကျွန်တော် သူထံမှာပင် အပ်ပေးဖူးသည်။

'အခု တစ်နာရီခွဲရှိနေပါပြီ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

ကျွန်တော်က မော်ကို သတိပေးလိုက်၏။ သူ အိပ်ယာပေါ်မှထလာသောအခါ ယူနီဖောင်းကို ဝတ်ပေးလိုက်သည်။ ထိုနောက် နေ့လည်စာ အဆင်သင့်ပြု

ကြောင်း ပြောလိုက်သည်။

မော်သည် အစားအသောက် မြန်သူဖြစ်သဖြင့် ချက်ချင်းပင် အကြီးသွားသည်။ ခေတ္တနားကာ 'ဇုံနန်ဟိုက်'ရှိ 'ကြွေကျင်းဇုံခန်းမ'သို့ နှစ်နာရီ အရောက်သွားသည် ဖြစ်၏။ ထိုခန်းမတွင် ချူတေး၊ လျူရှောက်ချီ၊ ချူအင်လိုင်း၊ ရိန်ဘိန်၊ ဇန်လန်၊ ဘီလီရှင်၊ ဆွန်ချင်လင်းနှင့် ကောင်ကန်းတို့နှင့်တွေ့မည်။ ထိုခန်းမတွင် သူတို့သည် ဆောင်စီဝင်များအဖြစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုကြပြီးနောက် ဗဟိုပြည်သူ့အစိုးရဥက္ကဋ္ဌထောင်ကြောင်း ကြေညာကြသည်။ အစည်းအဝေးအပြီးတွင် ဆယ်မိနစ်မျှ အလွှာပသလွှာပ ရွှင်လန်းအားရစွာ စကားပြောကြသည်။

သုံးနာရီထိုးဖို့ ဆယ်မိနစ်အလိုတွင် ခန်းမကြီး အပြင်မှ ကားကိုယ်စီပေါ်သို့ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ တက်ကြ၏။ 'ဇုံနန်ဟိုက်'၏အရှေ့ဘက်ပိတ်ပေါက်မှ မော်တော်ယာဉ်တန်းထွက်ကာ 'တိန်အန်မင်'၏နောက်ဘက်သို့ ငါးမိနစ်အတွင်းရောက်ကြသည်။ သူတို့ လူစုံကြလျှင် မော် ဦးဆောင်ကာ ဆက်လျှောက်ကြမည်။ ထိုစဉ်က ဘိန်အန်မင် ဥမင်လမ်း မဖောက်ရသေးသဖြင့် ကျွန်တော်က မော်ကို လှေကားထစ်တစ်ရာ တက်ရာတွင် တွဲကူပေးရ၏။ သုံးနာရီတွင် စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း တိန်အန်မင်ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်ကြ၏။

ဤမြေကွက်လပ်လွတ်ကြီးကို ယခု တိန်အန်မင်ရင်ပြင်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထိုစဉ်ကမူ မြေကွက်လပ်လွတ်ကြီးသည် ကြက်ခြေခတ်ပုံကြီး ဖြစ်နေကာ လူ နှစ်သိန်းမှ သုံးသိန်း ဆန့်၏။ ထိုနေ့က ကွက်လပ်ကြီးတစ်ခုလုံး အနီရောင်အလံများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေ၏။ ပြည်သူများမှာ အစိမ်းရောင်၊ အပြာရောင်၊ အဝါရောင်၊ မီးခိုးရောင်သေဖြင့် ရောင်စုံဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားကြ၏။ အသွေးအရောင်စုံ ပန်းဓမ္မယာကြီးခင်းထားသကဲ့သို့ တင့်တယ်လှပနေ၏။ တိန်အန်မင်၏ရှေ့ဘက်တွင် စကြိုကြီး နှစ်ခု ရှိသည်။ တစ်ခုမှာ ချီတက်ပွဲကျင်းပရေးညွှန်ကြားရေးမှူးများအတွက် ဖြစ်ပြီး တစ်ခုမှာ ဆိုဗီယက်ကိုယ်စားလှယ်တော်များအတွက် ဖြစ်သည်။

မော်က နေရာယူပြီးသောအခါ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး'လင်ဘိုကု'က အခမ်းအနားစတင်ကြောင်း ကြေညာ၏။ မော်က စကားပြောမိုက်ခွက်ဆီသို့လျှောက်သွားသည်။ ချီတက်သူများသည် အနီရောင်အလံကြီးများအောက်တွင် တိတ်ဆိတ်စွာ ရပ်နေကြ၏။ ထိုနောက် မော်က ပခုံးနှင့် ရင်ဘတ်ကို မသိမသာလေး မြှင့်တင်သို့က်ကာ ကြည်လင်ပြတ်သားစွာဖြင့် ၉,၀၀၀,၀၀၀ ကီလိုမီတာကျယ်ပြောသော ချင် ပြင်ကြီး၏နေရာအနှံ့ ပဲ့တင်ထပ်သော ပြန်လည်ပဲ့တင်ထပ်သော အသံကြီးဖြင့် ကြေညာလိုက်၏။

'တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတော်ကြီး၏ ဝဟိုပြည်သူ့အစိုးရကို ယခု တည်ထောင်လိုက်ပါပြီ'

ကြေညာချက်ကို ချက်ခြင်းပင် မိုးချွန်းသည့်အလား ဟစ်အော်သံများက ညံ့စွဲကြွဆိုလိုက်သည်။ မော်၏မျက်လုံးများမှာ တောက်ပ ကြည်လင်နေ၏။ အိအစဉ်အတိုင်း သူသည် ခလုတ်တစ်ခုကို နှိပ်လိုက်ရာ ကြယ်ငါးပွင့်ပါ ဧရာမအသံကြီးက တိုင်ထိပ်ပေါ်သို့ တက်သွားသည်။ ထိုအလံတိုင်မှာ ပြည်သူ့သူရဲကောင်းများ ကျောက်တိုင်ရှေ့တွင် ရှိ၏။

မော်သည် တလူလူလွင့်နေသော အလံတော်ကို ကြည့်နေ၏။ သူ ဒေအဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့သော ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံကြီးသည် မွေးဖွားခဲ့လေပြီ။ တလူလူလွင့်နေသော အလံတော်ကို ကြည့်ကာ မော်က သူ့ဘာသာသူ ပြောနေသည်။
'ကြည့်ရတာ ခမ်းနားလိုက်တာ'

မော်၏စကားသံနောက်တွင် ချက်ချင်းပေါ်လာသည်မှာ အမြောက် ၅၄ ချက် ပစ်ဖောက်သံများ မြေတုန်ဟီးမျှ ပေါ်ထွက်လာ၏။ အမြောက် ၅၄ ချက် နိုင်ငံရေးအကြံပေးညီလာခံတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော အုပ်စု ၅၄ ခုကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုနောက် သေနတ် ၂၈ ချက် ပစ်ဖောက်အလေးပြု၏။ သံမဏတမျှ အားကောင်းခိုင်ခန့်သော ညီညွတ်သည့်နိုင်ငံတော်ကို သင်္ကေတပြုခြင်း ဖြစ်၏။

မော်သည် တရုတ်ပြည်သူ့အစိုးရ၏ ပထမဆုံးကြေညာချက်ကို တရုတ်တစ်ပြည်လုံးနှင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ကြေညာခဲ့သည်။

ထိုနောက် စစ်ရေးပြအခမ်းအနား ပြုလုပ်သည်။ စစ်ဦးစီးချုပ်ချွေတေးက တပ်မမှူးကြီး လေးဦး ဖြစ်သော 'ဟီလုံ'၊ 'လျှိုဘိုချင်'၊ 'ချင်ယီ'၊ 'လျှိုရွန်ရွယ်'တို့ နှစ်ရပ်လျက် စစ်ရေးပြပွဲ စတင်ရန် အမိန့်ပေး၏။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီး 'နီရွန်ဇင်' ဦးဆောင်သော ကား၏နောက်မှ တပ်မကြီး လေးချီတက်လာကြ၏။ ခြေလျင်တပ်ဖွဲ့နောက်ဘက်မှ သံချပ်ကာကားများ၊ အမြောက်တပ်များ၊ စစ်ကားတန်းယာဉ်များလိုက်ပါချီတက်လာကြ၏။ 'ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် စစ်ရေးပြ'သီချင်းသံသည် ရဲဘော်များ၏ခြေလှမ်းများနှင့် စည်းချက်တူနုစွာ ထွက်ပေါ်နေသည်။ ထိုနောက် လေတပ်က အလေးပြု၏။ နားကွဲလုပတင် သြဘာသံများက ပေါက်ကွဲထွက်လာသည်။ လေယာဉ်များကို မိုးထစ်ချွန်းတမျှ လက်ခတ်သံများဖြင့် ကြိုဆိုကြ၏။

စစ်ရေးပြပွဲသည် သုံးနာရီမျှကြာ၏။ ညဘက်တွင် ရင်ပြင်တစ်ခုလုံး ရောင်စုံမီးလုံးများ၊ မီးရှူးတိုင်များ ထွန်းညှိထားသည်။ သီချင်းသံတွေ၊ ကြွေးကြော်သံတွေဖြင့် တစ်ညလုံး စည်ကားနေသည်။

အတုယ်လောင်ဆုံး ဟစ်ကြွေးသံကား 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါဆ'

ညနေ သုံးနာရီတွင် မော် အခမ်းအနားသို့ ရောက်ရာည ဆယ်နာရီအထိ ဆာ် မတ်တပ်ရပ်နေရ၏။ အစောင့်တစ်ဦးက ကုလားထိုင်ထိုးပေးသည်ကိုပင် သူ့လက်မခံ။ သူက တစ်ချိန်လုံး လက်မြှောက်ပြု လက်ဝှေ့ယမ်းပြနေရ၏။ သူ့ရှေ့ရောက်လာသော တပ်ဖွဲ့များ၊ လူထုများကို သူက စကားပြောမိုက်ခွက်မှတစ်ဆင့် ပြန်အော်၏။

'ရဲဘော်များ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
'ပြည်သူများ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
ခေါင်းဆောင်ကြီး၏အသံကို ကြားရသောအခါ အရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက် ထွက်ပေါက်များမှ ပြန်ထွက်သွားကြသော လူထုကြီးမှာ ရင်ပြင်ထဲသို့ ပြန်ဝင်လာကြ၏။ ထိုနောက် စုရုံးကြကာ အသံကုန်အော်ကြ၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
'ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
မော်ကလည်း စင်မြင့်ပေါ်မှ ပြန်အော်သည်။
'ရဲဘော်တွေ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
'ပြည်သူတွေ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ'
လူအုပ်ကြီးက ကခုန်နေကြ၏။ ပျော်ရွှင်နေကြ၏။ 'ချင်ယီ'က မှတ်ချက်ချသည်။

'ဒါကတော့ တစ်သက်တာ မေ့မရနိုင်တော့မယ့် အတွေ့အကြုံပဲ'

*

အခမ်းအနားကြီးပြီးသောအခါ ထိုနေ့က ဝတ်ခဲ့သော မော်၏ယူနီဖောင်းကို ကျွန်တော် သိမ်းထားလိုက်၏။ အထူးအရေးပေါ်အခမ်းအနားများတွင် ဝတ်ဆင်ရန် ဖြစ်၏။

ပေကျင်းတွင် စစ်ရေးပြအခမ်းအနား၌ ကျွန်တော်တို့လူများ ဝတ်နေကြသော ယူနီဖောင်းများမှာ အမေရိကန်စစ်တပ်ယူနီဖောင်းပုံစံမျိုးဖြစ်ကြ၏။ ကျွန်တော်တို့၏စစ်တပ်စခန်းများမှ သိမ်းဆည်းရရှိသော ယူနီဖောင်းများ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် ယူနီဖောင်းများမှာမူ ကာကီစစ်ယူနီဖောင်းဖြစ်၏။ မော်ဝတ်သည်မှာ သည်း ဤယူနီဖောင်းပင် ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်သည် 'ပမ်ဒီကွင်း'သို့ မော်အတွက် ယူနီဖောင်း သုံးစုံ ထပ်အပ်ပေးခဲ့သည်။
ကိုးရီးယားစစ်ပွဲပြီးသောအခါ မော်က ကျွန်တော်ကိုပြောသည်။

'ငါတို့တတွေ စစ်တပ်ယူနီဖောင်း ဝတ်တာရပ်ဖို့ အချိန်တန်ပြီကွ၊ ငါ့မိမိမတ်တော့ဘူး။ မင်းတို့လဲ မဝတ်ကြနှင့်တော့'

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ စစ်တပ်ယူနီဖောင်းကို ချွတ်လိုက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် မော်လည်း တရုတ်ပြည်တည်ထောင်သောနေ့က ဝတ်ခဲ့သည့် ယူနီဖောင်းကို မည်သည့်အခါမှ ပြန်မဝတ်တော့ပေ။

၁၉၅၄ ခု စောစောပိုင်းတွင် မော်က 'ကျန်းကျင်း'ကိုပြောသည်။

'ဒီကာကီယူနီဖောင်းတွေ ငါ မသုံးတော့ဘူး၊ မင်း ကြိုက်တဲ့သူကို ပေးလိုက်တစ်နေ့ 'ကျန်းကျင်း'က ကျွန်တော့်ကိုခေါ်၍ သူမ၏ရုံးခန်းသို့သွားသောအခါ ယူနီဖောင်း လေးစုံကို စားပွဲပေါ်တွင်တွေ့ရ၏။

'ဒါတွေ မင်းအတွက်ပဲ ယင်ကျောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ဆက်မဝတ်တော့ဘူးတဲ့'

ကျွန်တော်က သူမကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောပြီး ပြန်ထွက်မည်အလင်းတွင် 'ကျန်းကျင်း'က ပြောသည်။

'မင်း ပေးချင်စိတ်ရှိရင် ဆွန်ယွန်းကိုလဲ နှစ်ထည်ပေးလိုက်လို့ရတယ်'

'ဆွန်'သည် ကိုယ်ရံတော်တပ်ပွဲ၏ ဒုတိယတပ်မှူး ဖြစ်၏။

ကျန်းကျင်း၏စကားများကို ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ တစ်မျိုးခဲစားရ၍ မော်ပြည်သူတရုတ်ပြည်တည်ထောင်ကြောင်းကြေညာသည့်နေ့က ဝတ်သော ဝတ်စုံကို သိမ်းထားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ကျွန်တော်က သမိုင်းတန်ဖိုးတွေ့တာတွေသိ၍ ခုလိုဖယ်ထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ အခြားဝတ်စုံ သုံးစုံထက် ဤတစ်စုံက ပိုထူးခြားသည်ဟုယူဆကာ သိမ်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဤဝတ်စုံသည် အမေရိကန်ပိတ်စဖြင့် ချုပ်ထားသည်။ အခြားသုံးစုံက တရုတ်ပိတ်စဖြင့် ချုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ဤဝတ်စုံသည်သာ လက်တွင် အဖြူနှင့် အမည်းစင်း လိုင်နင်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဤဝတ်စုံသည် လေး စုံထဲတွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်နေသည်။

ကျန်သုံးထည်ထဲမှ တစ်ထည်ကို ထပ်ရွေးကာ အိမ်ပြန်ယူခဲ့၏။ ကျန်နှစ်ထည်ကို ဆွန်ကို ပေးမည်။

သို့သော် အခမ်းအနားတွင် မော် ဝတ်သည့် ယူနီဖောင်းမှာ ကျွန်တော်နှင့် အဆမတန် ကြီးနေ၏။ ထို့ကြောင့် မဝတ်ဘဲ သိမ်းထားရန်သာ ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

ဤအကြောင်းကို ဇနီးသည်က ကြားသောအခါ သူက အသည်းအသန် တစ်ဝက်၊ နောက်ပြောင်သည့်လေသံ တစ်ဝက်ဖြင့် ကျွန်တော့်ကို ပြော၏။

'ရှင်က ဒါမျိုးမလုပ်ရဘူးရှင်၊ ဒီယူနီဖောင်းမျိုးက ထီးနန်းတက်ချိန် ဘိသိတ်ခံချိန်မှာ ဧကရာဇ်တွေ ဝတ်တဲ့ နဂါးဝတ်ရုံမျိုးလိုပဲ သိပ်မြင့်မြတ်တဲ့ဝတ်စုံမျိုးပဲ'

'ဒါက တရုတ်ပြည်သစ်ကွ' ကျွန်တော်ကလည်း ပြန်ပက်၏။

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက မကြာခဏ ပြောတယ်၊ သူက အစိုးရရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပြည်သူ့ရေးရာကျွန်ပဲတဲ့၊ ဧကရာဇ်မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ မင်းပြောပုံက မဟုတ်သေးပါဘူး'

ထို့ကြောင့် ယူနီဖောင်းကို ကျွန်တော် ပြန်ပြင်ဝတ်၏။ ပြန်ပြင်လိုက်သော ဝတ်စုံနှင့် ကျွန်တော် ကြည့်ကောင်း၍ ဝမ်းသာရသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် တီယန်ဂျင်သမိုင်းပြတိုက်က ကျွန်တော့်ကို ဆက်သွယ်သည်။ သူက ကျွန်တော့်တွင်ရှိသော မော်၏ဝတ်စုံနှင့် ဝတ်စုံသစ်တစ်ထည် လဲဖူးမည်ဟု ကမ်းလှမ်းသည်။ ကျွန်တော်သည် ဤယူနီဖောင်းတန်ဖိုးကို ယခုထိ မသိသေး၍ တန်တာပဲဆိုကာ လဲလှယ်လိုက်၏။

ထိုစဉ်က ဗဟိုသမိုင်းပြတိုက်က ဤယူနီဖောင်းကို မရှာကြသေး။ မော်ကွယ်လွန်ပြီးနောက်မှ ရှာကြသည်။

ကျွန်တော်က တီယန်ဂျင်သမိုင်းပြတိုက်မှ ပြန်တောင်းသည်။ ဗဟိုသမိုင်းပြတိုက်က အတွက် ပြန်တောင်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူတို့က ငြင်းပယ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗဟိုသမိုင်းပြတိုက်က ဆွန်ယွန်းထံမှ ယူနီဖောင်းကိုသာ တောင်းခဲ့ကြရ၏။ ယခု မော်၏ဗိမာန်တွင် ပြသထားသည်မှာ ဤယူနီဖောင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဤယူနီဖောင်းသည် တရုတ်ပြည်သစ်တည်ထောင်သည့်နေ့က မော်ဝတ်ခဲ့သော ယူနီဖောင်း ဖြစ်သည်ဟု စာတန်းထိုးထားသည်။ တကယ်တော့မဟုတ်ပါ။

၆

မော်နှင့် ကျန်းကျင်း

မော်၏ ကိုယ်ရံတော် သက်တော်စောင့်အဖြစ် ၁၅နှစ်တာကာလအတွင်း မော်နှင့် သူ၏ဇနီး ကျန်းကျင်းတို့သည် အကြီးအကျယ် စိတ်သဘောထား မတိုက်ဆိုင်မှုများ ရှိသကဲ့သို့ ချစ်ခြင်းမေတ္တာအပြည့်အဝရှိခဲ့ကြသည်ကို ကျွန်တော် ပြောပြနိုင်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် သူတို့သည် အတူတကွ ပျော်ရွှင်စွာ နေခဲ့ကြသော်လည်း ပဋိပက္ခများစွာကြောင့်လည်း သူတို့၏အိမ်ထောင်ရေးသည် အရိပ်မည်းကြီး နှိုးနှိုးနေခဲ့ပါသည်။

မည်သူကမှတော့ ကောက်ကျစ်ယုတ်မာဖို့ မွေးလာကြသည် မဟုတ်ပါ။ အချို့လူများတွင် ဖြည်းဖြည်းချင်း ကောက်ကျစ်ယုတ်မာသွားသည်များ ရှိသကဲ့သို့ အချို့တွင်ကား ရုတ်ချည်းပင် ကောက်ကျစ်ယုတ်မာသွားတတ်သည်လည်း ရှိပါသည်။ သူ့ရဲ့ကောင်းသည် နေ့ချင်းညချင်းပင် ရာဇဝတ်ကောင် ဖြစ်သွားတတ်သည်ဟူသော နှိုးနှိုးစကားလည်း ရှိပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ကျန်းကျင်း ကောက်ကျစ်ယုတ်မာကြောင်းကို ပြောလိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် ထိုအကြောင်းကို မသိပါ။ ကျွန်တော် မော်ထံတွင် ၁၅နှစ်လုံး နေထိုင်ခဲ့ပြီး 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလ'တွင်မှ ကျန်းကျင်း ဖောက်ပြန်သွားသည်ဟု ထင်ပါသည်။ မော်ထံမှ ကျွန်တော် ထွက်ခွာခဲ့ပြီးနောက် ကျန်းကျင်း နှင့် တစ်ခါမှ မတွေ့တော့ပါ။ ယခုဖော်ပြမည့် အကြောင်းအရာများမှာ ကျန်းကျင်း အကြောင်း ကျွန်တော်သိသမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

*

တစ်ပြည်လုံး ဂျပန် ကျူးကျော်သူများနှင့် စစ်ခင်းရစဉ်တွင် 'မာကိုပိုလို

တံတားအဖြစ်အပျက်ကို အတုယူကြပါသည်။ ပေကျင်း၏အနောက်ဘက်တွင် ကိုပိုလိုတံတား ရှိ၏။ ၇-၇-၁၉၃၇ တွင် ထိုတံတားတွင် ဂျပန်တို့နှင့် တိုက်ပွဲစတင်ရာ သူ့ရဲကောင်းများစွာ ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုကာလများတွင် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းလွန်းသဖြင့် ရဲဘော်တော်တော်များများ စွန့်ခွာသွားခဲ့ကြ၏။ ကျန်းကျင်းကား ကျန်ခဲ့သည့်အတွက် သူမကို စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သော တော်လှန်ရေးသမားဟုကား မခေါ်နိုင်ပါ။ မော်က သူမမျက်နှာကို စေ့စေ့ကြည့်ပြီး မကြာခဏ ပြောခဲ့ဖူးသည်။

'နင်က ဘုဇွာ အတ္တသမားပဲ၊ နင်က ဂုတ်သွေးစုတ်လူတန်းစားရဲ့ စဉ်းစားလက္ခဏာ ဘယ်တော့မှမပျောက်ဘူး'

ထိုအချိန်က 'ယန်အန်း'တွင် အမျိုးသမီးငယ် များစွာရှိ၏။ 'ယန်အန်း'သည် ရှန်ဇီပြည်နယ်တွင် ရှိပြီး မော်စီတုံးနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့၏တော်လှန်ရေးကာလ ဌာနချုပ် ဖြစ်သည်။ ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင်လည်းကောင်း၊ ကုမင်တန်နှင့်ပြည်တွင်းစစ်တွင်လည်းကောင်း ဤဒေသမှပင် စစ်ဆင်ရေးများကို ညွှန်ကြားခဲ့၏။ ယန်အန်းရှိ အမျိုးသမီးငယ်များစွာတို့မှာ ရုပ်ချော၏။ စာရိတ္တ ကောင်း၏။ အရည်အသွေး ထက်မြက်၏။ ထို့ကြောင့် ကေဒါခေါင်းဆောင်ပိုင်းများ၊ တပ်မတော်အရာရှိများ၏ အိမ်ထောင်ကျကြတာ များသည်။ ထိုစဉ်က မော်ကို လေးစားကြည်ညိုသူ မိန်းမများစွာ ရှိ၏။ သို့ကြောင့်ပင် မော်သည် အရွေးရခက်နေဟန် တူ၏။

ကျန်းကျင်းသည် ထိုစဉ်က အတော်လှ၏။ သူ၏မည်းမှောင်သော ဆံပင်တွင် ဖဲကြိုး အမြဲစည်းထားတတ်သည်။ ဆံပင်များ ပခုံးအောက် ဝဲပြီး ဖြန့်ချထားသည်။ လေးကိုင်းသဖွယ် ကွေးညွတ်နေသော မျက်ခုံးအောက်မှ မျက်လုံးရွဲကြိုးများက ရှန်းစိုတောက်ပနေသည်။ နှာတန်က ဖြောင့်စင်းသည်။ ပါးစပ်က အနည်းငယ် ပြသလိုဖြစ်နေသော်လည်း သူ့မျက်နှာအလှကို ပံ့ပိုးပေးနေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။

ထိုစဉ်က ကျန်းကျင်းသည် ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ဖြစ်၏။ ပေကျင်းအော်ပီကာရာတွင်လည်း တော်၏။ သူ၏ 'တံငါသည်၏လက်စားချေခြင်း' ပေကျင်း အော်ပီကာရာကို မော် အပါအဝင် ဗဟိုကော်မတီခေါင်းဆောင်များက အလွန်ကြိုက်ကြ၏။ 'လိနီ'သည် သူ့မိခင်ထံမှ အနုပညာအမွေကို ရခဲ့သည်။ မော်နှင့် တပ်မတော်သမားများကို မကြာခဏ သူ ဖြေဖျော်ကပြဖူးသည်။ ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ တိုက်ပွဲဝင်နေစဉ်ကာလတွင် လိနီ၏ဖြေဖျော်မှုများက ကျွန်တော်တို့အတွက် တအာပင် ဖြစ်သည်။

ကျန်းကျင်းသည် လက်ရေးလည်း အလွန်လှ၏။ လိနီ လက်ရေးလှသည်မှာလည်း သူ့အမေ သင်ပေးလိုဟု မော်က ပြောသည်။ လိနီသည် ယခုအခါ ပန်း

ဘော်ဖြစ်နေခြင်းမှာ သူ့မိခင်၏ကျေးဇူးပင် ဖြစ်သည်။

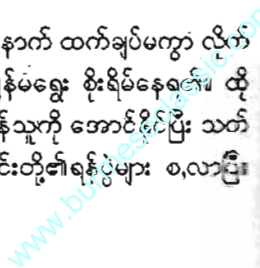
ကျန်းကျင်းသည် မြင်းရိုင်းများကို ယဉ်ပါးအောင် ထိန်းသိမ်းရာတွင်လည်း ချွမ်းကျင်သည်။ သူ့အတွက်မူ မြင်းရိုင်းဟူသည် မရှိ။ ကျွန်တော်တို့ ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်းတွင် ရှိနေစဉ် သူ့ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟိလုံက မီးခိုးရောင် မြင်းတစ်ကောင် လက်ဆောင်ပေးသည်။ ထိုမြင်းက အတော်ပင် အပြေးသန်၏။ ကျန်းကျင်းသည် သူ့မြင်းနှင့် အခြားမြင်းများကို ပြိုင်သည်။ သူက နိုင်အောင်လည်း ပြိုင်တတ်၏။ တစ်ခါတခုသည် ချူအင်လိုင်နှင့်ပင် မြင်းစီးပြိုင်ရာ ချူအင်လိုင် မြင်းပေါ်မှကျကာ လက်ထိုးခဲ့ဖူး၏။ ဤသည်ကို ကျန်းကျင်းက ချူအင်လိုင်ကို လုပ်ကြံသည့်အကြံအစည် ဘာမှ အချို့က ထင်ကြ၏။ ၁၉၃၉ ခုက ဖြစ်သည်။

ကျန်းကျင်းသည် သေနတ်ကိုမူ စိတ်မဝင်စား။ သူ့ဝါသနာများမှာ ဖဲစိုက်ခြင်းနှင့် သိုးမွေးထိုးခြင်းတို့ ဖြစ်၏။ သူ သိုးမွေးထိုးတာ အလွန်တော်၏။ သူ့လက်ရာများမှာ ဒီဇိုင်းဆန်းပြီး အလွန်လှ၏။ သူက အဝတ်ချုပ်ရာတွင်လည်း တော်သည်။ သမီးဖြစ်သူ လိနီ ဝတ်သမျှအားလုံး သူ့လက်ရာများပင် ဖြစ်၏။ ချုပ်ပုံချုပ်နည်းမှ အဝ ပုံစံအဆုံး အလွန်လှ၏။

ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်း စစ်ပွဲကာလတွင် ကျန်းကျင်းသည် အရေးပါသောကိစ္စတစ်ခုတွင်မှ မပါဝင်ခဲ့သလို အနှောင့်အယှက်လည်း မပေးခဲ့ပါ။ သူ့အလုပ်မှာ မော်တို့ စောင့်ရှောက်ကြည့်ရှုရန်သာ ဖြစ်၏။ သူ့တာဝန် သူ့ကျေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးနှင့် သူ အနီးကပ်နေပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ဆံပင်ညှပ်ပေး၊ ဗဟုသုတပြောပြ၊ အခြေခံသိပ္ပံနှင့် အချုပ်အလုပ် သင်ပြပေးတတ်သည်။

ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလတွင် သူက ဆံပင်ကို ဖားလျားမချတော့ပါ။ ဆည်ကုပ်အထိ ဆံပင်ကို ပင့်တင်သောပုံစံမျိုး ထုံးဖွဲ့၏။ မိန်းမငယ်များက သူ့ဆံပင်ပုံမျိုး လိုက်လုပ်၍ သူ့ကျေနပ်သည်။ ဆောင်းတွင်းတွင် သူသည် စစ်တပ်ယူနီဖောင်းသာ အဝတ်များ၏။ တစ်ခါတလေတော့ အပြာရောင် ချည်ထည်ကိုယ်ကြပ်ဝတ်စုံ ဝတ်သည်။ သူ၏ ခန္ဓာကိုယ်အလှကို ပေါ်ထင်စေရန် ဖြစ်သည်။ နွေရာသီတွင်မူ ခြင်္သေ့ကြပ်အင်္ကျီကို ဝတ်ရာ သူ၏ ဖြူဝင်းသောအသားအရေ သေးသွယ်သောခါးနှင့် အတော်လိုက်ဖက်သည်။

ရှန်ဇီမြောက်ပိုင်းတွင် ရန်သူက ကျွန်တော်တို့နောက် ထက်ချပ်မကွာ လိုက်ထိုက်နေ၏။ ကျွန်တော်တို့ အသက်အန္တရာယ်မှာ အချိန်မရွေး စိုးရိမ်နေရ၏။ ထိုအချိန်တွင် ကျန်းကျင်းသည် မော်နှင့် လုံးဝရန်မဖြစ်။ ရန်သူကို အောင်ပိုင်ပြီး သတ်သောင့်သက်သာရှိလာချိန်တွင်ကား မော်နှင့် ကျန်းကျင်းတို့၏ရန်ပွဲများ စလားပြီး

ကျွန်တော် မျက်မြင်ဖြစ်ခဲ့ရသော ရန်ပွဲတစ်ခုမှာ လိနီ၏အထိန်းတော်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်၏။

ကျန်းကျင်းသည် ကလေးထိန်းကို စရောက်သည့်နေ့မှာပင် သူမ၏ဝတ်စုံများ၊ အနီရောင် သားရေဖိနပ်များပေး၏။ အစကတည်းက ဤမျှအရောဝင်ခဲ့ရ နောက်ပိုင်း ပြဿနာတွေ တက်တော့သည်။

လိနီကို ထိန်းရသည့်အပြင် ကလေးထိန်းသည် မော်၏ ဝတ်စုံများကို ဖာထေးပြုပြင်ပေးရ၏။ တစ်နေ့ မော်၏ဝတ်စုံများကို ကြည့်ပြီး ကျန်းကျင်းက ပြောသည်။

'ဒီချုပ်ရိုးတွေ ကြည့်စမ်းပါဦး၊ အရုပ်ဆိုးလိုက်တာ'

ကလေးထိန်းသည် ၁၇နှစ်အရွယ်သာ ရှိပြီး တစ်ခါမှ အချုပ်အလုပ် မထူးဖူးသူ ဖြစ်၏။ ကလေးမမှာ ခေါင်းလေးသာ ငုံ့ထားရရှာ၏။ သို့သော် ကျန်းကျင်းက ဤမျှနှင့် မရပ်။ မော်ရှေ့သို့ ကလေးမလေးအား တွန်းပို့ပြီး

'ဘော့စ်ရယ် ဒီမှာ ကြည့်စမ်းပါဦး၊ ဒီကောင်မ ချုပ်တဲ့ ချုပ်ရာဖာရာတွေ ထိုစဉ်က ကျန်းကျင်းက မော်ကို 'ဘော့စ်'ဟုပင် ခေါ်၏။

မော်သည် သူ့အလုပ်နှင့်သူ ရှုပ်နေချိန်ဖြစ်၏။ ခေါင်းတစ်ချက်မော်က ကလေးထိန်းကို ကြည့်လိုက်၏။ ကလေးမလေး မျက်နှာမှာ အလွန် ညှိုးငယ်နေ၍ သူက ဒေါသဖြစ်သွားသည်။

'မင်းက အရူးမပဲ၊ ဒီကိစ္စလေးများ အချိန်ကုန်ခံ လာပြောနေတယ်'တို့ ကျန်းကျင်းကို ဆူလိုက်၏။ ထိုနောက် ကလေးထိန်းဘက်ကိုလှည့်ကာ ကြင်နာမှု ဖြင့် -

'ကျေးဇူးပဲ ကလေးမလေးရေ၊ ချုပ်ကြောင်းတွေက မဆိုးလှပါဘူးကွယ် ကလေးထိန်း ထွက်သွားသောအခါ မော်က ဒေါသပေါက်ကွဲတော့၏။

'နင်က ဘာမှအသုံးမကျတဲ့ ဘူဇွာ အတ္တသမားပဲ' နောင်တွင် ကျန်းကျင်းက ကလေးထိန်းကို သွားတောင်းပန်၏။

'ငါက နင့်ကို နာအောင်ကျင့်အောင် ပြောတာမဟုတ်ပါဘူးဟယ်၊ ငါက လူကြမ်းကြီး မဖြစ်ချင်ပါဘူး၊ ငါ့ကို ငွေမယူနဲ့နော်'

ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင် ထိုကလေးထိန်းကို သူက အချုပ်အလုပ်ပေးပေးသည်။ ထိုနောက် အပေါ်အင်္ကျီတစ်ထည်ကို ချုပ်ရာတွင် မကျေမနပ်ဖြစ်ပြန်၏။

'ဒါလားဟဲ့ ချုပ်ထားတာ၊ သိပ်ကို အရုပ်ဆိုးတယ် ပြန်ချုပ်'

ထိုသို့ ဟစ်အော်ကြိမ်းမောင်းပြီး နောက်နေ့တွင် တောင်းပန်ပြန်၏။

'မနေ့က ပြောမိဆိုမိတာ မှားသွားတယ်ဟယ်၊ ငါ့ကို ငွေမယူနဲ့နော် ကျန်းကျင်း၏စိတ်သဘာဝက ဤကဲ့သို့မျိုး။

ဝေဖန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ လုပ်နေသော တစ်နေ့တွင် ညစာ စားရင်း ကျွန်တော် ကျန်းကျင်းနား ရောက်ခဲ့၏။ သူက ဝိုလ်ချုပ်ကြီးဟိလုံ ပေးလိုက်သောငါးတင်း ချို ကျွန်တော်ပန်းကန်ထဲထည့်ပေး၏။ သူက စေတနာနှင့်ကျွေး၍ ကျွန်တော် မငြင်းမူ ဝတ်တုန်းပြတ်တုန်းကာလတွင် ငါးကလည်း ရှားရှားပါးပါး ဖြစ်၏။

စားနေတုန်းတန်းလန်းတွင် သူက စားတာ ရပ်လိုက်၏။ ထိုနောက် သူ ကျေနပ်မှုတွေ ပေါက်ကွဲသည်။

'မျိုးမစစ်ကောင်တွေ၊ ငါက ငါ့အတိတ်သမိုင်း ပြန်ပြောပြတာ မယုံကြဘူး ဟေ့ ၁၉၃၂ မှာ တော်လှန်ရေးထဲဝင်လာတာ၊ ဒါကို သူတို့က ၁၉၃၅ကျမှဝင်တယ် ချို့ ပြောကြတယ်၊ အလကားကောင်တွေ'

ကျွန်တော်က ဘာမှဝင်မပြော။ ဝါရင့်ကိုယ်ရံတော်ပီပီ လူကြီးများသည် တစ်ခုခု မကျေနပ်လျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ရင်ဖွင့်တတ်သည့်သဘောကို နောက်ကျပြီးသား။ ကျွန်တော်က ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ထားပြီးသာ နားထောင်ပေးနေခဲ့၏။

'ငါ့ရဲ့အတိတ်သမိုင်းနောက်ခံတွေ လိုက်စုံစမ်းကြတယ်လေ၊ အကုန်လိုက် စမ်းကြတယ်၊ တော်တော်ယုတ်မာတဲ့ကောင်တွေ'ဟု ပြောရင်း ငါးတစ်ဖတ် ကျွန်တော်ပန်းကန်ထဲ လာထည့်၏။

'ငါ့မှတ်မိသေးတယ်၊ သူတို့က ပြောတယ်၊ နင်က ငါ့အချစ်တော်တဲ့ ချစ်ဆီက အဝတ်တွေ ရတယ်တဲ့၊ ငါ နင့်ကို အဝတ်တွေဘာတွေ ပေးဖူးလို့လား'

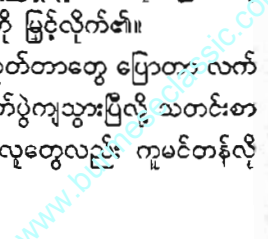
'မပေးဖူးပါဘူး၊ ဘယ်သူက ဒီလိုပြောတာလဲ'

'မပြောချင်ပါဘူးဟယ်'ဟုဆိုကာ စကားလမ်းကြောင်း ပြောင်းလိုက်၏။ မော်၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေတွေကို လျှောက်မေးနေသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် မော်နှင့် ကျန်းကျင်း အခန်းတွင်း၌ ငြင်းခုံနေကြသည့် ကြားရသည်။ မော်က

'လူတစ်ယောက်ရဲ့နောက်ကြောင်းရာဝေကို ဘာနဲ့မှ ပြောင်းလို့မရဘူး၊ ငါက တော်လှန်ရေးရဲဘော်အစစ်အမှန်ဆိုရင် ခံနိုင်ရည်ရှိရမှာပေါ့'ဟု ပြောသံကို ကြားရ၏။ ကျန်းကျင်းက ဒေါသထွက်ကာ အသံရှိန်ကို မြှင့်လိုက်၏။

'ကူမင်တန်ဖောက်ပြန်ရေးသမားတွေက မဟုတ်တာတွေ ပြောတာ၊ လက်ချမှားလား၊ ရှင်ရော ချူတေးရော နှစ်ယောက်လုံး တိုက်ပွဲကျသွားပြီလို့ သတင်းစာတွေထဲမှာ ဖော်ပြခဲ့တာတွေကော အမှန်တွေလား၊ ဒီလူတွေလည်း ကူမင်တန်လို

အဆို ချီးနေကြတာ'

'တော်စမ်းပါဟာ ဒီမိန်းမ အပိုတွေ လာပြောနေတယ်'

'ကျွန်မက ဘာကောင်မမှ မဟုတ်ပါဘူး။ အတွင်းရေးမှူးပေါက်စလေး သူတို့က ကျွန်မကို ဖယ်ရှားချင်နေကြတာ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ရှင့်ကိုပါ ဖယ်ရှားချင်လို့။ သူတို့ တကယ်လုပ်ချင်တာက ရှင့်ကို'

'ထွက်သွားစမ်းကွာ၊ ခုထွက်သွား'

မော်က သူ့ကို နှင်ထုတ်လိုက်၏။ ကျန်းကျင်းက အခန်းထဲမှ ထွက်ကာ ချွေအင်လိုင်းအခန်းဘက်သို့ ထွက်သွားသည်။ မော်နှင့်ရန်ဖြစ်လျှင် သူက ချွေသွားတတ်၏။ ချွေက ပြန်ဖြေရေးသမား။ ထိုနေ့က သူသည် ချွေနှင့် နံနက်ပိုင်း နေ့လည်ခင်းတိုင် စကားပြောခဲ့၏။ သူ ပြန်ထွက်လာတော့ အေးအေးသက်သက် ဖြစ်လာပုံရ ၏။

ထိုနေ့ မွန်းလွဲပိုင်းက မော် အိပ်ယာမှန်းလာပြီး စီးကရက်တွေ တစ်လုံးပြီး တစ်လိပ် သောက်ကာ ကျွန်တော့်ကို ရင်ဖွင့်၏။ မော် ပြောသောစကားများ အတိုချုပ်ရလျှင် -

'ကျန်းကျင်းဟာ ငါ့ရဲ့ဇနီး မဟုတ်ဘဲ ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်သာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ငါ သူ့ကို မောင်းထုတ်ပစ်တာ ကြာပြီ။ ငါ သူ့ကိုလက်ထပ်တာ သိပ်လောသွားတယ်။ ငါ အခု ဘာလုပ်ရမလဲ၊ ငါ့အဆင့် အနေအထားနှင့် ငါ သူ့ကို ကွာရှင်းလို့လည်း မဖြစ်ဘူး။ သူက ဒီလောက်လုပ်ဖို့လည်း မဆိုးလှသေးပါဘူး။ ကွာရှင်းလိုက်ရင် ရဲဘော်တွေက အမြင်စောင်းကြမယ်။ ကောလာဟလတွေ ထွက်လာမယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့မကွာရှင်းပြန်ရင်လည်း နိုင်ငံရေးကသိကအောင့်တွေ ဖြစ်လာဦးမယ်။ ငါလည်း ဘာလုပ်ရမှန်းကို မသိတော့ဘူး'

ထိုရန်ပွဲပြီးနောက် စစ်ရေးအောင်ပွဲများစွာ ဆက်တိုက်ရခဲ့ရာ မော်လင်းစိတ်ပြေလက်ပျောက်ဖြစ်သွားပြန်၏။

တစ်နေ့တွင် ကျန်းကျင်းက ကလေးထိန်းကို မော်ထံလွှတ်ကာ လိနီအတွက် လက်ရေးလှ ရေးပေးပါရန် ပြော၏။ မော်က 'သူ့အမေကို သင်ခိုင်း၊ ငါက လက်ရေးမလှဘူး။ သူ့အမေက လက်ရေးလှတယ်'

ဤတွင် ကျန်းကျင်း သဘောကျသွား၏။ သူတို့နှစ်ယောက် ပြန်ပြောသည့် သွားပြန်သည်။

တစ်ခါက ကျန်းကျင်းသည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟိလုံ ပို့လိုက်သော အသားကြီးတိုက်ကို မော်အား ချက်ပေး၏။ မော်က -

'ရှေ့တန်းက ရဲဘော်တွေအတွက် ချွန်ထားကွာ'ဟု ပြော၏။

'ရှေ့တန်းဆိုတာ ဘယ်မှာလဲ၊ မြစ်ရဲ့ရှေ့ဘက်လား၊ အနောက်ဘက်လား၊ သူတို့ထက်တောင် ကျွန်မတို့က ရန်သူနဲ့နီးသေးတယ်။ သူတို့က ကျွန်မတို့လို ဟိုခွေဒီခွေ လုပ်နေရတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က စားချင်တာ စားလို့ ရနေကြသေးတယ်။ မော်က ဤသို့ပြောသည်ကို မကြိုက်။ မျက်မှောင်တစ်ချက်ကျွတ်တာ 'မင်းက အယူအဆများနေတယ်၊ မင်းက ဒီမှာ အစားဆင်းရဲတာ အနေဆင်းရဲတာ၊ ဟိုပြောင်းဒီပြောင်း လုပ်နေရတာကို မကျေနပ်တဲ့စိတ်အခဲ ရှိနေတာ ခတ်တယ်'

၁၉၅၃ မှစ၍ ဗဟိုကော်မတီခေါင်းဆောင်များသည် 'ဘေဒေဟီ'ပင်လယ် အမ်းခြေတွင် နေအခါ၌ အနားယူကြ၏။ ကျန်းကျင်းကား ရေကူးမကျွမ်းကျင်။ သို့သော် ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင်ရှိသော အခြားအမျိုးသမီးများထဲတွင် ရေကူးတတ်သူ ထည်း ပါ။ မကူးတတ်သူလည်း ပါသဖြင့် ဘာမှကိစ္စမရှိ။ သို့သော် လျှို့ဝှက်ချီ၏ ဇနီး 'ဝမ်ကွမ်သေ'နှင့်ကျတော့ တစ်မျိုး။ 'ဝမ်'သည် ရေကူး အလွန်ကျွမ်းကျင်ကာ ရေကူးနည်းမျိုးစုံ ကူးပြုတတ်၏။ ဤသည်ကိုကား ကျန်းကျင်း မရှုစိမ့်။

*

နောက်ပိုင်း အခြေအနေကောင်းလာစဉ်တွင် ကျန်းကျင်းမှာ စိတ်ပြောင်းလာ၏။ သက်တော်စောင့်တွေ သူ့နားမှာ မပြတ်ထားသည်။ လျှပ်စစ်ခေါင်းလောင်း တီးပြီး ခိုင်းချင်တာ ခိုင်းသည်။ သူ့အနားမှာ လူတွေ ခေယယလုပ်ကြတာကို ပိုသာသာလာသည်။ သူသည် အရေးပါသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဟူသောအဆင့်ကို အမြဲပင် ခြုတ်တတ်၏။

တစ်ကြိမ်က 'ဇန်တီယန်ယီ'ဟုခေါ်သော သက်တော်စောင့်တစ်ဦးကို သူက လျှပ်စစ်ခေါင်းလောင်းနှိပ်ပြီး ခေါ်၏။ အစောင့်ရဲဘော်က အပြေးအလွှားရောက် သာသောအခါ သူက 'လက်အနွေးပေးစက်'ယူခိုင်း၏။ ကုတင်ပေါ်က လက်လှမ်း မျှော်ရသောအရာကိုပင် အစောင့်ကို တကူးတကလှမ်းမှာကာ ခိုင်း၏။

အစားအသောက်လည်း အလွန် ချေးများ၏။ အဆီများသလေး၊ အာဟာရတန်ဖိုး လျော့သလေး ဘာလေးလည်း ပြောတတ်၏။ ဂေါ်ဖီထုပ်လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်သည် အစာကြေသည်ဟု ယူဆသည်။ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် မရလျှင် ဟင်းအီးဟင်းရွက်ခြောက်ကို တောင်း၏။ ဝီတာမင်များသည်ဟု အကြောင်းပြုပြန်သည်။ အဆောင်အယောင် ပကာသနလည်း ပိုကြိုက်လာ၏။ သူ မနက်နိုးလာလာချင်း အစောင့်ရဲဘော်များက ပဋိသန္ဓာရ ပြုရ၏။

'ညက ကောင်းကောင်းအိပ်ပျော်ပါရဲ့လား ရဲဘော်ကျွန်းကျင်း'

ကျွန်းကျင်းက နံနက်စာကို ကုတင်ပေါ်တွင်ပင် စား၏။ ကုတင်ပေါ်တွင် စားပွဲငယ်တစ်ခု တင်ကာ စား၏။ အနောက်နိုင်ငံ ရုပ်ရှင်များထဲတွင် စားသောက် သည့်ပုံစံမျိုး ဖြစ်၏။

မမာမကျန်းဖြစ်ချိန်မှလွဲ၍ သူသည် အစားအသောက် ခံတွင်းမြိန်လှေ့၏။ ပေါင်မုန့်၊ ထောပတ်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်သနပ်၊ မုန့်ညင်း၊ ပဲသီးထောင်း၊ တိုဗွာ ဆဲပြတ် စသဖြင့် နံနက်စာတွင် အမယ်စုံစုံ စား၏။ နွားနို့တော့ သောက်ခဲသည် နေ့လည်စာကား ငါး၊ အသားတစ်မျိုးမျိုး စား၏။ ဒို့အရွယ်ပမာဏရှိသော ကြက်သားပေါက်ဟင်းလည်း ကြိုက်၏။ ဝက်နံရိုးစွပ်ပြုတ် သို့မဟုတ် ငါးစွပ်ပြုတ် ကို မြေတိုးနှင့် တည်ပေးရ၏။ အစားအစာများကို ဟင်းရွက်ဆီနှင့်သာ ချက်ရ၏။ အသားပြွန်းမှိုဟင်းလည်း စားတတ်သည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်စုံကို ပါးပါးလေး ထုံး ပေးရသည်။ ဤသည်ပင် သူက ဘာဖြစ်သလေး ညာဖြစ်သလေး ချေးများသေး၏။ ဘယ်စားဖိုမျိုးမှ သူ့စိတ်ကြိုက်မတွေ့။ သူက အာဟာရဓာတ်ပါသော အစားအစာ များကို သေသေချာချာ ရွေးစား၏။ အာဟာရနှင့်ပတ်သက်သောစာများလည်း စား သည်။ သူက မော်ကိုလည်း ထိုသို့ပင် ကျွေးချင်၏။ သို့သော် မော်က မရ။ ဤထို နှင့်ပတ်သက်၍ မကြာခဏ စကားများကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ထမင်း တစ်စား တည်း မစားသည်အထိ ဖြစ်ကုန်ကြသည်။

*

မော်က အိပ်ချင်သည့်အခါ အိပ်၊ အလုပ်ကို လေးငါးရက် ဆက်လုပ်လျှင် လုပ်တတ်သူ ဖြစ်၏။ ကျွန်းကျင်းကမူ စနစ်တကျ နေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် မော်က အိပ်ချိန်တွင် သူ နိုးနေပြီ။ သူ အိပ်ချိန်တွင် မော်က နိုးနေတတ်၏။ သူတို့နှစ်ယောက် တစ်ချိန်တည်းအိပ်ကြသည်ဟူ၍ မရှိ။ မော်သုံးလေးရက်ဆက်တိုက်အလုပ်လုပ်လျှင် သူကတစ်ခန်းမှာနေ၏။ ရက်သတ္တပတ် လေးငါးပတ်လောက်မှ တစ်ခါ အလုပ် တွေ့နေကြသည်ရှိ၏။ တစ်ခါတလေ အတူတူမနေကြသည်မှာ လနှင့်ချီပင်ကြာ၏။

ကျွန်းကျင်းသည် တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု၊ အမြဲပင် မကျေမနပ် ဖြစ်နေတတ် ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ပြဿနာများကို ဓာတ်ဆီလောင်းပေးတတ်သေးသည်။ ဤသည်ပင် မော်က မကြိုက်။

မော်က တစ်စုံတစ်ဦးအပေါ် အမြင်စောင်းနေပြီဆိုလျှင် ဇနီးကောင်းထက် ဦးအနေနှင့် ချောတန်ချော၊ ဖြေသိမ့်တန် ဖြေသိမ့်ကာ ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်ကို အမှန် သိအောင် လုပ်ပေးရမည်။ ကျွန်းကျင်းကတော့ ဤသို့ မဟုတ်။ မော်က သဘော

တွေ့ဟုဆိုလျှင် သူက အဆင်း ဘီးတပ်တော့၏။ အလွန်အတွင်းဆွဲ ဆတ်ဆတ်ပင် ဆတ်၏။

'ကျွန်းကျင်းက သိပ်စွာတယ်၊ လူတွေကို သူပြောလိုက်ရင် ဝိဿာသေးနဲ့ သေးပစ်လိုက်သလိုပဲ။ သူက ဒုက္ခပေးတတ်တဲ့ မိန်းမပဲ။ ငါမရှိရင် သူဒုက္ခရောက်သိမ့် သယ်၊ သူ့ရဲ့ နိဂုံးချုပ်က ကောင်းမှာ မဟုတ်ဘူး'ဟု မော်က ပြောတတ်သည်။ မော်က ဘာကိန်းက မှန်ပါသည်။

ကျွန်းကျင်းသည် သူ့အကြောင်း သူသိသူကား ဖြစ်၏။ သူ မော်ကို ပြော ရရာတစ်ခုခု ရှိနေပြီ ဆိုပါစို့။ မော်က သူပြောတာ နားမထောင်ဘူး ဆိုတာလည်း သူသိနေသည် ဆိုပါစို့။ မော်ကိုပြော၍ နားဝင်မည့်သူကို ရှာကာ သူ့စကားကို ပြော ခြင်းတတ်သည်။ 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလ'တွင် သူသည် မော်ယွမ်ဟင်းနှင့် ဆင်းသည်မှာ ဤရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်၏။

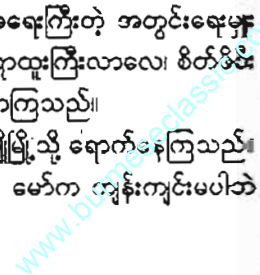
ပေကျင်းကို ပြောင်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်းကျင်းသည် မော်ကို အလုပ် နှင့် အနားယူမှု ခွဲခွဲခြားခြား လုပ်ပေးခဲ့သည်။ မော် အလုပ်လုပ်တာ သိပ်ကြာသွား သွင်း သမီးဖြစ်သူကို ပြောခိုင်း၏။ လမ်းလျှောက်ထွက်ပါ။ မာရောင်းကစားပါ သို့ မဟုတ် ရုပ်ရှင်ကြည့်ပါ ဟူ၍။

'ရုပ်ရှင်လာကြည့်ပါ။ ရှင်မကြည့်ရင် ရှင်ကိုယ်ရံတော်တွေလဲ ဘယ်တော့မှ ကြည့်ရမှာ မဟုတ်ဘူး' ဟု ရုပ်ရှင်မကြိုက်တတ်သော မော်ကို ကျွန်းကျင်းက ပြော သည်။ ရုပ်ရှင်ခန်းမသို့ရောက်လျှင် မော်က 'မင်းတို့အတွက်သာ မဟုတ်ရင် ငါလာ ကြည့်ဘူး'ဟု ပြောတတ်သည်။

မော် အသက်ကြီးလာသောအခါ ပို၍ အသက်ရှည်စေရန် ရေကူးနှင့် သမီး လျှောက်ခြင်းအပြင် တစ်ပတ်လျှင် တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် က၊ရန် သမားတော်ကြီး တိုက်တွန်း၏။ မော်က လူငယ်များနှင့် ရေကူးရတာ၊ ကရတာ ပျော်၏။ သူ၏ အလုပ်ရယ်၊ စားတာရယ်၊ အိပ်တာရယ်မျှသာ အထီးကျန်ဖြစ်နေသောဘဝကို ချစ်ရာပြေ ကြောင်း စိတ်ထွက်ပေါက်ရှာခြင်းလည်း ဖြစ်၏။

ကျွန်းကျင်းသည်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းလာ၏။ သူ့ ရာထူးအဆင့်က ပြောင်းသွားပြီလေ။ သူက အခု အရေးကြီးတဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်နေပြီ။ ရာထူးအဆင့်က ဒုတိယဝန်ကြီးအဆင့်ပဲ။ 'ရာထူးကြီးလာလေ၊ စိတ်ဖိစီး မှုများလာလေပေါ့'ဟု ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း ပြောကြသည်။

၁၉၅၇ တွင် မော်နှင့် ကျွန်းကျင်းသည် ဟန်ချိုမြို့သို့ ရောက်နေကြသည်။ မော်ကို ဒေသပါတီကော်မတီမှ ကပွဲတက်ရန် ဖိတ်၏။ မော်က ကျွန်းကျင်းမပါဘဲ

သွားသည်။ ပျော်ပျော်ပါးပါး ကကြ၊ ဆိုကြ။ နောက်နှစ်ရက်အကြာတွင် ကပွဲတစ်ပွဲ
က ဖိတ်ပြန်၏။ ဤပွဲတွင်မူ ကျန်းကျင်းလည်း လိုက်ပါလာ၏။ အားလုံးမှာ စိတ်တွေ
တင်းကြပ်သွားသည်။ မော်က အသောများ ဖောက်၍ ရွှင်အောင် လုပ်သော်လည်း
မရူး ကပွဲမှာ ပျော်စရာမဟုတ်ဘဲ ချောက်ချောက်ချားချားကြီး ဖြစ်နေ၏။

‘သူက အရာရာဖျက်ဆီးတာပဲကွာ’ဟု မော်က ကျွန်တော့်ကိုတိုးတိုး
ပြော၏။

တီးဝိုင်းက စတိုးသည်။ ကမည့်သူများလည်း အသင့်ဖြစ်ကြပြီ။ ဤအချိန်
တွင် အသံတစ်သံ ပေါ်လာ၏။

‘တီးတာ ရပ်လိုက်စမ်း၊ သိပ်ဆိုးတာပဲ၊ နောက်တစ်ပုဒ် ထပ်တီး’

ကျန်းကျင်းအသံ။ သူက တီးဝိုင်းဆီသို့ တက်သွား၏။ အများ၏အာရုံစိုက်
မှုကို သူက ရယူလိုက်သည်။ တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင်က သီချင်းများစွာ ထုတ်ပြန်
သူက တစ်ပုဒ်မှ မကြိုက်ဘူး ပြောသည်။ ကမည့်သူများလည်း ယောင်နနဖြစ်နေကြ
ရ၏။ မော်ကလည်း အတော်ဒေါသထွက်နေပြီ။ အတော်ကြာမှ သီချင်းရွေး၍ ရ၏။

ကျန်းကျင်းက မော်နှင့် ပထမ တွဲက၏။ တစ်ပွဲပြီးသွား၍ နောက်သီချင်း
တစ်ပုဒ်အစတွင် ကျန်းကျင်းက စဖောက်ပြန်၏။

‘သိပ်ဆူတယ်ဟေ့၊ သိပ်ဆူတယ်၊ နားပင်းမတတ်ပဲ၊ အကျယ်ကြီးတီးတာ
က လွဲလို့ နင်တို့ ဘာမှမတီးတတ်တော့ဘူးလား၊ ညင်ညင်သာသာလေး မတီးတတ်
ကြဘူးလား’

ဧည့်ခံပွဲကား သူ့ကြောင့် ပျက်ရ၏။

‘ကျန်းကျင်းက အပျော်တွေ လိုက်သတ်နေတဲ့ မိန်းမကွ၊ သူက လူတကာ
စိတ်ပင်ပန်းအောင် လုပ်တတ်တယ်’

မော်က သူနှင့်ပတ်သက်၍ မကြာခဏ မှတ်ချက်ချတတ်၏။ တစ်နေ့တွင်
အစောင့်ရဲဘော် ‘လီ’သည် ကျန်းကျင်းအခန်းသို့ ဝင်သွားရာ ဒေါကြီးမောကြီးနှင့်
သူ့ကို ပြောသံက ဆီးကြိုလိုက်၏။

‘ထွက်သွားစမ်း၊ ခု ထွက်သွား၊ အထဲကိုဝင်ရင် နင့်ဖိနပ်တွေ ချွတ်ပြီးမှဝင်
ကျန်းကျင်းက ခေါင်းပြီးရင်းနှင့် ပြောနေခြင်း ဖြစ်သည်။

‘နင့်ခြေသံက သိပ်ကြမ်းတယ်၊ ငါ နားမခံသာဘူး၊ ခြေလှမ်းကြမ်းတာ
သိပ် ခိုင်းတယ်’

လီက ကြမ်းပြင်ကို ငုံ့ကြည့်၏။ ကော်ဇောက တစ်လက်မမက ထူသည်
ဖန်ခွက်ကျသွားလျှင်ပင် အသံမြည်မည် မဟုတ်။

တစ်ခါကလည်း ကြုံဖူးသေး၏။

‘အပြင်မှာ အေးသလားဟေ့’

‘မအေးပါဘူး ရဲဘော်ကျန်းကျင်း’

‘လီ’က ပြန်ဖြေသည်။

‘ငါ အပြင်ကို လမ်းလျှောက်ထွက်မလို့’

အပြင်ရောက်ရောက်ချင်း ကျန်းကျင်းက ဒေါသတကြီး ထအော်၏။

‘ချမ်းလိုက်တာဟယ်၊ ဒါများ မအေးဘူးလို့ ပြောတယ်’

‘အနွေးထည် ယူပေးပါမယ်၊ နေရောင်ခြည် လှုံ့လိုက်ရင် အအေးပျောက်
သွားပါလိမ့်မယ်၊ အခု သိပ်အေးတာ မဟုတ်ပါဘူး’

‘နင်က ဘာလဲ၊ ငါ့ကို အအေးမိအောင် တမင်လုပ်တာလား’

ပြောပြောဆိုဆို တံခါးကို ဆောင့်ပိတ်ကာ အခန်းထဲ ပြန်ဝင်သွား၏။

သူက အရာရာ စိတ်တိုင်းမကျဖြစ်ပြီး ဒေါသထွက်နေသည်ကို လီက သိ၍ ခွင့်လွှတ်
လိုက်သည်။ တစ်ခါကလည်း ဖဲကစားရင်းနှင့် ကျန်းကျင်း ရှုံးလာသည်။ သူက နိုင်ချင်
အားနှင့် ပိုမဲပြီး ကစားရာပိုရှုံး၏။ တစ်ခါတွင် လီက ဖဲများဆွဲမိရာ -

‘နင် ထွက်သွားစမ်း၊ နင်နဲ့ ဘယ်တော့မှမကစားဘူး’ဟုဆိုပြီး ဖဲများကိုလွှင့်
ပစ်လိုက်သည်။ မော်က လီကို တွေ့သောအခါ တောင်းပန်၏။

‘ကျန်းကျင်းက မင်းကို ဒေါသတကြီးနဲ့ပြောတာဆိုတာတွေကို ခွင့်လွှတ်
မိကွာ၊ စိတ်ထဲ မထားပါနဲ့၊ သူက နေမကောင်းလို့ပါ၊ မေ့ပစ်လိုက်စမ်းပါ’

ကျန်းကျင်းကား မည်သူ့ကိုမှ ချမ်းသာမပေးတတ်။ မော်ကပင် သက်တော်
အဆင့်အားလုံးကို လိုက်တောင်းပန်နေရရှာ၏။

‘ငါ့ကို စာနာတဲ့အနေနဲ့ သူ့ကို ဧဗ္ဗယူကြပါနဲ့ကွာ’

သို့သော် မော်ကတော့ သူ့ကို ဧဗ္ဗယူထားဟန် တူ၏။ သူသည် ကျန်းကျင်း
နှင့် တွေ့ရမည်ကိုပင် တွန့်ဆုတ်နေ၏။ ဒါလား အိမ်ထောင်သည်တဝင်။ စားတာ
တခြား၊ အိပ်တာ တခြား၊ အလုပ်လုပ်တာ တခြား။ ညနေခင်းကလေးလောက်ပင်
ပျော်ပျော်ပါးပါး အတူမရှိကြ။ ကျွန်တော် အလုပ်ပြောင်းလာပြီးနောက် စိတ်ထဲမှာ
အိမ်နေ၏။ သူတို့နှစ်ဦးကြားမှာ မေတ္တာဆိုတာ မကျန်ကြတော့ပါ။

ရေစပ်ရေးသမားမော်

‘ကျန်းကျင်းက မင်းတို့ကို ဒေါသပုန်ထခဲ့ရင် ငါ့ကိုတော့ ငွေမယူကြပါနဲ့။
ဤ’

မော်သည် ဤစကားကို ကျွန်တော်တို့အား ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြော၏။ သို့
သော် သူ့ဇနီးနှင့် သက်တော်စောင့်များ ပြဿနာတစ်ခုခု ထိပ်တိုက်တိုးလျှင်ကား
သူသည် မိသားစုဦးစီးတစ်ဦးအနေဖြင့် ဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲတတ်ပါသည်။

‘ကျန်းကျင်း’နှင့် ကျွန်တော့်ကြားတွင်မူ ခွန်းကြီးခွန်းငယ် စကားများတာ
နည်းပါသည်။ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်တော့ နည်းနည်းလေး ပြင်းထန်ပါသည်။ ဖဲကစား
ရင်း ထအငြင်းပွားကြသောကိစ္စများပါ။

၁၉၅၀ ခုနှစ်များနှင့် ၁၉၆၀ခုနှစ်များတွင် မော်က ကျန်းကျင်းကို နိုင်ငံရေး
ကိစ္စများတွင် ဘေးဖယ်ထားသဖြင့် ကျန်းကျင်းမှာ အားလပ်ချိန်များ၏။ ထို့ကြောင့်
သူသည် ဖဲကစားခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကုန်တတ်၏။ မော်နှင့်မတူသည်မှာ မော်က
နှုံးလည်း ပြုံးပြုံးပင် နေတတ်သော်လည်း ကျန်းကျင်းကမူ နှုံးလျှင် မဲတတ်သူဖြစ်၏။

မော်ကတော့ ဖဲကစားခဲ့သည်။ ကစားသည့်အခါ အများစုတွင်လည်း သူ
ပင် နှုံးတတ်၏။ နှုံးသော်လည်း သူက မမူပါ။ သူက အနှုံးကို ခံနိုင်ရည်ရှိ၏။ သက်
ပြင်းကြီး တစ်ချက် ချရုံမှတစ်ပါး ဘာမှမဖြစ်။

ကျန်းကျင်းကတော့ ဤသို့မဟုတ်။ သိပ်နိုင်ချင်စိတ်စော၏။ နှုံးလျှင် အနား
မှလူတွေကို မဲတတ်သည်။

ကျွန်တော်သည် သူနှင့် တွဲ၍ ဖဲကစားရသူ ဖြစ်၏။ ကျွန်တော် အတော်

သတိထား ကစားရ၏။ ဖဲမှားပစ်မိလျှင် အဆူအဆဲခံရ၍ မဆုံးတော့။ ကျွန်တော် လက်အောက်မှ အစောင့်တပ်သားများနှင့် ကစားလျှင်ကား ကိစ္စမရှိ။ သူတို့ ကျွန်တော့်ကို ဘယ်လိုမှ မနိုင်နိုင်ပါ။ အထိန်းတော်များနှင့်မူ အတော် ကစားရ ခက်၏။ သူတို့က ဖဲရိုက် ကျွမ်း၏။ သို့သော် သူတို့ကလည်း အမြဲ အနိုင်မယူကြပါ။ တစ်ခါ တခေလ တမင်အရုံးပေးတတ်ကြပါသည်။ ဤသည်ကိုလည်း ကျန်းကျင်း မသိစေရပါ။ သိများသွားလို့ကတော့ ဒေါသပူပန်ထလိုက်မည့်ဖြစ်ခြင်း။ ကျန်းကျင်းနှင့် ကျွန်တော် ဖဲကစားမည့်အစား ကျွန်တော် ကျားမြီးပင် ဆွဲလိုက်ချင်ပါသေးသည်။

၁၉၅၂ ခု နွေဦးရာသီ၏ တစ်နေ့။ ကျွန်တော်တို့ ဖဲကစားရန် ထိုင်လိုက် ကြကတည်းက ကျွန်တော် သတိထားမိသည်မှာ ကျန်းကျင်း စိတ်တိုနေသည်ကိုပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်လည်း ယောင်ယောင်နန လုပ်ချင်တာလုပ်မိကာ ဖဲကစားရတာ မဖြောင့်တော့။ ကျွန်တော် ရှုံးသည်။ ကျွန်တော့်ဘက်က မည်မျှ ခဲညှိ သနည်းဟူမူ အထိန်းတော်များက တမင်အရုံးပေးဖို့ ကြိုးစားသည်ပင် မရ။

တစ်ချိတွင် ကျွန်တော် ဖဲမှားပစ်မိပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် ဖဲနောက် တစ်ချပ် မဆွဲမိပင် ကျန်းကျင်းက သူ့ဖဲတွေအားလုံး ကျွန်တော့်ရှေ့သို့ ပစ်ချလိုက်၏။ 'ငါ မကစားတော့ဘူး၊ ငါက လှုပ်ရှားမှုမှာ ခေါင်းရှောင်နေတယ်လို့ နင်ထင် နေတယ် မဟုတ်လား'

ထိုအချိန်က လာဘ်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး အရှိန်အဟုန်ဖြင့်နေချိန် ဖြစ်၏။ ဖြုန်းတီးမှုများ၊ ဗျူရီကရေစီယန္တရားတို့ကိုလည်း တိုက်ဖျက်နေချိန် ဖြစ်သည်။ ထိုလှုပ် ရှားမှုကို 'မကောင်းဆိုးရွား သုံးကောင် နှိမ်နင်းရေး' လှုပ်ရှားမှုဟု ခေါ်၏။ မကောင်း ဆိုးရွား သုံးကောင် ဆိုသည်မှာ 'လာဘ်စားမှု၊ ဖြုန်းတီးမှုနှင့် ဗျူရီကရေစီ' တို့ ဖြစ်၏။ ကျန်းကျင်းက ဤလှုပ်ရှားမှုတွင် စိတ်မပါ။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါက ရဲဘော်တစ်ဦးထံ ကျန်းကျင်းသည် လှုပ်ရှားမှုတွင် ခေါင်းရှောင်နေသည်ဟု ကျွန်တော်က ပြောလိုက်၏။ ဤစကားကို သူ ပြန်ကြားသွားသည်။ ထို့ကြောင့် သူက ဖဲဝိုင်းတွင် ကျွန်တော့်တို့ လက်စားပြန်ချေခြင်း ဖြစ်၏။

သူ့စွပ်စွဲချက်ကို နားထောင်ပြီး ကျွန်တော် ဘာမှ ပြန်မပြောနိုင်။ ကျွန်တော် အတော်လည်း ကြောက်သွားသည်။

'နင်က မျိုးမစစ်ကောင်လေးပဲ'

ဒေါသပူပန်ထချိန်တွင် သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာ ပို၍ ကြောက်စရာကောင်း နေ၏။ အခန်းထဲတွင် လမ်းသလားရင်း အသက်ရှူသံက ပြင်းနေသည်။ ကျွန်တော် လည်း ဘာလုပ်ရမည်၊ ဘာပြောရမည် မသိ၍ သူ့နောက်ကသာ တကောက်ကောက်

လျှောက်နေ၏။

သူက ခြုံပြင်ထွက် လျှောက်၏။ ကျွန်တော်လည်း သူ့နောက်က လိုက်ခဲ့၏။ 'ငါက ဒီလှုပ်ရှားမှုမှာ ခေါင်းရှောင်နေတယ်လို့ နင် ဘာဖြစ်လို့ပြောတာလဲ၊ ခင် ဆွဲအသာ မနေဘူးဆိုရင် ပြောစမ်း၊ ဒီစကား နင် ပြောတာ မဟုတ်လား' သူ့မျက်လုံးတွင် မျက်ရည်တွေ ဝိုင်းနေပြီ။

'တောင်းပန်ပါတယ် ရဲဘော်ကျန်းကျင်းရယ်၊ ကျွန်တော်က တမင်သက် သက် နစ်နာအောင် ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ သူ့များတွေက မေးလို့ ဖြေလိုက်ရုံသက် သက်ပါ'

'နင်က ကျေးဇူးကန်းတဲ့ ကောင်ပဲ၊ နင့်ကို နိုင်ငံရေးအရ ကာကွယ်မှုတွေ ပြုတာတွေ လုပ်လိုက်ရတာ'

'ကျေးဇူးပြုပြီး ကျွန်တော့်ကို ယုံပါနော်၊ ကျွန်တော် စော်ကား မော်ကား သဘော မရှိရိုးအမှန်ပါ'

'ခုမ ဖုံးဖိနေ၊ ငြင်းမနေပါနဲ့တော့ဟာ၊ နင်က ငါ့ မကောင်း ပြောပြီးမှပဲ ခင် ငါ့အကြောင်း မကောင်းတာတွေ ဘာထပ်ပြောသေးသလဲ၊ ဘာကျန်သေးသ သဲ ပြောဦး'

'မပြောပါဘူး၊ ဘာမှထပ်မပြောပါဘူး'

'မဟုတ်သေးဘူး၊ ကဲ ငါ့ကို ခုပြောစမ်း၊ နင် လိမင်းနဲ့ကော ငါနဲ့ ဘာရန် ခိုက်ပေးခဲ့သေးသလဲ'

'ကျွန်တော် ဘာမှ ထပ်မလုပ်ခဲ့ပါဘူး'

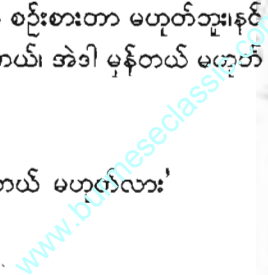
'နင်ငြင်းတာကို ထပ်ပြောစမ်း၊ နင်က ငြင်းဝံ့သေးသလား၊ အဲဒီနေ့က ငါ့ နင့်ကို ကားလွှတ်ပြီး သူ့အိမ်ကို ပို့ပေးဖို့ ပြောတယ်၊ ဒါပေမယ့် နင်က မလုပ်ခဲ့ဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ'

'ကျွန်တော် လုပ်ပါတယ်၊ ကိုယ်တိုင် လုပ်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူက ပြန် ထောချင်ဘူးဆိုလို့ပါ'

'အဲဒါ နင်က ငါ့ကို အာခံတာပေါ့၊ နင်က ငါ့ကို အညှာကိုင်ပြီး အနိုင်ယူ ကြိုးစားတာ မဟုတ်လား၊ ငါ့ကို ကူညီဖို့ ဘာဖို့တော့ စဉ်းစားတာ မဟုတ်ဘူး၊ နင် က အတင်းပြောဖို့ပဲ တတ်တယ်၊ နင့်အလုပ်က ဒါပဲရှိတယ်၊ အဲဒါ မှန်တယ် မဟုတ် သေး'

'မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ'

'နင်က ငါနဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကိုလဲ ရန်တိုက်ပေးတယ် မဟုတ်လား'

သူက အရူးလိုဖြစ်နေ၏။ ခြေထောက်တွေ ဆောင့်၏။ မျက်ရည်တွေ ကျ၏။ ကျွန်တော်ကတော့ ခေါင်းငုံ့ကာ ဘာမှပြန်မပြော။

ကျွန်တော် နာရီကိုကြည့်လိုက်၏။ မွန်းလွဲပြီး လေးနာရီပင် ရှိပြီ။ မော်တော်နီးဖို့ အချိန်ကျပြီ။ ကျွန်တော်က ကျန်းကျင်းကို အေးအေးသက်သာ တောင်းပန်၏။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို နှိုးဖို့ အချိန်ရောက်နေပါပြီ။ ကျွန်တော် အဲဒီမှာ သွားစောင့်ပါမယ်။ နောက်မှ ကျွန်တော် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်နေ လာလုပ်ပါမယ်’

ကျွန်တော်သည် စိတ်လက်လေးလံစွာဖြင့် မော်တော်အခန်းသို့ သွား၏။ မော်တော်သည် သတင်းစာဖတ်၊ ဆေးလိပ် သောက်ပြီးချိန်တွင် ကျွန်တော်က မဝံ့မရဲဖြင့် ပြောလိုက်သည်။

‘ကျွန်တော် ရဲဘော်ကျန်းကျင်းနဲ့ အခုပဲ စကားများခဲ့ပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌ ကြီး’

‘ဘယ်လိုနဲ့ စကားများကြတာလဲ’

‘မော်’က သတင်းစာမှ မျက်လုံးမခွာဘဲ ကျွန်တော်ကို လှမ်းမေးသည်။

‘ကျွန်တော် စတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူက စဖြစ်တာပါ။ လှုပ်ရှားမှုမှာ ခေါင်းရှောင်တယ်လို့ ကျွန်တော်က စွပ်စွဲမိလို့ ကျွန်တော်ကိုလဲ နိုင်ငံရေးအသရေဖျက်မှုဆိုပြီး သူ စွပ်စွဲခဲ့တာပါ’

ကျွန်တော်က စကားလုံးရွေး၍ သေသေချာချာ ပြောသည်။

‘လှုပ်ရှားမှုမှာ ခေါင်းရှောင်တယ်၊ မင်းက အဲဒီလိုပြောလား’

မော်က စိတ်ဝင်စားလာဟန်ဖြင့် မျက်ခွံများ ပင့်ကာ မေး၏။

‘ဇုက တစ်နေ့က မေးလို့ ကျွန်တော်လဲ ပါးစပ်က လွတ်ကနဲ ပြောမိသွားတာပါ။ ကျွန်တော့်စိတ်က ဖော်ကားလိုစိတ် မရှိရဲ့အမှန်ပါ’

‘ငါ နားလည်ပါတယ်၊ ကဲ မင်း သွားတော့၊ ကျန်းကျင်းကို သွားပြောလိုက် ငါ စကားပြောစရာရှိတယ်လို့’

ကျွန်တော် သွားခေါ်၏။ သူက မကျေမနပ်ဖြင့် မော်၏ အခန်းကို သွားသည်။ မကြာခင် မော်က ကျွန်တော့်ကို ခေါင်းလောင်းတီးပြီး ခေါ်သည်။ ထိုအခန်းတွင် ကျန်းကျင်း မရှိတော့။

‘ပြဿနာကတော့ တော်တော်ခက်တယ်ကွ၊ မင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်နေ ရေးရလိမ့်မယ်’

မော်က ပြောသည်။

‘ကျွန်တော် ဘာရေးရမလဲ’

‘မင်းပြောခဲ့တာတွေ ရေးပေါ့’

‘ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံရေးအသရေဖျက်သူလို့ ပြောတယ်၊ ကျွန်တော် အဲဒီလို မရည်ရွယ်တာ’

‘မင်း မရည်ရွယ်ဘူးလို့ ရေးပေါ့’

‘လိမင်းနဲ့ ကျွန်တော်က ရန်တိုက်ပေးတယ်လို့ သူကပြောတယ်၊ ကျွန်တော် ဒါကို လုပ်မှမလုပ်တာ’

‘မလုပ်ဘူးလို့ ရေးပေါ့ကွာ’

ကျွန်တော်ကတော့ ဤသို့ မရေးချင်ပါ။ ထိရောက်မှုရှိမည်ဟုလည်း မထင်

‘မင်းက ငါ့စကားမှ နားမထောင်တာ၊ မင်းကို ငါ စာဖတ်ဖို့ အကြံပေးတယ်၊ မင်းက မလုပ်ဘူး၊ ခုတော့ မင်း ဒီလောက်လွယ်ကူတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်နေတာ မရေးတတ်တော့ဘူး’

ကျွန်တော်ကမူ အကြောင်းကြောင်းနှင့် ပြုံးသာ ပြလိုက်၏။

‘ကဲ ဘယ်လိုရေးရမလဲဆိုတာ ငါပြောပြမယ်၊ ပထမဆုံး ကျန်းကျင်းနဲ့ ကို လိပ်တပ်ရေး၊ ငါတို့နာမည်တွေရဲ့နောက်မှာ အစက်နှစ်စက် ချ၊ ပြီးရင်

ထမပိုင် ရေး၊ ဒီအပိုဒ်မှာ သူဟာ လှုပ်ရှားမှုမှာ ခေါင်းရှောင်သူလို့ မင်းပြောခဲ့တာ မင်းနည်းပါ တယ်ဆိုပြီး တောင်းပန်တဲ့အကြောင်းရေး၊ ပြီးရင် ‘သို့သော်’လို့ဆိုပြီး

မင်းရဲ့ကိုယ့် ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ရေးကို ရေးတော့ပေါ့။ နိုင်ငံရေး အသရေဖျက်တာ မဟုတ်ကြောင်း၊ လိမင်းနဲ့ ရန်တိုက်ပေးတာ မဟုတ်ကြောင်း၊ လိမင်းကို သွားမခေါ်

တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူဟာသူ မလိုက်တာပါဆိုတာတွေ ထည့်ရေး၊ ဒီလိုအမှားမျိုးတွေ နောင်ကို မဖြစ် တော့ပါဘူးဆိုတာလဲ ဝန်ခံကတိရေး၊ အဲဒါတွေ ရေးပြီးရင် ငါ့ကို

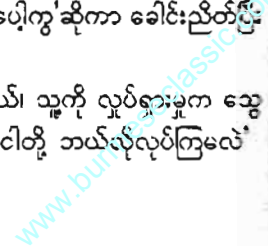
အားပြ’

မော်က လက်ဖဝါးပေါ်ကို လက်ညှိုးနှင့် ထောက်ကာ ကျွန်တော့်ကို စာရေးနည်း သင်ပြပေးနေ၏။

‘ကျေးဇူးသိပ်တင်ပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး’

မော်ပြောတာတွေ မမေ့မီ ကျွန်တော့်အခန်းထဲသို့ ပြေးကာ မြန်မြန်နေထိုင်၏။ ထိုနောက် မော်ကို သွားပြ၏။ မော်က ‘ဒါမှပေါ့ကွ’ဆိုကာ ခေါင်းညိတ်ပြီး အတည်ပြု၏။

‘ဒါပေမယ့် ပြဿနာတစ်ခုက ကျန်သေးတယ်၊ သူ့ကို လှုပ်ရှားမှုက ဆွေညီတယ်၊ ခေါင်းရှောင်တယ်လို့ ပြောမိတယ်၊ အဲဒါ ငါတို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြလဲ’

ကျွန်တော်က ကြောင်ကြည့်နေ၍ မော်က ဆက်ပြော၏။
'လုပ်စရာ တစ်မျိုးပဲရှိတယ်၊ မင်းလဲ မင်းဘာသာမင်း ဒီလုပ်ရှားမှုက ခေါ်
ရှောင်ပေတော့'

မော်က ပြုံးပြီး ပြောသည်။

ရက်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ မော်က ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ပြီး ပြောသည်။
'အရေးတော်ပုံကတော့ ပေါ်လာပြီကွ၊ ကျန်းကျင်းကို ပေကျင်းဆေးရုံ
တင်ထားရတယ်၊ မင်း သူ့ကို သွားတွေ့၊ ဟောဒီမှာ ပစ္စည်းတချို့၊ မင်းသွားရင်
တွေ့ ယူသွား၊ ငါ ဘာဆိုလိုတယ်ဆိုတာ မင်းသိတယ်မဟုတ်လား'

'သိပါတယ်'

ကျွန်တော် စိတ်ဓာတ် တက်ကြွသွားသည်။

မကြာခင် ပေကျင်းဆေးရုံမှ ဖုန်းဆက်သည်။ ကျန်းကျင်းက စီးကရတ်
သစ်သီးတချို့ လိုချင်သည်တဲ့။ ကျွန်တော်က စာရင်းမှတ်ထားကာ မော်ပေး
သော ပစ္စည်းတွေကြည့်လိုက်၏။ ကျန်းကျင်း လိုချင်တာတွေ အကုန်ပါ
ကျွန်တော်သည် ချက်ချင်းပင် ဆေးရုံသို့ပြေးခဲ့၏။

ကျန်းကျင်းက ကျွန်တော့်ကို ပြုံး၍ ဆီးကြို၏။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆတ်
လက်ကမ်းပေးသည်။

'နေကောင်းရဲ့လား၊ ထိုင်လေ'

ကျွန်တော်ယူလာသောပစ္စည်းတွေ စားပွဲပေါ်တင်လိုက်၏။

'မင်း ငါ့ကို ဝေဖန်တာ ငါဘယ်လိုမှ စိတ်မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ငါ့နေ
ကွယ်မှာတော့ မင်း မပြောသင့်ဘူးကွာ'

ကျွန်တော်ကလည်း ထပ်တောင်းပန်လိုက်၏။

'ငါ့ကို ဝေဖန်စရာရှိရင်တော့ ဝေဖန်ပေါ့၊ ဒါပေမယ့် နောက်ကွယ်မှာ
မပြောနဲ့ပေါ့၊ ငါ မင်းကို ငွေမယူပါဘူး'

ထိုနောက် သူက စကားလမ်းကြောင်းပြောင်းကာ မော်ကို အစားအသောက်
နှင့် အနားယူမှုတို့အတွက် မည်သို့တိုးတက်အောင် လုပ်ပေးရမည်များကို ဆက်
နှေးကြသည်။

'ငါ့ကိုယ်တိုင်လဲ သိပ်နေကောင်းတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး
မင်းလက်ထဲပဲ ဝ၊ ကွက် အပ်ထားရမှာပဲ၊ မင်း အလုပ်ကောင်းရင် ငါ့အား
နောက်ပိုင်းမှ ကျွန်တော် သိရသည်မှာ မော်သည် ကျွန်တော် မရှိ
ကျန်းကျင်းကို ခေါ်ပြီး နှစ်သိမ့်ခဲ့သည် ဆို၏။

'စိတ်သဘောထား ကျဉ်းမြောင်းတဲ့မိန်းမ အဖြစ်မခံပါနဲ့ကွား ယင်ကျောင်း
မင်း နေမကောင်းဘူး ကြားတဲ့အခါ အတော် ပြုံးပြုံးပြာပြာဖြစ်တာပဲ၊ သူ့
သမီးသမီးလေးတွေ စုဆောင်းပြီး မင်းကို သွားကြည့်မယ်ပြောတယ်၊ သူ့လာတဲ့အခါ
သဘောထားကြီးကြောင်း ပြမှပေါ့'

ထို့ကြောင့် ကျန်းကျင်းက သူ၏အထိန်းတော်အား ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ခိုင်း
ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် မော်သည် ပဋိပက္ခတစ်ခုကို သက်သောင့်သက်သာ
ရှင်းပေးခဲ့၏။ မကြာခင်မှာပင် ကျွန်တော့်ကို ကိုယ်ရံတော်တပ်၏၊ ဒုတိယတပ်မှူး
ဦးစွာ ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခဲ့၏။

သို့သော် ဤဖြစ်ရပ်ကလေးသည် ကျွန်တော့်ကို နောက်ပိုင်းတွင် အတော်
ပဋိပက္ခပေးမည့်ဖြစ်ရပ်ဆိုသည်ကိုကား ကျွန်တော် တစ်ခါမှ မစဉ်းစားခဲ့မိဖူးပါ။

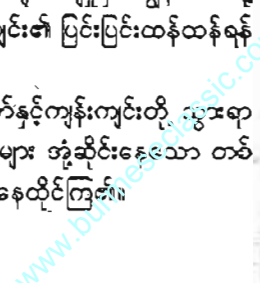
၁၉၆၇ ခုနှစ် 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလ'တွင် တပ်နီများက ကျွန်
တော့်အိမ်ကို ရှာဖွေရင်း ကျွန်တော်၏ မိမိကိုယ်မိမိ ဝေဖန်ရေးစာတန်းကို တွေ့သွား
ကြ၏။ ဤသည်မှာ မော်စိတ်ကို ကျွန်တော် ဆန့်ကျင်ကြောင်း အထောက်အထား
သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၏။ ကျွန်တော် ကျန်းကျင်းကို ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် တကယ်တော့
မော်ကို တမင်ရည်ရွယ်ဆန့်ကျင်ခြင်း ဖြစ်မည်ဟု သူတို့ ခံယူကြ၏။ သို့ဖြင့် သူတို့
ကျွန်တော့်ကို ထောင်ချသည်။ နှိပ်စက်သည်။ အိမ်ကို မကြာခဏ မွေနှောက်ရှာဖွေ
သည်။ မော်က တောင်ပိုင်းဒေသများသို့ စစ်ဆေးရေးခရီး လှည့်လည်နေစဉ် 'တီ
နီကျင်း'သို့ ခေတ္တဝင်နားသောအခါကျမှ ကျွန်တော် ထောင်ကျနေကြောင်း သိရ
ထိုအခါကျမှ ကျွန်တော့်ကို လွှတ်ပေးကြသည်။

ဤမိမိကိုယ်မိမိ ဝေဖန်ရေးစာတန်းသည် ယခု တီယန်ဂျင်မော်ကွန်းတိုက်
တွင် သမိုင်းတန်ဘိုးတစ်ရပ်အနေဖြင့် သိမ်းဆည်းထားရှိသည်။

*

ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျန်းကျင်း မကြာခဏ စကားများရ၍ ကြာတော့ ကျွန်
တော်တို့လည်း ရိုးသွားကြ၏။ ကျွန်တော်တို့ကို မော်က သူ့မိသားစုဝင်များအလား
သဘောထားခဲ့ပေရာ မိသားစုထဲမှတစ်ယောက်၏ဂရီဂျောင့်ကျမှုမှာ ကျွန်တော်တို့
အတွက် မဆန်းတော့။ သို့သော် ကျွန်တော်နှင့် ကျန်းကျင်း၏ ပြင်းပြင်းထန်ထန်
ဆက်ဆံမှုကိုကား ကျွန်တော် ပြောပြလိုပါသေးသည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ် နွေရာသီတွင် 'ဘေဒေဟီ'သို့ မော်နှင့်ကျန်းကျင်းတို့ သွားရာ
ကျွန်တော် လိုက်ပါခဲ့ရ၏။ ကျွန်တော်တို့သည် သစ်ပင်များ အုံ့ဆိုင်းနေသော တစ်
သို့တိုက်တစ်လုံးဖြစ်သည့် အဆောက်အဦး-၁ တွင် နေထိုင်ကြ၏။

တစ်နေ့တွင် နံနက် ၁၀နာရီခန့်၌ မော်က သူ့ကို ညနေ ၃နာရီတွင် နီးကပ်စွာ ပြောပြီး အိပ်ယာဝင်သွားသည်။ အစည်းအဝေးက ၄နာရီတွင် စမည်။ မော်၏အားကိုး မှထွက်ကာ ကျွန်တော်သည် ကိုယ်ရံတော်များရုံးခန်းသို့သွားပြီး စာဖတ်နေ၏။ နာရီခန့်တွင် ကျန်းကျင်းက အစောင့်ရဲဘော်တစ်ယောက်ကို လွှတ်ကာ ကျွန်တော်၏ အခေါ်ခိုင်း၏။

'ယင်ကျောင်းရေ ငါနဲ့လာပြီး ဖဲကစားစမ်းပါ။ ထုံးစံအတိုင်း နင်နဲ့ကစားစပ်တူပေါ့ဟာ'

ကျွန်တော်က သူနှင့် ဖဲကစားရမည်ကို စိတ်ကုန်နေ၏။ သို့သော် ငြိမ်သက်စွာ ကလည်း မရသဖြင့် မသွားချင် သွားချင်နှင့်ပင် လိုက်သွားရ၏။

ကျွန်တော်၏ စိတ်မပေါ့ပဲပုံစံကို ကျန်းကျင်းက အကဲခတ်မိသွားဟန် ရှိသည်။ သူက မျက်နှာချက်ချင်း ပျက်သွားကာ -

'ဘာဖြစ်တာလဲ ယင်ကျောင်း၊ နင့်မိန်းမကို သတိရနေလို့လား'

'ဘာမှမဖြစ်ပါဘူးဟု ငြီးငွေ့သောအသံဖြင့် ပြန်ဖြေလိုက်ကာ လက်ထဲ နာရီကို ကြည့်လိုက်သည်။ နှစ်နာရီခွဲပြီ။ ဆက်ကစားရမှာ ပျင်းလှသေးတော့။ ကျွန်တော်က ဖဲကို စိတ်မပါ လက်မပါ ကိုင်ရင်း ဖဲတစ်ချပ် မှားပစ်လိုက်သည်။

'နင် ဘယ်လိုဖြစ်နေတာလဲဟာ'

ကျန်းကျင်း၏အသံမှာ ဒေါသကို အတော်ထိန်းနေရပုံရ၏။

'ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ညနေပိုင်းအစည်းအဝေးရှိလို့ပါ'

'ဒီပြင်အစောင့် တာဝန်ယူပစေ၊ နင်နဲ့ မဆိုင်ဘူး'

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက သူနှင့် ကျွန်တော် အတူလိုက်ရမည်ဟု မှာထားသည်ကို ပြန်မပြောမိ။ နွေရာသီမို့ ကျွန်တော် သွေးလေးနေတာလည်း ဖြစ်မည်။ ကျွန်တော် ဘာကိုမှ စိတ်မဝင်စားတော့။

သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ပွဲဆက်ရှုံးသည်။ တတိယပွဲစပြု။ ဒီပွဲလည်း မှား သေချာသည်။

'ငါတော့ မကစားတော့ဘူး စိတ်ကုန်စရာကောင်းလိုက်တာ၊ နင် ဒီနေ့က လုပ်ချင်လို့လဲ'

ကျန်းကျင်းက ဖဲများကို ပစ်ချပြီး မေး၏။

'ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့ အတူတူ အစည်းဝေးလိုက်သွားရဖို့ တာဝန် တမ်း ခါပေမယ့် ခင်ဗျားက ကျွန်တော့်ကိုဖဲကစားစေချင်တယ်၊ ကျွန်တော်က လုပ်ရမလဲ'

'အောင်မာ နင်က ဘယ်လောက်သတ္တိရှိလို့လဲ၊ နင်နဲ့စကားပြောနေတာ သိသိမ့်မ့်လို့လဲ'

'ကျွန်တော် ခင်ဗျားနဲ့ပဲ ပြောနေတာလေ'

'အမယ် တယ်ရိုင်းပါလားဟ၊ နင်က ငါ့ကို အမှုထမ်းနေတာလား၊ ဒါမှ မဟုတ် ငါက နင့်ကိုပဲ အမှုထမ်းရမှာလား ဖြေစမ်း'

'ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့အမှုတော်ကို ထမ်းရင်းနဲ့ ပြည်သူအမှုကိုထမ်း နေသူပါ။ နိုင်ငံရေးအရဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ အတူတူပါပဲ၊ ခင်ဗျားနဲ့ နှိုင်းနေရတာက တော့ ကျွန်တော့်တာဝန်မဟုတ်ဘူး'

'အောင်မယ် အောင်မယ် နင်က ဒီစကားတွေ ပြောရဲနေတယ်ပေါ့လေ၊ ငါက ဘာမှမဟုတ်တဲ့ကောင်၊ သက်တော်စောင့်သက်သတ်ပဲ၊ ငါ့ကိုများ ပြောရဲလိုက် တာပဲ။ ချက်ချင်း ငါ့ရှေ့က ထွက်သွားစမ်း'

အခြား သက်တော်စောင့်များရော၊ အထိန်းတော်များရော ရှေ့တွင် ကျွန် တော်ကို သူ ဤသို့ပြောသည်မှာ မဟာအမှားကြီးပင် ဖြစ်၏။ သူသည် ကျွန်တော် ကို အကြီးအကျယ်စော်ကားလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူ အခြားသက်တော်စောင့် များကို ပြော၍ ရချင်ရမည်။ သို့သော် ကျွန်တော်က ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့၏တပ်မှူး ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်ကတည်းက တပ်ထဲ ဝင်ခဲ့ကာ မော်နှင့်အတူ ၁၂နှစ်ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့နိမ့်နိမ့်ချဆက်ဆံမှုကြောင့် ကျွန်တော်လည်း ချစ်ခင်ပေါက်ကွဲထွက်လာ၏။

'ခင်ဗျားစကားတွေ ဒီမှာတင် ရပ်လိုက်တော့၊ ခင်ဗျားလဲ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်နေပဲ ရှိတာ၊ ခင်ဗျားအဆင့်က လူတွေ သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေလို့ ဟစ် နှိုးဆွဲမြှောက်ရမယ့်အဆင့် မဟုတ်ဘူး'

'အမလေး ပြောရဲရက်လေခြင်းဟယ်၊ ထပ်ပြောရဲပြောစမ်း'

ကျန်းကျင်းကို အထိန်းတော်များက ဆွဲထားရ၏။

'ပြောတယ်၊ ဘာဖြစ်လဲ၊ ကျုပ်က သက်တော်စောင့်တပ်ဖွဲ့ရဲ့တပ်မှူးပဲ၊ ခင်ဗျားနဲ့ ဖဲရိုက်ဖော်ရိုက်ဖက် မဟုတ်ဘူး'

ထိုနောက် ငယ်ကျီးငယ်နာတွေ ဖော်ပြီး မပြောသင့်တာရော ပြောသင့် တာတွေပါ ပြောကြတော့၏။ ပတ်ဝန်းကျင်မှလူများကို မငဲ့တော့။ ထိုနောက် ကျွန် တော်တို့ ငိုကြွေးကာ အခန်းထဲမှထွက်ခဲ့၏။

မော်က အိပ်ယာမှန်းနေပြီ။ ကျွန်တော်က ရှိုက်ငိုပြီး တိုင်မိ၏။

'ကျန်းကျင်းက ကျွန်တော့်ကို စော်ကားတယ်၊ ကျွန်တော်က သူ့ကျွန်တုံး အလုပ်အကျွေးပြုရမယ်တဲ့'

‘မင်းတို့ ဘယ်လိုက စဖြစ်ကြတာလဲ’

ကျွန်တော်က ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် ပြောပြလိုက်သည်။ ကျွန်တော့်စကား
မဆုံးမီ ကျန်းကျင်းက ငိုယိုပြီး အခန်းထဲ ပြေးဝင်လာ၏။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ယောက်
တစ်ပြန် အော်ဟစ်စွပ်စွဲကြပြန်သည်။ မော်က ကျွန်တော်နှင့် ကျန်းကျင်း ကြား
လာရပ်ကာ တိတ်ကြဖို့ ပြော၏။ ကျွန်တော်တို့က ဒေါသအရှိန် တက်နေကြ
မည် သူက စ,ပါးစပ်ပိတ်မလဲကြည့်ကာ အနိုင်မခံ ဆက်အော်နေကြသည်။ မော်က
ကျွန် တော့်ကို လက်တစ်ဖက်ဖြင့် အခန်းထဲ ထိုးသွင်းကာ အခြားတစ်ဖက်
ကျန်းကျင်း ကို အပြင်သို့ တွန်းထုတ်သည်။ ဤသည်ပင် ကျွန်တော်တို့
မရပ်ကြသေးသဖြင့် မော်က တကယ်စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးတားတော့မှ ပါးစပ်
ပိတ်သွားသည်။

‘မင်းတို့ ဘာအလုပ်မှ မရှိဘဲ တော်တော်အားနေကြသလား၊ လူတွေ
ပြောကြတော့မယ်၊ မော်ရဲ့အတွင်းရေးမှူးနဲ့ သူ့ရဲ့သက်တော်စောင့်တို့က ဖဲကစား
ထရန်ဖြစ်ကြတယ်လို့၊ မင်းတို့ မရှက်ကြဘူးလား၊ ဒီနေ့ကစပြီး မင်းတို့နှစ်ယောက်
အတူတူ ဖဲမကစားရတော့ဘူး၊ ဖဲရိုက်မယ့်အစား စာဖတ်ကြ’

ဤသို့ဖြင့် ကျွန်တော်သည် ကျန်းကျင်းနှင့် ဖဲ မရိုက်ဖြစ်တော့။ ဤရန်
ပြင်းထန်၏။ သို့သော် မိသားစုရန်ပွဲကဲ့သို့ဖြစ်သဖြင့် ကြာတော့လည်း မေ့မေ့
ပျောက်ဖြစ်သွားကြ၏။ အညှိုးအတေး မထားကြ။ ကျွန်တော်တို့သည် မော်နှင့်
ရှည် လက်တွဲခဲ့ကြသော ရဲဘော်များဖြစ်ရာ မော်၏မိသားစုဝင်များအဖြစ်သာ
ထားကြ၍ ဖြစ်သည်။ မော်နှင့် ကျွန်တော်တို့ သက်တော်စောင့်ရဲဘော်များကြား
တစ်ခါမှ အဖုအထစ်၊ မကျေလည်မှုများ မရှိပါ။

သိက္ခာသုများအပေါ် မော်၏ဆက်ဆံရေး

ပါတီဝင်များနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် မော်သည် ဟန်ကြီးပန်ကြီးမနိုင်။ သူတို့
နှင့် စကားပြောလျှင် ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် ပြောတတ်၏။ သို့သော် သူတို့ကို ခရီးဦးကြို
ပြု ကြိုဆိုခြင်း၊ ပြန်လျှင် လိုက်ပို့ခြင်းများ မရှိ။ ငိုလ်ချုပ်ကြီးရော၊ အစိုးရထိပ်တန်း
အရာရှိတွေရော ဤသို့ပင်။ သူ အိပ်ယာပေါ်မှာ အလုပ်လုပ်နေစဉ် သူတို့လာတွေ့
လျှင် အိပ်ယာပေါ်မှ သူ မထ။ အလုပ်တွေ ဆက်လုပ်နေတတ်သည်။ တစ်ခါတလေ
များဆိုလျှင် ထိုင်ပါဟုပင် မပြော။ စကားစပြောကြမှ ထိုင်ရန် လက်ညှိုးညွှန်ပြတတ်
သည်။ သူတို့ထိုင်သည်နှင့် အလုပ်စကားကို တိုက်ရိုက်ပြောသည်။

အကယ်၍ ဧည့်သည်သည် ပါတီမှတစ်စုံတစ်ဦးဖြစ်ပြီး မတွေ့တာကြာ၍
လာတွေ့လျှင်ကား ထိုသူ ရောက်လာလျှင် ထကြိုသည်။ ပြန်လျှင် ထပြီး နှုတ်ဆက်
သည်။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ်များ၏တစ်နံနက်ခင်းတွင် အစောင့်တပ်ဖွဲ့ရုံးမှ တယ်လီဖုန်း
ခြည်လာ၏။ ချူအင်လိုင်ထံမှ ဖုန်း။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး နိုးပြီလား၊’ ချူက မေး၏။

‘မနီးသေးပါဘူး’

‘သူ ဘယ်အချိန် အိပ်ယာဝင်သွားသလဲ’

‘မနက် ရှစ်နာရီတပါ’

‘ဒါဆို ယင်ကျောင်းရေ နှိုးပေးစမ်းပါကွာ၊ ဟိုချီမင်း ရောက်လာလို့ သူ

က အရေးတကြီးပြောစရာ ရှိနေတယ်'

ဗီယက်နမ်အလုပ်သမားပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဟိုချီမင်းသည် ထိုအချိန်က ပေကျင်းသို့ လျှို့ဝှက်ရောက်ရှိနေ၏။

ကျွန်တော် မော်ဇီအိပ်ခန်းသို့ သွားကာ နှိုးလိုက်၏။ မျက်နှာကို သုတ်ကာ မော်သည် ဧည့်ခံခန်းမသို့ ကျွန်တော်နှင့်အတူ လိုက်လာသည်။ ကျွန်တော်တို့ရောက်ပြီး၍ နှစ်မိနစ်ပင် မကြာ၊ ဟိုချီမင်းနှင့် ချူတို့ စကားပြောရင်း ရောက်လာကြ၏။ မော်ကို သူတို့ရောက်လာပြီဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်က သတင်းပို့လိုက်သည်။ မော်သည် ထိုင်နေရာမှ ထသည်။ တံခါးဆီသို့ လျှောက်သွားကာ တံခါးဝမှ ဆီးကြို၏။ တံခါးမအပြင်သို့ ခြေတစ်လှမ်းမထွက်။ ဧည့်သည်က တံခါးဝမှ ဝင်လာပြီးမှ သူက လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သည်။ ဟိုချီမင်းက တရုတ်ဘာသာဖြင့် 'နေကောင်းလား' ဟု မေးသည်။ မော်က 'နေကောင်းပါတယ်၊ ခင်ဗျားရော ဒီမှာနေရတာ အဆင်ပြေရဲ့လား' ဟုပြန်ပြောသည်။ ထိုနောက် ကုလားထိုင်များတွင်ထိုင်ကာ စကားပြောကြ၏။ ကျွန်တော်က လက်ဖက်ရည် ချပေးသည်။

စကားပြောပြီးသောအခါ မော်က ဟိုချီမင်းကို တံခါးဝ လိုက်ပို့၏။ နှုတ်ဆက်၏။ ခန်းမထဲမှ သူ လိုက်မထွက်။ 'ဟို'က 'ချူ'နှင့်အတူ ပြန်သွားသည်။

*

၁၉၄၈ခုနှစ်တစ်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆုရသည် ရှေ့တန်းမှနေ၍ တစ်မတော်ညီလာခံ လာတက်ရင်း မော်ကို တွေ့ဆုံ၏။ မော်သည် အခန်းထဲမှထွက်ကာ ကြိုဆိုသည်။ အကြာကြီး လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြကာ '၁၇နှစ်တောင် ကြာပြီနော်' ဟု အချင်းချင်းပြောကြသံလည်း ကြားရသည်။ ပါတီမှ မည်သူကိုမှ မော် ဤမျှ လှူထံ လိုက်လှဲလှဲ မကြိုဆိုဖူးခဲ့။ ဤတွေ့ဆုံပွဲကို ကျွန်တော် အမှတ်ထင်ထင်ရှိခဲ့၏။

ချူအင်လိုင်းသည် သူ့လက်ထောက်အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ အတူလည်တွဲခဲ့သူ ဖြစ်၏။ သူနှင့် နေ့တိုင်းလိုလို တွေ့သူလည်း ဖြစ်၏။ မော် နေထိုင်သော အိမ်အများစုမှာ သူ့ရွေးပေးခြင်းသာ များ၏။ စစ်အတွင်းကာလရော၊ စစ်အေးကာလများတွင်ပါ ဘယ်လမ်းကသွားလျှင် ဘေးကင်းမည်မှအစ မော်၏လမ်းကြောင်းကို ရွေးပေးသူမှာလည်း ချူပင်ဖြစ်၏။ အလွန်အမင်းအရေးကြီးသောကိစ္စများတွင် အဆုံးအဖြတ်ပေးရာ၌ အယုံကြည်ဆုံး အားအကိုးရဆုံးမှာလည်း ချူပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ချူနှင့်မော် အလွန်ရင်းရင်းနှီးနှီးဆက်ဆံကြလိမ့်မည်ဟု အများသူငါ ထင်စရာအကြောင်း ရှိ၏။ ၁၅နှစ်လုံးလုံး မော်နှင့်အတူ အမှုထမ်းခဲ့သော အတွင်းရေးမှူးတို့အနေနှင့်မူ မော်က ချူကို သိပ်ရင်းရင်းနှီးနှီး မဆက်ဆံခဲ့ကြောင်း သိနေ

ရပါသည်။

တကယ်တော့ မော်သည် ပါတီဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးအနေဖြင့် ပါတီခွဲသူများနှင့် ချည်တွဲတန်းသူ ဆက်ဆံခြင်းသာ ဖြစ်၏။ မည်သူကိုမှ ပိုသည် သာသည် မြီးဝေမူ ဆိုကြောင့်ပင် ပါတီတွင် မော်၏အရင်းနှီးဆုံးသူ ဟူ၍ မရှိပါ။

ချွင်းချက်အနေဖြင့်ကား 'ဖိန်သဲဟွေ'နှင့် 'ချင်ယီ'တို့ ဖြစ်သည်။ မော်နှင့် 'ဖိန်'တို့သည် ဆက်ဆံရေးအနေအထားအရ ရင်းနှီးသူများတွင် ထင်ဖွယ်ရာ ရှိ၏။ သူတို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တရင်းတန်းပြောကြသည်။ ရယ်ကြစရာ ကြသည်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းရှိကြ၏။ မော်က စကားပြောလျှင် မြန်၏။ စက်သေနတ် ဖစ်သလို ပြောတတ်၏။ အသံကလည်း ကျယ်၏။

ရှုန်ဇီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲ မတိုင်မီကာလတွင် မော်ကို ပါတီဝင်တိုင်းက 'ဥက္ကဋ္ဌမော်'ဟု ခေါ်လာကြ၏။ 'ဖိန်'တစ်ယောက်သာ 'လောမော်'ဟု ခေါ်တတ်သည်။

ချင်ယီကတော့ တစ်မျိုး။ သူ မော်ကို တွေ့တွေ့ချင်း ပထမဆုံးလုပ်သည့် အလုပ်မှာ ဖနောင့်ချင်းရိုက်၊ သတိအနေအထားနှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို အလေးမြဲကာ 'ချင်ယီ တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြောင်း သတင်းပို့ပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ချင်ယီ ရောက်ပါပြီ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'ဟုလည်းကောင်း ပြောတတ်၏။ ထိုအခါ မော်က ထိုင်ခုံကို လက်ညှိုးညွှန်ပြကာ 'ထိုင်လေဗျာ၊ ထိုင်ပြီးပြောပါ'ဟု ဆိုတတ်၏။ ထိုအခါမှ ချင်ယီက ပြုံးပြီး သက်သာအေးစေအနေအထားသို့ ရောက်သွားသည်။ ချက်ချင်းပင် အခန်းတွင်းမှာ စကားသံများဖြင့် အသက်ဝင်စည်တားလာတော့သည်။

ချင်ယီသည် ပါတီတွင် မော်၏တစ်ဦးတည်းသော ကဗျာဆရာမိတ်ဆွေ ဖြစ်၏။ သူက ကဗျာဆရာ ပီသ၏။ ဇဝနဉာဏ် ဟာသဉာဏ် ရှင်၏။ သူနှင့်ဆက်ဆံလျှင် မခင်မင်သွားသူ ရှား၏။ ၁၉၇၀ခုနှစ်ကာလများတွင် အမှတ်တရတွေ့ဆုံပွဲတစ်ပွဲသာ မော်သွားခဲ့၏။ ၎င်းမှာ ချင်ယီ၏ပွဲ ဖြစ်သည်။ သူသည် မော်သဘောတူသူတစ်ဦး ဖြစ်၏။

*

လူကြားသူကြားတွင်၊ ရေကူးပွဲ၊ ကပွဲများတွင် မော်က လူငယ်အုပ်စု၏ သဘောကျတတ်၏။ ပိုပြီး ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်တက်တက်ကြွကြွဖြစ်လျှင် ပိုကြိုက်၏။ သူ၏သီးသန့်ဘဝတွင်မူ မော်၏ မိတ်ဆွေများသည် လူကြီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ပြတိုက်ပို့ရမည့် လူစားတွေ့'ဟု ခေါ်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ဖြစ်သည်။ တရုတ်ပြည်ဟောင်းအတွေ့အကြုံရင့်ကျက်ခဲ့သူ၊ အတွေးအခေါ်ရှေးကျသူများ ဖြစ်ကြသည်။ မော်က သူ့မိတ်ဆွေများကို လေးလေးစားစား ဆက်ဆံတတ်သည်။ တော်

လှန်ရေးအောင်ပွဲရပြီး မရှေးမနှောင်းတွင် မော်သည် ချူအင်လင်းနှင့်အတူ သူ၏ ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေကြီးများကို ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ ထိုအထဲတွင် 'ဇန်လန်'၊ 'လီချီ ရှင်'၊ 'ရှင်ဂျွန်ရီ'၊ 'ကူမိုးကြီး'၊ 'ချိန်စူးတောင်' စသူတို့ ပါဝင်ကြ၏။ ထိုသူများကို ပါတီ မှ လူများနှင့် ကွဲပြားခြားနားစွာ မော် ဆက်ဆံ၏။ သူတို့လာလျှင် အခန်းပြင်ထွက် ကြို၏။ ပြန်လျှင် အခန်းအပြင်ထိ ထွက်၍ နှုတ်ဆက်၏။ လမ်းလျှောက်လျှင်လည်း သူတို့နှင့် အလွန်ကပ်ပြီး လျှောက်၏။

မော်က သူ့ကို အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် တစ်ချိန်လုံး ဆက် ဆံနေကြသည်ကို မကြိုက်ဟု တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။ မော်က အတွေးအခေါ်နှင့် မိတ်ဆွေကို ခွဲတတ်၏။

'ကျွန်တော်တို့ အတွေးအခေါ်မတူတာတွေကိုပဲ ငြင်းခုံကြတာပါ။ အတွေး အခေါ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ဖြစ်လာတဲ့ ပဋိပက္ခတွေတော့ မရှောင်လွှဲနိုင်ပါဘူး'ဟု ပြော ဖူးသည်။

မိတ်ဆွေက မိတ်ဆွေ၊ အတွေးအခေါ်က အတွေးအခေါ်။ အတွေးအခေါ် မတူလျှင် မိတ်ဆွေမို့လည်း မညာ။

'ကျွန်တော် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဘယ်လောက်ပဲ ရင်းနှီးနေပါစေ၊ အတွေးအခေါ် ကွဲလွဲရင်တော့ ငြင်းရမူပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီကနေ ပဋိပက္ခတွေ ဖြစ်လာနိုင် မှာမို့ပါ။ ဒါတွေဟာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအာယာတ မပါပါဘူး။ ဒီလိုကိစ္စမျိုးက ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ညှိနှိုင်းရင်း ပြေလည်သွားကြမယ်လို့ ထင်ပါတယ်'ဟုလည်း ပြောဖူးသည်။

*

မော်သည် ပါတီမှလူများနှင့် အလုပ်ကိစ္စသာ ဆက်ဆံတတ်၏။ ချင်ယီနှင့် ကား ခြွင်းချက်။ သူတို့နှစ်ဦးကား ကဗျာတွေ ဖလှယ်ကြ၏။ ပါတီဝင်မဟုတ်သော မော်၏မိတ်ဆွေ များစွာရှိ၏။ ထိုသူများနှင့် အလုပ်ကိစ္စစကား မပြောကြ။

မော်သည် 'ဇန်ရှီနီ' ဆိုသူနှင့် မည်သည့်အခါမှ စာအဆက်အသွယ်မပြတ် ဇန်သည် ကူမင်တန်အစိုးရက ၁၉၄၉တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးရန် စေလွှတ်လိုက် သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့၏။ နောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသားပြည်သူ့ကွန်ဂရက် အလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီဝင် ဖြစ်လာခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် သူထံမှ ဘာကို ဖတ်ပြီး မော်သည် စားပွဲခွဲကို လက်ညှိုးနှင့်ခေါက်ရင်းက ကျွန်တော်ဘက်ကို လှည့်ပြီး ပြောသည်။

'ကြက်နှစ်ကောင်ယူပြီး 'ဇန်ရှီနီ'ဆီ သွားပို့ကွာ၊ အခု သွားပို့' ကျွန်တော်လည်း ချက်ချင်းပင် စေ့ထဲသွားကာ ကြက်ဝယ်ပြီး သွားပို့သည်။

'ဇန်'၏အိမ်မှာ ရပ်ကွက်တစ်ခုတွင်ရှိပြီး အတော်ပင် စုတ်ခြာနေသည်။ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီး ပို့လိုက်တာပါ' ကျွန်တော်က ကြက်တွေကို ပေးသည်။ 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးက စာရပါတယ်တဲ့' 'အေး ငါသိတယ်၊ ဒီကြက်တွေက သူပြန်စာပဲ၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဘယ်လိုလဲဟာ နေကောင်းရဲ့လား'

'သိပ်ကောင်းပါတယ်ခင်ဗျာ' ကျွန်တော်လည်း အပြန်လမ်းတွင် တစ်လျှောက်လုံးစဉ်းစားခဲ့သည်။ ကြက် နှစ်ကောင်က ပြန်စာဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ၊ ကျွန်တော်က မနေနိုင်၍ မော်တို့ နားကြည့်သည်။ မော်က ထူးဆန်းသောအပြုံး ပြုံးပြသည်။ ဤအပြုံး၏ အဖြေကို ဘား ကျွန်တော် မည်သည့်အခါမျှ မသိရပါ။

ဤသည်မှာ ၁၉၅၅ က။ ထိုနှစ်တွင်ပင် 'ဟိဇန်နင်'သည် မော်ကို လက်ဆောင်တစ်ခု ပေး၏။ သူမ နှယ်တိုင် ရေးဆွဲထားသော ကျားတစ်ကောင်ပုံ ဖြစ်သည်။ သူမသည် ကူမင်တန် သက်ဝဲဂိုဏ်းမှ ထင်ရှားသောအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည်။ မော်သည် ကျားပုံကို အကြာကြီး သေသေချာချာကြည့်နေသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်ကို ပြောသည်။

'ဒါကို ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ ငါသိသွားပြီ၊ ဒီပန်းချီကားက အရှေ့ဘက် အခန်းမှာ ထားသင့်တယ်'

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် အရှေ့ခန်းမှာ သွားထားခဲ့သည်။ ဘာကြောင့် အရှေ့ ခန်းမှာ ထားခိုင်းသလဲကိုကား ကျွန်တော် မသိ။

*

၁၉၅၉တွင် မော်သည် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်၏။ အားလပ်ချိန်တွင် သူက လက်ရေးလှလေ့ကျင့်၏။ ထိုအချိန်တွင် သူ၏ဒီမိုကရက် တစ်မိတ်ဆွေဟောင်းများနှင့် တိုးပြီး ဆက်ဆံသည်။

'ဟွမ်ယမ်ပေ'သည် မော်၏မိတ်ဆွေဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူတွင် 'ဝန် ဒီဒီ'၏လက်ရေးမူရင်းများ ရှိ၏။ ဝန်ဒီဒီသည် အေဒီ ၁၂၁၄ ၁၇၉၂အတွင်း ပေါ်ထွန်း ခဲ့သော လက်ရေးပါရဂူကြီး ဖြစ်၏။ မော်က ထိုလက်ရေးမူစာအုပ်ကို ငှားထားကာ အချိန်အားတိုင်း လေ့ကျင့်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ လက်ရေးကျင့်ရင်း ထမင်းမောင်းမေး ခြစ်ကာ နပ်ကျော်ပင် သူ စားခဲ့သည်။

'ဟွမ်'ကလည်း ဤစာအုပ်ကြီးကို ပြန်ယူချင်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆို

သော် ရှားပါးစာအုပ်ကြီးဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ တစ်လ ငှားထားသော်လည်း တစ်ပတ် အကြာတွင် သူက ပြန်လာတောင်းသည်။

‘ဘယ့်နှယ့် ကြွေးရှင်နောက်တစ်ယောက် ပေါ်လာပြန်ပြီလား’

မော်က ပြောသည်။ ထိုစဉ်က ဆိုဝီယက်ဝန်ကြီးချုပ်ခရုရှက်ဖ်သည် တရုတ်ပြည်အား ကြွေးပြန်ဆပ်ရန် မကြာခဏ ဖိအားပေးနေချိန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။

‘သူက ဖိအားလာပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ စာအုပ်သုံးပြုပြီးလားလို့ လာတာပါ’

‘ငါ မပြီးသေးဘူးကွ၊ တစ်လကြာလို့မှ ငါ ဆက်ယူထားရင် ငါ့အဆိုးတွေကွာ၊ ခုတော့ အချိန်မစေ့ခင် ပြန်တောင်းလို့ ရမတဲ့လား’

တစ်လ စေ့သောနေ့တွင် သူက ကျွန်တော့်ကို လက်ရေးစာအုပ်ကြီးတစ်

‘ဟွမ်’ကို ပြန်ပေးခိုင်း၏။

‘သေသေချာချာပြန်ပေးနော်၊ အချိန်စေ့တဲ့နေ့မှာပြန်ပေးဖို့ အရေးကြီးတယ်’

သို့သော် ‘ဟွမ်’က အသုံးလိုရင် ဆက်ယူထားပါဦးဟု ပြောသည်။

‘ပြန်ပေးလိုက်ပါကွာ၊ ငါက တစ်လဆိုပြီး ငှားထားတာ၊ သူငယ်ချင်းဆိုတာ

တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ကတိတည်ကြရတယ်’

မော်က ဤသို့သောလူမျိုး။

အလုပ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကို သီးသန့်ခွဲခြားတတ်သော မော်သည် သူ့ဆွေမျိုးများအပေါ်လည်း ဤသို့ပင် ဆက်ဆံ၏။

၁၉၅၀ ခု နွေဦးပေါက်တွင် သူက သူ့သား‘အန်ရှင်း’ကို ပြောသည်။

‘မင်းအမေရဲ့အုတ်ဂူကို မင်းကို ငါသွားစေချင်တယ်၊ သွားတဲ့အခါ သူ့အကြီးအတွက် ငါ့ဆီက မွေးနေ့လက်ဆောင် ယူသွား၊ မင်းအမေက ဉာဏ်ပညာထက်မြက်တယ်၊ ကြင်နာသနားတတ်တဲ့သူလဲ ဖြစ်တယ်၊ အမြင်လဲ ကျယ်တယ်၊ သူက ငါ့ကို အထောက်အပံ့ အများကြီး ပေးခဲ့တယ်၊ သူ့အဖေ မစွတာယန်းကတော့ တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံရေးအမြင်တွေ ရှိတယ်၊ သူက ငါ့ကို ငွေရေးကြေးရေး အများကြီး အကူအညီပေးခဲ့တယ်၊ ငါ သူတို့ကို သိပ်လွမ်းတယ်ကွာ’

မော်က ပြောရင်း မျက်ရည်တွေ ဝိုင်းလာ၏။

(မော်၏ပထမဇနီး ယန်ကိုင်ဟေ့သည် ပါမောက္ခ၏သမီးဖြစ်၏။ တရုတ်ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း ကူမင်တန်တို့သတ်၍ သေခဲ့ရသည်။ သူက မော်နေထိုင်ရာထိ မပြော၍ဖြစ်သည်။)

မော်သည် ‘မစွစ်ယန်း’ကို အချိန်အတော်ကြာ မပြတ်တမ်းထောက်ပံ့ခဲ့၏။ သူ့ခိတ်ဆွေများ၊ ဆွေမျိုးများကိုလည်း သူ့လခထံမှဖြစ်စေ၊ သူ့စာမူခရားထံမှဖြစ်စေ ချွေ့ ကူညီတတ်သည်။ သို့သော် ထိုသူတို့ အလုပ်အကိုင်တောင်းလျှင်တော့ မပေး၊ သူတို့ပြည်သစ် ထူထောင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် သူထံ စာတွေ ရေးပြီး အထူးအညီထားကြ၏။ သူ့ယောက်ဖ ‘ယန်ကိုင်ခီ’ထံ ရေးသောစာကို ကြည့်။

‘ငါ့ဆီက ဘာမှမမျှော်လင့်ကြနဲ့၊ ပေကျင်းကိုတောင် မလာကြနဲ့၊ ကိုယ့်ကြီးအားမူနဲ့ကိုယ် လုပ်ကြ’

ကျွန်တော် မော်နှင့်အတူနေခဲ့သော ၁၅နှစ်အတွင်းတွင် မော်၏မည်သည့် ဆွေမျိုး၊ မည်သည့်မိတ်ဆွေကိုမျှ မော်က အလုပ်မပေးဖူး၊ အခွင့်အရေး မပေးခဲ့ဖူးသည်ကို သိရ၏။

၁၉၅၀ခုနှစ်စောစောပိုင်းတွင် တရုတ်ပြည်နှင့် ရင်းနှီးခင်မင်သောနိုင်ငံတစ်ခုမှာ သံအမတ်တစ်ဦးက မော်ကို သံအမတ်ခန့်အပ်လွှာ ပေးအပ်မည့်အခမ်းအနား ပြုသည်။

အခမ်းအနားမတိုင်မီ မော်က မုတ်ဆိတ်မွေး၊ နှုတ်ခမ်းမွေး ရိတ်ရသည်။ ဆံပင်ညှပ်ရသည်။ မော်၏ဆံပင်ညှပ်ဆရာမှာ ‘ဝမ်ဟေ့’ဖြစ်၏။ သူက ခေါင်းတုံးနှင့် မုတ်ဆိတ်မွေးကလည်း ဖြူနေပြီ။ မတော်တရော်မျက်မှန်ကိုလည်း တပ်ထားသေး၏။ သူက အသက်ကလည်း ကြီး၊ မျက်စိကလည်း မှန်သဖြင့် ဆံပင်ညှပ်တာ ကြာ၏။ ဆံပင် နည်းနည်းညှပ်လိုက်၊ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ အခြေအနေကြည့်လိုက်၊ နည်းနည်းညှပ်လိုက်၊ ချိန်ဆလိုက်ဖြင့်၊ ကြာတော့ မော်က စိတ်မရှည်တော့။

‘မြန်မြန်လေး ညှပ်ပေးပါဗျာ’

‘ငြိမ်ငြိမ်နေ၊ ငြိမ်ငြိမ်နေ’ဟုဆိုကာ သူက တုန်တုန်ချိချိဖြင့် ဆက်ညှပ်နေပြန်သည်။ မြန်ကား မမြန်။

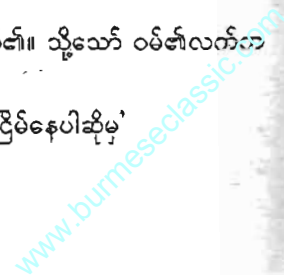
‘ဒီထက် မြန်မြန်လေး ညှပ်လို့ မရဘူးလားဗျာ’

‘ကျုပ်ပြောသလိုပဲ ခဏနေပေးပါ၊ ငြိမ်ငြိမ်လေး ထိုင်နေ၊ အာမခံရဲတယ်၊ နောက်မကျစေရဘူး’

မော်က မနေနိုင်တော့၍ ဆံသခဲမှ ထလိုက်၏။ သို့သော် ဝမ်၏လက်တံ့အား ခေါင်းကို ဖိထား၍ ထ၊မရ။

‘ခင်ဗျားက ပြောမရပါလား၊ ခဏလေးငြိမ်ငြိမ်နေပါဆိုမှ’

‘မြန်မြန်လေး ညှပ်ပေးဖို့ ပြောနေတာဗျာ’

'မပြီးသေးဘူး၊ ခဏနေဦး'

သူက မော်၏ခေါင်းနောက်ဖက်ကို နှစ်ချက်မျှ ပုတ်လိုက်၏။ ကျွန်တော်တို့အစောင့်ရဲဘော်အားလုံး ကြက်သေသေသွားကြသည်။ မော်ကတော့ သူ့ကို မယူပါ။ သက်ပြင်းတစ်ချက်သာ ချလိုက်သည်။

'ခင်ဗျားက အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ဥက္ကဋ္ဌဗျ၊ လူတိုင်းက ခင်ဗျားကို ဂရုစိုက်နေကြတာ၊ ကျုပ်က ပြစ်သလိုညှပ်ပေးလိုက်ရင် ကျုပ်အလုပ် ကျုပ်မလေးစားရာ ကျမှားတယ်လောက် ရှက်စရာကောင်းမလဲ'

'ဝမ်းက ဆက်ပြောပြီး ညှပ်ပေးနေသည်။

*

ဟန်ရွှေလင် မော်ထံ ရောက်လာတော့ အသက် ၁၈နှစ်သာ ရှိသေးသည့် သူနှင့်ကျွန်တော် နီးနီးကပ်ကပ် အလုပ်လုပ်ရတော့ သံယောဇဉ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုနေ့ မော်က မေး၏။

'မင်း ဟန်ကို ဘယ်လိုသဘောရလဲ'

'သူက ခင်မင်စရာမိန်းကလေးပါ'

'မင်းတို့ တစ်ယောက်အကြောင်းတစ်ယောက် ပိုနားလည်အောင် လုပ်ကြဖို့ လိုတယ်'

မော်က ခပ်ပြုံးပြုံးပြီးပြောသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ရှက်၍ ခေါင်းငုံ့ထားသည်။

'တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် စကားတွေ ပိုပြောကြ၊ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ပိုပြီး ဂရုစိုက်ကြ၊ ကူညီကြ၊ ဒါတွေ မင်းတို့လုပ်သင့်တယ်'

ကြင်နာတတ်သောဖခင်ကြီးအလား ကျွန်တော့်ကို အသေးစိတ်သွန်သင်နေ၏။

တစ်နေ့ ကျွန်တော် မော်နှင့်အတူ လမ်းလျှောက်ရင်း မော်က ရုတ်တရက် မေးသည်။

'သူ့ကို မင်း တော်တော်စွဲနေပြီလား'

ကျွန်တော်က ပြုံး၍သာ နေလိုက်၏။ မော်က ကျွန်တော့်လက်ကိုပုတ်တတ်တတ် မင်းကို ငါသဘောတူပါတယ်ကွာ'ဟု ပြောလိုက်သည်။

ထိုစဉ် ကျွန်တော့်ဆွေမျိုးများထံမှ စာလာသည်။ ကျွန်တော်နှင့်သင့်တော်ညီ မိန်းကလေး သူတို့တွေ့ထားသည်တဲ့။ ကျွန်တော်က မော်အား စာကိုပြလိုက်သည်။

'ကျွန်တော် ဘာလုပ်ရမလဲ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

'မင်းကကော ဘာလုပ်သင့်တယ် ထင်သလဲ'

ကျွန်တော်က ခေါင်းကြီးငိုက်စိုက်ချလျက်။

'မင်းက သိပ်ရှက်တတ်တဲ့ကောင်ပဲကွာ၊ ဟန်ကို သွားပြီးအကူအညီတောင်းပါ။'

မင်းအတွက် ပြန်စာကို သူ့ကိုရေးခိုင်းလိုက်၊ မင်းထက် သူက စာရေးပိုကောင်းတယ်ကွာ'

မော်က ရယ်ပြီး ပြောသည်။ ဤအကြံထက်ကောင်းတာ ရှိမည် မဟုတ်။

ကျွန်တော် ဟန်ဆီ ပြေးသွား၏။

'ဒီစာလေး ဖတ်လိုက်ပါကွယ်၊ ပြီးရင် ငါ ဟင့်အင်းလို့ ငြင်းလိုက်ရမှာလား'

ဘယ်လိုထင်သလဲ'

'ပြောလိုက်... ပြောလိုက်လေ'

သူ့စကားက မဆုံး။ တစ်မျက်နှာလုံး ရှက်သွေးတွေ ဖြာလို့။

'ဒါဆို အဲဒီအကြောင်း မင်း ငါ့ကို ပြန်စာရေးပေးပါလား'

'ရှင်က သိပ်အတုလူပဲ၊ ကျွန်မ ငြင်းတဲ့သူ များနေပြီ၊ ရှင့်ကျမှ...'

'ဥက္ကဋ္ဌကြီးကသာ ခုလို မတိုက်တွန်းရင် ငါကတော့ ဆက်ပြီး အနေဦးမှာ'

သူက မင်းကို ငါ့အတွက် ပြန်စာရေးခိုင်းလိုက်တယ်လေ'

ထိုအကြောင်း မော်ကို ပြန်ပြောပြသည်။ မော်က လမ်းလျှောက်ရအောင်

ဆိုကာ ခြံဝင်းထဲ ထွက်လာသည်။

'မင်းတို့နှစ်ယောက်ကတော့ကွာ၊ မမြင်ရတဲ့လက်က ရွေးချယ်ပြီး ပို့လိုက်'

သလိုပဲ၊ နှစ်ယောက်စလုံး နေတဲ့နေရာကလဲ အတူတူ၊ လူတစ်ယောက်ထဲအတွက်

ပေးပေးနေရတာချင်းကလဲ အတူတူ'

၁၉၄၈ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဟန်နှင့်ကျွန်တော် လက်ထပ်ခဲ့ကြသည်။ အထက်

အရာရှိများရော ပါတီကပါ ကျွန်တော်တို့ကို သဘောတူခွင့်ပြုကြ၍ လက်ထပ်ခွင့်ရ

ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် တစ်ဦးတည်းကိုသာ မော်သည် ဖူးစာရေးနတ် လုပ်ပေးခဲ့သည်

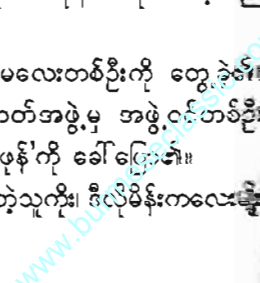
မဟုတ်။ အခြားလူများစွာလည်း ရှိသေးသည်။

'ဖုန်ရောက်ဆွန်'ဆိုလျှင် ကပွဲတွင် ကောင်မလေးတစ်ဦးကို တွေ့ခဲ့၏။

သူက စွဲလမ်းသွားသည်။ သူမသည် သီချင်းကဇာတ်အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်ဟစ်ဦး

ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စကို မော်က ကြားသွားသောအခါ 'ဖုန်'ကို ခေါ်ပြော၏။

'မင်းက အဆိုတော် ကချေသည်ကိုမှ ကြိုက်တဲ့သူကိုး၊ ဒီလိုမိန်းကလေးမျိုး

က လှလှပပ ပျော်ပျော်ပါးပါးနေချင်တာ၊ မင်းလို တစ်လ ယွမ် ၄၀လောက်ရတဲ့...
က သူ့ကို ပျော်အောင် ထားနိုင်ပါ့မလား၊ ငါတို့က အခု ကွန်မြူနစ်အသိုင်းအဝိုင်း...
နေရတာသေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ မင်းအနေနဲ့ လက်တွေ့ကျကျစဉ်းစားသင့်တယ်

အခြားရဲဘော်များကိုလည်း သူ့ပြောတတ်သည်။

'မိန်းမယူရင်နော် လက်တွေ့ကျကျကြည့်ကြ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်လုံး စဉ်းစား...
ကြရမယ်၊ အချစ်တစ်ခုထဲနဲ့တင် တို့ ဘာလုပ်လို့မှမရဘူး'

'ဖုန်'သည် အဆိုနှင့် ကဇာတ် နောက်တစ်ဖွဲ့မှ မိန်းကလေး...
သွားကြိုက်ပြန် သည်။ မော်က သူ့ကို နောက်ပြောင်ပြီး ပြောလိုက်၏။

'မင်းက ခံစစ်သေနင်္ဂဗျူဟာသဘောတရားကို လက်တွေ့စမ်းသပ်နေ...
လားကွ'

'ဖုန်'ကြိုက်သောမိန်းကလေးကို စုံစမ်းကြည့်သောအခါ 'ဖုန်'ထက် သုံး...
မျှ အသက်ကြီးနေသည်ကို သိရ၏။

'အသက်က ပြဿနာ မဟုတ်ပါဘူးကွာ၊ မင်းထက် အသက်သုံးနှစ်ပို...
တဲ့မိန်းမကို မင်းယူရင် ရွှေတွင်းရတာနဲ့အတူတူပေါ့၊ (တရုတ်ဆိုရိုးစကားအရ အသက်...
ကြီးကြီးမိန်းမသည် အိမ်မှုကိစ္စ ပိုလုပ်တတ်၊ အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းမှု ပိုကျွမ်းကျင်...
မိခင်လောင်းအဖြစ် ပိုအာဏာရသည်ဟု ဆိုသည်။) ဒါပေမယ့် ကောင်မလေး...
အသက်ထက် ရုပ်က ပိုနုပါတယ်နော်'

'ဒါပေမယ့် သူက ကလေးတစ်ယောက်အမေ တစ်ခုလုပ်ဖြစ်နေတယ်...
သွားစုံစမ်းပေးသူက ပြော၏။

'ဘယ်လိုလဲကွ ဖုန်၊ မင်းက ကလေးရဲ့ပထွေး ဖြစ်ချင်လို့လား၊ ဟုတ်...
လုပ်ပါကွာ'

မော်က ဝင်ထောက်၏။ ဖုန်ကတော့ ခေါင်းသာ ငုံ့ထားသည်။ သို့ဖြင့်...
သည် နောက်တစ်ယောက်ကိုသာ စဉ်းစားရတော့သည်။

*

၁၉၅၄ ခု ဆောင်းရာသီတစ်ရက်တွင် လူတစ်ဦးက ဝိတ်ဝတွင် မော်...
တွေ့လိုသည်ဟု ခွင့်တောင်းသည်။ သူသည် မော်ထံတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်...
ဒ်မုန်း တရင်းစာအုပ်တွင် တွေ့ရ၍ မော်ကို အကြောင်းကြားလိုက်သည်။

'ဇိုင်ဇျွန်က တွေ့ချင်လို့ပါ'

'သူက ဟိန်နီပြည်နယ်က တပ်နီတော်က အရာရှိဖြစ်မယ်၊ အရပ်ရွာ...
ပိန်ပိန်သွယ်သွယ် မဟုတ်လား'

မော်က နာမည်ကြားသည်နှင့် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်တွေပါ ပြောလိုက်၏။ တွန့်...
ဘက် ပြန်ကြည့်လိုက်တော့ မော်ပြောသည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်နေသည်။ အသက်...
ပိန်ပိန်သွယ်သွယ်။

သူ့ကို မြင်တော့ မော်သည် ထိုင်ရာမှထလိုက်၏။ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်၏။

'ထိုင်ကွာ၊ မင်း အခု ဘာလုပ်နေသလဲ'

'ကျွန်တော် လေတပ်ကပါ'

ကျွန်တော်က လက်ဖက်ရည်ပွဲချပေးသည်။ မော်၏ဧည့်သည်တိုင်းကို လက်...
ဆက်ရည် တိုက်ရ၏။ နာရီဝက်လောက်ကြာသည်အထိ သူ စကားပြောသည်။

မော်က သူ့ကို တံခါးဝအထိ လိုက်ပို့၏။

မော် 'ဂူဟန်'သို့ရောက်သောအခါလည်း 'ဇိုင်'လာတွေ့၏။ နာရီဝက်မျှကြာ

အောင် စကားပြောကြသည်။ မော်သည် 'ဇိုင်'ထံ စာအကြိမ်ကြိမ်ရေးသည်။

တစ်နှစ်လျှင် အကြိမ်များစွာ မော်သည် 'ဇိုင်'ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်များစွာကို လက်...
တွေ့ဆုံတတ်သည်။ သူတို့ကို ညစာစားချိန်အထိတော့ လက်ခံတွေ့ဆုံခြင်းမရှိ။

'လီလျင်ချင်း'နှင့် 'တျန်းယွမ်ယွီ'တို့ကား နှစ်သစ်ကူးချိန်တွင် ရောက်လာကြ

၏။ မော်က သူတို့နှင့်အတူ ညစာ စားသည်။ ညစာစားပွဲတွင် မော်သည် မသောက်...
ဘူး အရက်ပင် သောက်၏။ ဝိုင်တစ်ခွက်သောက်လိုက်သည်နှင့် မော်၏မျက်နှာကြီး...
မ ရဲတွတ်သွားသည်။

'မင်းတို့ ခဏခဏလာကြကွာ၊ ငါ မင်းတို့ကို လွမ်းဇာယ်'ဟု မော်က

ပြော၏။ မော်သည် သူ့ရဲဘော်များ ငွေကြေးခက်ခဲလျှင် အမြဲပင် ကူညီရန်...
အင်မနားတတ်။

'သူတို့က ငါ့ကို အလုပ်မှာ ကူခဲ့ကြတယ်၊ သူတို့လိုတဲ့အခါကျတော့ ငါနည်း

နည်းပါးပါးတော့ ကူရမှာပေါ့'ဟု ပြောတတ်၏။ သို့သော် ရာထူးတွေ့ဘာတွေ၊ အခြား...
အခွင့်အရေးတွေ တောင်း၍ ကား မည်သည့်အခါမှ မပေး။

'ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ် ဂရုစိုက်လုပ်ကွာ'

'နှိုင်းနှိုင်းချင့်ချင့်နေကြ၊ မမော်ကြား မပလွားနဲ့'

'မင်းတို့ အခက်အခဲကြုံရင် စာရေးဖို့ လက်မနှေးကြနဲ့ကွ'

ထိုအကြံပေးချက်များသာ သူပေးလေ့ရှိ၏။

☐

သူကလေးများကို သူ ပြုစုပျိုးထောင်သူ မော်

မော်၏ရင်သွေး ခြောက်ယောက်သည် တရုတ်ပြည်လွတ်မြောက်ရေးကာ
လတွင် ဆုံးပါးခဲ့ကြရ၏။ မော်သည် သားသမီးများကို ချစ်၏။ သို့သော် စည်းကမ်း
ဇာလည်း တင်းကြပ်၏။

မော်၏ပထမဇနီး 'ယန်ကိုင်ဟွီ'နှင့် ရသော သားကြီး 'မော်အန်ရင်း'သည်
အိမ်ထောင်ယူနိယံမှ ပညာသင်ပြီးပြန်လာသောအခါ မော်က သူ့ကို နယ်စွန့်နယ်ဖျား
ဒေသသို့ အဝတ်ဖာထေးရာ ဗလပွများဖြင့် စေလွှတ်ကာ လယ်သမားဘဝကို လေ့
လာစေ၏။ မော်က သူ့ရင်သွေးများအပေါ် ဆက်ဆံပုံကို ကျွန်တော်ရေးပြပါမည်။

ယန်အန်မြို့ရှိ ကန်ဒါ(တရုတ်ပြည်သူ့ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံ
ရေးကော်လိပ်) တက်နေသော ကျောင်းသူလေးတစ်ဦးမှာ ခပ်ချောချောလေး ဖြစ်၏။
သူ့နာမည်မှာ 'ဖု' ဖြစ်၏။

ထိုစဉ်က ယန်အန်ရှိ မိန်းကလေးများသည် ရုပ်ရည်ချောမွေ့သူ များ၏။
သူ့ကို ကျန်းကျင်းက တွေ့သွားသောအခါ အတွေးတစ်ခုပေါက်သွားသည်။
အနက်တစ်ခုရက်တွင် ကျန်းကျင်းက ထိုမိန်းကလေးကို ထမင်းဖိတ်ကျွေး၏။
အန်နှင့် မော်အန်ရင်းတို့လည်း ရှိနေကြသည်။ ထိုမိန်းကလေး ပြန်သွားသောအခါ
ကျန်းကျင်း က မော်အန်ရင်းကို မေးသည်။

'မင်းလဲ အိမ်ထောင်ပြုဖို့ အရွယ်ရောက်နေပြီ၊ မင်း ဖုကို ဘယ်နှလိုသဘော
ရသလဲ'

ခေတ္တမျှ ငြိမ်သက်သွားပြီးနောက် မော်အန်ရင်းက မေးသည်။

'အဖေက ဘာပြောဦးမလဲ မသိဘူး'
 'မင်း သဘောကျရင် ငါပြောပေးမယ်လေ၊ မင်းအဖေကလဲ ကန့်ကွက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး'
 သို့သော် ကျန်းကျင်း အတွက်မှားသွားသည်။ မော်က ခေါင်းကို တွင်တွင် ခါပြီး ငြင်းသည်။
 'သူတို့ တစ်ခါလေး တွေ့ရုံနဲ့ အိမ်ထောင်ရေးကိစ္စပြောတာ မစောလွန်းဘူးလားကွ၊ သားကို ပြောလိုက်စမ်း၊ ငါ စကားပြောချင်တယ်လို့'
 'မင်းအဖေက မင်းကို တွေ့ချင်တယ်တဲ့ ခုတော့ အရာရာဟာ မင်းအဖေ မှတည်နေပြီနော်'
 ကျန်းကျင်းက မော်အန်ရင်းကို ပြောလိုက်၏။
 'သူက ချောတယ်လို့တော့ ကျွန်တော် ထင်တာပဲ'
 မော်အန်ရင်းက မော်ကို ရှက်ကိုးရှက်ကန်းဖြင့် ပြော၏။
 'ဒါကို ငါနားလည်ပါတယ်၊ ငါ နားမလည်တာက မင်းက အလှအပတင်ပဲ ဘာကြောင့်ကြည့်သလဲဆိုတာ'
 အန်ရင်းကမူ ရှက်ရှက်နှင့် ငြိမ်နေသည်။
 'ဒီကောင်မလေး ချောတယ်ဆိုတာကလွဲလို့ သူ့အကြောင်း မင်း ဘာသိလဲ၊ တော်လှန်ရေးအပေါ် သူ ဘယ်လောက်ယုံကြည်သလဲဆိုတာရော သိရဲ့လား၊ သူ့စာရိတ္တကော၊ သူက ပေပင်းကလာတာ မကြာသေးဘူးဆိုတာပဲ ငါတို့သိသေးတယ်၊ တခြား ဘာမှမသိသေးစူး၊ အိမ်ထောင်ရေးဆိုတာ မင်းအတွက် ပုဂ္ဂိုလ်သက်သက် မဟုတ်ဘူး၊ တော်လှန်ရေးအတွက်ပါ ထည့်တွက်ရမယ်၊ မင်းဟာ အစိတ်တုံးသားကွ၊ အဲဒါတစ်ခုထဲနဲ့ မင်း ကံဆိုးတာပဲ၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီးမှ ဖြတ်ရတယ်'
 မော်၏တွက်ကိန်းက မှန်ပါသည်။ ကောင်မလေးသည် ရေရှည် အပင်မခံနိုင်ဆိုကာ ပေပင်းသို့ ပြန်သွားသည်။ တော်လှန်ရေးကို ပြက်ရယ်ပြုသောစာသတင်းစာတွင် ရေး၏။ မော်က ပစ်ပစ်ခါခါပြောတော့သည်။
 'မျက်နှာလှလှလေးဆိုတော့ မျက်စေ့မှောက်စေ့နိုင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် တော်လှန်ရေးအပေါ် ယုံကြည်မှုဆိုတာကိုတော့ သူ မှောက်မှားအောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး'
 'ဒီဘိုင်ပို' ဒေသသို့ရောက်သောအခါ 'မော်အန်ရင်း'ကို အနီးအနားရှိ သို့ ခေလွတ်သည်။ သူနှင့်အတူ မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအဖွဲ့တွင် 'လှူစီကြည့်' ဆိုသူ မိန်းကလေးလည်း ပါသွား၏။ သူတို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်စုံမက်သွားကြ

ဘ်စီတုံး - နတ်သိကြားမဟုတ်... လူသား
 ၁၇၅
 သည်။ ချူအင်လှိုင်း၏ဇနီး တိန်ရင်ချောင်း၊ ချူတေး၏ဇနီး ကန်ကီကျင်တို့၏အတူ
 သည်ဖြင့် မော်အန်ရင်းသည် သူ့ဖခင်ထံမှ သဘောတူညီချက် တောင်း၏။
 'စီကြည်နဲ့ကျွန်တော့်အကြောင်းကို ဒေါ်လေးကန်က ပြောမထားဘူးလား'
 မော်အန်ရင်းက သူ့အဖေကို မေးသည်။
 'ပြောထားသားပဲ'
 'ဒါဆို ကျွန်တော်တို့ တရားရုံးမှာ လက်ထပ်ဖို့ မှတ်ပုံတင်လိုက်တော့မယ်နော်'
 'စီကြည်ရဲ့အသက်က ဘယ်လောက်လဲ'
 'ဆယ့်ရှစ်နှစ်ပါ'
 'အသက်ပြည့်တာထက် တစ်နှစ်မပိုဘူးလား'
 'လလောက်တော့ လိုပါသေးတယ်'
 'တစ်ရက်တောင် မဖြစ်ဘူးကွာ၊ နေဦး၊ ငါ အလုပ်များနေသေးတယ်'
 မော်အန်ရင်းလည်း လက်လျှော့ပြီးပြန်ခဲ့သည်။
 *
 မော်အန်ရင်းသည် အသက် ၂၇နှစ်အရွယ်ရောက်သည့်တိုင်အောင် လက်ထပ်ခွင့်မရသေး၍ မကျေမနပ်ဖြစ်နေ၏။ ကျွန်တော်ပင်လျှင် ၂၁နှစ်နှင့် အိမ်ထောင်ဘုရားမဟုတ်လား။
 'ဥက္ကဋ္ဌကြီး စိတ်ကောင်းဝင်နေချိန်ကို သည်းခံစောင့်လိုက်စမ်းပါ'
 ကျွန်တော်က သူ့ကို အကြံပေး၏။
 တရုတ်ပြည် အရှေ့ပိုင်းတွင် တပ်မ ၇ ခုကို ကျွန်တော်တို့ တပ်မှ ချေမှုန်းနိုင်သော သတင်းကောင်း ရောက်လာသောနေ့တွင် မော်သည် ပေကျင်း အော်ရာမှ သီချင်းများကိုပင် ညည်းနေ၏။
 ကျွန်တော်က မော်အန်ရင်းကို 'ခုချိန်မှာ သွားတွေ့လို့ကောင်းတယ်'ဟု အချက်ပေးလိုက်၏။
 'ကျွန်တော် နက်ဖန် လက်ထပ်တော့မလို့'
 'မင်းကို စောင့်ပါလို့ ငါ မပြောဘူးလား'
 'ဒါကတော့ ကျွန်တော့်ဘာသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ် ထင်လို့ပါ'
 'မင်း ဘယ်သူ့ကို ယူရမယ်ဆိုတာတော့ မင်းဘာသာမင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်'
 ဒါပေမယ့် အသက်ဘယ်အရွယ်မှာ လက်ထပ်ရမယ်ဆိုတာတော့ စည်းမျဉ်းတော့နဲ့ ဘယ်

'ဒါပေမယ့် လူတွေအများကြီး သူ့အရွယ်နဲ့သူ့ လက်ထပ်နေကြတာပဲ'
 'ဒါပေမယ့် မင်းက မော်စီထုံးသားလေ၊ အေးကွာ ပျော်စရာရက်ကလေး တစ်ခု မင်းလုပ်လို့ ပျက်သွားရပြီ'
 မော်အန်ရင်းသည် အခန်းပြန်ရောက်သည်နှင့် ရှိုက်ကြီးတောင် ငိုချလိုက်သည်။ မည်သူမျှ နှစ်သိမ့်၍မရတော့။
 အစောင့်တပ်မှ တပ်ခွဲမှူး 'ယန်ချန်လင်း'က ထိုအကြောင်း မော်ကို ပြောပြလိုက်သောအခါ မော်သည် နေ့လက်စ ဝတ်တံကိုပစ်ချကာ အခန်းထဲမှ ဒေါသထကြီး ထွက်ခဲ့၏။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့နောက်မှ ကမန်းကတန်းပြေးလိုက်ခဲ့ရသည်။ သူ့သားကို ရှိုက်မောင်းပုတ်မောင်းလုပ်မည်ကို ကျွန်တော် မလိုလား။ သို့သော် မော်သည် သူ့သားအခန်းရှေ့တွင် ရပ်လိုက်၏။ ထိုနောက် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာ အော်လိုက်၏။
 'ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲကွ၊ မော်အန်ရင်း'
 မော်အန်ရင်း ငိုတာ ချက်ချင်းရပ်သွားသည်။ သူ ဒီထက်ပို၍ ဘာစကားပြောစရာမလို။ ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်အကြာတွင် မော်နှင့် သူ့သား လမ်းတွင် တွေ့ကြ၏။ သားက အဖေကို နှုတ်ဆက်ကာ ချာကနဲ လှည့်ထွက်သွားဖို့ ဟန်ပြိုင်၏။
 'ဘာလဲ မင်းက ငါ့ကို ရှောင်တာလားကွ၊ ငါ့ကို ပြောစမ်း၊ မင်း မစောင့်ဘဲ လက်ထပ်ချင်သေးလို့လား'
 'မဟုတ်ပါဘူး အဖေ၊ ကျွန်တော် မှားပါတယ်'
 'စိကြည်ကကော ဘယ်လိုလဲ'
 'သူကလဲ ဘာမှ မကန့်ကွက်ပါဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ နောက်နှစ်ကျမှ လက်ထပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးကြပါပြီ'
 'အေး ခုမှ ငါ့သားကွ၊ ကဲ ကဲ ပြန်တော့ ပြန်တော့'
 မော်က ကျေနပ်သွားကာ သူ့သားကို လက်ငှေ့ယမ်းပြလိုက်၏။ မော်ထက် ဆက်လျှောက်သွားနေရင်းက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်ပြီးမှ ကျွန်တော်ကို မေးသည်။
 'ငါက မင်းတို့နဲ့ ပိုရင်းနီးသလား၊ ငါ့သားနဲ့ ပိုရင်းနီးသလား'
 ကျွန်တော်က အနည်းငယ် စဉ်းစားပြီးမှ ပြန်ပြောလိုက်သည်။
 'ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပိုရင်းနီးပါတယ်'
 မော်က ချက်ချင်း ဘာမှမပြောဘဲ ပြီးမှ စဉ်းစားချင့်ချိန်စွာဖြင့် ပြောလိုက်သည်။
 'ငါ့သားနဲ့ ငါက နှစ်အတော်ကြာမှ တစ်ခါ တွေ့ရတတ်တယ်၊ ငါတို့ တစ်

နေရာထဲနေတာတောင် တစ်နှစ်မှာ လက်တစ်ဆုပ်စာရက်လောက်ပဲ တွေ့ကြရတယ်။ မင်းတို့နဲ့ငါတို့တော့ နာရီမလုပ် တွေ့ကြရတယ်၊ မင်းတို့ဟာ ငါ့အပိုင်တွေပဲ၊ ငါ့သားစုကိုစွဲတွေက တခြားသူတွေအတွက်တော့ လျှို့ဝှက်စရာတွေပဲ၊ မင်းတို့အတွက်တော့ လျှို့ဝှက်ချက်တွေ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကို ငါ အသက်ရှင်တုန်း မနေနဲ့ကွာ၊ ငါသေတဲ့အထိ စောင့်ဦး၊ ရေးတဲ့အခါလဲ မင်း အမှန်အတိုင်းသာရေး' ဝ၂၅၈ တုန်းက တစ်ကြိမ် မော်၏အကြောင်းရေးဖို့ ကျွန်တော် စဉ်းစားဖူးသည်။ မော်က ကျွန်တော်ကို သတိထပ်ပေးသည်။
 'ငါ အသက်ရှင်တုန်း ငါ့အကြောင်း မရေးနဲ့ဦးနော်၊ ငါသေတဲ့အထိ စောင့်ဦးလား'
 *
 ကျန်းကျင်းနှင့် အခြားသူများက မော်သည် မော်အန်ရင်းကို ကိုရီးယားပွဲပွဲသို့စေလွှတ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ကြားရသည့်အခါ ယခု မော်အန်ရင်းလုပ်နေသည့်အလုပ်များသည် အရေးကြီးကြောင်း၊ သူ့ကို ကိုရီးယားသို့မလွှတ်ရန် ပြောကြ၏။ မော်က သူ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြောပြသည်။ သူ၏အကြောင်းပြချက်များထဲ တစ်ချက်ကိုကား ကျွန်တော် မမေ့နိုင်ပါ။
 'သူက မော်စီထုံးသားလေ၊ သူမှ မသွားရင် ဘယ်သူသွားမှာလဲ'
 'မော်အန်ရင်း' ကိုရီးယားတိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးသွားကြောင်းသတင်းကို 'ပိန်ဒီယော့'က ကြွေးနန်းရိုက်ရာ မော်ကို ချက်ချင်း မပြောကြပါ။ ကျန်းကျင်း၊ ချူအင်လိုင်နှင့် ယီဇီလုံတို့က ထိုဝမ်းနည်းသတင်းကို မော်အား လျှို့ဝှက်ထားကြသည်။ တော်တော်ကြာမှ ကျန်းကျင်းနှင့် ယီဇီလုံက ဖွင့်ပြောသည်။
 မော်သည် တစ်နေ့တာ အလုပ်ပြီး၍ ပက်လက်ကုလားထိုင်တွင် အနားယူနေ၏။ သတင်းကိုကြားရသောအခါ သူသည် ပထမဆုံး တုန်လှုပ်သွား၏။ သူ ဘာတစ်ခုမှမပြော။ သူသည် ကျန်းကျင်းနှင့် ယီဇီလုံကိုသာ ကြည့်နေ၏။ ဤနှစ်ယောက်လုံးကလည်း တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ ခေါင်းငုံ့ထားကြ၏။
 မော်သည် မျက်တောင်ကို ပုတ်ခတ်ပုတ်ခတ်လုပ်၏။ သူ့မျက်လုံးက စားပွဲပေါ်မှ စီးကရက်ဗူးဆီသို့ ရောက်သွား၏။ သူက စီးကရက်ဗူးကို ကောက်ကိုင်ကာ စီးကရက်တစ်လိပ်ကို ထုတ်ဖို့ ကြိုးစား၏။ ထုတ်၍မရ။ နောက်တစ်ချိ ဆွဲထုတ်ခဲ၊ ထုတ်၍ မရ။ ကျွန်တော်က ကမန်းကတန်း ပြေးသွားကာ စီးကရက်တစ်လိပ် ထုတ်ပေး၏။ သူ့ကို မီးညှိပေးသည်။
 မော်၏စီးကရက်မီးခိုးများ ရှူသွင်းရှူထုတ်သံမှတစ်ပါး ကမန်းလုံး တိတ်

ဆိတ်နေ၏။ သူ့မျက်လုံးများသည် ချက်ချင်းနီရဲလာကာ မျက်ရည်တွေ ပိုင်းလာသည်ကို ကျွန်တော် သတိထားမိ၏။ စီးကရက်မီးခိုးမွန်လို့လား၊ အတိတ်ကာလကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားမိလို့လားတော့ မသိ။

ယီဇိလုံက အခန်းထဲမှ တိတ်တဆိတ် ထွက်သွားသည်။

မော်က နောက်တစ်လိပ် ထပ်သောက်သည်။ ပြီးမှ သက်ပြင်းကြီးတစ်ခုချကာ လူတိုင်း မျက်ရည်မကျဘဲ မနေနိုင်သောစကားကို ဆို၏။

'သူက မော်စီတုံးသားလေ၊ ဒါကြောင့်ပဲ သူ ကံဆိုးတာပေါ့'

ကျွန်တော်လည်း မျက်နှာလွှဲကာ ငိုချလိုက်၏။

မော်ကတော့ မငိုပါ။ သူသည် နောက်စီးကရက်တစ်လိပ်ကို မီးညှိသည်ပြီးတော့ ကျန်းကျင်းပြောသမျှ သူ့သား သေဆုံးပုံကို နားထောင်၏။ မော်အန်ရင်းသည် တိုက်ပွဲတစ်ခုတွင် ငုံးခိုကျင်းမှအပြင်ထွက်လိုက်ရင်း ရန်သူလေယာဉ်များ ငုံးဆဲကျပြီး သေဆုံးခြင်း ဖြစ်၏။ ကျွန်တော် ရှေ့ဆက်ပြောသံများ မကြားတော့မှ မော်ပြောသောစကားများသာ ပဲ့တင်ထပ်မျှကြားနေရ၏။

'သူက မော်စီတုံးသားလေ၊ ဒါကြောင့်ပဲ သူကံဆိုးတာပေါ့'

မော်အန်ရင်းသည် ယန်ကိုင်ဟို့နှင့် ရသော မော်၏သားငယ် ဖြစ်၏။ အဖေနှင့် တော်တော်ရုပ်ဆင်သည်။ သူ့အမေကို ကုမင်တန်တို့ သတ်ချိန်တွင် သည် မခင်နှင့်လည်း ကွဲပြီး အထေးမှာရောက်နေရ၏။ မော်အန်ရင်းကို ထိန်းကျောင်းမည့်သူ မည်သူမျှ မရှိ။ လှည့်လည်သွားလာကာ တောင်းရမ်းစားခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော် ရေးလည်း အလွန်ချို့ယွင်းခဲ့သည်။

၁၉၅၇ ဩဂုတ်လတွင် မော်သည် ကျင်ဒေါင်းသို့ ရောက်နေစဉ် မော်အန်ရင်း ဆေးရုံတက်နေသည်ကို သိရ၏။ ကျွန်တော် မော်အန်ရင်းကိုခေါ်ကာ ဖော်ပြတွေ့စေ၏။ မော်သည် အလုပ်၊ ပညာနှင့် နိုင်ငံရေးတို့ကိုသာ သူ့သားနှင့်ပြောဆိုသွား၏ပညာရေး၊ နေ့စဉ်ဘဝနှင့် ကျန်းမာရေးတို့ကို သူ ပိုစိတ်ဝင်စားသည်။

မော်အန်ရင်းကို ပြုစုစောင့်ရှောက်သည့် သူနာပြုသည် သူ့သားကို အလွန်ချစ်၏။ မော်က သဘောကျသည်။ မော်က ထိုသူနာပြုအကြောင်း စုံစမ်းမိသည်။ မော်အန်ရင်း၏ရောဂါအခြေအနေကိုလည်း မေးမြန်းကြည့်၏။ စုံစမ်းမိသည့်အခါ မော်အန်ရင်းအပေါ် သူ အလွန်ကျေနပ်ခဲ့သည်။

*

သူ့တွင် 'လိမင်း'နှင့် 'လိနဲ'ဟု ခေါ်သည့် သမီးနှစ်ယောက် ရှိသေးသည်။ 'လိမင်း'၏အိမ်အမည်မှာ ကြောင်ကြောင် ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ 'ချစ်စရာ' ဟု ဆိုလိုသည်။

လေး'ဟု ဖြစ်သည်။ ဤအမည်ကို ချူအင်လိုင်၏ ဇနီး တိန်ရင်အောင်က ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ၁၉၄၇ ခုတွင် ဆိုဗီယက်မှ ပညာသင်ပြီး ပြန်လာပြီးနောက် မော်က သူ့ကို 'လိမင်း'ဟု အမည်ပေးခဲ့၏။

မော်သည် ထိုစဉ်က 'လီသဲလ်ရဲန်း'အမည်ကို ခံယူထားသည်။ ကျွန်တော် ချစ်၏။ စာသားတစ်ခုဖြစ်သော 'ဒီလူကြီးလူကောင်းသည် စကားပြောရာတွင် နား၏။ (နဲ) သို့သော် လှုပ်ရှားရာတွင် မြန်၏။ (မင်း)ဆိုသော စကားပိုဒ်မှ 'နဲ'နှင့် 'မင်း'ကို ကြိုက်ပြီး သူ့သမီးများအမည်တွင် မှည့်ခေါ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

သမီးနှစ်ဦးသည် သူ့ဖခင်နှင့်အတူ အရာရှိရိပ်သာ 'က'အဆင့်တွင် တစ်ဦးချင်း မစားခဲ့ကြရ။ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ သာမန်အဆင့် 'ဂ'အဆင့် ရိပ်သာတွင်သာ နေကြရ၏။

သူတို့ ကောလိပ်တက်ကြသောအခါ ကျောင်းထဲမှ အဆောင်တွင်သာ နေကြရ၏။ တစ်ခန်းကို ကျောင်းသူ့ခြောက်ယောက်မှရှစ်ယောက် နေရသောအခန်းတွင် သူတို့ နေကြရ၏။ စားရသည်မှာလည်း အဆောင်ထမင်း အဆောင်ဟင်းသား၊ အဆောင်တွင်း အပြာရောင်ချည်အင်္ကျီ ချည်ဘောင်းဘီအဟောင်းများ။

သာမန်အရပ်သူအရပ်သားကျောင်းသားများနှင့်အတူ ကျောင်းတက်၊ လုပ်ငန်းပေးပွဲကျလျှင်လည်း အတူလုပ်၊ ခြေလျင်လျှောက်သည့်အခါ လျှောက်၊ စက်ဘီးသမားအခါ စီး၊ အများပြည်သူနှင့်အတူ ဘတ်စ်ကားတိုးဝှေ့စီး၏။ မော်၏ သမီးများသည် သူတို့ ဘာအခွင့်အရေးမှပိုမရကြ။

၁၉၅၆ တစ်ဝိုက်တွင် လမ်းလျှောက်ရင်း မော်က ကျွန်တော့်ကိုမေးသည်။ 'မင်း ဘယ်သူ့ကို ပိုသဘောကျသလဲ၊ လိမင်းလား၊ လိနဲလား'

'သူတို့နှစ်ယောက်လုံး တော်ကြပါတယ်၊ လေးစားစရာ ကောင်းပါတယ်။ မြား အရာရှိကြီးသားသမီးတွေ ဆိုရင် ထောင်ထောင်လွှားလွှား ရှိကြတယ်၊ သူတို့ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ကြဘူး၊ သူတို့က စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့နေကြတဲ့သူတွေ၊ ပိုကောင်းတာပဲ အမြဲကြီးစားနေကြတဲ့သူတွေပဲ'

'မင်းတို့လောက်တော့ မကြီးစားကြပါဘူးကွာ၊ ငါက ဒါကိုပဲ စိုးရိမ်နေတာပဲ၊ မင်းတို့လောက် ဘဝကလဲ သိပ်မကြမ်းကြတာကိုး၊ ဘဝကြမ်းကြမ်း ဖြတ်သန်းခဲ့တဲ့ သူတွေ ပိုထူးချွန်တတ်တယ်'

'သူတို့လဲ ကြမ်းတမ်းတဲ့ဘဝ ဖြတ်သန်းကြရပါတယ်၊ သာမန်မိသားစုက မကြမ်းတမ်းတဲ့သားသမီးတွေထက်တောင် သူတို့လဲ ခက်ခဲပင်ပန်းကြရပါတယ်'

'မင်းပြောတာ ငါ သဘောမတူနိုင်ဘူး၊ မင်းတိုင်းတာတဲ့ ကိုက်တံက နား

နေတယ်၊ မင်းဆိုလိုတဲ့သဘောက ငါ့သမီးတွေဟာ သာမန်မိသားစုက ပေါက်ဖွားလာတဲ့ ကလေးတွေထက် ပိုပြီး သက်သောင့်သက်သာ နေရမယ်လို့ သဘောရမိတယ်။ ခု သူတို့စားရတာက မင်းတို့နဲ့အတူတူပဲ။ ဒီအစားအသောက်တွေဟာ တစ်လယ်သမားအများစု စားရတာထက်တော့ ပိုကောင်းမှာ သေချာတယ်'

'ဒါကတော့ မတရားပါဘူး၊ အောက်ဆုံးအလွှာနဲ့တော့ မနှိုင်းသင့်ပါဘူး။ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ ကျောင်းသားတွေ အဆောင်မှာ စားရတဲ့ အစားအသောက်က မြို့မှာနေတဲ့သူတွေရဲ့အစားအသောက်ထက် ဆိုးပါတယ်။ ကျွန်တော်က 'ဂ'အဆင့် စားသောက်ခန်းမှာ စားရတဲ့ အစားအသောက်ကလဲ ကျွန်တော့်အိမ်မှာ စားရတာ ထက် ပိုညံ့ပါတယ်'

'ဒါက မတူဘူးလေ၊ ငါတို့က တော်လှန်ရေးအတွက် ပေးဆပ်နေရသူတွေပဲကွ။ ငါ့သမီးနှစ်ယောက်က တော်လှန်ရေးမှာ ဘာမှမလုပ်ခဲ့ကြရတဲ့သူတွေ၊ ရုပ်ဝတ္ထုစည်းစိမ်ပဲ တောင်းဆိုပြီး တော်လှန်ရေးအတွက် ဘာမှမပေးဆပ်ချင်တဲ့သူတွေအလကားလူတွေပဲ'

ကျွန်တော် ၁၉၄၇ တွင် မော်ဇာကိုယ်ရဲတော်ဖြစ်လာစဉ်၌ လိနဲသည် နှစ်သမီးသာ ရှိသေး၏။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့သည် အဆက်မပြတ် ချီတက်ကြရန် သူ့ပုံကြံဒဏ်ခံရ ကျည်ဆံကြားတွင် နေထိုင်ရ၊ ယမ်းငွေ့များကို ရှူနေကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

လိနဲသည် ခုနှစ်နှစ်သမီး အရွယ်တွင်ပင် ကြွေရည်သုတ်ခွက်ကလေးကိုင်၍ ရဲဘော်များနှင့်အတူ တန်းစီပြီး ရာရှင်ယူ စားသုံးရသည်။

မော်သည် သူ့ကလေးများထဲတွင် လိနဲကို အချစ်ဆုံးဖြစ်ဟန် တူသည်။ သမီးလက်ကို ကိုင်ကာ ပခုံးလေးကို ပုတ်ပုတ်ပြီး 'ငါ့သမီးလေး၊ အချစ်ဆုံးသမီးလေးဟု အမြဲ ပြောနေတတ်သည်။ လိနဲကလည်း 'ဖေဖေ၊ ကျွန်မအချစ်ဆုံး ဖေဖေတို့တွင် တစ်ယောက်တည်း ရေရွတ်နေတတ်သည်။ သို့သော် စားသည့်အခါတွင်မူ သူ့စားသုံးပုံက အဆင့် စားသောက်ခန်းကို ခေါ်မကျွေးတတ်။ နောက်ပိုင်း မော်သည် အဖွဲ့အကြီးအကဲဖြစ်သောအခါ လိနဲ၏အထိန်းတော်က မော်ကို ပြောဖူးသည်။

'လိနဲနဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့ တူတူစားသင့်နေပါပြီ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

မော်က လက်ယမ်းပြပြီး ပြော၏။

'ဟင့်အင်း၊ သူက မင်းနဲ့ပဲ စားရမယ်၊ သူလဲ မင်းလိုပဲ 'ဂ'အဆင့်စားသောက်ခန်းမှာပဲ စားရမယ်'

ကောလိပ် တက်သောအခါ လိနဲသည် စနေနေ့ ညနေကျမှ အိမ်ပြန်သွား

တတ်၏။ တက္ကသိုလ်မှာ မြို့ပြင်တွင်ရှိသဖြင့် သွားရလာရ အတော်ငေးသည်။ အိမ်ပြန်သည့်နေ့တွင် ကျောင်းလှုပ်ရှားမှုများလည်း ရှိသည့်နေ့ဆိုလျှင် အတော်မှောင်မှောင်ပြန်ရ၏။ ညဘက် တစ်ယောက်တည်း လာရသည်ကို စိတ်မချချီ ကျွန်တော်ထံသို့ အသိမပေးဘဲ ကားဖြင့်သွားကြ၏။ ကားကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ ရပ်ကာ ကျွန်တော်က သူ့ကို သွားခေါ်ရသည်။ အခြားကျောင်းသားများ သိပြီး အခွင့်အရေးယူသည်ဟု ထင်မှတ်သွားမှာ စိုးရွံ့ဖြစ်၏။

ဤအကြောင်းကို မော် သိသွားသောအခါ ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ပြီး ကြိုဆိုပေးသည်။

'ညဘက် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ထဲ သွားလာရတာ စိတ်မချလိုပါ' 'တခြားမိန်းကလေးတွေကော အယ်လိုလုပ်မလဲ၊ သူတို့လဲ သွားရရင် ငါ့အလဲ သွားလာရဲရမှာပေါ့'

'သူက တခြားမိန်းကလေး မဟုတ်ဘူးလေ၊ မော်စီတုံးရဲ့သမီး၊ ရန်သူက သွားသွားသမီးတွေကို စိတ်ဝင်စားတာ မဟုတ်ဘူး၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးရဲ့ သားသမီးကိုပဲ စိတ်ဝင်စားတာ'

မော်က ငြိမ်သွားသည်။ ပြီးမှ ပြောသည်။

'သူ့အတွက် ကားမစီစဉ်ပေးရဘူး၊ စက်ဘီးပဲ သုံးခိုင်း'

ထိုစဉ် ကျန်းကျင်းကလည်း ဝင်ပြောသည်။

'ငါလဲ ဆယ်နှစ်သမီးလောက်ကစပြီး ညဘက် လမ်းလျှောက်သွားလာတာ အခု သမီးက အရွယ်ရောက်နေပြီ၊ သူ့ကိုယ်သူ ထိန်းကျောင်းနိုင်တယ်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အတိုင်းပဲ လိုက်နာ'

၁၉၆၀ ဆောင်းရာသီတွင် နိုင်ငံသည် စီးပွားရေးကပ်အကြီးအကျယ်ဆိုက်ခဲ့၏။ လိနဲအတွက် ကားလည်း စီစဉ်မပေးနိုင်၍ သူသည် နှစ်ပတ် သုံးပတ်လောက် တစ်ခါ အိမ်ပြန်လာရ၏။ သူ့ညီမ လိမင်းမှာ ကျန်းမာရေးမကောင်း၍ အိမ်မှာသာ နေရ၏။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်ရဲဘော် 'ယင်'ချင်ရှုန်းကို လိနဲထံလွှတ်၍ မာကြောင်းမာကြောင်း မေးခိုင်းသည်။ လိနဲမှာ ပိန်ညောင်ပြီး ဖျက်နှာက ဖြူဖတ်ဖြူယော်ဖြစ်နေသည်။ 'ယင်'က သူ့ကို နေမကောင်းဘူးလားဟု မေးသည်။ သူက အတန်ကြာ သူ့မပြောဘဲနေရာမှ နောက်ဆုံးမှ ဖွင့်ပြော၏။

'အမှန်ပြောရရင် ဦးလေးယင်ရယ်၊ ကျွန်မ ဆာလွန်းလို့ပါ'

ဤသတင်းကြားသောအခါ ကျွန်တော် စိတ်မကောင်းဖြစ်ပြီး သူ့လို မုန့်မုန့်ထုတ်တစ်ထုပ် ဝယ်ပေးလိုက်သည်။ မည်သူမျှ ဘေးတွင် မရှိသဖြင့် သူသည် မုန့်ထုတ်ထုပ်ကို ချက်ချင်းဖောက်ကာ နှစ်ချပ်မျှ တစ်ခါတည်း ယူထားကာ မျိုချလိုက်

သည်။ နှစ်ချပ်စားပြီး မုန့်ထုပ်ကို သေသေချာချာ သိမ်းထားလိုက်၏။

'အကုန်စားလေ၊ ငါ ထပ်ဝယ်ပေးပါ့မယ်' ဟု ကျွန်တော်က စိတ်မပူပူ စွာ ထပ်ပြောလိုက်ရသည်။

ဤအကြောင်းကို ကျန်းကျင်း သိသွားသည်။ သူမှတစ်ဆင့် မော်၏ အပေါက်သွားသည်။ မော်က ကျွန်တော့်ကို ခေါ်ကြိမ်းမောင်းတော့သည်။

'မင်းကို ငါ ဘယ်နှခါ ပြောပြီးပြီလဲ၊ ဘယ်သူမှ အခွင့်ထူးခံမရှိစေတော့တာ'

'တခြားကလေးတွေလဲ သူတို့အိမ်က မုန့်တွေဘာတွေ ပို့ပေးတာပဲ'

'အေး ဟုတ်တယ်၊ သူတို့ ပို့ချင်ပို့ကြ၊ ငါ့သမီးတော့ မပို့ရဘူး၊ မုန့်တော်တော် အပိုမပို့ရဘူး၊ သူက မော်စိတ်းသမီးကွ'

ကျွန်တော်လည်း ဘာမှ ထပ်မပြောရဲတော့။ ထိုအချိန်မှစ၍ လိနဲက ဘာမှထပ်မရရတော့။

စနေ တစ်ရက်တွင် လိနဲ ပြန်လာသည်။ ထိုနေ့ညက မော်သည် သူ့အိမ်က ခေါ်၍ ညစာအတူစားသည်။ လိနဲက သူ့ကျောင်းမှာစားရသည့် အစားအသောက်တွေအကြောင်း ပြောပြ၏။ အရန်ဟင်းပွဲများက နည်းပုံ၊ ဆီမပါဘဲ ဆားနှင့်ချော့ချော့သာ ချက်ပုံ၊ ငှာနကပေးသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆီမှာ မလောက်ငှာဖြင့် ချက်များပင် ချက်ရပြုတ်ရ ခက်ခဲပုံ၊ ငိုက်မဝဘဲ အတန်းတက်ရပုံ စသည်များကို ပြောပြ၏။

'ဒီအခက်အခဲတွေက သိပ်မကြာပါဘူး၊ တစ်ပြည်လုံး ဖြစ်နေတာပဲ၊ သူတို့ခံရမှာပေါ့၊ သူများအတွက် ကိုယ်က စံနမူနာကောင်းသာ ဖြစ်ပါစေ၊ တခြားကလေးတွေကိုလဲ ပြောလိုက်၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီအပေါ် ယုံကြည်ချက်ကို မလျှော့ကြန့်ကြာနဲ့ ထမင်းချက်တွေကိုတော့ ငါဘာလုပ်ရမယ် မပြောနိုင်တော့ဘူး'

ကျန်းကျင်းက ထမင်းခိုင်းတွင် သူ့သမီးကို ဟင်းတွေ ခပ်ထည့်ပေးသလို လိနဲက ပလုပ်ပလောင်း အဝမ်းမရစား၏။ စားသောက်ပြီးသောအခါ ဟင်းချိုင်းတောင်းသည်။

'ဟင်းချိုနဲ့ ထမင်းကျန်ဟင်းကျန်လေး ရောပြီး တစ်ခါထဲ သောက်ချင်တယ်လေ၊ ဒါမှ အလေအလွင့်မရှိမှာ' ဟု သူက ပြောတော့ အားလုံးပင် မျက်ရည်နီနီကြွ၏။

ထိုညက ကျန်းကျင်းသည် မော်၏ အခန်းထဲသို့ သွားကာ အတော်အပြင်မှာ နေခိုင်း၏။ နာရီဝက်ခန့်ကြာမှ သူပြန်ထွက်လာ၏။ သူ့မျက်လုံးတွေ နေသည်။ ငိုခဲ့ရဟန် တူ၏။ ကျွန်တော်တို့က မော်ကို သွားတွေကြည့်သည်။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးရယ်၊ လိနဲကို လျှော့လျှော့ပေါ့ပေါ့ဆင်နွှဲပါ'

'ဟင့်အင်း၊ သူက ကျေးလက်က လူတွေရဲ့အခြေအနေသောတိတော့ ဆင်နွှဲပါဘူး'

'ဒါပေမယ့်...'

'ထပ်မပြောနဲ့တော့ကွာ၊ ငါလဲ စိတ်မကောင်းတာ စိတ်မကောင်းဘူးပေါ့၊ ငါက အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ကွ၊ ငါနဲ့ထိုက်တန်တဲ့ရာထူးကို ငါယူထားတာ၊ ထိခိုက်တောင်းသူပဲ ရှိသေးတယ်၊ သူ့ကို အခွင့်အရေး ပိုမပေးနိုင်ဘူး၊ ငါပြောပြထားတာ မော်စိတ်းရဲ့သမီးလေ၊ ကံဆိုးမှာပေါ့'

သူက စည်းကမ်းကို တစ်စက်လေးမှ အလျှော့မပေး။ ကျွန်တော် မေ့မေ့လျော့လျော့ စကားမှာကား -

'သူက မော်စိတ်းရဲ့သမီးလေ၊ ကံဆိုးမှာပေါ့'

*

၁၉၈၀ တွင် ကျွန်တော်နှင့် ဇနီးသည်သည် လိနဲနှင့် ပြန်ဆုံ၏။ ကျန်းကျင်းက လေးဦးဂိုဏ်းအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအနေဖြင့် သူ့ရာဇဝတ်မှုများဝက် သူပြန်ခံခဲ့ရပြီ။ သူသည် သူ့သားနှင့် အတူနေ၏။ သိပ်အဆင်ပြေပုံမရ။ သူ့ကို အိုးသစ်အိမ်သစ် ဆွဲထောင်ခိုင်းသည်။ သူက -

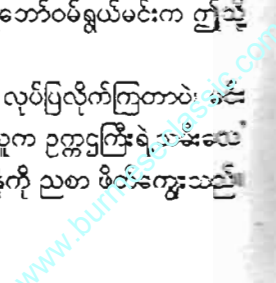
'အမေက လေးဦးဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်နေတဲ့ ကျွန်မလိုလူမျိုးကို ဘယ်သူက လက်ခံချင်ပါ့မလဲ' ဟု ပြန်ဖြေ၏။

ကျွန်တော်တို့ဇနီးမောင်နှံက သူ့အဖေသည် ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သူမသည် မော်စိတ်းသမီးဖြစ်ကြောင်း ပြန်သတိပေးခဲ့ရ၏။

နောက်ပိုင်းတွင် လိနဲအတွက် ခင်ပွန်းကောင်း ကျွန်တော်တို့ ရှာပေးနိုင်ခဲ့သည်။ သူသည်လည်း မော်၏ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဝင်ဟောင်းပင် ဖြစ်သည်။ သူသည်က 'ဝမ်ဂျင်ကျင်း'။ သူတို့မင်္ဂလာပွဲတွင် ရဲဘော်'ယန်ရှန်ကျွန်း'က ဧရာမလက်ထုပ်ကြီးတစ်ခု ပေးသည်။ ချောကလက်ထုပ်ကြီး။ လိနဲသည် ငယ်ငယ်တုန်းကတည်း ချောကလက် အလွန်ကြိုက်သူ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ အကျိုးဆောင်လုပ်ခဲ့သည်ကို ရဲဘော်ဝမ်ရွယ်မင်းက ဤသို့ ဘာထားမှတ်ချက် ပေးသည်။

'မင်းတို့က လုပ်သင့်တာကို ကောင်းကောင်း လုပ်ပြလိုက်ကြတာပဲ၊ မင်းတို့အကူအညီ သူ ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရသွားတယ်၊ သူက ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ အိမ်ထဲ မကြာခင်ပင် လိနဲက ကျွန်တော်တို့ဇနီးမောင်နှံကို ညစာ ဖိတ်ခေါ်ကူးသည်။

'ကျွန်မယောက်ျားလုပ်တဲ့ တို့ဟူးဂျယ်လီနဲ့ မုန့်ပေါင်းတွေ ပေးလိုက်ဦးမယ်ဟု လိနဲက ပြောသည်။

'မင်းယောက်ျားက ဒါတွေလုပ်တတ်တယ်၊ ဟုတ်လား'ဟု ကျွန်တော်က အံ့ဩနေ၏။

'သူက အကုန်လုပ်တတ်တယ်လေ၊ ကျွန်မထက်တောင် အချက်အပြင်တော်သေးတယ်'

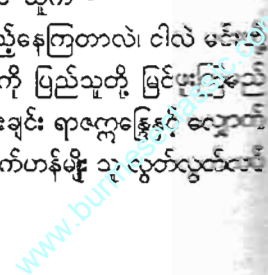
လိနဲနှင့် သူခင်ပွန်းတို့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြသည်ကို တော့ ကျွန်တော် အလွန်ဝမ်းမြောက်မိပါသည်။

၆

မော်ဇ်ဟာသဉာဏ်

ကျွန်တော် ဆက်ဆံဖူးသမျှ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် မော်သည့်ဟာသဉာဏ် အထက်မြက်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်သည်။ မော်စီတုံးကို အပြင်တွင် မြင်ရသည်နှင့် သူ့ကို တကယ့်ဘဝတွင် မြင်သိရသည်မှာ ခြားနားလှပါသည်။ ဥပမာ- သူ လမ်းလျှောက်သည် ဆိုပါစို့။ သူသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ယိမ်းကာ နွဲ့ကာ၊ တင်ပိုးများကို ဝှေ့ယမ်းကာ တရုတ်အဘိုးကြီးများ ပန်းခြံထဲတွင် ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်သလို လမ်းလျှောက်တတ်၏။ သူသည် တစ်နေ့တာလုံး စားပွဲပေါ်တွင် ထိုင်ပြီး တကုတ်တုတ် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်ကို အညောင်းအညာဖြေသည့်သဘောဖြင့် ဤသို့လျှောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ခရီးနီးနီးလျှောက်သည့်အခါတွင်သာ ဖြစ်၏။ အစည်းအဝေးခမ်းမမှာ သူ့အိမ်နှင့် ခဲတစ်ပစ်စာမျှသာ ဝေးရာ သူ အစည်းအဝေး တက်ရန် သွားသည့်အခါတွင်လည်း ဤပုံစံမျိုး လှုပ်ကာယမ်းကာ ယိမ်းနွဲ့ကာ သွားတတ်၏။ ထိုစဉ်တွင် အသက်ရှူသံမှာလည်း နရီစည်းချက်ကျကျ ထွက်တတ်၏။ ဤသည်ကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ အစောင့်ရဲဘော်များက ကြည့်နေလျှင် သူက -

'မင်းတို့ ဘာဖြစ်လို့ ငါ့ကို ဒီလိုပုံစံမျိုးနဲ့ ကြည့်နေကြတာလဲ၊ ငါလဲ မင်းတို့လို လူလူချင်းပဲဟာ' ဟု ပြောတတ်သည်။ ဤသည်ကို ပြည်သူတို့ မြင်ဖူးကြသည်မဟုတ်။ ကင်မရာပေါ်တွင် သူသည် ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းချင်း ရာဇကုဋ္ဌနှင့် လျှောက်နေပုံကိုသာ တွေ့ကြရမည်။ ဤပုံစံလျှောက်နည်းလျှောက်ဟန်မျိုး သူ လွတ်လွတ်လပ်လပ်

လုပ်နေရချိန်တွင် မည်သည့်အခါမှ မလျှောက်။

*

အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ချိန်တွင် ထွက်ပေါ်လာတတ်သော သူ၏ဟာသဉာဏ်ကား ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ ဧရာမရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ခွန်အားကို သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မှ ရဲဘော်များအား ပြသခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့။ ဟူကျုံးနန်၏ တပ်များက ယန်အန်းကို တိုက်ခိုက်ကြပြီး ဝေကြောင်းမှလည်း ဗုံးမိုးရွာနေသဖြင့် တစ်မြို့လုံး မီးခိုးမိုင်းပွဲနေသောနေ့ဖြစ်၏။ ဗုံးများမှာ မော်နေသောအိမ်ရှေ့ တည်တည် ကျပြီး ပေါက်ကွဲကာ ဗုံးဆံများက နေရာအနှံ့ လာမှန်နေသည်။ သက်တော်စောင့်များက ဗုံးချအပြီး မော်၏ အခန်းထဲသို့ ပြေးဝင်သွားကြသောအခါ မော်သည် စာအုပ်ဖတ်မပျက်ဘဲ စာအုပ်မှ မျက်နှာမညှစ်ဘဲ မေးသံကြားလိုက်ရ၏။

'ဧည့်သည်တွေ ပြန်ကုန်ကြပြီလား'
'ဧည့်သည်၊ ဟုတ်လား၊ ဘယ်က ဧည့်သည်တွေလဲ'
'လေယာဉ်ပျံတွေ၊ သိပ်ဆူတဲ့အကောင်တွေ၊ ငရွပ်တွေ'
မော်က ကောင်းကင်ကို ခဲတံနှင့် လက်ညှိုးထိုးပြရင်း ပြောသည်။
သက်တော်စောင့်ရဲဘော်များက ခုမှ ရယ်မောကြပြီး သက်သောင့်သင်သာ ဖြစ်သွားကြ၏။ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံနေချိန်တွင် ဟာသဖောက်နိုင်လေခြင်းဟု ကျွန်တော်တို့က မော်ကို ပို၍ ကြည်ညိုကြသည်။

ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလတွင် ကျွန်တော်တို့၏လမ်းပြသည် တောင်ကတုံးတစ်ခုပေါ် အရောက်တွင် လမ်းပျောက်သွားသည်။ တောင်ကတုံးအောက်တွင် ရန်သူ ဝါးသောင်း ခြောက်သောင်းလောက် တပ်စွဲနေသည်။ သူတို့ထံမှ သေနတ်သံများကိုပင် ခပ်သဲ့သဲ့ ကြားနေရ၏။

ချမ်းလည်း ချမ်း၊ ဆာလည်း ဆာလောင်၊ စိတ်ကယောက်ကယက်ဖြစ်နေကြသူများသည် မော်၏ ဘေးသို့ ဝိုင်းလာကြ၏။ သူတို့ကို ကြည့်ပြီး မော်က ရယ်မောကာ ပြောသည်။

'ငါတို့ကို အကာအကွယ်ပေးနေတဲ့ ခဲစစ်က တယ်အင်အားတောင့်ပါလား တွာ နိုးခဲ့လေကို အံ့တုနေကြလေရဲ့'
ဤသို့ ပြောလိုက်သဖြင့် ရဲဘော်တွေ စိတ်သက်သာရာရသွား၏။
တောင်ကုန်းပေါ်မှ ဆင်းသွားသောအခါ ရေပြည့်လှုံနေသောမြစ်ကို တွေ့ကြရသည်။ ရေကူးနိုင်သော ရဲဘော်များက တံတားထိုးရန် ကြိုးစားနေကြချိန်တွင်

သေနတ်သံများ ပေါ်ထွက်လာကာ ရန်သူတပ်များ လိုက်လာသည်ကိုတွေ့ရ၏။ တွန့်ဆော်တို့ခေါင်းပေါ်တွင် ပေါက်ကွဲသံများ ညစ်နေ၏။ အနီးကပ်တိုက်ပွဲသည် မိနစ်ပိုင်းအတွင်းတွင် ဖြစ်တော့မည်။ ရဲဘော်များမှာ မြစ်ကမ်းဘေးတွင် သောင်နေ ဖြစ်နေကြ၏။ သို့သော် မော်ကမူ အေးအေးဆေးဆေးပင်။

သူသည် ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးပေါ်တွင် ထိုင်ကာ စစ်မြေပုံကို ခဲတံတစ်ချောင်းဖြင့် ထောက်ပြီး လေ့လာနေ၏။ သူ့ကြည့်ရသည်မှာ ချန်ကေခွိတ်နှင့် စစ်ဘုရင်ထိုးနေသည့်အလား။ စစ်မြေပုံကို စစ်တုရင်ခုံအလား သဘောထားကာ စစ်ဘုရင်ထိုးနေသည့်ပုံစံဖြစ်၏။ သူက မြေပုံပေါ်တွင် ခဲတံကို ဟိုရွေ့သည်ရွေ့လုပ်ကာ 'ဝမ်းနည်းပါတယ် သူငယ်ချင်း၊ မင်း ဒီလိုရွေ့လိုက်ရင်တော့ ငါ့ပါးမောက် သွားလိမ့်မယ်'

မော် စိတ်ကူးယဉ်စစ်တုရင်ကစားနေပြီး သူ့ဘာသာသူ တစ်ကိုယ်တည်းကောင်းပြောနေပုံကိုကြည့်ပြီး မော်ကို မိုးမစိုအောင် အပေါ်မှ တာလပတ် ကာရံပေးနေသော ရဲဘော်များက မရယ်ဘဲ မနေနိုင်ကြ။

ရှန်ဖီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲကာလ တစ်ညတွင် မော်သည် သူ၏ ဂူအိမ်ကလေးအတွင်းတွင် လူ ၁၂ ယောက်မျှနှင့် တွဲနေရ၏။ ရွာခံတစ်ဦးက 'ကျွန်တော်တို့မှာ ဒီအိမ်မျိုးထက် ကြီးတဲ့အိမ် မရှိလို့ သိပ်ကို အားနာမိပါတယ်'ဟု တောင်းပန်နေ၏။ မော်ကမူ -

'ဒီအခန်းထဲမှာ လူတွေ အများကြီးနေရတာကိုပဲ ကျုပ်က အိမ်ရှင်တို့ ပြန် တောင်းပန်ပါတယ်'ဟု ဆို၏။

သူ့အဖြေကြောင့် အိမ်ရှင်ရော ရဲဘော်တွေပါ ရယ်လိုက်ကြရသည်။ ဟူကျုံးနန်၏တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အစာရေစာတွေ ပြတ်ကုန်၏။ ပဲပုပ်၊ ပဲပိစပ်များသာ ရှာစားနေကြရ၏။

'တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် ကြေညာစာတန်း' မှကြမ်းကို နေနေစဉ် တစ်ဝက်တစ်ပျက်မှာပင် မော်သည် လမ်းထလျှောက်၏။ ပဲပုပ်၊ ပဲပိစပ်တွေ စားရမန်များသဖြင့် အစာမကျေ၊ ရင်ပြည့်ရင်ကယ်ဖြစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ခြံပြင်အထွက် ဂိတ်ဝတွင် မော်သည် အစောင့်ရဲဘော် 'ဇုလောက်ခွီ' တို့တွေ့၏။ ဇုသည် ဆေးလိပ်အသောက်လွန်သဖြင့် သူ့သွားများမှာ ဆေးအေးများဖြင့် မည်း ညစ်နေ၏။ အထူးသဖြင့် သူ့ရယ်ပြလျှင် သွားမည်းမည်းကြီးများထို့ ထင်ထင်ရှားရှား မြင်ရ၏။

'မင်းရဲ့ သွားတွေကလဲ မည်းလှချည်လားကွ၊ ပဲပုပ်အမည်းတွေ စားတာ

ဇားလို့နဲ့ တူတယ်'

ဇုသည် သွားမပေါ်အောင် ပါးစပ်ကို ကြိုးစားပိတ်လိုက်ရာ စိတ်အထိန်း ချုပ်လွန်ပြီး လေလည်မိသွား၏။ ဤသည်ကို မော်က ဇု ပြန်ဖြေသည်လို့ သဘောထားကာ -

'ဩော် ပဲပုပ်အမည်းစားလို့ သွားမည်းတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့နော်၊ ကြားရတာ ငါ ဝမ်းသာပါတယ်ကွာ'ဟု အသောဝင်ဖောက်၏။

ဇုသည် ဣန္ဒြေမဆည်နိုင်တော့။ ခွက်ထိုးခွက်လန်ပင် ရယ်တော့၏။ ကျွန်တော်တို့လည်း လိုက်ရယ်ကြ၏။ မော်လည်း ရယ်မောရင်းနှင့် စကားလမ်းကြောင်း ပြောင်းပြောလိုက်ပြန်၏။

'ငါတို့ ဒီပဲပုပ်တွေ ပဲပိစပ်တွေချည်း ရေရှည်မစားရပါဘူးကွာ၊ ဒီဒေသတောင် သူလယ်သမားတွေက သူတို့ဘာသာသူတို့တောင် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံအောင် ခေါက်နိုင်ကြဘူး၊ ဒီကြားထဲ ရန်သူတပ်သား သောင်းကျော်လောက်ကလဲ သူတို့စားတဲ့ အထဲက လူစားကြတယ်၊ သီးနှံတွေ ဖျက်ဆီးကြတယ်၊ ဒါကြောင့် စားနပ်ရိက္ခာအဆင် အခဲဖြစ်ကြရတယ်၊ ဒါပေမယ့် ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ ငါတို့ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်နဲ့ ရန်သူတွေကို နှိမ်နင်းပြီးရင် ဒီပြဿနာက ပြေလည်သွားမှာပဲ'

ထို့နောက် 'ဇုလောက်ရှိ'ဘက်လှည့်ပြီး ပြောလိုက်ပြန်သည်။

'ရန်သူတွေက ငါတို့စားရမယ့်အစားတွေကို လုစားနေကြတယ်၊ ဒါဆို ငါတို့ တလဲ သူတို့ဆီက ပြန်လုစားရမှာပေါ့ကွာ၊ မဟုတ်ဘူးလား'

'ဇု'ကလည်း ခေါင်းညိတ်ပြီး ပြန်ဖြေသည်။

'ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုမလုပ်ရမှာလဲ ဒီခွေးမသားတွေဆီက ပြန်လုရမှာပေါ့ ကျွန်တော်အားလုံး ရယ်လိုက်ကြပြန်သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်များ၏စောစောပိုင်းတွင် တစ်ပြည်လုံး စီးပွားရေးကပ်ဆိုက်ခဲ့ ချိန်၌ မော်သည် (၇)လလုံးလုံး အသား မစားခဲ့။ သူ ရရာကိုသာ ဖြစ်သလို စားခဲ့၏။ ကောင်းကောင်းလေး စားပါဟု တိုက်တွန်းကြသော်လည်း သူက ခြိုးခြိုးမြဲမြဲပင် စား၏။

တစ်နေ့တွင် သူ့ကို ကျွန်တော် နှိပ်နယ်ပေးရင်း သူ၏အသားတွေ ပျော့ပျော့ဖတ်ဖြစ်နေသည်ကို သတိထားမိ၏။

'ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး အာဟာရသိပ်နည်းနေပြီနော် ကျွန်တော်က ပြောမိ၏။

'ဘာလဲကွ၊ ငါက ခြေဆစ်လက်ဆစ်တွေနေရာမှာ အဆီတွေ ဝတ်တာတို့ ခြည်ပြီး မင်းက ငါ့ကို အာဟာရမပြည့်ဘူးလို့ ပြောတာလား'

မော်က ထိုသို့ပင် သူ့ကိုယ်သူပင် ခနဲတုံ့တဲ့ ခွံ့တုံ့တဲ့ ဟာသအောက်တတ်သည်။

'ရှားကျသရန်'တွင် အောင်ပွဲခံသောနေ့က မော်သည် ရန်သူ့ခိုလှုံချုပ်ဟု ခန့်ခန့်အတွက် စိတ်မကောင်းဟု ပြောသည်။

'ငါတို့ ကကွာ သူလုပ်ချင်တာ ဖြစ်ချင်တာတို့ အတန်းအတားပြုမိတဲ့အတွက် သူ့အစား စိတ်မကောင်းဖြစ်မိပါရဲ့'

ကျွန်တော်တို့အားလုံး ရယ်လိုက်ကြ၏။ ဤသို့ပင် သူ့စကားတွေက တွန့်ဆော်တို့ကို အပျော်တွေ ကူးစက်စေပါသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့ ခြေမုန်းလို့တတ်ပြသော ရန်သူတပ်ဖွဲ့များကို သူက လက်ချိုးရေနေ၏။

'ဟိုနေရာမှာတစ်တပ်၊ ဒီနေရာမှာ တစ်တပ်၊ ငါတို့ သူတို့တပ်မ ၆ခု ၇ခု ခုနင်းပစ်နိုင်ခဲ့ပြီးပြီ၊ သူက သူ့မှာ ဝိုင်းချုပ်ကြီးလေးယောက်ရှိတယ်လို့ ကြားတယ်၊ သူ့သူတွေက သူ့ရဲ့ဧရာမလက်ရုံးကြီးတွေတဲ့၊ ခုတော့ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ၊ သူတို့ဟာ ခုစွန့်တုံးကြီး လေးတုံးပဲ၊ သူတို့ကို လယ်သမားတွေရဲ့အဋ္ဌိကိပ်ပုံမှာပဲ စွန့်ပစ်ထားရတာမယ်'

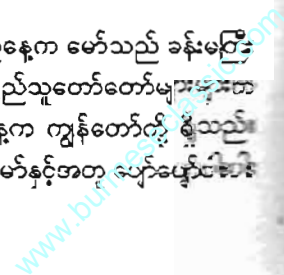
ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဝိုင်းရယ်လိုက်ကြ၏။

'အဲဒီ ခွံ့တုံးကြီး လေးတုံးထဲက သုံးတုံးတော့ ရပြီ၊ တစ်တုံးပဲ ကျန်တော့တယ်၊ 'လိရွိုဂျီ'ဆိုတဲ့လူပဲ၊ ဟုတ်တယ်၊ 'လိရွိုဂျီ' ဒါမှမဟုတ် 'လိအော့ဂျီ'ပဲ၊ လိအော့ဂျီဆိုတာက ကံကောင်းခြင်း နှစ်ကြိမ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ ခုတစ်ကြိမ်တော့ သူကကောင်းသွားပြီ၊ ငါတို့ ဖမ်းမမိခဲ့ဘူး၊ နောက်တစ်ကြိမ်လဲ ကံကောင်းနိုင်တယ်လား၊ ဒါပေမယ့် တတိယတစ်ခါတော့ သူ မလွယ်တော့ပါဘူး'

ကျွန်တော်တို့ ရယ်လိုက်ကြပြန်သည်။ မော်ကတော့ ခပ်တည်တည်ပင်။ ဤသည်ကပင် သူ့ဟာသက ပိုမြောက်သွား၏။ ဟာသအပြောကောင်းသူများသည် အတည်ပေါက်နှင့်သာ နောက်တတ်သည် မဟုတ်ပါလား။

နန်ကျင်းကို လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ခဲ့သည့်နေ့က မော်သည် ခန်းမကြီးထဲတွင် ထိုင်ပြီး သတင်းစာဖတ်နေပုံကို တရုတ်ပြည်မှ ပြည်သူ့တော်တော်များများက အတိတ်ပုံထဲတွင် မြင်ဖူးကြမည်။ ထိုဓာတ်ပုံ ရိုက်သောနေ့က ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်သည်။ မော်၏အောင်ပွဲခံသောအချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့လည်း မော်နှင့်အတူ ပျော်ပျော်တော်တော်

ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံချင်ကြသည်။ သို့သော် ထိုသို့တိုက်တွန်းရန် ကျွန်တော်တို့က ရှောင်နှိုးနေကြ၏။ မည်သို့ဆိုစေ မော်သည် ကျွန်တော်တို့၏စိတ်ကူးများကို ဖတ်မိဟန်တူ၏။ သူက ဓာတ်ပုံဆရာများကိုမေးသည်။

'ငါ့ကို ဘာအတွက် ဓာတ်ပုံလာရိုက်ကြတာလဲ'
'ဒီနေ့က မဟာအောင်ပွဲနေ့လေ၊ နန်ကျင်း လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီပဲ'
'အောင်ပွဲနေ့ဆိုရင် ဓာတ်ပုံရိုက်ရသတဲ့လား'
ထိုနောက် ကျွန်တော်တို့ဘက် လှည့်ကာ -
'မင်းတို့ရော ဒီနေ့ဟာ အောင်ပွဲနေ့လို့ ထင်ကြသလား'
'သိပ်ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော်တို့လဲ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့အတူ ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံရစေ'

မော်သည် ကျွန်တော်တို့၏ဝမ်းသာအားရဟစ်ကြွေးသံများကြားမှ ခန်းမသို့ လျှောက်သွားသည်။ ထိုနောက် ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ဓာတ်ပုံအရိုက်ခံခဲ့ရသည်။

*

၁၉၅၀ ခုနှစ်များအတောအတွင်းက မော်သည် ရေတပ်ကို စစ်ဆေးချိန်ဖြစ်၏။ အရာရှိများ၊ ရဲဘော်များက သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်မှနေ၍ မော်ကို အသေပြုကြသည်။ သူတို့သည် စိတ်လှုပ်ရှားကြစွာဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်များကို မတ်မတ်တောင့်တောင့်ကြီး ရပ်နေကြသည်။ သူတို့၏မျက်လုံးများက ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပါတီဗဟိုကော်မတီ၊ စစ်ကော်မရှင်တို့၏ဥက္ကဋ္ဌကြီး သူတို့ရှေ့ပြေးလျှောက်အလာကို သတိအနေအထားနှင့် စောင့်နေကြ၏။

မော်သည် လမ်းလျှောက်လာရင်းက ရုတ်တရက် ရပ်လိုက်၏။ ခပ်ပိန်ပိန်သင်္ဘောသားလေးတစ်ဦး ရှေ့တွင် ရပ်လိုက်၏။ သတင်းထောက်များ၊ အရာရှိများထိုနေရာသို့ ဝိုင်းအုံရောက်ရှိလာကြသည်။ မော်က အရေးတကြီး ဘာများပြောမည် ဘာတွေညွှန်ကြားမလဲကို အာရုံပြုရန်ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်၏။ ခပ်ပိန်ပိန်သင်္ဘောသားလေးကလည်း သူ၏ရင်အုံကို မှီမောက်ထားကာ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဘာမေးမေး ပြောရန် အသင့်။ သို့သော် မော်က အရေးတကြီး ဘာမှမပြော။ အသံတိုးတိုးညင်သာသာ မေးလိုက်သည်။

'မင်း စားရသောက်ရတာ ဝဝလင်လင် ရှိရဲ့လား'

မော်က ပြုံး၍မေး၏။ ရဲဘော်လေးကမူ ယောင်နနဖြစ်နေသည်။ ပြီးမှကလည်း ပြုံး၏။ ဘေးမှ ကြားရသူများလည်း ရယ်ကြသည်။ စောစောက တင်းကြပ်နေသောစိတ်များ ပြေလျော့သွားကြသည်။ သူ၏သက်တော်စောင့်များနှင့်ကား

သည် ပိုလို့ပင်လွတ်လပ်ပေါ့ပါးစွာ ဆက်ဆံတတ်သည်။ ယန်စီမြစ်တွင် ရေကူးခင် အလေးတွင် ကျွန်တော်က မော်ကို ရေကူးဘောင်းဘီ ဝတ်ပေးကာ ကျွန်တော်လည်း ရေကူးဘောင်းဘီ လဲနေ၏။

'မင်းလဲ ငါနဲ့ အတူတူ ရေလိုက်ကူးရင် ငါ့ကို ပိုပြီး ထင်ရှားတဲ့လူ ဖြစ်စေမှာပဲ ယင်ကျောင်း'

ကျွန်တော်က ဘာဆိုလိုသည်ကို မသိ၍ ဘာမှ ခွန်းတုံ့မပြန်။ မော်က ကျွန်တော့်ဗိုက်ကို ပွတ်ပေးကာ
'မင်းလဲ အတော် ဗိုက်ပူလာပြီ။ ငါ့ဗိုက်ကိုတောင် လိုက်ပြိုင်လာဦး'
ကျွန်တော်က ဗိုက်ကို ပြန်ကျွံလိုက်ကာ ပြုံးနေလိုက်၏။
သူက ကျွန်တော့်ပခုံးကို ပုတ်ပြန်၏။
'မင်းရင်အုံကို မောက်လိုက်စမ်းကွာ၊ မင်း ငါနဲ့ အတော်တူလာပြီပဲ'
မော် ခိုင်းသလိုပင် ကျွန်တော် လိုက်လုပ်ပြီး ပြောလိုက်၏။
'ဧရာဆိုတာ သူ့အချိန်ဆို သူ ရောက်လာတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က

နောက်ဥက္ကဋ္ဌကြီးလိုတော့ ဘာမှစွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့သူတော့ မဟုတ်ပါဘူး'
'မင်းက ရုံးနိမ့်သူလေသံမျိုးနဲ့ ဘယ်လို ပြောလိုက်တာလဲ၊ မင်းက အခု အသက် ၃၀ ရှိပြီ၊ ငါက အသက်ကြီးနေပြီ၊ အနာဂတ်က မင်းအတွက် အများကြီး နှင်လင့်စရာတွေ ရှိသေးတယ်' ထိုသို့ပြောပြီး မော်သည် အပြင်ထွက်သွား၏။

*

မော် အလုပ်တွေကို ဆက်တိုက် ပိလုပ်နေလျှင် ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို အညောင်းပြေအညာပြေ လမ်းလျှောက်ရန် သတိပေးရ၏။ သူကလည်း ပြန်ပြော၏။
'၁၀ မိနစ်ပဲ လျှောက်မယ်နော်၊ အချိန်ကို မှတ်'
သူ့ကို ပိုလျှောက်စေချင်သောကြောင့် ကျွန်တော်က အချိန်ကို ပိုတိုး၍မှတ်ပေးသည်။

'ဟေ့ အချိန်စေ့ပြီလားကွ'

'၂မိနစ် လိုပါသေးတယ်'

'မင်းနာရီက အမြဲမှားနေတာပဲ'

မော်က ပြောကာ ရုံးဘက်ဆီသို့ ပြန်ဦးတည်လျှောက်၏။ တစ်ခါက မော် လမ်းလျှောက်အထွက်တွင် ကျွန်တော်က အခြားသတ်တော်စောင့်များကို ခေါ်ကာ မော်၏ ပတ်လက်ကုလားထိုင်ကြီးကို သူ့ဒီးဗားဖတ်ခန်း အခြားအခန်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းရန် ကြိုးစား၏။ သို့သော် ကုလားထိုင်ကြီးကို အပြင်

ထုတ်၍ မရသဖြင့် လက်လျှော့လိုက်ရ၏။

မော် ပြန်ရောက်သောအခါ ကုလားထိုင်ကြီးမှာ မူလနေရာတွင်ပင် ရှိသ

ဖြင့် မော်က မေး၏။

'ဘာဖြစ်လို့ ဒါကြီးကို မရွှေ့သေးတာလဲ'

'တံခါးက ကျွန်းနေလွန်းလို့ပါ'

မော်က ပြန်စဉ်းစားနေပုံ ရ၏။

'ပြောစမ်းကွာ၊ ဒီကုလားထိုင်က ဒီဒီဒီ မဆောက်ခင်ကထဲက အထဲ

ရောက်နေတာလား'

ကျွန်တော်တို့အားလုံး လန့်ဖျတ်သွားကြသည်။ မော် ဘာမှ ထပ်ပြောစရာ မလိုတော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့သည် ကုလားထိုင်ကို အပြင်သို့ ရအောင် ရွှေ့လိုက်ကြ ကြ၏။

ဤသည်တို့မှာ မော်၏ဝေနေဉာဏ်၊ ဟာသဉာဏ်များထဲမှ ကျွန်တော် မှတ်မိသမျှ တင်ပြချက် အချို့သာ ဖြစ်ပါသည်။ မော်၏ထံမှ ဝေနေဉာဏ်၊ ဟာသဉာဏ် မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်စိတ်၊ ပျော်ရွှင်မှု၊ ဉာဏ်ပွင့်လင်းမှု၊ အသိဉာဏ်ဗဟုသုတ၊ အား စသည်တို့ တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု ကျွန်တော်တို့ အမြဲပင် ဆွဲထုတ် ရရှိနိုင်ကြ သည်။

၈

စာအုပ်ချစ်သူ မော်

မော်၏ သက်တော်စောင့်အဖြစ် ပထမဆုံးရောက်ကာစ နှစ်များတွင် မော်သည် ကျွန်တော်ကို အခြေခံပညာရေးကို သင်စေကာ စာအုပ်များကို ဖတ်စေသည်။ သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဖော်ပြခဲ့သော သူ့ရဲဘော်များကို မော်က အခြေခံပညာရေးသင်တန်းများ စီစဉ်ပေးခြင်းသတင်းများမှာ အမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကျွန်တော်သည် မော်၏ စာအုပ်နှင့်ပညာရေးအပေါ် သဘောထားများကို သိလောက် တင်ပြလိုပါသည်။

မော်သည် ရှုန်ဇီမြောက်ပိုင်းစစ်ပွဲ ကာလတွင် အခွင့်ထူးများ တစ်ခုမှစတင် တောင်းခဲ့ပါ။ သူ တောင်းဆိုတာ ဆို၍ စာအုပ်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နေ့တွင် မော်သည် မြင်းပေါ်မှဆင်းကာ အစောင့်ရဲဘော်တစ်ဦး ဖြစ်သူ 'မာဟာရွန်'ကို လှမ်းမေးသည်။

'မင်းက ချွင်းသဲလ်အရပ်ကလား ရဲဘော်ဟာရွန်'

'ဟုတ်ပါတယ် ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

'မင်းတို့အရပ်က ဒီကနေ ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ'

'သိပ်တော့ မသေချာပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် နေ့တစ်ဝက်လောက်လျှောက်နဲ့ပင် ရောက်ပါလိမ့်မယ်'

မော်က ခေတ္တ စဉ်းစားကာ သူ့စာအုပ်သေတ္တာများဘက်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။

'ငါ အကူအညီတစ်ခုတောင်းပါရစေကွာ၊ လုပ်ပေးနိုင်မလား'

'အမိန့်သာ ရှိပါ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'

'ငါ့မှာ စာအုပ်သေတ္တာတစ်ချို့ ရှိတယ်။ မင်းတို့အိမ်မှာ ဒါတွေ ခဏထား

များ ရမလားလို့'

'ရပါတယ် ခင်ဗျာ၊ ပြဿနာမရှိပါဘူး'

'ဒါတွေ ရောက်လာလို့ မင်းရဲ့မိသားစုတွေအဖို့ ကသိကအောင်များ

မလားဘဲ၊ ငါ့ဥစ္စာတွေ ထားလို့ ရန်သူကများ ငြိုးနေမလား'

'မဖြစ်ပါဘူး၊ ကျွန်တော့်အိမ်က လမ်းမကြီးကနေ အတော် လှမ်းပါတယ်။

ရန်သူတပ်တွေ ခြေမချနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်မိသားစုကလဲ သူတို့ဘာသာသူတို့ ကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါတယ်'

'ကျေးဇူးအများကြီးတင်တယ်ကွာ၊ က ခရီးထွက်ဖို့ ပြင်ပေတော့'

မော်သည် သူ၏အသက်လုံခြုံရေးထက် သူ့စာအုပ်တွေကို ပိုတန်ဖိုးထား

သူ ဖြစ်၏။ နောက်နှစ်ရက်အကြာတွင် မာဟာရွန်ပြန်လာကာ ကူမင်တန်တွေ မပေး

နှင့် စားပြုများပင် မမြင်တွေ့နိုင်သော ဂူအိမ် တစ်ခုထဲတွင် စာအုပ်သေတ္တာများ သိမ်းထားကြောင်း လာရောက် သတင်းပို့၏။ မော်၏မျက်နှာမှာ ချက်ချင်းပင် ဝမ်း

သွားကာ -
'ကျေးဇူးပဲကွာ ကျေးဇူး သိပ်သိပ်ကိုတင်ပါတယ်၊ မင်းက ငါ့အတွက် အကူအညီပေးတဲ့သူပဲ'

စစ်အတွင်းကာလတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို ဝယ်

လျှော့နိုင်သမျှ စလျှာကြသည်။ သို့သော် မော်ကမူ စာအုပ်ထုပ်ကြီး တစ်ပွေ့တစ်ပိုင်း

နှင့် နေရာတကာ ရွှေ့ပြောင်း၏။ စာအုပ်မပြောနှင့် စာရွက်တစ်ရွက်မျှပင် လွှင့်

မပစ်ရက်။ ဒုံဘီဝူက တစ်ချိန်က မှတ်ချက်ချဖူး၏။
'မော်စီတုံးက စာအုပ်ချစ်သူပဲ၊ ဒါအတွက်လဲ ပါတီကို အများကြီးအကူ

ပြုတာပဲ။ သူက ဗဟိုကော်မတီရုံးက မထိန်းသိမ်းနိုင်တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေ၊ စာအုပ်

တွေ၊ သမိုင်းတန်ဖိုးမမြတ်နိုင်တာတွေကို ထိန်းသိမ်းပေးတယ်၊ ဒါတွေဟာ မိမိ

အတွက် အရေးသိပ်ကြီးတဲ့ အထောက်အထားတွေပဲ'

မော်သည် ခရီးထွက်လျှင် အမြဲပင် စာအုပ်သေတ္တာနှစ်လုံး သယ်တတ်၏

သေတ္တာတစ်လုံးလျှင် စတုရန်း တစ်မီတာမျှ ကြီးသည်။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်တွေ၊ စာအုပ်

ဆိုင်ရာစာအုပ်၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံစာအုပ်တွေ၊ စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားတွေ

သယ်လာသည်။ သုံးလေးရက် ခရီးမျှအကြာ ခရီးသွားရမည့်ဖြစ်စေ မော်သည်

စာအုပ်သေတ္တာများကို သယ်သွားတတ်သည်။ သူ စစ်ဆေးရေးခရီးသွားရသည့်

အခါ ထိုစာအုပ်များကို အထူးရထားမထွက်မီ တစ်နာရီအလိုကဝင် ရထားခေါ်သို့

တင်ထားစေသည်။ ထိုစာအုပ်များကို ရထားပေါ်တွင် ကျွန်တော်တို့က အိမ်မှာကဲ့

မျှပင် စိကာစဉ်ကာ စနစ်တကျ ထားပေးရ၏။ သူက ခရီးသွားစဉ် စာမပြတ်ဖတ်

တတ်၏။ ရထားပေါ်တက်သည်နှင့် သူ ပထမဆုံးလုပ်သောအလုပ်မှာ မျက်နှာကို

ညှစ်သပ်ကာ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ကောက်ကိုင်ပြီး ဖတ်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ မော်သည်

အထပ်ပင် စာပေဝါသနာအိုး ဖြစ်၏။
၁၉၄၇ အောက်တိုဘာနှောင်းပိုင်းတွင် လိနဲကို မြစ်ဝါအရှေ့ဘက်ခြမ်းမှ

ကျွန်းကျင်းက ပြန်ခေါ်လာရာတွင် အထိန်းတော်မှာ 'ဟန်ရွှီဇင်' ဖြစ်၏။ မော်က -

'လိနဲက အခု အသက်ခုနစ်နှစ် ရှိပြီ၊ ဒါပေမယ့် ခုလိုအခြေအနေအောက်

မှာ သူ ကျောင်းမသွားနိုင်ဘူး၊ ငါတို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ'

ထို့ကြောင့် 'ဟန်'က သူ့ကို စာရေးစာဖတ်သင်ပေးရ၏။ စာ စသင်သော

အခါက လိနဲသည် သူ့ဖခင်ကို ပြော၏။
'ကျွန်မ စာကြိုးစားသင်ပါမယ် လို့ အဖေ့ကို ကတိပေးပါတယ်၊ မဆိုးလဲ

အဖို့ပါဘူး'

'သမီးက ခုလို စာကြိုးစားမယ်ပြောလို့ အဖေ ဝမ်းသာတယ်ကွယ်၊ ဒါပေ

မယ့် မဆိုးဘူးဆိုတာကတော့ အကန့်အသတ်ရှိတယ်ကွယ်၊ နည်းနည်းပါးပါးဆိုတာ

တို့ သည်းခံသင့်တယ်၊ ဒါဟာ ကလေးရဲ့ဉာဏ်ပညာနဲ့ ကျန်းမာမှုရဲ့သင်္ကေတပဲ'

ဤစကားများသည် အလွန်မှတ်သားစရာကောင်းသော ပညာဉာဏ်ပြည့်ဝ

*

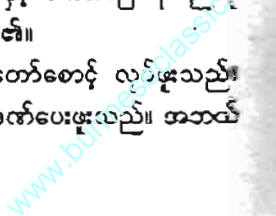
မော်သည် တစ်ခါက ကျွန်တော့်ကို ဝေဖန်ဖူးသည်။
'ငါအကြံပေးခဲ့သလို ပညာရေးကို မင်း ယူဖို့ ငြင်းပယ်တာ မင်းလောက်

ကဲတုံ့သူ မရှိဘူး'

'ဇန်ဘောင်ဝန်'ဆိုသူ မော်၏အမှုထမ်းတစ်ဦးကမူ မော်က ခေါ်လျှင် သူ

အားမလပ်သည်ဖြစ်စေ လာတတ်၏။ မော်သည် 'ဇန်'နှင့် စကားပြောရသည်ကို

သတိပြု၏။ 'ဇန်'သည် ကောလိပ်ပညာရေးတက်ဖူးသူ ဖြစ်၏။
'ဇန်'သည် ကောလိပ်မတက်မီ မော်၏သက်တော်စောင့် လုပ်ဖူးသည်။
'ဇန်'ကို မော်က အချိန်အတော်ကြာ မတ်တပ်ရပ်ခိုင်းပြီး ဒဏ်ပေးဖူးသည်။ အဘယ်

ကြောင့်ဆိုသော် ဇန်သည် မော်အိပ်နေချိန် ထင်းဖြင့် မီးဖိုရာတွင် အသံဆူဆူညံညံ ပြုလုပ်ခဲ့၍ ဖြစ်၏။ အခြားအစောင့်ရဲဘော်များနှင့်နှိုင်းစာလျှင် ဇန်ကို မော်က သိတတ်မကျ။ သို့သော် ဇန်သည် ကောလိပ်ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲအောင်ကာ အမှတ်ကောင်းကောင်းဖြင့် စာမေးပွဲအောင်၍ မော်က သူ့အစား များစွာဂုဏ်ယူခဲ့၏။ သူ့အကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့အား ပြောပြီး ချီးကျူး၏။

‘ရဲဘော်ဇန်ဟာ အမြဲပဲ ကြိုးစားတဲ့သူပဲ။ သူ့လဲ မင်းတို့လိုပဲ ငါ့သက်တော်စောင့်ပါ။ သူက စာသိပ်သင်ချင်တယ်။ ကောလိပ်ရောက်တော့လဲ အမှတ်တွေ သိကောင်းတယ်။ သူ ပညာတွေ ပိုတတ်လာတာ ငါ့ရဲ့ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု အောင်မြင်တာပဲ’

မော်၏အမှုထမ်းများထဲတွင် ဒေါက်တာဇုတောင်မှာ အဆင့်မြင့်တက္ကသိုလ်ကြီးမှ ဘွဲ့ရသူ ဖြစ်၏။ သူ့ကို မော်က အလွန်အထင်ကြီးသည်။ မော်က သူ့စကားပြောရာ ငြင်းခုံရသည်ကို ကျေနပ်၏။ မော်သည် သူနှင့်စကားပြောလျှင် ဧည့်အခါမှ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် မပြော။

မော်က ဇုကို တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။

‘ကျောင်းမှာ ကျုပ်က သဘာဝသိပ္ပံထက် လူမှုရေးသိပ္ပံကို ပိုကြိုက်တယ်။ အဲဒါ နာတာပဲ။ ခုမှ ကျုပ်လွတ်ခဲ့တာတွေ ပြန်လေ့လာနေရတယ်’

‘ကျွန်တော်လဲ ဒီလိုပါပဲ။ မသိတာတွေ လေ့လာနေရတုန်းပါ’

မော်၏သမားတော်ကြီးက ပြောသည်။

သူတို့၏စကားဝိုင်းတွင် ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံ ပါ၏။ ဒဿနိက၊ နိုင်ငံရေး၊ သမိုင်း၊ စာပေ၊ ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ သတ္တုပညာ၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ ဓာတုဗေဒ စသဖြင့်။

မော်သည် သူ မသိတာရှိလျှင် မေးသည်။ သူ့မှားတာရှိလျှင် ဝန်ခံသည်။ သူသည် ပညာလိုလားသူ ဖြစ်၏။ မော်၏သက်တော်စောင့်များထဲမှ ‘ကျွန်းယွမ်း-ပုန်ရောက်ဆွန်’၊ ‘ဇန်ဇီယာပင်’နှင့် ကျွန်တော်တို့ကို သူ ချစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့အဆင့်မြင့် တွန်းတင်ပေးသည်။ ‘ကျွန်းယွမ်းယွံ’နှင့် ‘လီလီယန်ချင်’တို့သည် ကောလိပ်ဆတ်ထက်ကြ၏။ သူတို့ကို မော်က စာအုပ်များ၊ အစားအသောက်များ ထောက်ပံ့၏။ သူတို့ ဘွဲ့ရသောအခါ မော်က ညစာစားပွဲဖြင့် ဧည့်ခံခဲ့၏။

မော်သည် ‘ဟွန်နန်ဟိုလ်’တွင် အချိန်ပိုကျောင်းကိုတည်ထောင်ကာ ဆရာများကို သူ့ကိုယ်တိုင်ဝင်ရွေး၏။ ကျောင်းသားများထဲတွင် သက်တော်စောင့်များအစား အစောင့်တပ်ဖွဲ့ဝင်များရော ပါ၏။ အခြေခံပညာမသင်ရသေးသူများအားလုံး

ရ၏။ သင်ရိုးတွင် ဘာသာရပ် ခြောက်ခုပါ၏။ တရုတ်ဘာသာ၊ သင်္ချာ၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံ၊ သမိုင်း၊ ပထဝီနှင့် ရူပဗေဒတို့ ဖြစ်ကြသည်။ မော်က စာရေးကိရိယာမှအစ အကုန်စီ ဧည့်ပေး၏။ အားကစားလုပ်ရန်အတွက်လည်း အလေးမကိရိယာ၊ စပရိန်၊ နှစ်ဘန်းဘား စသည်တို့ကို သူ၏စာမူခများထဲမှ စိုက်ထုတ်ဝယ်ပေးသည်။ မော် ခရီးထွက်လျှင် သက်တော်စောင့်များသည် စာအုပ်များ ယူလာကာ လမ်းတွင်ပင် သင်ယူမှု ပြုတ်ရှိစေသည်။

မော်က သူတို့၏တိုးတက်မှုကို အမြဲ စစ်ဆေးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဝင်သင်တတ်၏။

၁၉၆၀ ခုနှစ်များတွင် ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည် အထက်တန်းပညာကို တွန်လွန်အောင် သင်ပြီးခဲ့ကြပြီ။ မော်ကို အထူးကျေးဇူးတင်ရပါသည်။ မော်သည်ပင် ဤကဲ့သို့အချိန်ပိုကျောင်းမျိုးကို တည်ထောင်နိုင်သူ ဖြစ်၏။ ဖုန်ယောင်ဆွန်က သူ့ပညာသင်ရပ်ကို ပြန်ပြောပြ၏။

‘မော်က ခြောက်ဘာသာ သင်ပေးတယ်။ အဲဒီဘာသာရပ်တွေအပြင် လူမှုရေးစုံစမ်းမှုပညာကိုပါ မော်က ထပ်သင်ပေးသေးတယ်’

အစောင့်ရဲဘော်အားလုံး၏အိမ်စာများကို မော်က စစ်ဆေးပေးသည်။ သူတို့ ခွင့်ရက်ရှည်ဖြင့် မိမိတို့ဌာနေဒေသများမှအပြန် ရေးလာသော လူမှုရေးစုံစမ်းသုံးသပ်မှုများကို မော်ကိုယ်တိုင်ဖတ်ကာ ပြုပြင်ပေး၏။ ၎င်းတို့အားလုံး ယခု ‘စစ်သမိုင်းဩဘိုက်’တွင် ထိန်းသိမ်းထား၏။

‘ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလ’တွင် မော်စိတုံးစာအုပ်များမှအပ မည်သည့်စာအုပ်မှမဖတ်ရန် တားမြစ်ပိတ်ပင်ခဲ့၏။ မှာက်စံ၊ လီနင်စာအုပ်များပင် အပိတ်ပင် ခံရသည်။ တပ်ထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ခဲ့ သင်ခဲ့ရသော စာအုပ်များလည်း တားမြစ်ခဲ့၏။ ဤသည်ကို မော်က ဆန္ဒရှိမည် မဟုတ်ပါ။

၁၉၅၀ ခုနှစ်များက ‘ပေးသေဟော်’တွင် ရှိစဉ် မော် လမ်းလျှောက်ထွက်နေခိုက်၊ သက်တော်စောင့်တစ်ဦးက စာအုပ် တစ်အုပ် ဖတ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုစာအုပ်မှာ ‘မောက်ဆန်’ ရေးသော ‘မော်စိတုံး၏ငယ်ဘဝ’စာအုပ်ဖြစ်၏။ မော်က ထိုစာအုပ်ကို ကောက်ယူကြည့်ကာ -

‘ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ပါတာတွေက သိပ်ချဲ့ကားထားတာတွေ များတယ်။ ဒါမျိုး စာအုပ်ကို မင်းတို့အတွက် ငါ ပညွန်းချင်ဘူး။ မင်းတို့မျိုးဆက်က လူတွေက ငါတို့မျိုးဆက်က လူတွေထက် ပိုတော်ရမယ်။ မင်းတို့ ပိုတိုးတက်အောင် ဒီဩဇာအုပ်စုတွေ ဖတ်ကြ၊ ငါ့အကြောင်းစာအုပ်ချည်းပဲ ဖတ်မနေကြနဲ့၊ တခြားလူတွေအကြောင်း

လဲ ဖတ်၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်းနဲ့သဘာဝအကြောင်းတွေ ပိုဖတ်ကြံ့ဟုပြောခဲ့၏။
 ၁၉၆၀ ခုနှစ်များက တစ်နေ့တွင် မော်သည် အစည်းအဝေးတစ်ခုမှ ပြန်
 အလာ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက စာအုပ်တစ်အုပ် ကိုင်လာသည်ကို မော်တွေ့လိုက်ရ၏။
 'ဘာစာအုပ်လဲကွ'
 'ဥက္ကဋ္ဌကြီးရေးတဲ့ 'ပဋိပက္ခ'ကျမ်းပါ'
 'ငါ့စာအုပ်ကို ငါ သိပ်မကျေနပ်ဘူး၊ ငါ ဒါကို ပြန်ရေးချင်သေးတယ်၊ ဖင်
 ရတာ အကျိုးရှိတယ်လို့ မင်းထင်သလား'

ထိုသို့ပြောပြီး ကျွန်တော်တို့ဘက် လှည့်ကာ -
 'ငါက ဒီသနီကတို့ကြိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ငါ့စာအုပ်က ဒီနှစ်အုပ်ပဲ ထွက်
 သေးတယ်(လက်တွေ့ကျမ်းနှင့် ပဋိပက္ခကျမ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်) ဒီနှစ်အုပ်တောင် ငါ
 ရေးတာ သိပ်မကောင်းသေးဘူး၊ ငါရေးတဲ့ စာအုပ်တွေ၊ ငါ့အကြောင်းစာအုပ်တွေ
 သိပ်မဖတ်ကြနဲ့ကွ၊ တခြားလူတွေ ရေးတာကို ပိုဖတ်ကြ၊ မှာကံစံတို့ လီနင်တို့ ရေး
 တဲ့စာအုပ်မျိုးတွေ ပိုဖတ်သင့်တယ်'ဟု ပြောသည်။

မော်ကို သိသူအားလုံးပင် မော်သည် စာအလွန်ဖတ်သူဟု သိကြသည်။
 တရုတ်အမျိုးသားတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်ထိန်းကာကွယ်ခဲ့သူဟု ရန်သူများက
 ပင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြသော မော်သည် ပညာကို အလွန်တန်ဖိုးထားသူ ဖြစ်၏။
 သူ၏ မူလဘူတ ရှေးအကျဆုံးရဲဘော်များဖြစ်ကြသော လယ်သမားနှင့် အလုပ်သမား
 လူတန်းစားတို့က ပညာတတ်များကို အထင်သေးကြ၏။ ထိုသူများကို မော်က အမြဲ
 ပြောသောစကားရှိ၏။

'ယဉ်ကျေးမှုမရှိတဲ့ တပ်မတော်ဟာ ဉာဏ်ပညာနဲ့တဲ့ တပ်မတော်ပဲ'
 ထို့ကြောင့် တပ်မတော်သားများကို သူသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်
 အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခဲ့၏။ သူ၏ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်မှာ သိပ္ပံပညာနှင့် အခြား
 သောဘာသာရပ်များကို တရုတ်ပြည်မှ လူတိုင်း ပညာရေးကောင်းကောင်း ရရှိကြ
 ဝေရန် ဝေတနာအစစ်အမှန်ဖြစ်၏။

■

တရုတ်ပြည် တံခါးဖွင့်ရန် မော် နည်းလမ်းရှာခြင်း

၁၉၄၉ ခု၊ မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် မော်သည် နေအိမ်မှထွက်၍ နွေရာသီ
 နန်းတော်တွင် 'လျူယာဇီ'ကို တွေ့၏။ နန်းတော်၏အရှေ့ဂိတ်ဝ ရောက်သောအခါ
 မော်သည် 'လျူ'က သူ့ကို စောင့်ကြိုနေသည်ကို တွေ့ရ၏။

သူသည် မော်ကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကာ အခြားသော ဒီမိုကရက်တစ်လူ
 ကြီးများကဲ့သို့ပင် လက်ရုံးကို ဆန်တန်းကာ -

'ကွန်မြူနစ်ပါတီက ကြီးမားပါတယ် ဥက္ကဋ္ဌမော်လဲ ထိုနည်းတူပါပဲ၊ ဒီလိုပဲ
 ပြည်သူ့လွှတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ကလဲ ကြီးမားပါတယ်'ဟု ကြွေးကြော်၏။

ဤသို့ ကြွေးကြော်သံကြောင့် မော်သည် အနေကျသွားကာ -

'ကျုပ်တို့မိတ်ဆွေဟောင်းအချင်းချင်း ဒါမျိုးပကာသနတွေ မလိုပါဘူးကွာ၊
 ဒီလိုပြောရင် ကျုပ်တို့ကြားမှာ အဆီးအတားကြီးတောင် ဖြစ်နေဦးမယ်၊ တကယ်
 တမ်း တစ်စုံတစ်ဦးက ကြီးကျယ်တယ်ဆိုရင် အဲဒါ ပြည်သူပဲ၊ ခင်ဗျားနဲ့ ကျုပ်လို
 ပြည်သူပဲ'

မော်နှင့် လျူသည် နန်းတွင်းပန်းခြံတွင် လျှောက်ကြ၏။ လျူက ကျွင်းမင်း
 ဆက်ခေတ်မှ 'ဒေါ်ဂါဂါဘုရင်မကြီး'အကြောင်း စဉ်းစားမိကာ ပြော၏။

'ကျုပ်တို့ ခေတ်မကောင်းတဲ့ကာလကြီးမှာ မွေးဖွားလာရတာ ကံဆိုးတာပဲ၊
 ဒေါ်ဂါဂါဘုရင်မကြီးဆိုရင် တရုတ်ပြည်ကို တံခါးပိတ်ပြီး အထီးကျန်လုပ်ခဲ့တယ်
 ကျုပ်တို့ပြည်သူတွေကို နှိပ်စက်ကလူ ပြုခဲ့တယ်၊ ဒီပန်းခြံကြီးကို ရေတပ်ရန်ပုံငွေနဲ့

၁၉၅၃ ခုနှစ်မှစ၍ မော်သည် တစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ သွား၏။ သူက ဒီရေအတက်အကျကို သွားကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ထော်တို့ သိကြ၏။ သူသည် ကျယ်ပြောလှသော ရေပြင်ကြီးကို မျက်စေ့တစ်ဆုံးကြည့်ကာ သူ၏ရင်အုံကြီးသည် ပင်လယ်ပြင်ကြီးနှင့်အပြိုင် နရီစည်းဝါးကျနစွာ မြင့်တက်လိင်ကျဆင်းသွားလိုက် လုပ်နေတတ်၏။ သူ့မျက်လုံးများမှာ စိတ်လှုပ်ရှားမှုဖြင့် တောထိပနေ၏။ ထိုအချိန်တွင် သူ၏စိတ်သည် မည်သည့်အပေါ်တွင် ရှိပါသနည်း။ တစ်နေ့တွင် အဖြေပေါ်လာသည်။

မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းဆီသို့ သူ အကြာကြီး ငေးကြည့်ရင်းနှင့် မော်က သင်တော်စောင့်တစ်ဦးကို မေးသည်။

'ဒီရေအတက်အကျဟာ ဘာဖြစ်လို့ဖြစ်တာလဲ သိလား၊ ဇန်ဇုကျီ'
'လက ဆွဲလို့ပါ'
ဇန်ဇုကျီက ပြန်ဖြေသည်။

'ဆွဲငင်မှုလို့ ပြောကွ၊ လရဲ့ဆွဲငင်မှုကြောင့်၊ လရဲ့ဆွဲအားကြောင့်၊ ထပ်မံမီးမယ်၊ ပူနွေးတဲ့ စီးကြောင်းဆိုတာက ဘာလဲ၊ အေးတဲ့စီးကြောင်းကကော ဘာလဲ၊ အပူစီးကြောင်းတော့ မသိဘူး၊ အအေးစီးကြောင်းကတော့ ဆိုက်ဘေးဇီယားက ရေတွေ စီးလာတာလို့ ထင်ပါတယ်'

မော်က ပြုံးနေသည်။
'အေးတဲ့လှိုင်းတွေက တောင်ဘက်ကို ရွေ့သွားတယ်၊ ငါပြောနေတာက သမုဒ္ဒရာစီးကြောင်းကို ဆိုလိုတာ၊ ဒါကို မင်း သိသလား'

'ကျွန်တော် မသိပါဘူး'
'ဇန်'က ခေါင်းကို ခါပြု၏။

'ပူနွေးတဲ့ သမုဒ္ဒရာစီးကြောင်း အဓိက နှစ်ခု ရှိတယ်၊ တစ်ခုက မက်ဆီကို ပင်လယ်ကွေ့က စီးလာတယ်၊ ဒါကို ပင်လယ်စီးကြောင်းလို့ ခေါ်တယ်၊ တခြားတစ်ခုက တရုတ်(တိုင်ပေ)က စီးကြောင်းဖြစ်တယ်'

မော်က ပင်လယ်ဆီသို့ ပြန်ငေးကြည့်သည်။ ကြည့်ရင်းနှင့် သူသည် မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းဆီသို့ လက်ညှိုးထိုးပြ၏။

'ထိုင်ဝမ်၊ ငါတို့ အိန္ဒိယကို လွတ်မြောက်အောင် မလုပ်နိုင်သေးဘူး'

*

၁၉၅၄ တွင် တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယ စာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့၏။ ငြိမ်းချမ်းစွာအတူ ယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးမူဝါဒချက်ကို အခြေခံခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤမူဝါဒချက်မှာ မော်၏စိတ်ကူးဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ တရုတ်ပြည်၏ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့်ဆက်ဆံရေး

လမ်းညွှန်များပင် ဖြစ်သည်။

၁၉၅၅တွင် အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတဆူကာနိုကို လေဆိပ်သို့ လိုက်ပို့ပြီးအပြန်တွင် မော်သည် သူ့ဒရိုင်ဘာကို ဆိုဗီယက်ပြခန်းတွင် ရပ်ခိုင်းသည်။

၎င်းတွင် ဂျပန်စက်မှုပြပွဲ ပြသနေ၏။ မော်က စက်မှုပြပွဲကို စိတ်ဝင်စားစွာ ကြည့်၏။ ဂျပန်တို့က သူ့ကို ထရန်စပို့တရားရေဒီယိုတစ်လုံး လက်ဆောင်ပေးသည်။ ထိုစဉ်က တရုတ်ပြည်တွင် ဤရေဒီယိုမျိုး မလုပ်နိုင်သေး။ ထိုပြပွဲတွင် မော်သည် ဂျပန်တာဝန်ခံတို့နှင့်စကားလက်ဆံပြောကာ နှစ်နိုင်ငံအစိုးရကြား၊ နှစ်နိုင်ငံပြည်သူများအကြား ဆက်ဆံရေးတိုးမြှင့်ရန် တဖွဖွပြော၏။ တရုတ်နှင့်ဂျပန် စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုများ ချဲ့ထွင်ရန် ပြော၏။

သူသည် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့်စီးပွားရေးဆက်သွယ်မှုများကို ပြည်သူ့အချင်းချင်းကြားမှ တိုးမြှင့်ရန် လိုလားကြောင်း ထင်ရှားသည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်များတွင် အခြေအနေများသည် အလွန်အမင်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ ယခုသိထားကြသော 'ပင်ပေါင်သံတမန်ဆက်ဆံရေး' စတင်လာသည်။ မော်သည် ခေတ်တစ်ခေတ်၏အဆုံးနှင့် ခေတ်တစ်ခေတ်၏အစကို ပထမဆုံး ကြိုမြင်သူ ဖြစ်သည်။ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရေးထက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို ပို၍ တန်ဖိုးထားလာသည်။

၁၉၇၂ တွင် မော်စီထုံးနှင့်ရစ်ချတ်နစ်ဆင်တို့ တွေ့ဆုံကြသည်။ နှစ် နှစ်ဆယ်ကျော် ကာဆီးထားသော ရေခဲတံခါးကြီးကို ဖွင့်ကာ တရုတ်နှင့် အမေရိကန်ဆက်ဆံရေး ပြန်လည် ပွင့်လင်းလာသည်။ တစ်ယောက်က မာ့က်စ်ဝါဒီ၊ ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေး၏ ဆရာကြီးနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ တစ်ယောက်က ကမ္ဘာ့အရင်းနှီးငွေနိုင်ငံကြီး၏ သမ္မတကြီး၊ ဘုဇာတို့၏ ထိပ်တန်းကိုယ်စားလှယ်ကြီး၊ သူတို့သည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသည်။ နှစ် နှစ်ဆယ်ကျော် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရာမှ ယခု တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုကို စတင်နိုင်ခဲ့ကြပြီ။

ဤတွေ့ဆုံမှုသည် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် တရုတ်တို့၏ ရှေ့တော်ပြေး ပြန်လည်ထိမ်းမြားဖွင့်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

၆

မော် ပြီးဆုံးအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့သောအရာ

မော် မကျေမနပ်ဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် ပထမဆုံး တွေ့ရသည်မှာ မြစ်ဝါ
မြစ်ကို ဖြတ်ကူးရန် ကြိုးစားစဉ် ဖြစ်၏။

ယိချွမ်ကို အောင်နိုင်ပြီး နှစ်ရက်အကြာတွင် ချူအင်လင်းက အရာရှိအား
ယုန်းကို ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ကြေညာသည်။

‘ရဲဘော်တို့၊ ဗဟိုကော်မတီနဲ့ ဥက္ကဋ္ဌမော်တို့က မြစ်ဝါမြစ်ရဲ့ တစ်ဘက်ကမ်း
မြစ်တဲ့ တရုတ်ပြည်မြောက်ပိုင်းကို ပြောင်းရွှေ့ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြပြီ’

ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်တော်တို့ အားရဝမ်းသာ ခုန်ပေါက်လက်ခဲခဲ့ကြ
သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်တို့သည် ဟူကျားနန်ကို နိမ်နင်း အောင်
မြင်ခဲ့ကြပြီး လွတ်မြောက်မှုစစ်ပွဲ အလှည့်အပြောင်းကာလသို့ ရောက်ရှိလာခြင်း၏
အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုက်ကြရ၍ ဖြစ်၏။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်တွင် မြစ်ဝါမြစ်ကို ဖြတ်ရန် ကျွန်တော်တို့
ချွမ်ကိုသို့ ရောက်ကြ၏။ မြစ်ကမ်းရိုးတစ်လျှောက်နှင့် တောင်ခြေတို့တွင် ကျွန်တော်
တို့ကို လိုက်ပို့နှုတ်ဆက်သူ ပြည်သူများ အံ့ခဲနေ၏။ မြစ်ထဲတွင် လှေကြီးများစွာက
အသင့်ဆိုက်ထားသည်။ မော်က ပထမလှေပေါ် တက်၏။ ချူအင်လင်းနှင့် ခင်းအီ
တို့က ဒုတိယလှေ၊ လုတင်ယီနှင့် ဟူကျားမူတို့က တတိယလှေ။

မော်သည် သက်တော်စောင့်များ ဝိုင်းရံနေသည့်ကြားက ကမ်းပေါ်မှလူ
အုပ်ကြီးကို လက်ဝှေ့ယမ်းနှုတ်ဆက်ပြုနေသည်။

'ထိုင်ပါ၊ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'ဟု မည်သို့ပြောပြောမရ။ မတ်တပ်ရပ်လျက် လက်ဝှေ့ယမ်းနေဆဲ။ ထိုနောက် -

'ငါတို့ အခု မြစ်ဝါမြစ်နဲ့ ရှန်ဒီမြောက်ပိုင်းကို နောက်ခံထားပြီး ရပ်နေကြ တယ်။ ငါ့ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ပေးစမ်း'ဟု ပြော၏။

ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။

'ကောင်းတယ်ကွ၊ ရှန်ဒီမြောက်ပိုင်းကုန်းပြင်မြင့်က ပြည်သူတွေရယ်၊ မြစ် ဝါမြစ်ကြီးရယ်၊ အားလုံးဟာ ဓာတ်ပုံထဲမှာ အကုန်ပါကုန်တယ်။ ဒါ သတိရစရာကြီး' မော်က ပြုံးပြီး ပြောသည်။

ရေလယ် ရောက်သောအခါ မြစ်ရေက ရေစီးပိုသန်လာ၏။ လှိုင်းများထ လည်း ထန်နေ၏။ ကျွန်တော်တို့လှေမှာ လှိုင်းလုံးများပေါ်တွင် လူးလိမ့်နေ၏။ ငါ့ စဉ် မော်က ရုတ်တရက် ထပြောလိုက်သည်။

'ဒီအထဲက ဘယ်သူတွေ ဒီမြစ်မှာ ရေကူးရဲလဲကွ' သက်တော်စောင့်များထဲတွင် ရေကူးတော်သူတွေ ရှိ၏။

'မာဟာရွန် ကူးနိုင်ပါတယ်။ သူက မြစ်ဝါမြစ်ခက်ရင်းခွကို ရေလှံတုန်းဖြတ် ကူးပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖိန်ဆီကို သတင်းသွားပို့ဖူးတယ်'ဟု ပြောသံထွက်လာ၏။

'ကျွန်တော်လဲ ရေကြီးနေတုန်း ယန်ဟိမြစ်ကို ဖြတ်ကူးဖူးတယ်'ဟု နှိုင်းစ က ပြောသည်။

'ကျွန်တော်ကတော့ ခြောက်သွေ့တဲ့ရာသီတုန်းကတော့ တစ်ခါကူးဖူးတယ် နောက်တစ်ခါ ထပ်ကူးချင်သေးတယ်'ဟု ဆွန်ယုံကလည်း ဝင်ပြောသည်။

'ကောင်းတယ်ကွ၊ လှေကို ထားခဲ့ပြီး ငါတို့ ကမ်းကို ရေကူးသွားကြရအောင် မော်က ထပြောသည်။ ကျွန်တော်က ချက်ချင်းပင်ကန့်ကွက်လိုက်ရသည်။

'ဒီနေ့တော့ မကူးပါနဲ့ဦး၊ ရာသီဥတုက သိပ်အေးပြီး ရေတွေ ခဲနေတာ ကြောင့်ပါ'

တစ်စုံတစ်ယောက်၏အသံလည်း ထွက်လာသည်။

'ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒီနေ့တော့ မကူးပါနဲ့၊ ရေခဲတွေ ပျော်သွားတဲ့အချိန်ကူး ကူးပါ'ဟု ဆွန်ယုံကလည်း ချက်ချင်း ဝင်ပြောသည်။

'ဘာကွ၊ ကူးလို့ မရဘူးတဲ့လား၊ ဟားဟားဟား မင်းတို့လူကြောက်တွေပဲ မော်ကို ဝိုင်းပြီး နားချတောင်းပန်ကြရ၏။ လှေသည် ကမ်းနဖူးသို့ ဆိုက် တော့မည်။

မော်ကတော့ ကမ်းစပ်မှကြိုနေသူများကို မကြည့်။ မြစ်ဝါမြစ်ကိုသာ ကြည့်

ပြီး တစ်ချက် ညည်းညူ၏။

'နာတယ်ကွာ'

ကျွန်တော် သိသည်။ သူ နာတယ်ဟုဆိုခြင်းမှာ မြစ်ထဲတွင် ရေကူးသိတ် ချော် ပြောခြင်းသာ ဖြစ်၏။

*

မော်သည် ရေမြင်လျှင် ကူးချင်သည်။ ဘယ်မြစ် ဘယ်ကန်ဆို သူ တောင်း ပြန်ခဲ့သည်မရှိ။ သူ မကူးခဲ့ရတာ ဟူ၍ ဤမြစ်ဝါမြစ်သာ ဖြစ်သည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် မော်၏အတွင်းရေးမှူးသည် အလုပ် သစ်တစ်ခု လက်ခံရန် လာနှုတ်ဆက်၏။ သူ့အမည်က 'ဂိုဇီ' ဖြစ်သည်။ ဂိုဇီသည် ရှန်ဒီမြောက်ပိုင်းတွင် မော်နှင့်အတူရှိခဲ့ကာ မြစ်ဝါမြစ် ဖြတ်ကူးစဉ်က ပါခဲ့သူ ဖြစ်၏။

'မင်းနဲ့ငါက အကြာကြီးလက်တွဲခဲ့ကြတာပဲကွာ၊ အခု မင်းက ငါ့ဆီက ထွက် သွားတော့မယ်၊ ငါ့အတွက် မင်း ဘယ်နေရာရောက်ရောက် တစ်ခုခုတော့ လုပ်ပေး ပါကွာ၊ ငါ မင်းဆီကအကူအညီကို လိုတယ်'

'ကျွန်တော် ကိုယ်စွမ်းရှိသရွေ့ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက်ဆို ဘာမဆိုလုပ် ပါမယ်'

ဂိုဇီက စိတ်လှုပ်ရှားစွာဖြင့် ပြန်ဖြေသည်။

'ငါတို့ မြစ်ဝါမြစ်ကို ဖြတ်ခဲ့တုန်းက မင်း မှတ်မိသေးလား၊ ငါ့ရဲ့မြင်းနတ် ကြီးနဲ့လေး၊ ရေကူးပြီး ကမ်းကို သွားခဲ့တာ၊ ငါ ရှန်ဒီပြန်ရောက်ရင် မြစ်ဝါမြစ်နီးဘစ် လျှောက် မြင်းစီးချင်တယ်၊ မင်း စီစဉ်ပေးပါလားကွာ'

ထိုစဉ်က ဂိုဇီ၏ဇနီးသည်က မီးဖွားကာနီး ဖြစ်၏။ သို့သော် ဂိုဇီက မြစ် ဝါမြစ်ကို ချက်ချင်းသွားကာ စီစဉ်စရာရှိသည်များကို အမြန်စီစဉ်သည်။ ထိုနောက် မော်ရောက်လာမည့်ရက်ကို စောင့်သည်။ တစ်ရက်မဟုတ်၊ တစ်လ မဟုတ်။ ၁၉၆၅ အထိ စောင့်၏။ သို့သော် မော်ကား မလာနိုင်။ နောက်တစ်ခါ မော်နှင့်အတွေ့တွင် သူက ခရီးစဉ်အသေးစိတ် သူစီစဉ်ထားပုံများကို မော်အား ပြော၏။

'ငါက အာသီသသိပ်ပြင်းတာကွ၊ ငါ မြစ်ဝါမြစ်နီးတစ်လျှောက် မြင်းလျှောက် စီးချင်သေးတယ်၊ ဒါပေမယ့် ငါ့မှာ အချိန်အားက မရှိဘူးလေ၊ ငါ အဲဒီခရီးစဉ် စီ စဉ်လို့ကို မရနိုင်ဘူး၊ ငါ ရှန်ဒီမြောက်ပိုင်းကို ချစ်တယ်၊ ငါ ကျန်ဖီမှာ အချိန်နည်းနည်း လေးပဲ နေခဲ့တယ်၊ ဒါပေမယ့် ယန်အန်မှာတော့ အကြာကြီးနေခဲ့ရတယ်၊ ငါ အဲဒီအိတ် အလည်အပတ် သွားလိုက်ချင်သေးတယ်၊ မြစ်ဝါမြစ်နီးတစ်လျှောက် လွှားချင်တာပဲ ကွာ'

ထိုအိပ်မက်ကား အကောင်အထည် မပေါ်ခဲ့ပါ။ ဤသည်ကို မော် အမြင် နောင်တရနေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

*

မော် တကယ်တမ်း ဝမ်းအနည်းဆုံးကား တရုတ်(တိုင်ပေ)နှင့် ပြည်မကြီး ပေါင်းစည်းသည်ကို သူ မြင်မသွားရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤရည်မှန်းချက် မပြည့်ဝသဖြင့် သူ မည်မျှစိတ်မချမ်းမသာဖြစ်သည်ကို တွေးပင် မတွေးဝံ့ပါ။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် နှစ်ဆင် တရုတ်ပြည်သို့ လာရောက် လည်ပတ်သည်။ တရုတ်-အမေရိကန် ပူးတွဲကြေညာစာတမ်း အဆုံးသတ်ရေးဆွဲနေစဉ် ဖြစ်၏။ အမေရိကန်အစိုးရ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များက အချို့အချက်များကို ကန့်ကွက်သည်။ ဒါကို မကြိုက်၊ ဒါကို လက်မခံ စသဖြင့်။ ချူအင်လိုင်းက မော်ကို ဤကိစ္စ တင်ပြသည်။

'နှစ်ဆင်ကို ပြောလိုက်ပါ။ ဆက်ပြီး ညီစရာရှိတာ ညီနိုင်ကြတာပေါ့လို့ ဒါပေမယ့် တရုတ်(တိုင်ပေ)နဲ့ပတ်သက်တဲ့အခန်းကိုတော့ ပြင်ဖို့ဆင်ဖို့ ငါတို့ သဘောမတူဘူးဆိုတာ ပြောလိုက်ပါ'

ထိုင်ဝမ်ပြဿနာကို မော်သည် ၁၉၄၉ ကတည်းက အထူးအာရုံစိုက်ခဲ့၏။ ထိုပြဿနာသည်သာလျှင် တရုတ်-အမေရိကန် ပုံမှန်ဆက်ဆံရေး၏ အဓိကအခင်း အတားလည်း ဖြစ်နေပါသည်။

*

'ဝူရှီကြွမ်း'သည် တရုတ်ပြည်သစ် ထူထောင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မော်၏ သူနာပြုချုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် မော်ထံမှ ထွက်ခွာလာပြီး နောက်ပိုင်းတွင် သူမသည် မော်ထံတွင် အချိန်အတော်ကြာ အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၉၇၆ ခု နှစ်သစ်တူးနေ့တွင် သူသည် မော်၏ညစာစားပွဲသို့ ဧည့်သည်အဖြစ် တက်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ညစာ မစားမီ ရုပ်ရှင်တစ်ကား ကြည့်ကြသည်။ 'သတိရစရာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုများ' ဇာတ်ကားဖြစ်၏။ မော်သည် ရုပ်ရှင်မကြိုက်တတ်။ သို့သော် ထိုနေ့ကတော့ ချွင်းချက်၊ မော်သည် ရှေးဟောင်းနှောင်းနှောင်းဖြစ်များကို သတိရနေ၏။ ရုပ်ရှင်ကြည့်ရင်း မော်သည် တိတ်တိတ်လေး ကျိတ်ငိုနေသည်။ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်က မြို့ထဲသို့ ချီတက် ဝင်ရောက်လာကာ ပြည်သူက ကြိုဆိုသောအခန်း ရောက်သောအခါ မော်က 'ဝူ'ကို မေး၏။

'ဒီအုပ်စုထဲက ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေထဲမှာ မင်းရော ပါသလား' 'ဝူ'က ခေါင်းညိတ်သည်။ သူလည်း ငိုနေသည်။ ဝူ ငိုတာတွေ့၍ မော်ကပါ ငိုပြန်သည်။ အခန်းထဲရှိ ပရိသတ်အားလုံးလည်း ငိုကြသည်။ မော်ကို ချက်ချင်းပင်

သူနာပြုများက ဒေါသွားရ၏။

ထိုနေ့က မော်ငိုသည့်အထဲတွင် တရုတ်(တိုင်ပေ)လွတ်မြောက်မှုကို သူသက်ရှိထင်ရှား မမြင်ရတော့မှန်းသိ၍ ငိုခြင်းလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်လေမလား။

မော်သည် စာရေးလျှင် ရေး၊ မရေးလျှင် စာဖတ်။ တစ်ခုခုမလုပ်ဘဲ အချိန် ထုန်မခံတတ်သူ ဖြစ်၏။ သူ စာအုပ်တွေ ဆက်ရေးမှာ သေချာသည်။ သို့သော် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်မလာခဲ့။ ဤသည်ကိုပင် သူ မကျေမနပ်ဖြစ်လေသည်လား။

၁၉၇၄ တွင် ကျွန်တော် 'ပေးသေဟော်'တွင် မော်နှင့်အတူရှိခဲ့၏။ ပင်လယ် ဘမ်းခြေတွင် လမ်းလျှောက်ရင်း မော်သည် ကဗျာတစ်ပိုင်းတစ်စကို ရွတ်နေသည် ခဲ့ ကြားရ၏။ သမားတော်ကြီးဒေါက်တာဇုက သီလိုစိတ်ဖြင့် မေးလိုက်သည်။

'ဘယ်သူကဗျာကို ရွတ်နေတာလဲ ရဲဘော်ဥက္ကဋ္ဌကြီး'
'ဘယ်လိုခံစားရလဲကွ'
'ကဗျာက သိပ်ကောင်းနေပါတယ်၊ သိပ်လှပါတယ်'
'ဒါက ချောင်းချောင်းရဲ့ ပင်လယ်ကိုကြည့်ခြင်း ကဗျာပေါ့ကွ၊ ဒီကဗျာကြီး ခဲ့ပထမပိုင်း နွေရာသီမှတ်ဦးမှ ခြေတစ်လှမ်းခရီးစထွက်ခြင်း ဆိုတဲ့ အပိုင်းကပေါ့'
'ချောင်းချောင်းက ကဗျာဆရာလား'
'ဘာလဲ အံ့ဩနေလို့လား၊ သူက နိုင်ငံရေးသမားကြီး၊ စစ်သားကောင်းကြီး၊ ဘာကဗျာဆရာကြီးပဲ'

ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကြက်သေသေနေမိကြ၏။ ထိုသူကို နှစ်ပေါင်းများစွာ သစ္စာဖောက်သူ၊ ဖောက်ပြန်သူ ဟူ၍ ရွံ့မှန်းခံကြရပြီးပြီ။ ယခု မော်က သူ့ကို ချီးကျူးနေပါပကောလား။ မော် လူများပြောတာဖြစ်မှာပဲ ထင်ကြသည်။

'ချောင်းချောင်းဆိုတာ ဟိုလူယုတ်မာကိုပြောတာတော့ မဟုတ်ပါဘူးနော်' ဒေါက်တာဇုက မေးကြည့်၏။

'မဟုတ်တာတွေကွာ၊ ချောင်းချောင်းက တရုတ်ပြည်မြောက်ပိုင်းကို စည်းမိခဲ့တဲ့သူ၊ မြစ်ဝါမြစ်တောင်ကြားမှာ ဝေ့ဝေ့ရင်နိုင်ငံကိုထူထောင်ခဲ့သူ၊ ရွှေပိုင်း ဟန်မင်းဆက် (အေဒီ ၂၅-၂၂၀) က မှားယွင်းတဲ့ ပေါ်လစီတွေ အများကြီးကိုလဲ သူ ခြံပြင်ပြောင်းလဲခဲ့တာပဲ၊ တပ်သားတွေကို လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင် ဝင်ခိုင်းတာလဲ သူ ပထမဆုံးပဲ၊ သူ့ကြောင့် နိုင်ငံက အများကြီး တည်ငြိမ်မှု ရခဲ့တယ်၊ စာအုပ်တွေလဲ မှားနေတာက သူ့ကို သစ္စာဖောက်တို့၊ ဖောက်ပြန်သူတို့၊ ဒါတွေကို လူတွေက ယုံကြည်တယ်၊ ဒါတွေက မုသားတွေကွ၊ ပဒေသရာဇ်စော်နံတဲ့ ပညာတတ်တွေ နေချင်တာ လျှောက်ရေးထားတာ၊ ကံလောင်တံက လူသတ်နိုင်တယ်၊ ကလောင်ကို ဝိုင်တဲ့ တူ

တချို့က လူတွေကို အလိမ်အညာတွေ အများကြီး လုပ်ပေးနိုင်တယ်၊ ငါတို့တော့
ချောင်းချောင်းရဲ့ဖြစ်ရပ်မှန်ကို လူထုကို ပြောပြရမယ်'

ထိုညက ချောင်းချောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်ပြောရင်း မော်က ကျွန်တော်
တို့ကို သူ မအိပ်ခင် ပြောခဲ့သေးသည်။

'ဒီနေ့ ခေတ်လူငယ်တွေရဲ့စိတ်မှာ ဘယ်လိုရှိတယ်ဆိုတာ ငါသိချင်သေး
တယ်၊ ခုခေတ်စာရေးဆရာတွေက လူငယ်တွေရဲ့ အလုပ်တို့ အိမ်ထောင်ရေးသဘော
တရားတို့ကိုပဲ စိတ်ဝင်စားကြတယ်၊ သူတို့က သမိုင်းတို့ ကမ္ဘာတို့အပေါ် ဘယ်လို
သလဲဆိုတာမျိုး ငါသိချင်တယ်'

တစ်နေ့တွင် မော်က 'တီယန်ယု'ကို မေး၏။

'မင်း အခုလောလောဆယ် ဘာဖတ်နေသလဲ'

'ကျွန်တော် သမိုင်းနဲ့ ဒဿနိကကို စိတ်ဝင်စားပါတယ်'

'ဒါဆို ကမ္ဘာလို့သိရမယ် ဆိုတဲ့ စာအုပ် ဖတ်ကွ၊ ဖုန်းကျီရေးတဲ့ စာအုပ်
ဒီစာအုပ် သိပ်ကောင်းတယ်'

ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင် မော်က တီယန်ယုကို မှာကံစစ်ဝါဒ၏အခြေ
ခံစည်းမျဉ်းများအား လေ့လာရန် တိုက်တွန်းကာ သမိုင်းဆိုင်ရာရုပ်ဝါဒကို ပြော
သည်။

'ငါ အခု လူငယ်တွေအတွက် စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးနေတယ်၊ ကမ္ဘာကြီး
လူငယ်တွေက ပိုင်တယ်၊ ဒါက မပြောင်းလဲနိုင်တဲ့အရာပဲ'

၁၉၄၅ ခန့်က မော်သည် ကျော်ကြားသောစာတစ်ကြောင်းကို ရေးခဲ့၏။

'မဟာတံတိုင်းကြီးကို မရောက်ဖူးရင် ငါတို့ ယောက်ျားမဟုတ်ဘူး'

သူသည် မြစ်ဝါမြစ်ကို ဖြတ်မကူးနိုင်ခဲ့သော်လည်း မဟာတံတိုင်းကို
ကြိမ်ဖန်များစွာ တက်ခဲ့၏။ ရောက်တိုင်းပင် သူသည် ကျင်းမင်းဆက်၏ပထမ
ဧကရာဇ်ရှီဟွမ်ဒီအကြောင်း ပြောတတ်၏။ ထိုမင်းအပေါ် သူ၏မြင်သည် နှိုင်း
အမြင်များနှင့် ကွဲလွဲ၏။ ထိုဧကရာဇ်သည် ပြည်သူ့အပေါ် ဝေဒနာများစွာပေးခဲ့
မှာ မှန်၏။ သို့သော် သူ၏လုပ်ဆောင်မှုအတော်များမှာလည်း အံ့မခန်းပြင်
သူ လုပ်ခဲ့၍ တရုတ်နိုင်ငံ အကျိုးရှိတာတွေ များသည်။ နိုင်ငံ စည်းရုံးရေးအတွက်
များစွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။

တရုတ်ပြည်သစ်၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဧကရာဇ် ရှီဟွမ်ဒီကို နှိုင်း
ပြောကြသူတွေ ရှိ၏။ ထိုသူများကို မော်က အမြဲပင် တုန်ပြန်တတ်၏။

'ခင်ဗျားတို့ပြောတာ မှားတယ်၊ ကျွန်တော်တို့က ရှီဟွမ်ဒီထက် အဆ

တစ်ရာ လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်'

သူက ဧကရာဇ်ကဲ့သို့ အာဏာရှင်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခံခြင်းမဟုတ်။ တရုတ်ပြည်
နှင့်ပြည်သူတို့အပေါ် လုပ်ဆောင်မှုများကိုသာ ယှဉ်ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ခါက သူ ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။

'ဥက္ကဋ္ဌဟာ ဧကရာဇ် မဟုတ်ဘူး၊ သူက ပြည်သူ့ရဲ့ကျေးကျွန်ပါ'

*

၁၉၆၀ ခုနှစ်များ၏စောစောပိုင်းကာလ တစ်နေ့တွင် ဖြစ်သည်။ မော်သည်
'ဘုန်'သို့သွားရန် အထူးရထားပေါ်တွင် ပြင်ဆင်လုပ်ကိုင်နေကြသော ကျွန်တော်
တို့အုပ်စုနှင့် စကားစမြည် ပြောနေသည်။ တစ်ချိန်တွင် လိမင်းက သူမ ကြုံတွေ့ခဲ့
သော ဗေဒင်ဆရာများအကြောင်းပြောတာ ရောက်သွား၏။ မော်က သူမတို့ ပြော
ပြီးကြည့်ကာ ပြောလိုက်၏။

'မင်းက မင်းရဲ့ကံကြမ္မာကို သူများကို ဘာဖြစ်လို့ ပြောခိုင်း ပောခိုင်းနေ
ဘာလဲ၊ ကိုယ့်အကြောင်း ကိုယ်သိမှပေါ့'

ထိုသို့ခရီးသွားရင်းနှင့် အချို့လူများက မော်၏အကြောင်း မကောင်းပြော
နေကြသည်ကို လိမင်းက ကြားသွားသည်။

'သူတို့က လူတန်းစားရန်သူတွေပဲ ဖြစ်မယ်'ဟု စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးပြန်ပြော
သည်။ မော်က ပြုံးနေကာ သဘောမတူဟန်ဖြင့် ခေါင်းခါနေ၏။

'မလိုပါဘူးကွာ၊ လူတွေ မကောင်းပြောတာကို နှုတ်လှန်ပြန်ပက်နေစရာ
မလိုဘူး၊ ငါ့ကို မကောင်းပြောတဲ့လူတိုင်း လူယုတ်မာတွေ မဟုတ်ဘူး၊ ငါလဲ မမှား
နိုင်တဲ့လူလဲ မဟုတ်ဘူး'

ထိုနောက် ခေတ္တနားကာ ဖြည်းညင်းစွာနှင့် စဉ်းစဉ်းစားစား ထပ်ပြော၏။
'ချွန်ကေရှီတ်က ငါ့ရဲ့မိသားစု အုတ်ဂူတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်၊ ကွန်မြူ
နစ်ပါတီကလဲ ငါ့ကို ဘေးဖယ်ပြီး မလှုပ်ရှားနိုင်အောင် လုပ်တယ်၊ တော်လှန်ရေး
ဆိုတာ လွယ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံစရာတွေ အများကြီးရှိတယ်၊ သူ
တို့က ငါ့မိသားစုအုတ်ဂူတွေဖျက်ဆီးပစ်ပြီး ကျိန်စာတိုက်ခဲ့ကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် ငါ
ဘာမှမဖြစ်ဘူး၊ ဒါတွေဟာ အယူသည်းမှုတွေပဲ၊ အခုတော့ ပြည်သူက အုတ်ဂူ
တွေ ပြန်ဆောက်ပေးတယ်၊ ဒါလဲ ငါ ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး၊ ငါလဲ မင်းတို့လို လူသား
မဟုတ်ဘူး၊ မော်စီတုံးဟာ လူသားပါပဲ၊ ကျွန်တို့လူသားတွေလိုပဲ ငါလဲ တစ်နေ့သေမှာပဲ
သူတို့က ငါ့ကို အဝေးကို လှမ်းမြင်တတ်သူလို ပြောကြတယ်၊ ဒါပေးမယ့် ဒါထက်
အလ ကားပါ၊ ငါသေရင် ငါလုပ်ခဲ့တာတွေကို တိုက်ခိုက်ဝေဖန်ကြမှာ

ငါ့မြင်ယောင်မိသေး တယ်၊ ငါလုပ်ခဲ့တာတချို့က မှားတယ်လို့ ပြောကြမယ်၊ ငါလဲ လူသားပါကွာ၊ လူဆို တာ မှားမှာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် ငါ့မှာ ခိုင်မာတဲ့ ခံယူချက်ရှိတယ်၊ ငါတ တော်လှန်ရေး' အပေါ် အမြဲသစ္စာရှိတယ်ဆိုတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သူတို့ ငါ့ကို ဘယ်လိုပြောပြော အရေး မစိုက်ဘူး'

တကယ်တော့ မော်သည် ရုပ်ဝတ္ထုလောကပြောင်းလဲခြင်းထက် လူတို့၏ အတွေးအခေါ်ပြောင်းလဲခြင်းကို ပိုစိတ်ဝင်စားပါသည်။ ကဗျာဆရာတစ်ဦး၏ကဏ္ဍ စာသားတစ်ခု ရှိပါသည်။

'နှစ်တစ်ထောင် ဆိုတာ သိပ်ရှည်ကြာပါတယ်၊

လက်ရှိအချိန်ကိုသာ ဆုပ်ကိုင်၊ ဒီနေ့ကိုပဲ ဖမ်းဆုပ်'

မော်သည် မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်သော အရာများစွာကို ဖြစ်အောင် လုပ်ပြန် သည်။ မဟာခုန်ပျံကော်လွှားမှုနှင့် ကျေးလက်ပြည်သူ ဘုံအဖွဲ့လှုပ်ရှားမှုများကို အောင်မြင်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

ဤနေရာတွင် မော်၏ 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး'ကို မှားယွင်းစွာဆုံးဖြတ် စတင်ခဲ့ခြင်းကိုကား ပြောစရာရှိ၏။ 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး'ကာလအတွင်း နိုင်ငံ တစ်ဝန်းဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အပျက်အစီးများသည် မော်၏ဘဝတစ်လျှောက်လုပ်ထိုင် ခဲ့သော အလုပ်များထဲမှ အဆိုးရွားဆုံး အမှားအယွင်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မည်သို့ဆိုမော်သည် အမှားကို လုပ်ခဲ့ရုံမျှသာ ဖြစ်၏။ 'လေးဦးဂိုဏ်း'ကား ရာဇဝတ်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့၏။ ဤသည်ကား လုံးလုံးလျားလျားပင် ကွဲပြားခြားနားပါသည်။ အဆိုး အပြတ်မှားယွင်းမှုမှ အမှားများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး' နှင့် ပတ်သက်၍ မော်၏ ရည်မှန်းချက်က ကောင်းပါသည်။ သူက ကွန်မြူနစ်ပါတီ တွင်းမှ ဗျူရိုကရက်တစ်လုပ်ရပ်များနှင့် လာဘ်စားမှုများကို ဖယ်ရှားလိုခြင်းသာ ဖြစ် ၏။

မော်သည် 'ဗျူရိုကရေစီ'နှင့် 'လာဘ်စားခြင်း'တို့၏ရန်သူ ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်စောစောပိုင်းများက ဗျူရိုကရေစီအလေအလွင့်နှင့် လာဘ်စားမှုများကို တိုက် ဖျက်နေစဉ်ကာလက သူ ကျွန်တော့်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ မေးခဲ့သည်။

'မင်း အစိုးရပိုက်ဆံကို အိတ်ထဲထည့်ဖူးသလား'

'မင်း အရင်တုန်းက မယူခဲ့ရင် နောင်ကော ဘယ်လိုလဲ'

သူက အမြဲပင် သတိပေးသည်။

'သကြားအုပ်ထားတဲ့ ကျည်ဆံ အမှန်မခံနဲ့နော်၊ မင်းက ငါ့အတွက် အထူး လုပ်နေတဲ့သူ၊ ဒါမျိုးတွေ တွန်းလှန်နိုင်မှ တော်ကာကျမယ်၊ ဒါတွေရဲ့ သားထောင်

အပြစ်မခံနဲ့'

'မင်းနဲ့ငါနဲ့က သိပ်ရင်းနှီးတယ်နော်၊ ဒါပေမယ့် မင်း လာဘ်စားခဲ့ရင်တော့

မင်းနဲ့ငါ ရန်သူတွေ ဖြစ်မှာပဲ'

'မင်းက ငါ့ရဲ့သက်တော်စောင့်၊ ရာထူးအရ ငယ်ပေမယ့် အဆင့်အရတော့

ကျွန်တယ်နော်၊ ဒီအဆင့်မျိုးမှာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအခွင့်အရေးယူလို့ သိပ်ရတယ်

မင်း၊ အန္တရာယ်များတယ်၊ သတိထား'

'လာဘ်စားပေမယ့် အလေအလွင့်အဖြုန်းအတီးကော ရှိသေးလား အလေ

အလွင့်အဖြုန်းအတီးဟာလဲ ဒုက္ခပေးတာပဲ၊ ဒါက လာဘ်စားမှုရဲ့ပထမခြေလှမ်းပဲ'

'ချွေချွေတာတာသုံး၊ အဲဒါကို အကျင့်ပါပါစေ'

မော်တွင် အတွင်းရေးမှူးတစ်ဦး ရှိ၏။ မော်နှင့်အတူ ၁၂နှစ်ကြာ လုပ်ငြိ

အလုပ်ထွက်ခဲ့သူ ဖြစ်၏။ သူ အလုပ်ထွက်သောနေ့တွင် သူ့ပစ္စည်းများကို သယ်

အတွင် လှစ်ကားတစ်စင်းစာသာ ရှိ၏။ သူက သန့်ရှင်းနိုင်သမျှ သန့်ရှင်းစွာ လုပ်တိုင်

သူ ဖြစ်၏။ မော်က သူနှင့်အတူ သူ့မိသားစုကိုပါ ဓာတ်ပုံ အရိုက်ခဲခဲ့၏။ လတ်ဆွဲ

ထိဆက်စဉ် မော်က ပြော၏။

'မင်းက ချီးမြှောက်တဲ့သူပဲ၊ ငါ မင်းကို လွှမ်းမနေမယ်'

စီးပွားရေးကပ်ဆိုက်သော သုံးနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့နောက်မှ

သစ်ရောက်လာသော သက်တော်စောင့်တစ်ဦးက တစ်နေ့ ပြောဖူး၏။

'ငါ အရင်က ထင်ခဲ့ဖူးတယ်၊ ငါသာ ဥက္ကဋ္ဌသက်တော်စောင့်ဖြစ်လာခဲ့ရင်

စားချင်တာ စားရမှာပဲလို့'

မော်က ကျွန်တော်တို့ကို ပြောဖူးသည်။

'ငါ့အတွက် အလုပ်လုပ်ပေးလို့ အရာရှိကြီးကြီးတွေ ဖြစ်လာမယ်၊ ငွေတွေ

များကြီးရမယ်လို့ မမျှော်လင့်ကြနဲ့၊ ငါနဲ့လုပ်ရင် ပိုတောင် မင်းတို့စွန့်လွှတ်အနစ်

မိကြရဦးမယ်'

မော်က သူ့ထံ ရောက်လာသော ဝန်ထမ်းများကို အမြဲမေးသည်။

'ငါနဲ့အလုပ်လုပ်ချင်စိတ် ရှိရဲ့လား'

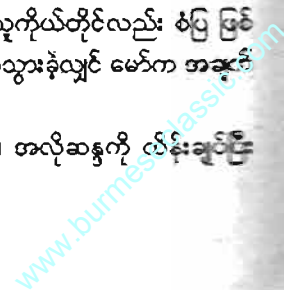
မော်သည် သူတစ်ပါးကို မျှော်လင့်သကဲ့သို့ သူကိုယ်တိုင်လည်း စံပြု ဖြစ်

အောင် နေခဲ့၏။ သူ့ထံမှ ကိုယ်ရံတော်တစ်ယောက်ထွက်သွားခဲ့လျှင် မော်က အဆိုး

ဆုတ်ကိုသာ အမြဲသတိပေးတတ်၏။

'တော်လှန်ရေးအပေါ် မပလွှားနဲ့၊ သစ္စာရှိပါ၊ အဲဒါဆန္ဒကို လိန်းချင်ပြီး

မိတ္တူ မပျက်ပြားစေနဲ့'

မော်သည် သူတည်ထောင်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်ပါတီ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော် အပေါ် အရာရာ စိတ်တိုင်းကျကျနပ်မှု လုံးလုံးလျားလျားရှိခဲ့သည်တော့ မဟုတ်ပါ။ သူ အမြဲပင် 'တစ်စုံတစ်ရာ'ကို ပြုပြင်ရန် ကြိုးစားတတ်သည်။ ဤသည်ပင် 'ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး'ကို စတင်ခြင်း၏အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါမည်။ တရုတ်နိုင်ငံအဖို့ကား ဤ သူပြုလုပ်ခဲ့သော 'တစ်စုံတစ်ရာ'သည်ပင် ဆယ်နှစ်မျှ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့စေသည့် အမှားကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဤသည်ပင် မော်၏အဆုံးစွန်သော ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သမိုင်း၏ဝမ်းနည်းကြေကွဲဘွယ်ရာတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဟိန်းလတ်

၁၁-၁၀-၂၀၀၇

၁၅:၂၀ နာရီ၊ တနင်္ဂနွေနေ့

